

ZIEMEĻVIDEMES PIEKRASTES TŪRISMA ATTĪSTĪBAS PLĀNS

2012 - 2018

LATVIJAS DABAS FONDS

2011

SATURS

IZMANTOTIE SAĪSINĀJUMI	4
LIETOTO TERMINU SKAIDROJUMS	5
IEVADS	7
1. ZIEMEĻVIDZEMES PIEKRASTES RAKSTUROJUMS	8
1.1. Ziemeļvidzemes piekrastes vispārīgs raksturojums	8
1.2. Ziemeļvidzemes piekrastes dabas un kultūras vērtības	8
1.3. Ziemeļvidzemes piekrastes aizsardzības vēsture un izmantošanas ierobežojumi	10
2. ZIEMEĻVIDZEMES PIEKRASTES TŪRISMA NOZARES RAKSTUROJUMS	14
2.1. Ziemeļvidzemes piekrastes tūrisma vēsture	14
2.2. Tūristu piesaistes	14
2.3. Tūrisma pakalpojumi	27
2.4. Tūrisma mārketinga aktivitātes	29
2.5. Tūrisma pieprasījums	30
2.6. Tūrisma attīstībā iesaistītās puses	31
2.7. Tūrisma attīstību ietekmējošie plānošanas dokumenti	33
2.8. Nozīmīgākie tūrisma attīstības projekti	35
3. ZIEMEĻVIDZEMES IEKRASTES KĀ TŪRISMA GALAMĒRĶA IZVĒRTĒJUMS	38
3.1. Ziemeļvidzemes piekrastes tūrisma galamērķa raksturojums	38
3.2. Tūrisma nozīme Ziemeļvidzemes piekrastes sociālekonomiskajā attīstībā	39
3.3. Tūrisma ietekme uz sabiedrību	45
3.4. Tūrisma ietekmes uz dabas resursiem	46
3.5. Ziemeļvidzemes piekrastes pieejamība	50
3.6. Ziemeļvidzemes piekrastes tūrisma/rekreācijas zonējums	54
3.7. Tūrisma nozares stipro, vājo pušu, iespēju un draudu analīze	58
3.8. Ziemeļvidzemes tūrisma piedāvājuma salīdzinošā analīze	59
4. ZIEMEĻVIDZEMES PIEKRASTES TŪRISMA ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA	61
4.1. Ziemeļvidzemes piekrastes tūrisma attīstības vīzija	61
4.2. Ziemeļvidzemes piekrastes tūrisma attīstības mērķi	62
4.3. Ziemeļvidzemes piekrastes tūrisma attīstības uzdevumi	63
4.4. Priekšlikumi tūrisma produktu daudzveidības, kvalitātes un konkurētspējas paaugstināšanai	79
4.5. Ziemeļvidzemes piekrastes tūrisma monitoringa vadlīnijas	81
5. PRIEKŠLIKUMI VIDZEMES PIEKRASTES TŪRISMA ATTĪSTĪBAS PLĀNA IEVIEŠANAI UN TŪRISMA PĀRVALDES EFEKTIVITĀTES PAAUGSTINĀŠANAI	84
6. IZMANTOTĀS LITERATŪRAS UN INFORMĀCIJAS AVOTU SARAKSTS	89

ATTĒĻU, DIAGRAMMU UN TABULU SARAKSTS

ATTĒĻS NR. 1. ZIEMEĻVIDZEMES PIEKRASTES NOVIETOJUMS ZIEMEĻVIDZEMES BIOSFĒRAS REZERVĀTĀ UN LATVIJĀ

ATTĒĻS NR. 2. ZIEMEĻVIDZEMES PIEKRASTES ĪPAŠI AIZSARGĀJAMO DABAS TERITORIJU ZONĒJUMS

ATTĒĻS NR. 3. TŪRISTU PIESAISTES ZIEMEĻVIDZEMES PIEKRASTĒ

ATTĒĻS NR. 4. ZIEMEĻVIDZEMES PIEKRASTES TŪRISMA GALAMĒRĶA ROBEŽAS

ATTĒĻS NR. 5. FESTIVĀLA "POSITIVUS" APMEKLĒTĀJU AKTIVITĀŠU INTERESES SALACGRĪVĀ UN TĀS APKĀRTNĒ

ATTĒĻS NR. 6. FESTIVĀLA "POSITIVUS" APMEKLĒTĀJU PLĀNOTIE TĒRIŅI FESTIVĀLA LAIKĀ

ATTĒĻS NR. 7. ZIEMEĻVIDZEMES PIEKRASTES TŪRISMA RESURSU DALĪJUMS

ATTĒĻS NR. 8. NOZĪMĪGĀKO ANTROPOGĒNO IETEKMIJU POSMI ZIEMEĻVIDZEMES PIEKRASTĒ

ATTĒĻS NR. 9. KĀPU BIOTOPU IZPALTĪBA ZIEMEĻVIDZEMES PIEKRASTĒ

ATTĒĻS NR. 10. IZPLATĪTĀKĀS ANTROPOGĒNĀS IETEKMES ZIEMEĻVIDZEMES PIEKRASTĒ

ATTĒĻS NR. 11. ZIEMEĻVIDZEMES PIEKRASTES PIEEJAMĪBA

ATTĒĻS NR. 12. PUBLISKI PIEEJAMĀS AUTO STĀVVIETAS ZIEMEĻVIDZEMES PIEKRASTĒ

ATTĒĻS NR. 13. ZIEMEĻVIDZEMES PIEKRASTES TŪRISMA/REKREĀCIJAS AREĀLI

ATTĒĻS NR. 14. ZIEMEĻVIDZEMES PIEKRASTES TŪRISMA/REKREĀCIJAS AREĀLI UN TO RAKSTUROJUMS

ATTĒĻS NR. 15. NEPIECIEŠAMIE TŪRISMA INFRASTRUKTŪRAS UZLABOJUMI

TABULA NR. 1. TŪRISMA RESURSI UN TŪRISTU PIESAISTES ZIEMEĻVIDZEMES PIEKRASTĒ

TABULA NR. 2. NOZĪMĪGĀKO ZIEMEĻVIDZEMES PIEKRASTES TŪRISMA RESURSU/OBJEKTU PIEMĒROTĪBA APMEKLĒTĀJU UZŅEMŠANAI

TABULA NR. 3. APMEKLĒTĀJU SKAITS AINAŽU, LIEPUPES UN SALACGRĪVAS MUZEJOS

TABULA NR. 4. NAKTSMĪTŅU SKAITS ZIEMEĻVIDZEMES PIEKRASTĒ

TABULA NR. 5. GULTASVIETU SKAITS ZIEMEĻVIDZEMES PIEKRASTĒ

TABULA NR. 6. ZIEMEĻVIDZEMES PIEKRASTES PĀRVALDĒ UN APSAIMNIEKOŠAN IESAISTĪTĀS PUSES

TABULA NR. 7. EKONOMISKI AKTĪVO STATISTIKAS VIENĪBU SKAITS SALACGRĪVAS NOVADĀ

TABULA NR. 8. TŪRISMA INFRASTRUKTŪRAS IZVEIDES IZDEVUMI (1.PIEMĒRS)

TABULA NR. 9. TŪRISMA INFRASTRUKTŪRAS IZVEIDES IZDEVUMI (2.PIEMĒRS)

TABULA NR. 10. TŪRISTU IZDEVUMI ZIEMEĻVIDZEMES PIEKRASTES TERITORIJĀ (3.PIEMĒRS)

TABULA NR. 11. TŪRISTU GRUPAS IZDEVUMI ZIEMEĻVIDZEMES PIEKRASTES TERITORIJĀ (4.PIEMĒRS)

TABULA NR. 12. TŪRISTU IZDEVUMI ZIEMEĻVIDZEMES PIEKRASTES TERITORIJĀ (5.PIEMĒRS)

TABULA NR. 13. ZIEMEĻVIDZEMES PIEKRASTES TŪRISMA/REKREĀCIJAS AREĀLI UN TO RAKSTUROJUMS

TABULA NR. 14. STIPRO UN VĀJO PUŠU IZVĒRTĒJUMS ATTIECĪBĀ PRET KONKURENTIEM

TABULA NR. 15. ZIEMEĻVIDZEMES PIEKRASTES TŪRISMA ATTĪSTĪBAS UZDEVUMI

TABULA NR. 16. ZIEMEĻVIDZEMES PIEKRASTES TŪRISMA MONITORINGA VEIDI

TABULA NR. 17. TŪRISMA ATTĪSTĪBAS PLĀNA IEVIEŠANAS INDIKATORI

IZMANTOTIE SAĪSINĀJUMI

AJT	Aizsargājamā jūras teritorija
BEF	Biedrība "Baltijas Vides forums"
CSN	Centrālie satiksmes noteikumi
CSP	Centrālā statistikas pārvalde
DAP	Dabas aizsardzības pārvalde
DL	Dabas liegums
DP	Dabas parks
DUS	Degvielas uzpildes stacija
EK	Eiropas Komisija
ES	Eiropas Savienība
ĪADT	Īpaši aizsargājama dabas teritorija
LDF	Latvijas Dabas fonds
LLTA	Latvijas Lauku tūrisma asociācija
LU BF	Latvijas Universitātes Bioloģijas fakultāte
MK	Ministru kabinets
RAPLM	Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrija
RPR	Rīgas plānošanas reģions
RRAA	Rīgas reģiona attīstības aģentūra
RVP	Reģionālā vides pārvalde
SIA	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību
TAVA	Tūrisma attīstības valsts aģentūra
TIC	Tūrisma informācijas centrs
VA	Vidzemes augstskola
VAS	Valsts akciju sabiedrība
VARAM	Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija
VIDM	Vides ministrija
VKPI	Valsts kultūras pieminekļu inspekcija
VTA	Vidzemes tūrisma asociācija
VVD	Valsts vides dienests
ZBR	Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāts

LIETOTO TERMINU SKAIDROJUMS

Aktīvais tūrisms	Tūrisma veids, kurā tūrists visas nepieciešamās darbības veic pats. Aktīvā tūrisma veidi – kājnieku tūrisms, ūdens tūrisms, velotūrists, pārgājieni ar slēpēm, pārgājieni ar zirgiem u. c. formas vai to kombinācijas.
Biotops	Dabiska vai cilvēka ietekmē veidojusies teritorija ar tikai tai raksturīgiem nedzīvās dabas apstākļiem un dzīvās dabas – mikroorganismu, sēņu, augu un dzīvnieku – kopumu un to savstarpējo mijiedarbību.
Dabas pieminekļi	Atsevišķi vai savrupi dabas veidojumi – aizsargājami koki, dendroloģiskie stādījumi, alejas, ģeoloģiski un ģeomorfoloģiski dabas objekti un citi dabas retumi, kam ir zinātniska, kultūrvēsturiska, estētiska vai ekoloģiska vērtība
Dabas taka	Kājāmgājējiem domāta marķēta un/vai ar citiem infrastruktūras elementiem aprīkota taka dabā, kuras mērķis ir iepazīstināt ar teritorijas dabas vai kultūras objektiem un veicināt vides un apkārtējās teritorijas izziņu
Dabas tūrisms	Tūrisma veids, kura mērķis ir izzināt dabu, apskatīt raksturīgas ainavas, biotopus, novērot augus un dzīvniekus dabiskajos apstākļos, kā arī izglītoties dabas aizsardzības jautājumos
Ilgspējīgs tūrisms	Jebkura tūrisma attīstības vai darbības forma, kas balstās uz trim savstarpēji līdzsvarotiem elementiem: ekonomiku, cilvēkiem un vidi. Tas neapdraud dabas un kultūras vērtības, sniedz finansiālu labumu teritorijas ekonomikai un uzlabo vietējo iedzīvotāju dzīves apstākļus.
Īpaši aizsargājamas dabas teritorijas	Ģeogrāfiski noteiktas platības, kas atrodas īpašā valsts aizsardzībā saskaņā ar kompetentu valsts varas un pārvaldes institūciju lēmumu un tiek izveidotas, aizsargātas un apsaimniekotas, lai aizsargātu un saglabātu Latvijas dabas daudzveidību (retas un tipiskas dabas ekosistēmas, aizsargājamo sugu dzīves vidi, savdabīgas, skaistas un Latvijai raksturīgas ainavas, ģeoloģiskos un ģeomorfoloģiskos veidojumus utt.) un saglabātu sabiedrības atpūtai, izglītošanai un audzināšanai nozīmīgas teritorijas. Latvijas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas iedala šādās kategorijās: dabas rezervāti, nacionālie parki, biosfēras rezervāti, dabas parki, dabas pieminekļi, dabas liegumi, aizsargājamās jūras teritorijas un aizsargājamo ainavu apvidi [likums „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām”, 1993].
Kultūras piemineklis	Kultūrvēsturiskā mantojuma daļa — kultūrvēsturiskas ainavas un atsevišķas teritorijas (senkapi, kapsētas, parki, vēsturisko notikumu norises un ievērojami personu darbības vietas), kā arī atsevišķi kapi, ēku grupas un atsevišķas ēkas, mākslas darbi, iekārtas un priekšmeti, kam ir vēsturiska, zinātniska, mākslinieciska vai citāda kultūras vērtība un kuru saglabāšana nākamajām paaudzēm atbilst Latvijas valsts un tautas, kā arī starptautiskajām interesēm [likums „Par kultūras pieminekļu aizsardzību”, 1992].
Kultūras tūrisms	Tūrisma veids, kura galvenais mērķis ir kultūrvēsturiskā mantojuma un ievērojami vietu iepazīšana.
Monitorings	Sistemātiski un regulāri tūrisma nozarē iesaistīto resursu stāvokļa novērojumi (gan kvalitatīvi, gan kvantitatīvi), kas nepieciešami ar tūrisma, dabas resursu aizsardzību un teritorijas apsaimniekošanu saistītu pasākumu efektīvākai plānošanai un īstenošanai ilgtermiņā.
Natura 2000 vietas	Eiropas Savienības nozīmes īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, kuru galvenais izveides mērķis ir Eiropas Savienībā retu un apdraudētu sugu un biotopu aizsardzība.
Parauglaukums	Ar konkrētām robežām dabā iezīmēta relatīvi maza teritorija (kvadrants), kurā ilgtermiņā tiek sekots līdzī daudādām izmaiņām, kuru cēlonis var būt cilvēks, dabiski procesi vai abi iepriekš minētie faktori.
Rekreācija	Indivīda fizisko, garīgo un emocionālo spēju atjaunošana brīvajā laikā.
Tūrisma aģentūra	Tūrisma uzņēmējs, kas pilda starpnieka funkcijas starp klientiem un tūrisma operatoriem vai citiem pakalpojumu sniedzējiem.
Tūrisma ietekme	Tūrisma attīstības ietekmē radušās izmaiņas tūrismā iesaistīto resursu dabas, kultūras, sociālajā un ekonomiskajā vidē.
Tūrisma infrastruktūra	Tūrisma nozares un ar to saistīto citu nozaru (transporta, tirdzniecības, sakaru, kultūras, veselības aizsardzības u. tml.) pakalpojumu kopums, kas nodrošina tūrisma nozares darbību.
Tūrisma operators	Tūrisma uzņēmējs, kas izstrādā un pārdod kompleksus tūrisma pakalpojumus.
Tūristu piesaiste	Dabas un cilvēka radīto faktoru un norišu kopums, kas piesaista tūristu intereses un rada vēlmi apmeklēt konkrēto vietu.

Tūrisma produkts	Jebkura prece, maksas vai bezmaksas pakalpojums, produkcija, cilvēka radītās bagātības, vērtības un apstākļi vai to kopums, kam piemīt reāla patēriņa vērtība, un kurus tūrisma un citu tautsaimniecības nozaru uzņēmumi un organizācijas ražo, izveido vai pielāgo tūristu interešu vai vajadzību apmierināšanai.
Tūrisma resursi	Dabas un cilvēka veidotu faktoru un norišu kopums, kas veido pamatu tūristu piesaistu veidošanai (tūrisma resursi, kas tiek iekļauti tūrisma produktā, kļūst par tūristu piesaisti).
Tūrists	Fiziskā persona, kura ceļo ārpus savas pastāvīgās dzīvesvietas ne ilgāk kā vienu gadu, uzturas sabiedriskā vai privātā mājvietā ne mazāk kā vienu nakti un apmeklētajā vietā neveic algotu darbu.
Vides kapacitāte	Vides fiziskā ietilpība, spēja „uzņemt” noteiktu cilvēku skaitu noteiktā laika posmā, nezaudējot savu sākotnējo kvalitāti

IEVADS

Baltijas jūras un Rīgas līča piekraste ir jūras un sauszemes mijiedarbības josla, kurā saskaras piekrastes iedzīvotāju, atpūtnieku, ekonomiskās attīstības un dabas aizsardzības intereses. Dabas apstākļu, vēsturiskās attīstības un saimnieciskās izmantošanas ziņā tā atšķiras no iekšzemes teritorijām. Tai piemīt augsta dabas daudzveidība, paaugstināta jutība, trauslums, atšķirīgs kultūras mantojums un augsta vides, ekonomiskā, sociālā, kultūras un rekreatīvā nozīme. Vienlaikus tā ir Latvijas vizītkarte un perspektīvs ārvalstu tūristu galamērķis. Tā ir Latvijas bagātība, kuras apsaimniekošana prasa īpašu uzmanību, lai šo dabas un kultūras vērtību saglabātu nākošām paaudzēm.

Lielākā Ziemeļvidzemes piekrastes daļa ir ietverta Ziemeļvidzemes biosfēras rezervātā (ZBR). Tas ir izveidots, lai veicinātu ainavu, ekosistēmu un ģenētiskās daudzveidības saglabāšanu, ilgtspējīgu attīstību, vides izglītību, pētniecību un monitoringu, kas saistīts ar dabas aizsardzības un ilgtspējīgas attīstības jautājumiem. Tam piešķirtais *UNESCO* programmas „Cilvēks un biosfēra” statuss norāda, ka šī ir izcila dabas un kultūras teritorija, kurā attīstība ir zinātniski pamatota un noris saskaņā ar iedzīvotāju, dabas aizsardzības un kultūras mantojuma saglabāšanas interesēm. Ka tā ir vieta, kur ilgtspējīgas attīstības principi tiek ievēroti visās jomās, arī tūrismā.

Ar ilgtspējīgu tūrismu saprotama jebkura tūrisma attīstības vai darbības forma, kas balstās uz trim savstarpēji līdzsvarotiem elementiem: ekonomiku, cilvēkiem un vidi. Tas neapdraud dabas un kultūras vērtības, sniedz finansiālu labumu teritorijas ekonomikai un uzlabo vietējo iedzīvotāju dzīves apstākļus. Lai veicinātu ilgtspējīgu tūrisma attīstību, Ziemeļvidzemes piekrastei ir izstrādāts tūrisma attīstības plāns, kurā analizētas teritorijas tūrisma attīstības iespējas, meklēti risinājumi to izmantošanai un ilgtspējīga tūrisma attīstības problēmu novēršanai.

Ziemeļvidzemes piekrastes tūrisma attīstības plānā ir ietverts piekrastes tūrisma nozares raksturojums, analizēta tūrisma ietekme uz dabas resursiem, vietējo sabiedrību un ekonomiku, izvirzīti attīstības mērķi, izstrādāts rīcības plāns, sagatavotas tirgvedības un tūrisma monitoringa vadlīnijas. Tas ir izstrādāts Latvijas Lauku tūrisma asociācijas (LLTA) „Lauku ceļotājs” un Latvijas Dabas fonda (LDF) realizētā Eiropas Ekonomiskās zonas un Norvēģijas finanšu instrumenta finansēta projekta „Ilgtspējīga dabas resursu izmantošana un apsaimniekošana Natura 2000 teritorijās – populāros un potenciālos tūrisma galamērķos” ietvaros. Plāna izstrādē piedalījās LDF, LLTA „Lauku ceļotājs”, Vidzemes Augstskolas un Dabas aizsardzības pārvaldes (DAP) speciālisti – Aiga Petkēvica (plāna redaktore), Andris Klepers (tūrisma pieprasījuma, tūrisma produktu piedāvājuma un mārketinga aktivitāšu analīze, tūrisma mārketinga stratēģija), Arta Krūze (tūrisma nozīme reģiona sociālekonomiskajā attīstībā), Solvita Kukanovska (situācijas raksturojums), Juris Smalinskis (tūrisma resursi, tūrisma ietekme uz dabas resursiem, tūrisma monitoringa vadlīnijas), Daiga Brakmane (sabiedrisko attiecību koordinatore) un Baiba Strazdiņa (projekta koordinatore).

Taču plāns nav tikai dažu cilvēku redzējums. Tā izstrādes procesā divu gadu garumā iesaistījās arī citi DAP, Salacgrīvas pašvaldības un tūrisma informācijas centru (TIC) darbinieki, tūrisma uzņēmēji, vietējie iedzīvotāji un citi interesenti, kas norādīja uz tūrisma attīstības problēmām, meklēja tām risinājumus, domāja par neizmantotām iespējām un nākotnes perspektīvām. Teritorijas apsekošanas un plāna izstrādes ietvaros organizēto sanāksmju, semināru un interviju laikā tika noteiktas Ziemeļvidzemes piekrastes tūrisma nozares stiprās un vājās puses, attīstības problēmas un nākotnes perspektīvas. Plānošanas sanāksmju laikā tika izstrādāta tūrisma attīstības vīzija, mērķi, uzdevumi un noteikti to potenciālie izpildītāji. Kopumā plāna izstrādes pasākumos iesaistījās 43 uzņēmēji, DAP, pašvaldības un tūrisma informācijas centru darbinieki. 88 uzņēmēji, iedzīvotāji un teritorijas apsaimniekotāji savu skatījumu par teritorijas attīstības iespējām un problēmām izklāstīja interviju laikā. Lai apzinātu ceļotāju skatījumu, tika aptaujāti 156 ceļotāji. Plāna gala redakcijas novērtēšanai tika organizēta elektroniska plāna sabiedriskā apspriešana, kuras laikā tika saņemti vērtīgi komentāri un ieteikumi plāna satura un rīcības plāna pilnveidošanai. Par Plāna gala redakciju ir saņemts pozitīvs Salacgrīvas novada domes un Rīgas plānošanas reģiona atzinums, norādot, ka Plāns tiks ņemts vērā izstrādājot turpmākos pašvaldību un plānošanas reģionu attīstības plānošanas dokumentus.

1. ZIEMEĻVIDZEMES PIEKRASTES RAKSTUROJUMS

1.1. ZIEMEĻVIDZEMES PIEKRASTES VISPĀRĪGS RAKSTUROJUMS

ATTĒLS NR. 1. ZIEMEĻVIDZEMES PIEKRASTES NOVIETOJUMS
ZIEMEĻVIDZEMES BIOSFĒRAS REZERVĀTĀ UN LATVIJĀ

Par Ziemeļvidzemes piekrasti šī plāna kontekstā tiek dēvēts šaurs, garš Rīgas līča dienvidaustrumu piekrastes posms no Ainažiem līdz Saulkrastiem. Iekšzemes virzienā tā robežu nosaka *Via Baltica* autoceļš ar tam piegulošo mežu, lauku un apdzīvotu vietu joslu.

Ziemeļvidzemes piekrastes teritorijā ir ietvertas divas pilsētas (Salacgrīva un Ainaži), vairāki ciemi (Vecsalaca, Svētciems, Ķurmragciems, Tūja, Lembuži, Jelgavkrasti, Liepupe, Tūjas muiža, Mustkalni, Dunte, Kursiši) un viensētas, kā arī meži, pļavas un lauki starp tām. Kopumā Ziemeļvidzemes piekrastie aizņem ~400 km² platību. Lielākā Ziemeļvidzemes piekrastes daļa atrodas Salacgrīvas novadā un tikai pats galamērķa dienvidu gals – Limbažu novadā (1. attēls). Tā kā galamērķa robežas nesakrīt ar pašvaldību administratīvajām robežām, precīzu galamērķa iedzīvotāju skaitu bez īpašiem pētījumiem ir sarežģīti noteikt. Taču aptuveni rēķinot var pieņemt, ka galamērķī dzīvo ~8 000 iedzīvotāji.

Ziemeļvidzemes piekrastes ziemeļu un centrālā daļa (no Varzām Skultes pagastā līdz Igaunijas robežai) ir ietverta ZBR teritorijā. Piekrastes posmiem ar lielāko dabas aizsardzības vērtību – Randu pļavām, Vidzemes akmeņainajai jūrmalai un Salacas ielejai – ir piešķirts dabas lieguma (DL) vai dabas parka (DP) un Eiropas Savienībā (ES) aizsargājamas dabas teritorijas – *Natura 2000* vietas statuss. Rīgas līča seklūdens daļai no Gaujas ietekas līdz Mustkalniem, no Tūjas ziemeļiem līdz Vitrupes ietekai un no Krišupītes ietekas līdz Igaunijas robežai piešķirts aizsargājamās jūras teritorijas (AJT) statuss.

1.2. ZIEMEĻVIDZEMES PIEKRASTES DABAS UN KULTŪRAS VĒRTĪBAS

Baltijas jūras un Rīgas līča piekraste dabas apstākļu, vēsturiskās attīstības un saimnieciskās izmantošanas ziņā atšķiras no iekšzemes teritorijām. Tā ir jūras un sauszemes mijiedarbības josla, kurā saskaras piekrastes iedzīvotāju, atpūtnieku, novadu attīstības un dabas aizsardzības intereses. Garie nepārveidotas piekrastes posmi piesaista gan dabas pētnieku, gan Latvijas iedzīvotāju un ārvalstu viesu uzmanību. Baltijas jūra un tās piekraste ir Latvijas bagātība, kuras apsaimniekošana prasa īpašu uzmanību, lai šo dabas un kultūras vērtību saglabātu nākošām paaudzēm.

Lielākā Vidzemes piekrastes daļa ir ietverta ZBR teritorijā, kas ir vienīgā šāda veida teritorija Latvijā un viena no 564 teritorijām pasaulē, kas iekļauta Apvienoto Nāciju Organizācijas UNESCO programmas globālajā biosfēras rezervātu tīklā „Cilvēks un biosfēra” (*Man and the Biosphere*)¹. Tradicionāli biosfēras rezervāti ir vietas, kur tiek izmantotas inovatīvas vai jau aizmirstas tradicionālās saimniekošanas metodes, demonstrēta veiksmīgā pieredze un popularizēta videi draudzīga saimniekošana. Vieta, kuras iedzīvotāji ir informēti, zinoši un spējīgi izmantot labākās zināmās saimniekošanas metodes un paņēmienus. Lai to panāktu, jau daudzus gadus DAP darbinieki rūpējas par iedzīvotāju vides izglītību, iesaista tos vides izpētes un dabas vērtību apsaimniekošanas aktivitātēs, kā arī sniedz atbalstu videi draudzīgas lauksaimniecības un mežsaimniecības prakses ieviešanai, ekotūrisma attīstībai un tradicionālo amatu saglabāšanai.

Viens no skaistākajiem Vidzemes piekrastes posmiem atrodas starp Tūju un Melekiem. Tā aizsardzības nodrošināšanai 1957. gadā tika izveidots DL „Vidzemes akmeņainā jūrmala” (tolaik ar citu nosaukumu un mazākā platībā). Lieguma teritorijā ietverti vienīgie smilšakmens atsegumi Baltijas jūras krastā, stāvkrausti, smilšainas un akmeņainas pludmales, akmeņu lauki, jūrakmeņi, dižakmeņi, kāpas, nelieli, bet daudzveidīgi zālāji, parkveida

¹ UNESCO programmas interneta vietne www.unesco.org/new/en/natural-sciences/environment/ecological-sciences/man-and-biosphere-programme/

plāvas, veci, mežsaimnieciskās darbības maz skarti skujkoku un lapu koku meži, kas veido piemērotas dzīves vietas daudzām Latvijā un ES aizsargājamām augu un dzīvnieku sugām. Apliecinot tā starptautisko dabas aizsardzības nozīmi, DL "Vidzemes akmeņainā jūrmala" piešķirts arī ES aizsargājamas dabas teritorijas *Natura 2000* vietas statuss¹.

Daudzu citviet retu augu un dzīvnieku sugu aizsardzībai īpaši nozīmīgas ir Randu plāvas, kas aizņem vislielāko piejūras plāvu platību Latvijā. Salīdzinoši nelielā teritorijā sastopami gandrīz visi Latvijas piekrastes biotopi un gandrīz trešā daļa no visiem Latvijas augiem. Tādas sugas kā Makenzija grīslis, sīkais pameldrs un zemā mīkstpiene citviet Latvijā līdz šim nav konstatētas. Randu plāvu maz pieejamās pludmales ir viena no retajām vietām Eiropā, kur dabiskā vidē vēl dzīvo smilšu krupis. Plāvas, niedrāji, seklās lagūnas, kāpas un smilšu sēres ir daudzu putnu ligzdošanas vieta un atpūtas vieta ikgadējās migrācijas un spalvu maiņas laikā. Tā kā daudzas DL dabas vērtības ir retas un aizsargājamās ne tikai Latvijā, bet arī Eiropā, tam piešķirts gan ĪADT, gan *Natura 2000* vietas un ES nozīmes putniem nozīmīgas vietas statuss².

Daudzviet Vidzemes piekrastē Rīgas jūras līča gultni veido oļainas un akmeņainas grūntis, laukakmeņu vaļņi, sēkļi un akmeņu krāvumi. Biezās jūraszāļu un aļģu audzes sniedz patvērumu gliemenēm, vēzišiem un citiem sīkiem jūras organismiem, kas noder par barību bridējputniem un nirējputniem. Tās ir arī nozīmīgas nārsta vietas daudzām jūras ūdeņos nārstojošām zivīm. Rifu aizsardzības nodrošināšanai jūras seklūdens daļām no Ainažiem līdz Krišupītes ietekai un no Vitrupes ietekas līdz Tūjai ir piešķirts AJT statuss³.

Vidzemes piekrasti šķērso viens no nozīmīgākajiem putnu migrācijas ceļiem Eiropā. Divas reizes gadā Krievijas ziemeļos, Skandināvijā un Baltijā ligzdojošie gājputni šķērso tūkstošiem kilometru, lai nonāktu to ziemošanas vietās Eiropā vai Āfrikā. Dažas putnu sugas Vidzemes piekrastes ūdeņos piestāj, lai atpūstos garo pārlidojumu laikā. Citām Vidzemes piekraste ir ceļojuma galamērķis. Pavasaros īsāku vai garāku laiku Rīgas jūras līča seklajos ūdeņos uzturas tūkstošiem kākuļu, piļu, zosu, gulbju, kaiju, šņibīšu, tilbīšu, kuitalu un citu putnu. Noslēgtās pludmalēs un smilšu sērēs ligzdo zīriņi, jūras žagatas, upes un smilšu tārtiņi. Vasaras beigās netraucētos piekrastes posmos pulcējas lieli gaigalu bari. Siltās ziemās, kad Rīgas līci nesedz vienlaidus ledus sega, no ledus brīvajās zonās ziemo gārgales, gauras, kākuļi, melnās un tumšās pīles, sudrakaijas un ķīri. Līča dienvidaustrumos ik pavasari pulcējas lieli gārgaļu un mazo ķīru bari⁴. To atpūtas un barošanās vietu aizsardzības nodrošināšanai arī selgai uz dienvidrietumiem no Tūjas ir piešķirts AJT statuss³.

Viena no Baltijas jūras bagātībām ir tās zivju populācija. Rīgas līča ūdeņos mīt lieli reņģu un brētliņu bari. Tā ir mājvieta lucīšiem, butēm un sīgām, kā arī pieaugušiem lašiem, taimiņiem, zandartiem, vimbām un nēģiem. Piekrastes ūdeņos mīt arī asari, raudas, plauži un citas saldūdens zivis, kas pielāgojušās dzīvei viegli iesējamos piekrastes ūdeņos.

Gandrīz visas piekrastes garumā paralēli jūras krastam stiepjas mežu josla. Piekrastes meži veido dabisku barjeru, kas pasargā sauszemi no jūras ietekmes – kavē smilšu pārpūšanos, ceļojošo kāpu veidošanos un mazina krasta noskalošanos. Šie meži jau izsenis ir saudzēti un maz ietekmēti, tādēļ tajos saglabājušās pat 200 gadus vecas priedes, dažāda vecuma un dobumaini koki, sausokņi un kritālas, kas sniedz piemērotas dzīves vietas daudzām augu un dzīvnieku sugām, kuras spēj izdzīvot tikai šādos apstākļos. Ziemeļvidzemes piekrastes mežu daudzveidību palielina melnalkšņu, ošu un ozolu meži upīšu ielejās, kā arī parkveida plāvas un savdabīgie platlapju meži mālainākajās pamatkrasta vietās.

Lielākā Ziemeļvidzemes upe ir Salaca. Tā ir viena no nozīmīgākajām lašu nārsta vietām visā Baltijas jūras sateces baseinā. Uz nārstu te atgriežas piecpadsmitā daļa no visiem dabiski dzimušajiem Baltijas lašiem, kā arī taimiņi, zandarti, vimbas un nēģi. Nozīmīgas ceļotājzivju nārsta vietas atrodas arī Svētupē, Jaunupē, Vitrupē, Korģenē, Kurlīņupē, Norēņupītē un citās mazajās upītēs, kurām raksturīgi dzidri un strauji ūdeņi.

Liela Ziemeļvidzemes piekrastes vērtība ir tās dažādība. Vēsturiskā teritorijas izmantošana – zveja, lauksaimniecība, jūrniecība un kuģu būve – ir noteikusi apdzīvoto vietu un viensētu izvietojumu. Vientuļīgi un skraji apdzīvoti piekrastes posmi te mijas ar vēsturisko viensētu rindām un blīvi apbūvētām mazpilsētām, veidojot jauktu mežu, lauku, viensētu, ciemu un mazpilsētu ainavu. Dinamiskā un mainīgā piekraste pēc katras lielākas vētras maina savu veidolu, ļaujot to atklāt ik reizi no jauna. Ar īpaši gleznainu ainavu izceļas daudzie zemes ragi, līči un atsegumi. Ķurmrgas, Kutkājrags un Veczemju klintis jau kopš ceļošanas aktivizēšanās 19. gs. beigās kalpo par savdabīgu šā krasta posma vizītkarti.

Bagāta ir arī Ziemeļvidzemes piekrastes vēsture. Tā ir sena lībiešu zeme. Kaut lībiešu valodā Vidzemes lībieši vairs nerunā, tās ietekme vēl dzirdama vecāko iedzīvotāju valodā un vairākas apdzīvotās vietas vēl aizvien tiek sauktas

¹ Dabas lieguma "Vidzemes akmeņainā jūrmala" dabas aizsardzības plāns, 2004. –2014. ZBR administrācija, 2004.

² Dabas lieguma "Randu plāvas" dabas aizsardzības plāns, 2005.–2014. BEF, 2005.

³ 05.01.2010. MK not. Nr. 17. „Noteikumi par aizsargājamām jūras teritorijām”.

⁴ Račinskis E. 2004. Eiropas Savienības nozīmes putniem nozīmīgās vietas Latvijā. Rīga, LOB.; Health M., Evans M. (eds.) 2000. Important bird areas in Europe: priority sites for conservation. Cambridge, BirdLife International.

latviskos lībiešu vārdos. Piekrastes ainavā vēl iezīmējas lībiešu pilskalni. Tālāk no jūras – svētvietas un apmetnes vietas.

Piekrastes iedzīvotāju dzīvē svarīga loma vienmēr ir bijusi jūrai. Tā ir iztikas un ienākumu avots, ceļš, kas savieno ar tuvākām un tālākām zemēm, kā arī vieta, kur atpūsties un atjaunoties. Arheoloģiskie izrakumi vēsta, ka piekrastes zvejnieki Baltijas jūras austrumu piekrastē zvejo jau vairāk nekā 5000 gadu. Ziņas par kuģošanas un tirdzniecības tradīcijām rodamas jau 13. gs. Īstu uzplaukumu Vidzemes piekraste piedzīvoja 19. gs. pēc dzimtbūšanas atcelšanas, kad viens no jaunlatviešu kustības izcilākajiem pārstāvjiem – Krišjānis Valdemārs – mudināja piekrastes iedzīvotājus sākt tālju burinieku būvi un dibināt jūrskolas. Valdemāra aicinājums atrada dzirdīgas ausis, un Latvijas kuģniecībai sākās zelta laiki. Ainažos, Kuivižos, Salacgrīvā, Dzeņos, Ūķos, Lembužos, Duntē un citviet pie turīgu dzimtu mājām būvēja buriniekus un liellaivas. Kuģošanai nozīmīgās vietās cēla bākas. Ainažos, Salacgrīvā, Tūjā, Liepupē un citviet piekrastē tika ierīkotas jaunas un paplašinātas esošās ostas un kuģu steķi. Ainažos – atvērta pirmā latviešu un igauņu jūrskola. Par tās veiksmīgo darbību liecina fakts, ka ik gadu skolu beidza 30 labi izglītoti tālbraucēji stūrmaņi un kapteiņi, kas darbu atrada arī pasaulē lielākajās kuģu kompānijās.

Vidzemes piekrastes ciemi atšķiras no citiem Latvijas zvejniekiem. Daudzas šejienes dzimtas, prasmīgi saimniekojot, zvejojot, kuģojot un tirgojoties, bija kļuvušas turīgas un vienas no pirmajām varēja atļauties izpirkt no muižkungiem zemi un mājas. Gandrīz katrā mājā bija kāds kapteinis vai stūrmanis. Daudzi bija beiguši Ainažu jūrskolu. Gar veco jūras ceļu vēl šodien slejas lepnas kapteiņu, kuģu īpašnieku un lielsaimnieku mājas, kuru ārējais veidols ir saglabāts līdz mūsu dienām. Liela daļa no tām šodien tiek izmantotas kā vasaras mājas, tomēr pie dažām vēl redzamas zvejas laivas, kas liecina, ka šeit vēl aizvien tiek piekoptas zvejas tradīcijas.

Ainaži un Salacgrīva no maziem zvejnieku ciematiņiem ir kļuvušas par rosīgām mazpilsētām ar Vidzemes piekrastei raksturīgo kuģošanas un zvejniecības tradīciju auru. Ainažu jūrskolas muzejs liecina par Ainažu jūrniececības un kuģubūves vēsturi, akmeņu mols un stacijas ēka simbolizē tās seno tirdzniecības un transporta mezgla nozīmību, bet greznās koka ēkas un baznīca veido šarmanto mazpilsētas ainavu un liecina par Ainažnieku dzīvi 20. gs. sākumā. Savukārt Salacgrīva šobrīd ir nozīmīgs šīs piekrastes centrs, kurā jūrniececībai, zvejniecībai, zivju pārstrādei un ar jūru saistītām tradīcijām vēl aizvien ir nozīmīga vieta. Salacgrīvā tiek attīstīta Salacgrīvas ostas infrastruktūra, darbojas zivju pārstrādes rūpnīcas, ir atjaunota Kuivižu osta, veikta pilsētas un pludmales labiekārtošana un rīkoti vērienīgi, ar jūru un zveju saistīti pasākumi.

Novērtējama Vidzemes piekrastes bagātība ir tās cilvēki, kuri ciena un glabā senču gudrības, amatu prasmes, piekrastes dabas un kultūras vērtības. Kultūras mantojuma saglabāšanā būtiska loma ir populāriem muzejiem, kas veic nozīmīgu darbu novada vēstures liecību apkopošanā un veicina kultūras dzīvi. Podniecības tradīcijas, koka ēknieku un kalēju prasmes turpinās amatnieku darbnīcās. Senās zvejniecības tradīcijas godā Salacgrīvas muzeja darbinieki un piekrastes zvejnieki, kuri vēl aizvien izmanto gadsimtiem senus zvejas paņēmienus, kā arī pašvaldības un kultūras namu darbinieki, rīkojot Jūras svētkus, Plostnieku svētkus un Nēģu dienas.

Piekrastes meži, jūrmalas pļavas, smilšainās kāpas un pludmale ir dabas bagātības, kas novērtētas un saudzētas arī piekrastes pašvaldībās. Cilvēki, kuri šeit dzīvo un saimnieko, apzinās, ka tikai saglabājot trauslo piekrastes vides kvalitāti, dabas daudzveidību un īpatnās ainavas, arī nākotnē tā saglabāsies kā pievilcīga, iedzīvotāju mīlēta saimniekošanas vieta un apmeklētāju iecienīta atpūtas vieta. Salacgrīvas novads ir soli priekšā citām pašvaldībām. Jau šobrīd te izmanto saules, vēja, zemes un jūras ūdens siltuma enerģiju un enerģiju taupošas tehnoloģijas. Nākotnē dabas un vides aizsardzībai, sabiedrības izglītošanai, videi draudzīgu transporta līdzekļu, ekoloģisko tehnoloģiju un alternatīvo enerģiju izmantošanai, kā arī energoresursu taupībai plānots pievērst vēl lielāku vērību. Lai to veicinātu, Salacgrīvas pašvaldība ir parakstījusi deklarāciju, kurā novads ir pasludināts par „Zaļo novadu”, akcentējot, ka šī ir vieta, kur attīstība noris saskaņā ar ilgtspējīgas attīstības principiem¹.

1.3. ZIEMEĻVIDZEMES PIEKRASTES AIZSARDZĪBAS VĒSTURE UN IZMANTOŠANAS IEROBEŽOJUMI

Piekrastes aizsardzībai Latvijā ir senas tradīcijas. Pasākumi Baltijas jūras un Rīgas līču kāpu nostiprināšanai realizēti jau 19. gs. sākumā. 1838. gadā ar Vidzemes guberņas pārvaldes rīkojumu visas piekrastes garumā tika noteikta 320 un vietām pat 510 m plata aizsargjosla, kurā sargāti esošie un stādīti jauni koki, veikta mehāniska kāpu nostiprināšana, ierobežota pļaušana, ganīšana un ugunsgrābu kurināšana. Tie bija centieni apturēt plūstošās jeb „ceļojošās” kāpas, kuras bija aktivizējušās pēc kuģu būvju un pilsētu celtniecību vajadzībām intensīvi izcirstiem piekrastes mežiem. Cīņa ar plūstošajām smiltīm ilga teju 150 gadus, tā kā atsevišķos apvidos stādījumi atkal un atkal iznīka un smilšu plūšana turpinājās. Bija vajadzīgs vairāku paaudžu darbs, lai likvidētu postu, kādu bija izraisījusi vieglprātīgā piekrastes mežu izciršana. To laiku vēsturiskās liecības, atsevišķu vietu smilšainie lauki, vētru laikā izskalotie ceļi un krasta kāpai pietuvojušās mājas mudina domāt par piekrastes aizsardzības un saudzīgas apsaimniekošanas nepieciešamību arī mūsdienās.

¹ Salacgrīvas novada interneta vietne www.salacgriva.lv/Zaļais_novads

Šobrīd trauslo piekrasti sargā „Aizsargjoslu likums”¹, kurš nosaka vismaz 150 m platu krasta kāpu aizsargjoslu pilsētu un ciemu teritorijās, vismaz 300 m platu kāpu aizsargjoslu lauku teritorijās, jūras aizsargjoslu, kas ietver pludmali un jūras seklūdens daļu līdz 10 m dziļumam, kā arī ierobežotas saimnieciskās darbības joslu pašvaldību plānojumā noteiktajā platumā. To uzdevums ir samazināt piesārņojuma ietekmi uz Baltijas jūru, saglabāt piekrastes mežu aizsargfunkcijas, novērst erozijas procesu attīstību, aizsargāt piekrastes ainavas, nodrošināt piekrastes dabas, tūrisma un rekreatīvo resursu ilgtspējīgu izmantošanu.

Aizsargjoslu likums nosaka, ka pilsētu teritorijās krasta kāpu aizsargjoslā būvniecība var tikt veikta pēc saskaņojuma ar Reģionālo Vides pārvaldi (RVP) un pašvaldības plānojumu. Ciemu teritorijās – vietās, kur bijusi iepriekšējā apbūve, saskaņojot ar RVP un pašvaldības plānojumu. Ārpus pilsētu un ciemu robežām jaunu ēku būvniecība, vietās, kur nav bijusi iepriekšēja apbūve, nav pieļaujama. Minētajās teritorijās saskaņojot ar RVP likums ļauj veikt vienīgi esošo ēku un būvju renovāciju, restaurāciju vai rekonstrukciju, kā arī pie esošajām ēkām būvēt palīgēkas. Rekonstrējot esošās dzīvojamās ēkas, kuru platība ir mazāka par 150 m², rekonstrukcijas laikā to platību var palielināt līdz minētajam lielumam. Papildus, saskaņojot ar RVP, likums ļauj veikt mehānisko transportlīdzekļu stāvlaukumu un glābšanas staciju, tiem nepieciešamo pievedceļu un teritorijas labiekārtošanai nepieciešamo maz ēku būvniecību, ja tas nav pretrunā ar pašvaldības plānojumu. Meža zemes transformācija krasta kāpu aizsargjoslā atļauta tikai ar ikreizēju Ministru Kabineta (MK) rīkojumu, un galvenā cirte atļauta tikai īpašos, likumā atrunātos gadījumos. Visā piekrastes aizsargjoslā, tai skaitā ierobežotas saimnieciskās darbības joslā, ārpus pilsētām un ciemiem vietās, kur to pieļauj pašvaldības teritorijas plānojums, uz viena zemes īpašuma atļauts izvietot vienu viensētu ar palīgēkām, viesnīcu un tai līdzīga lietojuma ēku, tūrismam nepieciešamo skatu torni, infrastruktūras vai inženierkomunikāciju būvi. Dalot zemes īpašumus, jauno zemes īpašumu vienlaidu platības šajās teritorijās nevar būt mazākas par 3 ha. DL „Randu pļavas” un „Vidzemes akmeņainā jūrmala” teritorijā, kas atrodas krasta kāpu aizsargjoslā, jauni zemes īpašumi izveidojami vienlaidu platībās, kas nav mazākas par 10 ha. Pilsētu un ciemu teritorijās jaunveidojamo zemes īpašumu platību un apbūves nosacījumi ir noteikti teritorijas plānojumos.

Saskaņā ar likumu piekrastes zemes īpašniekiem, apsaimniekotājiem un apmeklētājiem pludmalei un 20 m platai tauvas joslai ir jābūt brīvi pieejamai, taču jāievēro, ka krasta kāpu aizsargjoslā un pludmalē ir aizliegts bojāt vai iznīcināt dabisko kāpu zemsedzi, pārveidot kāpu reljefu, novietot dzīvojamās piekabe, pagaidu un saliekamās būves (izņemot pludmales labiekārtojuma elementus). Ar mehāniskiem transportlīdzekļiem drīkst pārvietoties tikai pa ceļiem (ja vien pārvietošanās nav saistīta ar šo teritoriju apsaimniekošanu). Ugunsķurur kurināt – tikai šim nolūkam ierīkotās vietās vai pagalmos. Telšu celšana ārpus īpaši norādītām vietām ir jāaskaņo ar zemes īpašnieku. Sporta, izklaides vai atpūtas pasākumu rīkošanas ieceres – ar pašvaldību un DAP. Atbildību par pludmales pieejamības nodrošināšanu un gājēju ceļņu ierīkošanas organizēšanu likums uzliek pašvaldībām. Tām ir jāauts pašvaldības teritorijas plānojumā noteikt īpašuma tiesību aprobežojumus par labu sabiedrības iespējai piekļūt pludmalei arī bez nekustamā īpašuma īpašnieka piekrišanas. Savukārt zemes īpašniekiem ir tiesības uz zaudējumu atlīdzību, ja tādi radušies aprobežojuma noteikšanas dēļ.

Piekrastes posms no Varzām līdz Igaunijas robežai ir iekļauts ZBR teritorijā. Tas ir izveidots, lai veicinātu ainavu, ekosistēmu un ģenētiskās daudzveidības saglabāšanu, degradēto ekosistēmu atjaunošanu, ilgtspējīgu attīstību, vides izglītību, pētniecību un monitoringu, kas saistīts ar dabas aizsardzības un ilgtspējīgas attīstības jautājumiem. Tam piešķirtais UNESCO programmas „Cilvēks un biosfēra” statuss norāda, ka šī ir izcila dabas un kultūras teritorija, kurā attīstība ir zinātniski pamatota un noris saskaņā ar iedzīvotāju, dabas aizsardzības un kultūras mantojuma saglabāšanas interesēm. Ka tā ir vieta, kur ilgtspējīgas attīstības principi tiek ievēroti visās jomās, arī tūrismā. Biosfēras rezervāta statuss sniedz priekšrocības turpmākajai attīstībai, taču vienlaikus tā ir arī atbildība, misija un pienākums saglabāt tās identitāti, vides kvalitāti, dabas un kultūras mantojumu ilgtermiņā.

Atbilstoši biosfēras rezervātu koncepcijai ZBR teritorijā ir noteiktas trīs funkcionālās zonas – dabas lieguma, ainavu aizsardzības un neitrālā. Katrai no tām ir savi uzdevumi un apsaimniekošanas noteikumi, kas jāņem vērā, plānojot teritorijas apsaimniekošanu un attīstību².

Visa ZBR piekraste ārpus pilsētu robežām ir ietverta ZBR ainavu aizsardzības zonā. Tās galvenais uzdevums ir reģionam raksturīgo ainavu, tūrisma un atpūtas resursu saglabāšana. Tomēr ainavu aizsardzība tajās ir atstāta pašvaldību kompetencē un likums liek sargāt tikai tās ainaviski vērtīgās teritorijas, ainaviskos ceļus un skatu punktus, kuri norādīti pašvaldības teritorijas plānojumā. Papildus ainavu aizsardzības zonā, tātad – visā Ziemeļvidzemes piekrastē –, ārpus pilsētu teritorijām, ir aizliegts nobraukt no ceļiem un pārvietoties ar mehāniskiem transportlīdzekļiem pa meža un lauksaimniecības zemēm (ja vien pārvietošanās nav saistīta ar šo vietu apsaimniekošanu), ierīkot atkritumu poligonus, dedzināt sauso zāli, virsājus, niedrājus un meža zemsedzi. Lai ierīkotu dabas tūrisma un izziņas infrastruktūru un uzstādītu vēja elektrostaciju, ir nepieciešams saskaņojums no DAP.

¹ 05.02.1997. „Aizsargjoslu likums” ar grozījumiem līdz 16.12.2000.

² 11.12.1997. likums „Par Ziemeļvidzemes biosfēras rezervātu” ar grozījumiem līdz 07.04.2011.

Ainažu un Salacgrīvas pilsētu teritorijās ir noteikta biosfēras rezervāta neitrālā zona. Lai neierobežotu to attīstības iespējas, ZBR statuss tajās neuzliek papildu ierobežojumus. Pilsētu teritorijās saimnieciskā darbība pakļaujas tādiem pat nosacījumiem kā ārpus īpaši aizsargājamām dabas teritorijām¹.

Vidzemes piekrastes posmiem ar lielāko dabas aizsardzības nozīmi (no Tūjas līdz Melekiem (DL "Vidzemes akmeņainā jūrmala"), no Kuivižiem līdz Ainažu ostai (DL "Randu pļavas"), un Salacas ielejai (DP "Salacas ieleja") papildus ir piešķirts ĪADT (DL vai DP) statuss. Katrai no tām ir savs zonējums un savi izmantošanas noteikumi², tomēr vispārējie principi ir līdzīgi. Uz Vidzemes piekrastes dabas liegumiem un Salacas ielejas dabas parku attiecas tie ierobežojumi, kas attiecas uz ZBR ainavu aizsardzības zonu. Papildus DL un DP teritorijās nav ļauts veikt darbības, kas izraisa augsnes eroziju, iegūt derīgos izrakteņus, ārpus pagalmiem un neitrālajām zonām – kurināt ugunscurus. Organizēt publiskus pasākumus, kuros piedalās vairāk nekā 50 cilvēku, un uzstādīt vēja ģeneratorus ārpus neitrālajām zonām drīkst tikai pēc saskaņojuma ar DAP.

Stingrākie aizsardzības un izmantošanas noteikumi piemēroti atsevišķiem dabas lieguma „Vidzemes akmeņainā jūrmala” meža nogabaliem, kuri ietverti DL regulējamā režīma zonā (2. attēls). Tajā ļauts vienīgi pārvietoties pa ceļiem un takām, lasīt ogas un sēnes, uzturēt esošos ceļus, saskaņojot ar DAP – ierīkot izziņas infrastruktūru un organizēt ar dabas tūrisma saistītas aktivitātes.

Randu pļavu zālāji, kāpas, lagūnas, jūras seklūdens daļa un bioloģiski vērtīgie mitro mežu nogabali, Vidzemes akmeņainās jūrmalas meži, kā arī īpaši aizsargājamie meža nogabali Salacas ielejā ir ietverti DL un DP dabas lieguma zonā (2.attēls). Galvenie ierobežojumi tajā saistās ar galvenās un rekonstruktīvās cirtes aizliegumu un kopšanas cirtes, kā arī nokaltušu un kritušu koku izvākšanas ierobežojumiem. Zemes transformāciju, saskaņojot ar DAP, DL vai DP dabas liegumu zonās ļauts veikt vienīgi ceļu un inženierbūvju rekonstrukcijai un tūrisma infrastruktūras ierīkošanai.

Rekreācijai piemērotākajiem mežu nogabaliem DL "Randu pļavas" un lielākajā DP "Salacas ieleja" daļā ir noteikta DL vai DP dabas parka zona (2. attēls). Galvenie ierobežojumi tajā saistās ar kailcirtes un rekonstruktīvās cirtes aizliegumu un kopšanas cirtes ierobežojumiem.

Vidzemes akmeņainās jūrmalas nemeža zemes un nelieli meža nogabali starp tām ir iekļauti DL ainavu aizsardzības zonā (2. attēls). Tajā aizliegts veikt meža zemes transformāciju un jebkādas darbības, kas būtiski pārveido teritorijai raksturīgo ainavu.

DL un DP ietvertajās ciemu un pilsētu daļās, kā arī Randu pļavās ietvertajās viensētās, ir noteikta neitrālā zona (2. attēls). Uz tām attiecas vienīgi vispārējie DL un DP izmantošanas ierobežojumi, kas minēti iepriekš².

AJT ir izveidotas nesen³. To aizsardzībā un apsaimniekošanā vēl nav izveidojušās tradīcijas un tām piešķirtais ĪADT (AJT) statuss neietekmē līdzšinējās saimnieciskās darbības to teritorijās, t. sk. zvejniecību. Turklāt, lai neietekmētu esošo ostu darbību, tūrisma un piekrastes pašvaldību attīstību, ostu akvatorijās, to ārējos reidos, grunts novietnēs jūrā, kuģu ceļos un nepārtrauktā joslā gar piekrasti, AJT ir noteiktas neitrālās zonas. Jūras akvatorija daļām piešķirtais AJT statuss vairāk ir vērstas uz nākotni. Uzsākot jaunus projektus un attīstības plānus, būs nepieciešams izvērtēt, vai tie neapdraudēs dabas vērtības, kuru aizsardzības nodrošināšanai šīs teritorijas ir izveidotas.

Lai veicinātu atbilstošu ĪADT aizsardzību un apsaimniekošanu DL "Vidzemes akmeņainā jūrmala", "Randu pļavas" un DP "Salacas ieleja" ir izstrādāti dabas aizsardzības plāni⁴. Tajos identificētas nozīmīgākās DL un DP vērtības un nepieciešamās darbības to aizsardzības nodrošināšanai. Tā kā Ziemeļvidzemes piekrastes tūrisma attīstība lielā mērā balstās uz dabas resursu izmantošanu, to aizsardzība un atbilstoša apsaimniekošana ir arī tūrisma attīstības interesēs. Katrs saglabātais dabiskās piekrastes kvadrātmetrs, katra ar blīvu apbūvi nepārveidotā ainava arī nākotnē būs vērtība, kas priesē gan zemes īpašniekus un apsaimniekotājus, gan atpūtniekus un ceļotājus.

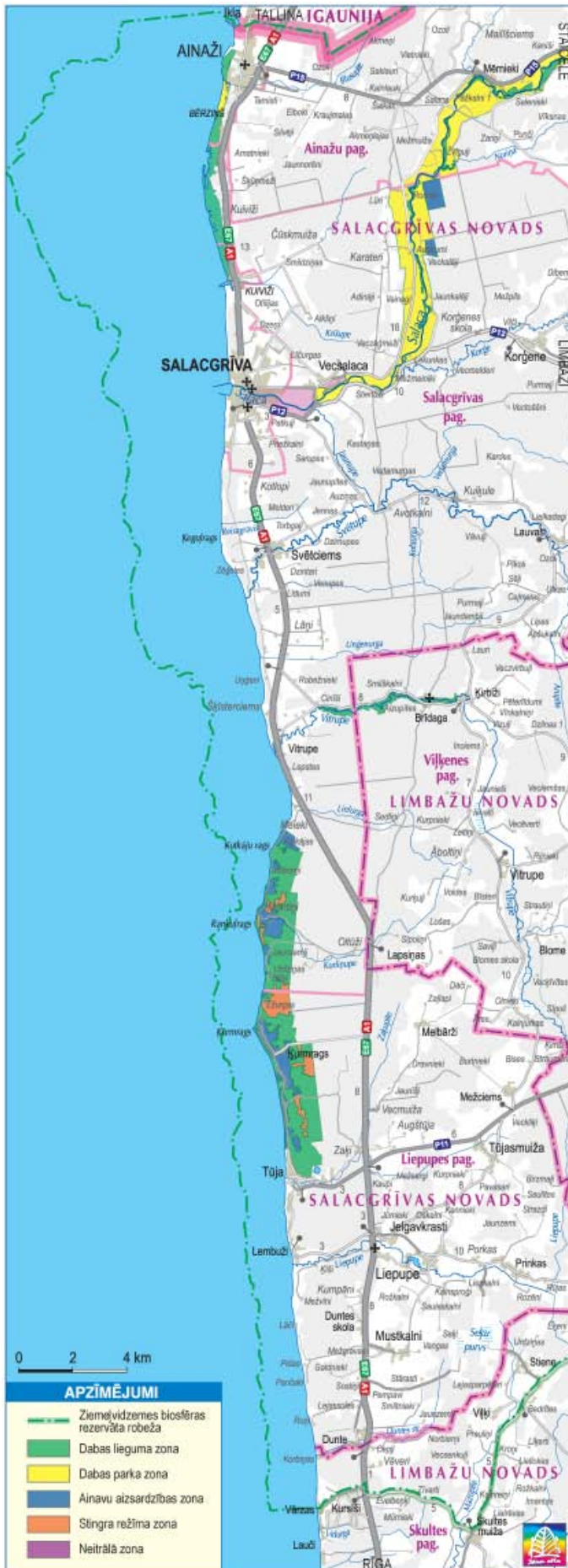
¹ 19.04.2011. MK not. Nr. 353 „Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”.

² 07.07.2008. MK not. Nr. 512 „Dabas lieguma „Vidzemes akmeņainā jūrmala” individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi” ar 25.06.2009. grozījumiem, 10.02.2009. MK not. Nr.124 „Dabas lieguma „Randu pļavas” individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi” un 10.03.2009. MK not. Nr. 228 „Dabas parka „Salacas ieleja” individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”.

³ 05.01.2010. MK not. Nr. 17 „Noteikumi par aizsargājamām jūras teritorijām”.

⁴ Dabas lieguma „Randu pļavas” dabas aizsardzības plāns 2005.–2014. gadam (BEF, 2005.), Dabas lieguma „Vidzemes akmeņainā jūrmala” dabas aizsardzības plānā 2004.–2014. gadam (ZBR administrācija, 2004), Dabas parka „Salacas ieleja” dabas aizsardzības plānā 2005.–2019. gadam (BEF, 2005).

ATTĒLS NR. 2. ZIEMEĻVIDZEMES PIEKRASTES ĪPAŠI AIZSARGĀJAMO DABAS TERITORIJU ZONĒJUMS

Ziemeļvidzemes piekrastes dabas un kultūras pieminekļu izmantošanas kārtība detalizēti uzskaitīta šādos normatīvajos aktos:

- 05.02.1997. "Aizsargjoslu likums" ar grozījumiem līdz 16.12.2000;
- 11.12.1997. likums "Par Ziemeļvidzemes biosfēras rezervātu" ar grozījumiem līdz 07.04.2011;
- 19.04.2011. MK not. Nr. 353 „Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”;
- 07.07.2008. MK not. Nr. 512 „Dabas lieguma „Vidzemes akmeņainā jūrmala” individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi” ar 25.06.2009. grozījumiem;
- 10.02.2009. MK not. Nr.124 „Dabas lieguma „Randu pļavas” individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”;
- 10.03.2009. MK not. Nr. 228 „Dabas parka „Salacas ieleja” individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”;
- 05.01.2010. MK not. Nr. 17 „Noteikumi par aizsargājamām jūras teritorijām”.

Ieteikumi Ziemeļvidzemes piekrastes dabas un kultūras vērtību apsaimniekošanai noteikti:

- Dabas lieguma „Randu pļavas” dabas aizsardzības plānā 2005.–2014. gadam (BEF, 2005);
- Dabas lieguma „Vidzemes akmeņainā jūrmala” dabas aizsardzības plānā 2004.–2014. gadam (ZBR administrācija, 2004);
- Dabas parka „Salacas ieleja” dabas aizsardzības plānā 2005.–2019. gadam (BEF, 2005);
- Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta ainavekoloģiskajā plānā (SIA "ELLE");
- Pludmales un primāro kāpu aizsardzības plānā (LUBF, 2000).

2. ZIEMEĻVIDZEMES PIEKRĀSTES TŪRISMA NOZARES RAKSTUROJUMS

2.1. ZIEMEĻVIDZEMES PIEKRĀSTES TŪRISMA VĒSTURE

Pirmās ar tūrismu saistītās norises mūsdienu izpratnē Vidzemes piekrastē datējamas ar 19. gs., kad Svētcima, Vecsalacas, Duntēs, Lāņu, Ainažu un Liepupes muižās viesojās aristokrātiski viesi, muižnieki cēla vasaras mājas un izveidoja peldvietas.

Mērķtiecīga tūrisma attīstība aizsākās 20. gs. 30. gados, kad Latvijas apceļošanas veicināšana bija viens no valsts tūrisma politikas mērķiem. Politikas īstenošanas ietvaros tika apmācīti un sagatavoti tūristu pavadoni un aģenti un uzsākta kampaņa „Apceļo dzimto zemi”. Par tūristu galamērķiem mērķtiecīgi tika veidotas ainaviskākās Latvijas vietas, tajā skaitā Ziemeļvidzemes piekraste, kuras apskate reklamēta dažādos informācijas materiālos. Kā vēsta 1936. gada 15. maija „Limbažu Vēstnesis”: „... Salacgrīvas jūrmala ir ideāla atpūtas vieta katram klusuma un miera cienītājam.” Tas, ka ļaužu te nebija daudz, kļuva par tās priekšrocību. Ar dzelzceļa līnijas Rīga–Rūjiena atklāšanu 1934. gadā Ziemeļvidzemes piekrastē arvien vairāk ieradās Rīgas inteliģence, kas vēlējās atpūsties klusumā. 1936. gadā 31. jūlija Limbažu avīzē var lasīt: „... Siltās dienās pludmalē bija samērā liels ļaužu pieplūdums, kas gribēja smelties spēkus ziemai. Kāpās visas bedrītes bija pilnas cilvēkiem. Salacgrīvas jūrmalu iecienījuši īstas atpūtas un klusuma cienītāji.” 1938. gada 15. jūlija avīzē – „... katru ceļotāju iepriecina Salacgrīvas jūrmala ar balto loču torni un skaistajām peldes vietām. Tāpat ļoti jauki ir pastaigas ceļi, kas vijas aiz kapsētas uz Ainažu pusi, kas ir kā krāšņa parka aleja. Arī Salacas krasti dod skaistu pastaigas vietu.” Par ceļotāju klātbūtni liecina arī 1939. gada 16. jūlija raksts, kurā pausta neapmierinātība, ka pilsētas dome nerūpējās par pienācīgu Salacas pilskalna apsaimniekošanu: „... Pilsētu un tās apkārtni apmeklēt tūristi, kas ar šādu senvietas nonicināšanu ļoti nemierā. Daudzi tūristi arī aizrādījuši, ka nevēloties tādu vietu apmeklēt, iekams tā nebūs savesta agrāko laiku stāvoklī.”¹

Ainažos 20. gs. 30. gados darbojās divas viesnīcas. Viena no tām bija Kica viesnīca un krogs, kurā varēja ieturēt maltīti un pārnakšņot. Krogu izmantoja gan garāmbraucošie ceļinieki, gan zemnieki un tirgotāji, kuri sestdienās brauca uz tirgu, gan Ainažu ostas un gateru strādnieki un jūrskolnieki. Viesnīcniekam piederēja arī pāris važoni (zirga vilkti rati ar jumta pārsegu), kas pārvadāja pasažierus no ostas un pasažieru vilciena uz viesnīcu. Ainažu stacijā darbojās bufete, kas vakaros bijusi pilna ar cilvēkiem. Ceļotāji apmesties varēja arī Ainažu kultūras biedrībā, Salacgrīvas pamatskolā, Dzeņos un Veckalējos. Salacgrīvā Pērnavas ielā 1 ceļiniekiem izdeva istabas. Jelgavkrastos darbojās traktieris. Iepretim Lāņu muižai Rīgas–Pērnavas ceļa malā darbojies krogs un viesnīciņa „Vadloms”, kur piedāvātas naktsmājas, kārtoti darījumi un līgti strādnieki, krāvēji un zvejnieki vada zvejai. Papildus, vasarniekiem tika izīrētas istabas Salacgrīvas un Ainažu pilsētu un piejūras ciemu mājās².

Straujo tūrisma attīstību pārtrauca Otrais pasaules karš. Taču jau 20. gs. 50. gadu beigās atpūta kļuva par masveida parādību. Visas Padomju Savienības teritorijā plānveidīgi tika izstrādāti ceļojumu un ekskursiju maršruti, celtas tūristu bāzes un kempingi. Vidzemes piekrastē 20. gs. otrajā pusē darbojās 2 kempingi, 4 autotūristu apmetnes un 10 apmetnes kājniekiem un velosipēdistiem. Daudzviet, arī Kursīšos, Jaunkursīšos un Tūjā, tika ierīkotas mazdārziņu kolonijas. Auto maģistrāles tuvuma dēļ Vidzemes piekrastes meži aktīvi tika izmantoti meža velšu vākšanai. 1981.–1982. gadā veiktajā Dabas aizsardzības laboratorijas pētījumā minēts, ka jūlija mēnesī, kad atpūtnieku plūsma sasniedz kulmināciju, posmā no Igaunijas robežas līdz Saulkrastiem vienlaicīgi reģistrēti 150 atpūtnieki uz katriem 100 piekrastes metriem.

Pēc neatkarības atjaunošanas krasi samazinājās atpūtnieku skaits no bijušās Padomju Savienības. Daudzi objekti pārtrauca darbību, tika izsaimniekoti vai nojaukti. Tomēr daži veiksmīgi turpināja funkcionēt, reorganizējot piedāvājuma formu un pārbūvējot ēkas atbilstoši mūsdienu prasībām. Straujākā tūrisma uzņēmējdarbības attīstība notika laikā starp 2001. un 2005. gadu, kad, pateicoties finansiālā atbalsta pieejamībai, tika celtas jaunas viesu mājas un pilnveidots esošo tūrisma mītņu labiekārtojums.

1993. gada jūnijā Salacgrīvā darbu uzsāk Salacgrīvas novada tūrisma informācijas centrs – pirmais informācijas centrs Latvijā. 2005. gada 8. decembrī tiek atvērta Ainažu tūrisma informācijas centrs.

2.2. TŪRISTU PIESAISTES

Lai izvērtētu Ziemeļvidzemes piekrastes tūrisma piesaistu un resursu stāvokli un apzinātu to piemērotību izmantošanai tūrismā, 2009.–2010. g. tika veikta teritorijas apsekošana. Resursu analizē tika izmantoti arī iepriekšējo gadu teritorijas apsekojumu laikā iegūtie dati un vērojumi. Rezultāti atspoguļoti 1. tabulā.

¹Salacgrīva: Kūrorta vēsturiskā izcelsme. (2009–2010) Jūrmala: Latvijas kūrortpilsētu asociācija. Pieejams: <http://www.latvijaskurorti.lv/lat/salacgriva> [skatīts 2011. gada aprīlī].

²Sabiedrisko Lietu Ministrijas Tūrisma nodaļa. 1937. Tūristu apmetņu saraksts. Rīga, Latviju Kultūras spiestuve; Ziedonis R. 2010. “Jūras zeme Latvija”. Rīga, apgāds “Zvaigzne ABC”.

TABULA NR. 1. TŪRISMA RESURSI UN TŪRISTU PIESAISTES ZIEMEĻVIDZEMES PIEKRASTĒ

Jūras seklūdens daļa	
Jūras seklūdens daļa, piekrastes sēkļi, zemūdens rīfi	Jūras seklūdens daļa, piekrastes sēkļi un rīfi ir potenciāli, bet šobrīd tūrismā maz izmantoti resursi. Salacgrīvā un Kuivižos darbojas zvejas un jahtu ostas. Kuivižos ierīkots ērts jahtklubs, kurā pieejami visi kuģotājiem nepieciešamie pakalpojumi. Papildu piedāvājumā – iespēja piedalīties reņģu zvejā. Visā garajā piekrastē to piedāvā vēl tikai kempinga „Vējaivas” un viesu nama „Svētupes” saimnieki. Ik gadu Kuivižu ostā tiek rīkotas jūras burātāju sacensības, t. sk. Latvijas un Baltijas burāšanas čempionātu posmi, kas piesaista ne tikai burātājus, bet arī skatītājus. Salacgrīvā zinātājiem ir iespējams noīrēt ātrgaitas motorlaivu ar laivas stūrmani izbraucieniem jūrā, kā arī kanoe laivas un smailes īsiem izbraucieniem Salacas upes grīvā. Tuvākā jūras laivu noma darbojas Saulkrastos. Zināms potenciāls piemīt buru sporta, zemūdens niršanas un snorkelinga aktivitātēm.
Pludmales	Viena no lielākajām Ziemeļvidzemes piekrastes bagātībām ir tās pludmales. Kaut pētījumi par atpūtnieku skaitu, kas tās izmanto, līdz šim nav veikti, skaidrs, ka atpūta pludmalē ir viens no pieprasītākajiem piekrastes tūrisma piedāvājumiem.
Labiekārtotās Ziemeļvidzemes piekrastes ziemeļdaļas pludmales	Piekrastes ziemeļdaļā atpūtnieku iecienītas ir labiekārtotās Salacgrīvas, Ainažu un Kuivižu pludmales. Tajās ierīkotas ērtas stāvvietas, laipas līdz pašam liedagam, atpūtas vietas, sporta spēļu un rotaļu laukumi. Salacgrīvas un Ainažu pilsētu pludmalēs ir uzstādītas atkritumu urnas un tualetes. Pludmaļu tuvumā ierīkotajos stāvlaukumos – informācijas stendi. Salacgrīvas Zvejnieku parka pludmales apmeklētājiem labierīcības, atkritumu urnas un stāvlaukumi pieejami parka teritorijā. Kuivižu pludmales apmeklētājiem iespējams izmantot atpūtas kompleksa „Kapteiņu osta” pakalpojumus un telšu pilsētiņu. Salacgrīvas pilsētas pludmalē vasarās darbojas glābšanas stacija, uzstādītas pārgērbšanās kabīnes, tualetes un dušas, kas pieejamas cilvēkiem ar kustību traucējumiem. Kaut minētajās pludmalēs trūkst atsevišķi labiekārtojuma elementi (skat. 3.4. nodaļu), tās ir visatbilstošāk labiekārtotās un apsaimniekotās Ziemeļvidzemes pludmales. Jau tuvākajos gados Salacgrīvas pilsētas un Kuivižu pludmali plānots apsaimniekot atbilstoši „Zilā karoga” statusa prasībām.
Labiekārtotās Ziemeļvidzemes piekrastes vidusdaļas pludmales	Ziemeļvidzemes piekrastes vidusdaļā lielākā atpūtnieku daļa atpūtai izvēlas smilšainās un viegli pieejamās Muižuļu, Lepstes un Vitrupes pludmales <i>Via Baltica</i> autoceļa malā. Pie tām ir ierīkoti stāvlaukumi, atpūtas vietas, uzstādīti informācijas stendi un atkritumu urnas, taču trūkst kāpnes un laipas līdz liedagam. Arī uzstādīto tuaļu skaits nav pietiekošs. Muižuļu pludmales stāvvietā vasarās darbojas kafejnīca. Agrākos gados apmeklētāju iecienīta bija arī Meleku pludmale, taču dēļ ieilgušajiem Meleku kempinga rekonstrukcijas darbiem, atpūtnieku skaits, kas izmanto šo pludmali, ir būtiski sarucis. Mazliet nostāk no <i>Via Baltica</i> atrodas Svētupes grīvas pludmale, kuru iecienījuši tie, kas meklē netraucētāku atpūtu. Atpūtniekiem tajā pieejamas brīvdienu mājas „Vējaivas” un atpūtas kompleksa „Rakari” stāvvietas, naktsmītnes, telts vietas, atpūtas vietas, labierīcības, kafejnīcas un citi tūrisma uzņēmēju sniegtie pakalpojumi. Savukārt Veczemju pludmali izvēlas tie, kas atpūtu pludmalē vēlas apvienot ar Veczemju klinšu apskati un pikniku atpūtas vietā „Klintis”. Nepieciešamie Ziemeļvidzemes piekrastes vidusdaļas pludmaļu labiekārtojuma pilnveidošanas darbi uzskaitīti plāna 3.4. nodaļā.
Labiekārtotās Ziemeļvidzemes piekrastes dienviddaļas pludmales	Ziemeļvidzemes piekrastes dienviddaļā atpūtnieku iecienītas ir smilšainās Tūjas apkārtnes pludmales. Tā kā jaunajiem atpūtniekiem iespēja piekļūt Tūjas ciemata pludmalei ir visai ierobežota (starp ciematu un pludmali atrodas māju rindas, esošās pieejas jūrai nav iezīmētas ar norādes zīmēm un to tuvumā trūkst automašīnu novietošanas iespēju), lielākā šīs puses atpūtnieku daļa atpūšas atpūtas vietās „Jūras Dzenis”, „Kriminalnieki”, „Grantiņi” un „Vasas”, kur atvēlēta vieta automašīnu novietošanai, ierīkotas atpūtas vietas, tualetes, atkritumu urnas un sporta spēļu laukumi. „Jūras Dzeņa” un „Kriminalnieku” teritorijās vasarās darbojas kafejnīcas, uzstādītas dušas. „Kriminalniekos” – glābšanas stacija (tuvākajā laikā šo pludmali plānots apsaimniekot atbilstoši „Zilā karoga” statusam) un zvejas laivu noma. „Jūras dzeņa” saimnieki atpūtniekiem piedāvā iegādāties malku ugunsgrūdu kurināšanai tā teritorijā ierīkotajās piknika vietās. Atpūtnieku iecienīta ir arī Lauču pludmale. Tā kā tā atrodas mazliet nostāk no <i>Via Baltica</i> , to ir iecienījuši tie, kas atpūtu pludmalē vēlas apvienot ar Lauču akmeņu apskati un atpūtu viesu namā „Lauču akmens”. Nepieciešamie piekrastes dienviddaļas pludmaļu labiekārtojuma pilnveidošanas darbi uzskaitīti plāna 3.4. nodaļā.
Citas pludmales	Pārējās Ziemeļvidzemes piekrastes pludmales ir nelielas, akmeņainas, grūtāk pieejamas vai mazāk labiekārtotas un piemērotas nelielam atpūtnieku skaitam. Taču arī daļā no tām būtu nepieciešams ierīkot kaut minimālu labiekārtojumu (piem., norādes un tualetes tuvākajā automašīnu novietošanas vietā).
Smilšakmens atsegumi	Rīgas jūras līča Vidzemes krasta posms starp Tūju un Meleku ragu ir vienīgā vieta Latvijas ~500 km garajā piekrastē, kur atsedzas pamatieži – viļņu abrazēti Devona perioda smilšakmens atsegumi. Latvijā unikāls un apzāstams resurss ar senām tūrisma tradīcijām.

Veczemju klintis	Viens no apmeklētāju iecienītākajiem Ziemeļvidzemes piekrastes apskates objektiem ir Veczemju klintis. Apmeklētāju ērtībām te ierīkotas kāpnes, laipas, atpūtas vietas un telts vietas. Atvēlētā vieta automašīnu novietošanai. Atsevišķās vietās, sargājot stāvkraustu no neapdomīgiem apmeklētājiem, uzstādītas barjeras. Vasarās darbojas veikaliņš. Klintis tuvumā ierīkotā atpūtas un telšu vieta „Klintis” ir viena no labāk apsaimniekotajām un gaumīgāk iekārtotajām atpūtas vietām visā Vidzemes piekrastē. Tās atpūtas un ugunsкура vietas ir veidotas ar izdomu un informācijas stendi ļauj iepazīt ne tikai smilšakmens klinti, bet arī mežainu jūrmalas kāpu un rifu dabas bagātības. Kaut atsevišķus to labiekārtojuma elementus nepieciešams atjaunot (skat. 3.4. nodaļu) un piebraucamais ceļš nav īsti piemērots lielajiem tūristu autobusiem, Veczemju klintis ir viens no labāk veidotajiem un apsaimniekotajiem Ziemeļvidzemes piekrastes dabas objektiem. Pēc atpūtas vietas apsaimniekotāju ziņām, gadā tās apmeklē ~60 000 apmeklētāju. Nacionālas nozīmes tūrisma objekts ar senu tūrisma vēsturi un stabili vietu Latvijas tūrisma kartē.
Smilšakmens atsegums Tūjā	Iespaidīgs smilšakmens atsegums Tūjas ciemā (uz dienvidiem no Zaķupes ietekas). Labiekārtots ar noeju pie jūras. Ainavisks. Apskatei piemērots, taču nepietiekami izcelts.
Ežurgu klintis	Ievērojami atsegumi pie Ežurgu mājām, taču tie ir salīdzinoši grūti pieejami (piebraucamais ceļš daļēji ir jūras noskalots, privātpašumi) un nav labiekārtoti, tamdēļ to apskate iekļaujama vienīgi pārgājienu un jūras laivu maršrutos.
Zivtiņu atsegumi	Pēc 2005. gada orkāna iespaidīga smilšakmens atsegumu virkne izveidojās pie Zivtiņu mājām, taču arī šis atsegums ir salīdzinoši grūti pieejams (piebraucamais ceļš daļēji ir jūras noskalots, privātpašumi) un nav labiekārtots, līdz ar to, arī tas tūrismā izmantojams vienīgi kā apskates objekts pārgājienu un jūras laivu maršrutos.
Laukakmeņi un to sakopojumi	Lielākas vai mazākas laukakmeņu kopas sastopamas visā Ziemeļvidzemes piekrastes posmā no Salacgrīvas līdz pat Skultei. Dažviet redzami arī atsevišķi lielāka izmēra laukakmeņi, kas uzskatāmi par nozīmīgiem piekrastes ainavas elementiem. Vairāki no tiem ir iecienīti apskates objekti ar senām tūrisma tradīcijām, taču maz izmantotu izziņas potenciālu. Citi – tūrisma informācijas materiālos reklamēti, taču dabā grūti atrodami vai pamanāmi objekti ar faktiski neizmantotu potenciālu.
Akmeņu kopas Vidzemes akmeņainajā jūrmalā	Īpaši ainavisks, daudzveidīgs un akmeņu kopām bagāts ir piekrastes posms starp Tūju un Dzeņiem. Kaut starp laukakmeņu pludmalēm var atrast nelielas smilšainas pludmalītes, šis piekrastes posms ir mazāk piemērots rekreatīviem mērķiem (sauļošanās un peldēšanās), toties mainīgā ainava ir kā radīta garām pastaigām, braucieniem ar velosipēdu vai laivu. Taču tā kā Vidzemes akmeņainās jūrmalas takas nav marķētas un labiekārtotas un laivošana jūrā vēl nav izveidojusies par populāru brīvā laika pavadīšanas veidu, tās lielākoties izmanto tikai pieredzējuši aktīvās atpūtas cienītāji. Nacionālā līmenī atpazīstams tūrisma objekts, taču bez konkrētas piesaistes dabā – neviena no šo piekrastes posmu reprezentējošām vietām (Kutkājrags, Veczemju rags, Ķurmags u. c.) nav ērti pieejama un tās netiek izmantotas kā vietas, kur braukt “lūkot” Vidzemes akmeņaino jūrmalu. Līdz ar to, vienīgā vieta, kas ceļotājiem “reprezentē” Vidzemes akmeņaino jūrmalu, ir Veczemju klintis.
Lauču akmeņi	Viens no populārākajiem Ziemeļvidzemes piekrastes dabas objektiem. Tā kā tas ir viegli pieejams, iezīmēts ar pārdomātām norādēm un netālajā kempingā „Lauču akmens” ir iespējams novietot automašīnas, Lielā Lauču akmens apskate iekļauta daudzos Vidzemes piekrastes apceļošanas maršrutos. Blakus esošais Mazais Lauču akmens ir mazāk zināms un, tā kā pie tā nav norādes, to atpazīst tikai zinātāji.
Lielais Krauju jūrakmens	Viens no lielākajiem Latvijas dižakmeņiem un lielākais šobrīd zināmais jūrakmens. Pieejams tikai ar laivu, bet saskatāms arī no krasta. Tā apskate piemērota iekļaušanai jūras laivu un pārgājienu maršrutos gar jūru.
Svētciema akmeņu saliņa	Izkliedētu laukakmeņu kopa piekrastes seklūdens daļā. Līdz tuvākajiem akmeņiem var nokļūt brienot, līdz tālākajiem – ar laivu. Ja ūdens līmenis ir zems, daži akmeņi ir redzami, taču parasti tos klāj ūdens.
Akmeņu saliņa iepretim Krauju mājām	Lielākais virsūdens akmeņu sakopojums Ziemeļvidzemes piekrastē. Atrodas ~200 m attālumā no krasta iepretim Krauju mājām. Piemērots iekļaušanai jūras laivu un pārgājienu maršrutos gar jūru.
Zaķu akmens	Salīdzinoši liela izmēra laukakmens bijušajā Zaķu grants karjerā netālu no Zaķupītes un Griķu mājām. Nezinātājam nav viegli atrodams. Šobrīd nelabiekārtots un tūrismā maz izmantots dabas objekts ar attīstības potenciālu.
Muižuļu dižakmens	Septītais lielākais Latvijas dižakmens. Šobrīd nelabiekārtots un tūrismā maz izmantots apskates objekts ar salīdzinoši augstu tūrisma potenciālu.

Maija birzs akmens	Ievērojama izmēra laukakmens bērzu birzī Salacgrīvas pilsētā. Šobrīd nelabiekārtots un tūrismā maz izmantots apskates objekts.
Citi akmeņi	Ievērības cienīgs ir arī Kauguru akmens, Līčupes akmens, Kutkāju dižakmens, Ķirru akmens u. c. akmeņi Ziemeļvidzemes pludmalē un pludmalei pieguļošajā mežu joslā, taču arī tie tūrismā šobrīd nav izmantoti.
Pļavas	
Randu pļavas	Savdabīgo Randu pļavu ainavu var iepazīt, izstaigājot Randu pļavu dabas taku, uzkāpjot putnu vērošanas tornī un izpētot pie torņa un stāvvietā uzstādītos informācijas standus. Randu pļavu putnu vērošanas tornis gan konstrukcijas, gan putnu vērošanas iespēju ziņā ir viens no labākajiem Latvijā. No tā var labi pārskatīt gan piekrastes lagūnas, gan pludmali un jūru. Pie torņa uzstādīti informācijas stendi, kas vēsta par biežāk novērojamām putnu sugām. Ik pavasari un rudeni pie torņa tiek atzīmētas putnu dienas. To ietvaros ikvienam diplomēta putnu pētnieka klātienē ir iespējams izzināt piekrastē sastopamo putnu sugu daudzveidību. Latvijas Ornitoloģijas biedrība ik gadu to iekļauj tās organizētajās putnu vērotāju sacensībās – „Torņu cīņās”, kuru ietvaros vairākas putnu vērotāju komandas no dažādiem Latvijas putnu vērošanas torņiem cenšas reģistrēt iespējami lielāku putnu skaitu. 2006. gadā „Torņu cīņu” laikā šeit novērotas 114 putnu sugas – absolūtais diennakts laikā Latvijā novēroto putnu sugu rekords. Randu pļavu taka, putnu tornis līdz ar tajā organizētajiem putnu vērošanas pasākumiem ir viens no nozīmīgākajiem dabas izziņas tūrisma objektiem Vidzemē.
Parkveida pļavas	Savdabīgās parkveida pļavas, kas vēl saglabājušās atsevišķās Ziemeļvidzemes piekrastes vietās (starp Ķurmragu un Tūju), tūrismā šobrīd netiek izmantotas. Tomēr atsākot pļavu apsaimniekošanu un veicot to labiekārtošanu, kāda no tām var kļūt par nozīmīgu dabas izziņas tūrisma vietu, kas daudzveidotu brīvā laika pavadīšanas iespējas Tūjas un tās apkārtnes kempingu viesiem.
Sausas pļavas	Šobrīd tūrismā neizmantots resurss ar izziņas tūrisma potenciālu.
Meži	
Sausi priežu meži	Sauso priežu mežu iepazīšanai Salacgrīvas pilsētā ir ierīkota dabas taka, taču tās labiekārtojums laika gaitā ir nolietojies un šobrīd tā tikai daļēji kalpo par dabas izziņas objektu. Izglītojoši informācijas stendi ir uzstādīti atpūtas vietā “Klintis”, kura atpūtas vietas ir ierīkotas bioloģiski vecu priežu mežu audzē. Piekrastes meža resursi izmantoti arī atpūtas vietās “Vasas” un “Vējavas”, taču meža izziņas potenciāls varētu būt plašāk izmantots.
Mitrie meži	Piekrastes mitro mežu masīvi apskatāmi Minhauzena muzeja apkārtnē, kur ierīkota 4,5 km gara lokveida dabas taka no muzeja līdz jūrai. Takas malās ir ierīkotas atpūtas vietas un uzstādītas skulptūras. Populārs piekrastes tūrisma objekts ar potenciālu kāpināt tā dabas izziņas lomu. Vienīgais piekrastes dabas objekts, kurš pieejams par maksu. Pieejami gidu pakalpojumi.
Citi meži	Starp Salacgrīvu un Svētcietu meža teritorijā atrodas interesants Litorīnas jūras perioda kāpu vaļņu masīvs, kas ir svarīgs iepriekšējo Baltijas jūru stadiju liecinieks. Līdzīgi kāpu veidojumi ir sastopami tikai Rīgas jūras līča ziemeļrietumu krastā. Šobrīd neizmantots, bet potenciāls tūrisma resurss.
Pilskalni	
Salacas pilskalns	Vizuāli iespaidīgākais no Ziemeļvidzemes piekrastes pilskalniem. Tas labi pārskatāms no Salacas kreisā krasta un tilta par Salacu Salacgrīvā. Pilskalna virsotnē ierīkota estrāde, kas ir viena no pilsētas svētku norises vietām, un uzstādītas šūpoles, kurām ir liela loma ikgadējo Lieldienu svinību laikā. Pilskalna nogāzē ierīkotas kāpnes. Pilskalna vēsturiskā nozīme izklāstīta informācijas stendā.
Liepupes pilskalns	Liepupes pilskalna reljefs ir mazāk izteiksmīgs. Iespaidīga ir vienīgi nepieejamā, pret Liepupi vērsta nogāze. Ceļotājiem, kuri pilskalnā ierodas no dienvidu puses, tā atrašanās vietu palīdz noteikt uzstādītā norādes zīme. Tā kā pilskalns nav labiekārtots, šobrīd to nevar uzskatīt par ievērojamu apskates objektu, tomēr pilskalna apskate var veiksmīgi papildināt kompleksos Liepupes vai visas Ziemeļvidzemes piekrastes vēstures iepazīšanas piedāvājumus. Atsevišķos tūrisma informācijas materiālos tiek reklamēta Liepupes dabas taka, taču tās labiekārtojums laika gaitā ir izzudis, līdz ar to, tūrismā tā šobrīd ir maz izmantojama.
Upes un upju ielejas	

Salaca	<p>Ūdens tūristu, makšķernieku un dabas baudītāju iecienīta upe. Daudzus laivotājus vilina tās straujie, vietām pat krāčainie ūdeņi un gleznainie, stāviem smilšakmens atsegumiem rotātie krasti. Ne velti tā ir otra populārākā ūdens tūristu upe Vidzemē, kas laivot gribētājus saista gan pavasara straujūdeņos, gan vasaras mazūdens periodā. Laivu nomas uzņēmumi nodrošina precīzus pakalpojumus, piedāvājot laivu nomu, transportu un maršrutā noderīgu informāciju. Ūdens tūristu ērtībām izstrādāti dažāda garuma ūdens tūrisma maršruti, kas piemēroti gan iesācējiem, gan pieredzējušiem laivotājiem. Salacas laivu maršruti tiek reklamēti teju ikvienā upju laivošanai veltītā interneta vietnē. Kaut nepietiekamā skaitā, upes krastos ir ierīkotas atpūtas un apmetnes vietas, tomēr daļa no tām ir nepietiekami labiekārtotas un/vai nepilnīgi apsaimniekotas. Upē tiek rīkoti Latvijas smaiļošanas un kanoe airēšanas čempionāta posmi, kas piesaista ne tikai sportistus, bet arī skatītājus. Dažādas laivošanas sacensības tiek rīkotas arī Salacgrīvas svētku laikā. „Campo klubs” ik gadu lietpratējus izaicina pārbaudīt spēkus nakts sacensībās „Salacas mauciens”.</p>
Svētupe	<p>Svētupes lejtece (no Pāles vai Lauvām līdz Jaunupei, Salacai un Salacgrīvai vai Svētcieņam (tikai augsta ūdens līmeņa apstākļos)) tiek izmantots kā sezonāls ūdens tūrisma resurss. Svētupes laivošanas iespēju popularizēšanai atsevišķi tās posmi ir iekļauti dažādu iniciatīvu ietvaros izstrādātos ūdens tūrisma maršrutos, kas tiek reklamēti ūdens tūrismam veltītos ceļvežos un interneta vietnēs (www.celotajs.lv, www.campo.laivas.lv, www.juraslaivas.lv u. c.). ~10 km pirms ietekas jūrā Svētupes krastos atrodas unikāla vieta ar izcilu kultūrvēsturisko nozīmi – Lībiešu upurāla – populārs un labiekārtots apskates objekts Ziemeļvidzemē. Tuvējā viesu nama “Svētupes” saimnieki alas apskati aicina papildināt ar Spoguļklints, Drūmās klints, vairāku dižozolu un svētozolu apskati. Vieta ar esošu un augstu dabas, kultūras un aktīvā tūrisma attīstības potenciālu.</p>
Vitrupe	<p>Vitrupes lejtece (parasti – no Ķirbižiem) tiek izmantota kā sezonāls ūdens tūrisma resurss. Ar ūdens tūrisma saistītās aktivitātes gan apgrūtina upē sakritušie un straumes sanestie koki, īpaši upes lejtecē. Līdz ar to, Vitrupes laivošanas maršruti ir piemēroti tikai ekstrēmās braukšanas piekritējiem. Atsevišķas entuziastu grupas ir veikušas upes tīrīšanas darbus, taču, lai Vitrupe kļūtu par iecienītu ūdens tūrisma vietu, tas būtu jādara regulāri un katru gadu. ~6 km no ietekas jūrā – Ķirbižos – Vitrupes ielejā ir ierīkota meža izziņas taka. Nākotnē dabas izziņas takas iespējams ierīkot arī citos Vitrupes ielejas posmos.</p>
Jaunupe	<p>Mākslīgi veidotā Svētupes un Salacas satekupe, kura iekļauta Svētupes ūdens tūrisma maršrutos. Vienlaikus tā ir arī kultūrvēsturisks hidrotehnisko būvju mantojuma piemineklis un upes ekosistēmas kvalitātes uzlabošanas darbu demonstrāciju vieta DAP piedāvātās upes izziņas programmas ietvaros.</p>
Citas upītes un strauti	<p>Citas Ziemeļvidzemes piekrasti šķērsojošās upes un strauti ūdens tūrismā nav izmantojami. Lielākā daļa no tām neveido arī nepārvaramus šķēršļus kājniekiem, kas pārvietojas līdztekus jūras krastam. Taču to ielejas ir piemērotas dabas taku un pārgājienu maršrutu ierīkošanai. Šobrīd neizmantots resurss ar tūrisma potenciālu.</p>
Ainava	<p>Lai arī Ziemeļvidzemes piekraste ir viens no ainaviskākajiem Latvijas piekrastes posmiem, ainavu var uzskatīt par faktiski neizmantotu tūrisma resursu. Atsevišķās vietās varētu izbūvēt ainavā iederīgus skatu torņus un ierīkot skatu vietas. Ainaviskākās takas un ceļus – iekļaut dažādos tūrisma maršrutos un reklamēt tos kā labākās vietas piekrastes ainavas apskatei. Atraktīvas skatu vietas iespējams veidot bākās, kuras vairs nepilda savu sākotnējo funkciju.</p>
Augu un dzīvnieku sugas	<p>Neskatoties uz atsevišķiem veiksmīgiem dabas izziņas tūrisma piedāvājumiem (Randu plāvu putnu tornis un tanī organizētie pasākumi), piekrastes bioloģiskā daudzveidība ir nepilnīgi izmantots tūrisma resurss. Ar dabas izziņu saistītu tūrisma piedāvājumu ir maz (dzīvnieku vērošana, putnu vērošana, augu izziņas tūres, kompleksi sēņošanas, zāļu tēju lasīšanas u. tml. piedāvājumi), īpaši no vietējo uzņēmēju puses. Lielākā daļa esošo piedāvājumu nav pietiekami atpazīstami un tie nav ietverti tūrisma produktu formā.</p> <p>Vairāku tuvējo viesu namu saimnieki saviem viesiem tam atļautajos laikos piedāvā piedalīties foreļu makšķerēšanā. Papildu piedāvājumā – gidu pakalpojumi, transports, kā arī vimbu, sapalu, ālantu, raudu un citu zivju makšķerēšana Salacā, jūrā vai tuvākajos zivju dīķos. Atraktīva tūrisma piesaiste ir Salacas un Svētupes nēģu tači. Latvijas un kaimiņvalstu makšķernieku iecienītas ir ikgadējās sacensības taimiņu un lašu makšķerēšanā ar spīningu vai mušiņmakšķeri “Salacgrīvas Laša Kauss”.</p>
Pilsētas un ciemi	

Salacgrīva	<p>Nozīmīga Ziemeļvidzemes piekrastes tūrisma piesaiste, kas atpūtniekiem, pilsētas viesiem un ceļotājiem, kuri dodas uz tālākiem galamērķiem Latvijas, Igaunijas vai Lietuvas virzienā, piedāvā labiekārtotākās šā krasta pludmales, plašu kultūras, izklaides un sporta pasākumu programmu un daudzveidīgu tūrisma pakalpojumu klāstu (kafējnīcas, krodziņi, veikali, bankomāti, benzintanki u. c.). Senās piejūras mazpilsētas romantika vēl jūtama Rīgas ielā, Jūras ielā, Pērnavas ielā un ap Bocmaņa laukumu, kur saglabāts lielāks 19. gs. beigās un 20. gs. sākumā celto ēku skaits. Tomēr pilsētas ainavā tās šobrīd nav iezīmētas un to vēsture izzināma, vien dodoties Salacgrīvas tūrisma informācijas centra organizētās ekskursijās. Aizvien mērķtiecīgāk Salacgrīvā tiek akcentēta ar ostu, zveju un kuģniecību saistīta simbolika. No slēgtās ostas teritorijas uz promenādi pie jahtu ostas pārvietota Salacgrīvas bāka. No Salacas tilta un skatu laukuma pie Salacgrīvas bākas labi pārskatāma Salacgrīvas osta. Iepriekš vienojoties, nelielām grupām iespējams ielūkoties zivju pārstrādes kompleksa „Brīvais vilnis” ražošanas cehā. Ir ieceres mērķtiecīgāk attīstīt jahtu ostu. Zinātājiem ir iespējams noīrēt ātrgaitas motorlaivu ar laivas stūrmani izbraucieniem jūrā, kā arī kanoe laivas un smailes īsiem izbraucieniem Salacas upes grīvā, taču šie piedāvājumi pilsētas viesiem varētu būt labāk pamanāmi un laivu piestātnes pilsētas teritorijā varētu būt vairākas.</p>
Kuiviži	<p>Pēdējo gadu laikā Kuivižu osta ir izveidota par nozīmīgāko jahtu ostu visā Vidzemes piekrastē. Ostā izbūvēta laivu un jahtu piestātne, slīps un viens no elegantākajiem Latvijas jahtklubiem, kur pieejamas visas kuģotājiem nepieciešamās ērtības. Ik gadu Kuivižu ostā tiek rīkotas jūras burātāju sacensības, t. sk. Latvijas un Baltijas burāšanas čempionātu posmi, kas piesaista arī skatītājus. Kuiviži ir arī šā krasta piekrastes zvejniecības centrs. Tajā turpina darboties zvejas osta un tiek attīstīta ar zveju saistīta infrastruktūra. Viena no retajām vietām Vidzemes piekrastē, kur tiek piedāvāta iespēja doties zvejniekiem līdz zvejā.</p>
Ainaži	<p>Kādreiz varenā ostas pilsēta šobrīd ir klusa, mierīga un sakopta mazpilsēta – kā radīta rāmai atpūtai pie jūras. Viesnīca, veikaliņi, kafējnīcas, krodziņi, labiekārtoti, ainažnieku iecienīti parki, apsaimniekotās pludmales, informācijas stendi un norādes zīmes tikai vairo šo noskaņu. Ainažnieki pamatoti lepojas ar labi saglabātu vecpilsētu. Daudzas no 19. gs. beigās un 20. gs. sākumā celtajām ēkām savu ārējo veidolu ir saglabājušas līdz mūsu dienām un liecina par Ainažu bagāto vēsturi. Šobrīd lielākā daļa vēsturisko ēku ir apskatāmas no ārpuses. Izņēmums ir baznīca, kuras interjeru var aplūkot gan dievkalpojumu un garīgās mūzikas koncertu laikā, gan iepriekš vienojoties ar baznīcas uzraugu, kultūras nams, kurš visus šos gadus ir pulcējis radošos Ainažu ļaudis, kā arī Veides pils kalpu māja, kurā ierīkots Ainažu Jūrskolas muzejs. Pārējās vēsturiskās ēkas pilsētas ainavā nav iezīmētas un to nozīme izzināma, vien izstaigājot pilsētu tūrisma informācijas centra vai muzeja darbinieku pavadībā. Tomēr daudzas no Ainažu vēsturiskajām ēkām var uzskatīt par apskates objektiem ar augstu izziņas potenciālu. Veicot ēku restaurāciju, uzstādot norādes zīmes, sagatavojot saistošus ēku un to vēsturiskās nozīmes aprakstus, neizmantotajās ēkās ierīkojot kultūras iestādes vai pakalpojumu sniegšanas vietas, tās varētu kļūt par nozīmīgiem piekrastes tūrisma objektiem.</p>
Tūja	<p>Tūjā darbojas kafējnīca un veikaliņš. Pludmalē apskatāms atsegums un laivu steķa paliekas. Ciema ziemeļu un dienvidu galā ierīkotas labiekārtotas pludmales un atpūtas vietas pie jūras.</p>
Vēsturiskie zvejnieku ciemi un kapteiņu mājas	<p>Nozīmīga piekrastes ainavas daļa. Salīdzinoši daudz viensētu un to ēku ir vēsturiski-etnogrāfiski pieminekļi ar augstu izziņas un kultūras tūrisma potenciālu. Tomēr tā kā lielākā daļa no šīm ēkām atrodas privātpašumos un tajās ir ierīkotas dzīvojamās vai vasaras mājas, to izmantošanas iespējas izziņas tūrismā ir minimālas.</p>
Pasākumi	
Jūras svētki	<p>To, ka Salacgrīva ir zvejnieku pilsēta, vislabāk var izjust Jūras svētkos, kas tiek svinēti jau kopš 1967. gada. Atraktīvas sacensības, koncerti, tirdziņi, zaļumballe un svētku uguņošana ik gadu pulcina vairāk nekā 8 000 apmeklētāju. Pateicoties veiksmīgai pasākuma organizācijai, nemainīgām tradīcijām un stabilam apmeklētāju pulkam, šie svētki ir nozīmīga vērtība ne tikai vietējā, bet arī Latvijas mērogā.</p>
Festivāls "Positivus"	<p>Klusā un mierīgā ostas pilsēta neticami rosīga kļūst jūlija vidū, kad Salacgrīvas Zvejnieku parkā notiek lielākais mūzikas festivāls Baltijā „Positivus”. Pēdējos gadus tas pulcē vairāk nekā 30 000 mūzikas cienītāju no Latvijas, Igaunijas, Lietuvas un tālākām ārvalstīm. Pozitīvās festivālu viesu atsauksmes ir lieliska reklāma ne tikai festivālam, bet arī Salacgrīvai un tās uzņēmējiem, kuri netieši iesaistās pasākuma organizēšanā vai nodrošina festivāla viesus ar tiem nepieciešamajiem pakalpojumiem – ēdināšanu, pārtikas produktu tirdzniecību, nakšņošanu u. tml.</p>
Ziemeļlivonijas festivāls	<p>Ar Latvijas un Igaunijas mākslinieku koncertiem, brīvdabas tirdziņiem, radošām darbnīcām, sporta spēlēm un dažādām "viduslaiku izdarībām" augusta vidū Ainažos un Hēdemestē tiek rīkots starptautiskais Ziemeļlivonijas festivāls, kurš ik gadu piesaista vairāk nekā 2 000 apmeklētājus. Nozīmīgs Latvijas un Igaunijas pašvaldību sadarbībā veidots pasākums ar iespēju kāpināt tā tradīcijas un atpazīstamību.</p>

Plostnieku svētki	Salaca ir plostnieku upe. Vēl 20. gs. 60. gados eksporta baļķi no Salacas upes baseina mežiem uz Salacgrīvas ostu tika pludināti. Arī šobrīd Salacgrīvā vēl dzīvo vīri, kas pieprot plostnieka amatu. Gādājot, lai šīs prasmes neiznīkst, ik maiju tiek svinēti Plostnieku svētki. To ietvaros Steliņos meistarū uzraudzībā tiek siets plosts un pieredzējuša plostnieka vadībā pludināts uz Salacgrīvu, kur sagaidīts ar koncertiem un suminājumiem. Ņemot vērā pasākuma atraktivitāti, arī šiem svētkiem ir potenciāls kļūt par nozīmīgu tūristu piesaisti Ziemeļvidzemē.
Nēģu diena	Oktobrī, kad atpūtnieku ir kļuvis mazāk, salacgrīvieki un pilsētas viesi pulcējas Nēģu dienā. Tās ietvaros tiek rīkots nēģu gadatirgus, nēģu ēdienu degustācija un nēģu taču apskate. Pasākums ar iespēju kāpināt tā tradīcijas, atpazīstamību un popularitāti.
Citi pasākumi	Ar pilsētas uzņēmumu un pašdarbības kolektīvu gājieniem, priekšnesumiem, sporta spēlēm, koncertiem un zaļumballēm jūlijā un augustā tiek svinēti Salacgrīvas, Ainažu un Liepupes svētki. Pilsētnieku iecienītas ir tradicionālās Jāņu, Lieldienu, Vasarsvētku, Meteņu, Miķeļu un Mārtiņdienu svinības, kā arī Muzeju nakts pasākumi. Kā jau pilsētā, kurā darbojas mūzikas, mākslas un sporta skolas, Salacgrīvā tiek rīkoti talantu konkursi, pašdarbības kolektīvu koncerti, klasiskās mūzikas, folkloras un dzejas festivāli (bērnu un skolu jaunatnes folkloras festivāls "Pulkā eimu, pulkā teku", Latvijas skolu jaunatnes Patriotiskās dzejas festivāls, Salacgrīvas klasiskās mūzikas festivāls u. c.), nacionāla, reģionāla un lokāla mēroga sporta sacensības gan profesionāliem sportistiem, gan aktīva dzīves veida piekritējiem (piem., tradicionālais tautas skrējienis "Trīs tilti"). Kaut minētie pasākumi vairāk orientēti uz vietējiem iedzīvotājiem, tie daudzveido arī pilsētas viesu brīvā laika pavadīšanas iespējas un kalpo par atraktīvu tūrisma piedāvājuma papildinājumu.
Muzeji	
Ainažu Jūrskolas muzejs	Viens no populārākajiem un biežāk apmeklētākajiem Vidzemes muzejiem. Nozīmīga tikšanās vieta Latvijas jūras braucējiem. Īsts latvju jūrniecības slavas liecinieks. Muzeja darbinieces ir apkopējušas plašu materiālu klāstu par pirmās latviešu jūrskolas vēsturi, tās dibinātājiem, skolotājiem un absolventiem. Muzejā aplūkojami navigācijas instrumenti, burukuģu būves rīki, piekrastē būvēto kuģu maketi un jūrnieku sadzīves priekšmeti. Klases telpā pie tāfeles muzeja viesus sagaida pirmā jūrskolas priekšnieka – kapteiņa Kristiāna Dāla – vaska figūra. Muzeja dārzā simtgadīgo ozolu ēnā izvietota plaša enkuru kolekcija, Krišjāņa Valdemāra krūšutēls un skulptūru grupa jūrskolas atvēršanas atbalstītājiem – Jurim un Andrejam Veidēm un Jānim Miķelsonam. Daudzveidojot muzeja ekspozīciju, vienā no muzeja telpām ierīkota izstāžu zāle mākslinieku darbu izstādēm. Jau vairākus gadus muzeja darbinieces iesaistās Starptautiskās muzeju dienas un Muzeju nakts pasākumu rīkošanā.
Salacgrīvas muzejs	Muzejā apkopots plašs informācijas klāsts par Salacgrīvas novada vēsturi, zvejniekiem un zvejas tradīcijām Vidzemes piekrastē. Īpaša uzmanība veltīta ziņām un materiāliem par zušu, lašu un nēģu zveju un plostnieku darbu Salacas upē. Interesenti muzejā var izmēģināt aušanu stellēs, vilnas kāršanu un dzijas šķetināšanu, kā arī nofotografēties retro salonā, par piemiņu no muzeja apmeklējuma iegūstot savu portretu retro fotogrāfijā. Regulāri tiek rīkotas mākslinieku darbu izstādes. Jau vairākus gadus muzeja darbinieces iesaistās Starptautiskās muzeju dienas un Muzeju nakts pasākumu rīkošanā. Nozīmīgs reģionālas nozīmes tūrisma resurss.
Ainažu Ugunsdzēsības muzejs	Ainažu ugunsdzēsības muzejā aplūkojama plaša fotogrāfiju, medaļu, nozīmīšu u. c. ar Ainažu ugunsdzēsēju darbu saistītu atribūtu kolekcija, kā arī ugunsdzēsēju ikdienā lietotais inventārs, ugunsdzēsēju automašīnas un to aprīkojums, t. sk. Restaurēti rokas sūkņi, formas tērpi un rokas sirēna no 20. gs. 30. gadiem. Nozīmīgs apskates objekts pilsētā.
Burāšanas sporta muzejs	Kuivižu jahtklubā 2011. gada vasarā tika atvērts sporta muzejs, kurā eksponēti burāšanas sporta vēstures materiāli, godalgas, medaļas un diplomu no leģendārā latviešu burātāja Jevgēņija Kanskas ģimenes arhīva.
Barona Minhauzena muzejs	Skat. zemāk – Duntē muiža.
Amatnieku darbnīcas	
Keramikas darbnīca Duntē	Populāri Vidzemes tūrisma objekti ir podnieces Ingrīdas Žagatas darbnīca „Cepļi” un Arņa Preisa darbnīca „Zuguart” Duntē. Gan vienā, gan otrā darbnīcā podnieki piedāvā darbnīcas apskati, izrāda mākslas darbu tapšanas procesu, ļauj izmēģināt trauku virpošanu arī pašiem, kā arī piedāvā iegādāties mākslinieku darbus. Par nelieliem svētkiem izvērsas katra meistarū cepļu atvēršanas reize. Izstrādātas īpašas programmas jaunlaulātajiem un darba kolektīviem. Pieejamas meistarklases. Nozīmīgs piekrastes tūrisma resurss, kurš iekļauts daudzos Vidzemes ceļojuma maršrutos.

Keramikas darbnīca "Enkuri"	Podniecības vēsturi, māla pārvērtību mākslu un mākslas darbu tapšanas procesu var izziņāt arī podnieka un Salacgrīvas mākslas skolas direktora Imanta Klīdzēja keramikas darbnīcā „Enkuri”. Meistara vadībā iespējams apskatīt arī Salacgrīvas mākslas skolas keramikas apdedzināšanas krāsni, kas ir vienīgā kambarkrāsns jeb Naborigama Latvijā.
Mākslas salons "Tacis"	Piekrastes amatnieku mākslas darbu apskates un tirdzniecības vieta. Pieejami suvenīri ar piekrastei raksturīgu jūras un zvejas tematiku. Šobrīd vienīgā suvenīru tirdzniecība vieta visā Ziemeļvidzemes piekrastē.
Tradicionālo tekstilizstrādājumu darbnīca Salacgrīvā	Iespēja pieteikt ekskursijas un iegādāties tekstilizstrādājumus.
Induļa Irmeja darbnīca	Darbnīcas apskate, darbu pasūtīšana.
Apskates saimniecības	
Saimniecība "Viesuļi"	Saimniecībā var apskatīt gan tradicionālus, gan eksotiskus lauku sētas dzīvniekus (strausi, truši, aitas, zirgi), iepazīt šitaki sēņu audzēšanas procesu, iegādāties "lauku labumus" un strausu spalvu suvenīrus.
Meža demonstrāciju saimniecība "Kraukļi"	Saimniecība "Kraukļi" ir iesaistījies Pasaules dabas fonda meža demonstrāciju saimniecību tīklā un interesentiem ļauj iepazīt nekailciršu mežu apsaimniekošanas metodes.
Nēģu zvejas vietas	
Salacas Nēģu tači	Nēģi un nēģu tači ir viens no Salacgrīvas apkaimes spilgtākajiem zīmoliem. Ik gadu uz Salacas un Svētupes no jauna ierīkoti tači ir vienīgais šāda veida dzīvās zvejniecības „pieminekļis” Latvijā. Svētupes un Salacas pirmajā tači zvejas sezonas laikā (no augusta līdz februārim) ikviens meistara vadībā var izstaigāt zvejas laipu un izcilāt zvejas murdus. Papildu piedāvājumā – svaigi ceptu nēģu degustācija un tradicionālu nēģu pagatavošanas metožu iepazīšana. Īpašs ir Svētupes nēģu tača saimnieka un brīvdienu mājas „Vējavas” kopīgais piedāvājums – līdzdalība naktīs zvejā. Salacas pirmā tača saimnieks Aleksandrs Rozenšteins nelielām ceļotāju grupām piedāvā noskatīties filmu par nēģu ķeršanu. Gan viens, gan otrs piedāvājums ir ar jau esošu un nākotnē lielu tūrisma potenciālu. Oktobrī rīkotajās nēģu dienās "atvērto durvju dienas", nēģu zvejas un Nēģu ēdienu pagatavošanas demonstrācijas un degustācijas tiek rīkotas arī pie citiem Salacas nēģu tačiem.
Ražotnes	
Zivju pārstrādes komplekss „Brīvais vilnis”	Iepriekš vienojoties, nelielām grupām iespējams ielūkoties zivju pārstrādes kompleksa „Brīvais vilnis” ražošanas cehā – savām acīm redzēt zivju konservu gatavošanas procesu, degustēt gan to tradicionālo produkciju, gan jaunumus un delikateses, kā arī uz klausīt stāstījumu par vairāk nekā 60 gadus garo zivju rūpnīcas vēsturi. Atraktīvs ar zvejniecību saistīto tūrisma piedāvājumu papildinājums. Zivju pārstrādes kompleksa foajē tā darba laikā aplūkojams savdabīgs piemineklis Latvijas bākām – Imanta Klīdzēja veidots sienas panno „Latvijas bākas”. Saistošs ar jūrniecību saistīto tūrisma piedāvājumu elements.
Muižas	
Liepupes muiža	Viens no labāk saglabātajiem un pievilcīgākajiem piekrastes muižu kompleksiem. Līdz mūsdienām saglabātas liela daļa no muižas kompleksa ēkām, kas ļauj uztvert sākotnējo muižas apbūves ansambli. Šobrīd tiek veikta arhitektoniski izcilās muižas pils atjaunošana. Tajā plānots ierīkot nelielu viesnīcu un restorānu ar autentisku 18. gs. lauku muižas interjeru. Pārējās muižas kompleksa ēkās šobrīd atrodas dzīvojamās ēkas, veikali un kafejnīcas. Ar laiku arī to fasādes un pret muižas pili vērstos pagalmus ir iespējams atjaunot sākotnējā veidolā. Augsts, bet šobrīd neizmantots tūrisma un rekreācijas potenciāls piemīt arī 19. gs. veidotajam regulāra plānojuma muižas parkam. Objekts ar nacionālas nozīmes tūrisma piesaistes potenciālu.

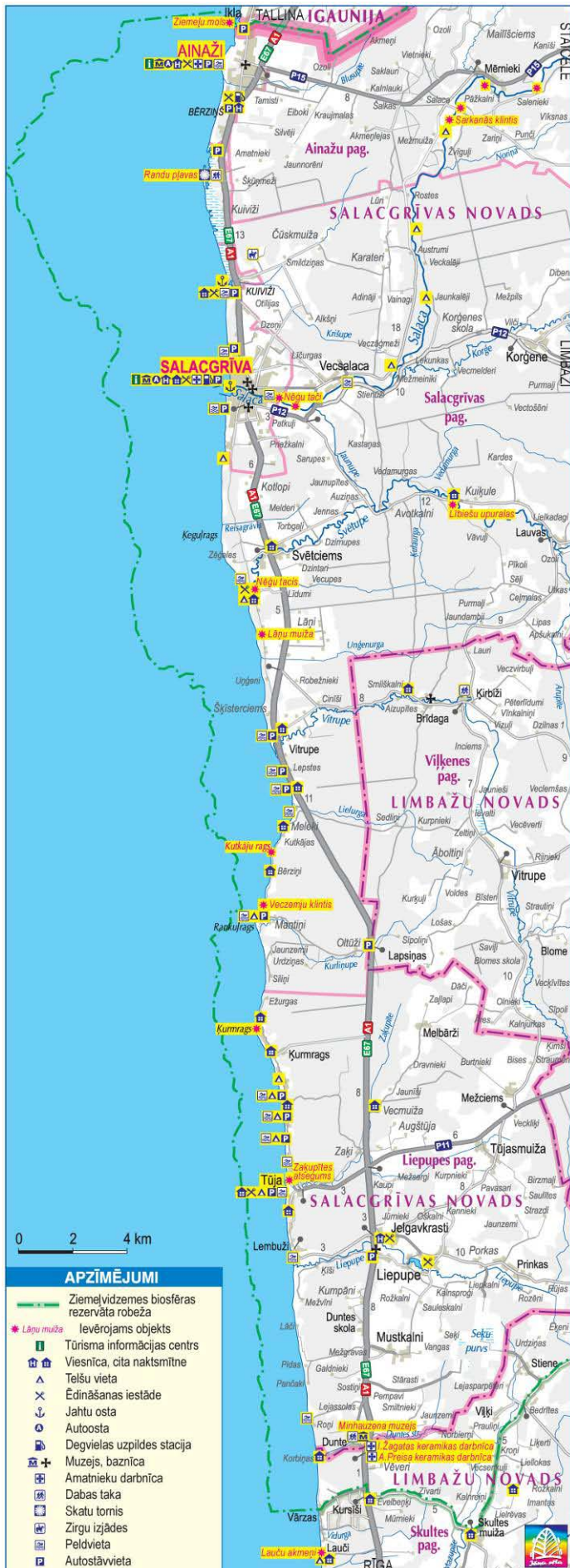
Duntes muiža	Šobrīd vienīgā atjaunotā un tūrisma piedāvājumā iekļautā Ziemeļvidzemes piekrastes muiža. 2004. gadā no jauna celtajā muižas pils ēkā ir ierīkots Minhauzena muzejs, kas vēsta par leģendāro Hieronīmu Kārli Frīdrihu baronu fon Minhauzenu, kurš muižā pavadījis vairākus savas dzīves gadus. Katru gadu 32. maijā muzejs svin Minhauzena svētkus. Jūlija vidū tiek rīkoti Meļu svētki. Ar atraktīviem muzeju nakts pasākumiem atzīmēta starptautiskā muzeju diena. Pie muzeja uzstādīts atrakciju kuģis, kas piesaista gan ģimenes ar bērniem, gan skolēnu ekskursantu grupas. Muižas parkā darbojas vasaras kafejnīca. Gan muzeja kasē, gan kafejnīcā pieejams plašs ar baronu Minhauzenu saistītu suvenīru klāsts. No muižas līdz jūrai ved Minhauzena meža taka, kurā var aplūkot gan piekrastes mitros mežus, gan ar Minhauzena stāstiem saistītas koka skulptūras (vienīgais dabas objekts, kurš apskatāms par maksu). Pieejami gidu pakalpojumi. Duntes muiža ar Minhauzena muzeju, atraktīviem pasākumiem, atrakciju kuģi un meža taku ir viens no labāk veidotajiem, veiksmīgāk popularizētajiem un biežāk apmeklētajiem tūrisma objektiem Vidzemē. Pirmajos piecos tā darbības gados to apmeklēja no 28 līdz 48 tūkstošiem apmeklētāju gadā no vairāk nekā 40 pasaules valstīm. Nacionālas nozīmes tūristu piesaistes vieta.
Lāņu muiža	Salīdzinoši labi saglabāts ir arī Lāņu muižas pils veidols un kopējais muižas apbūves ansamblis, kas ilgus gadus kalpojis par reģionālas nozīmes apskates objektu. Šobrīd tās apskates iespējas ir visai ierobežotas. Kaut <i>Via Baltica</i> ceļa malā ir uzstādīta norāde, tuvāk muižai uzstādīta informācijas zīme, kas vēsta, ka ceļš ved uz privātīpašumu, kur neaicināti viesi nav gaidīti. Tomēr neskatoties uz to, muiža saglabā augstu potenciālu kļūt par nozīmīgu piekrastes tūrisma objektu, kas vēsta par piekrastes muižniecības vēsturi un vēsturiskajiem muižas apkārtnes notikumiem.
Vecsalacas muiža	No Vecsalacas muižas kompleksa līdz mūsdienām saglabājušās vairākas saimniecības ēkas (daļa no tām padomju gados pārbūvētas) un parks ar regulāra plānojuma elementiem. Šobrīd sakopta un apskatei piemērota ir tikai centrālā parka daļa. Saskaņotai muižas kompleksa atjaunošanai nepieciešami lieli finanšu resursi, zemju īpašnieku ieinteresētība un savstarpēja sadarbība.
Svētciema muiža	Pie <i>Via Baltica</i> daļēji saglabājušās kādreizējās Svētciema muižas saimniecības ēkas, parks un aleja, kas ved uz jūru. Tā kā vēsturiskais muižas ansamblis ir pārveidots auto ceļa <i>Via Baltica</i> izbūves laikā, muižas kompleksa atjaunošanas iespējas ir ierobežotas. Muižas ēku un parka atjaunošanai būtu nepieciešama radoša pieeja, inovatīvi risinājumi, lieli finanšu resursi un zemju īpašnieku ieinteresētība un sadarbība.
Dievnami	
Salacgrīvas Pareizticīgo baznīca	Interesants kultūras piemineklis. Būtiska Salacgrīvas vēsturiskās apbūves daļa. Līdzīgi kā pārējie Ziemeļvidzemes piekrastes dievnami, Salacgrīvas pareizticīgo baznīca tiek reklamēta dažādos tūrisma informācijas materiālos, tomēr ikdienā tā netiek pozicionēta kā tūrisma objekts. Ceļotājiem un pilsētas viesiem tā apskatāma no ārpusēs. Dievnama interjera apskate ārpus dievkalpojumu laika ir iespējama, taču tas prasa lielāku organizēšanu, kas nav ērti lielākajai daļai apmeklētāju.
Liensalacas luterāņu baznīca	Interesants kultūras piemineklis. Būtiska Salacgrīvas vēsturiskās apbūves daļa. Kancele, altāris un daļa solu saglabājušies no 18. gs. otras puses. Kopā ar blakus esošo Salacas pilskalnu – pievilcīgs apskates objekts, kas ietverts visos pilsētas apskates maršrutos. Dievnama iekštelpu apskates iespējas – tāpat kā citos piekrastes dievnamos.
Salacgrīvas katoļu baznīca	Vienīgais mūsdienās celtais dievnams Vidzemes piekrastē (1997. gads). Garīgās mūzikas koncertu norises vieta. Apskates iespējas – tāpat kā citos piekrastes dievnamos un dievnamā rīkoto koncertu laikā.
Ainažu Pareizticīgo baznīca	Interesants kultūras piemineklis, būtiska Ainažu vēsturiskās apbūves daļa un garīgās mūzikas koncertu norises vieta. Apskates iespējas – tāpat kā citos piekrastes dievnamos un dievnamā rīkoto koncertu laikā.
Liepupes luterāņu baznīca	levērības cienīgs kultūras piemineklis ar interesantu vēsturi. Interjera un fasādes dekoratīvā apdare, kā arī durvju komplekss saglabāties no 18. gs. vidus. Garīgās mūzikas koncertu norises vieta. Dievnama interjera apskates iespējas – kā citos piekrastes dievnamos un garīgās mūzikas koncertu laikā. Blakus atrodas mācītājmuiža un Liepupes kapsēta, kurā apglabāti gan vietējie muižnieki, gan slaveno jūrnieku dzimtas pēcteči. Salīdzinoši netālu – Liepupes pilskalns. Mazliet nostāk – Liepupes muiža. Plašas iespējas dažādu tūrisma maršrutu un Liepupes vēstures iepazīšanas piedāvājumu veidošanai.

Parki	
Salacgrīvas Zvejnieku parks	Apkārtnes ainavā veiksmīgi ieprojektēts sporta un atpūtas komplekss, kas ietver vienu no labākajiem un ietilpīgākajiem stadioniem un brīvdabas estrādēm Vidzemē. Nozīmīga nacionālas nozīmes pasākumu rīkošanas vieta. Parka estrādē un stadionos tiek rīkoti Zvejnieku jeb Jūras svētki, festivāls "Positivus", reģionālas nozīmes sporta sacensības u. c. pasākumi. Nozīmīga pilsētas iedzīvotāju un viesu pastaigu un aktīvās atpūtas vieta. Sportisku aktivitāšu cienītāji, vienojoties ar kompleksa apsaimniekotājiem, var izmantot sporta un atpūtas kompleksa stadionu, tenisa kortus, skeitparku, futbola, volejbola un basketbola laukumus, ziemās arī hokeja laukumu. Nākotnē jādodomā par estrādes un kāpās iebūvēto tualesu atjaunošanu, papildu laipu taku un stāvvlaukuma ierīkošanu esošās autostāvvietas vietā.
Ainažu parks	Populāra ainažnieku un pilsētas viesu atpūtas vieta. Parkā uzstādīts piemiņas akmens Ainažu pirmajam mēram – Jānim Asaram. Labiekārtots. Svarīgs rekreatīvs resurss pilsētā.
Melnalkšņu parks un 15. Maija birzs Salacgrīvā	Šobrīd maz izmantoti parki ar potenciālu kļūt par pilsētnieku un pilsētas viesu iecienītām atpūtas, pastaigu un izziņas vietām.
Vecsalacas un Liepupes muižas parki	Šobrīd tūrismā praktiski neizmantoti un nepietiekami apsaimniekoti parki ar attīstības potenciālu.
Moli	
Ainažu Ziemeļu mols	Viens no biežāk izmantotajiem Ainažu pilsētas simboliem. Populārā vietējo un pilsētas apmeklētāju pastaigu vieta. Izveidots stāvvaukums, informatīvs stends, atpūtas vieta un laipu taka līdz molam. Redzami vairāki Latvijas robežstabi. Iecienīts apskates objekts arī tiem, kuri caur Ainažiem dodas Latvijas vai Igaunijas virzienā. Piemērots putnu vērošanas aktivitāšu organizēšanai.
Laivu steķi Tūjā	Interesants, nostāstiem bagāts vēstures liecinieks. Šobrīd tūrismā neizmantots resurss ar attīstības potenciālu.
Bākas	
Ķurmraga vecā bāka	Par savdabīgu šī piekrastes posma simbolu kalpo Ķurmraga bāka, kas atrodas izteiktākā Vidzemes piekrastes zemes raga galā. Pati bāka ir interesants vēstures objekts, kas liecina par jūras ardošo dabu un krasta mainību. Tā kā šobrīd Ķurmraga bāka ir sasniedzama tikai no pludmales (~3 km no tuvākās stāvvietas), līdzīgi kā Ežurgu un Zivtiņu atsegumi uz ziemeļiem no tās, tā nav piemērota plašai reklamēšanai, ja vien visos informācijas materiālos netiek pievienota norāde, ka objekts apskatāms vienīgi tiem, kas dodas garā pastaigā vai laivu braucienā gar jūras krastu. Tā kā Ķurmraga bāka ir ļabi zināms apskates objekts ar senu tūrisma vēsturi (zināms pat bez īpašas reklāmas), lai mazinātu atpūtnieku un iedzīvotāju konfliktsituācijas, Brīvnieku stigas galā nepieciešams izvietot informāciju par bākas apskates iespējām.
Salacgrīvas bāka	Kopš Salacgrīvas bāka vairs nepilda savas funkcijas, no kādreizējās tās atrašanās vietas – zivju fabrikas "Brīvais vilnis" teritorijas – tā pārvietota uz laukumu pie jahtu ostas. Nozīmīgs apskates objekts pilsētā. Saistošs ar jūrniecību saistīto tūrisma piedāvājumu elements.
Ainažu bākas	No 20. gs. sākumā celtajām Ainažu bākām, šobrīd ir aplūkojamas divas. Viena no tām atrodas kalnā pie bijušā šaursliežu dzelzceļa un vēl arvien rāda ceļu jūras braucējiem. 1986. gada vētrā noskalotās Ainažu ostas viļņlauža bākas vainaga daļa ir restaurēta un novietota Valdemāra ielas malā, netālu no Jūrskolas muzeja. Būtiski apskates objekti Ainažu pilsētā. Nozīmīgas Ainažu jūrniecības vēstures liecinieces. Saistošs ar jūrniecību saistīto tūrisma piedāvājumu elements.
Vitrupes bāka	Precīzāk – navigācijas vaduguns, kas vēl aizvien pilda savas funkcijas. Saistošs ar jūrniecību saistīto tūrisma piedāvājumu elements.
Lāču bāka	Bāka jūras krastā pie Lāču mājām. Atrodas privātīpašumā. Apskates iespējas ierobežotas – apskatāma pa gabalu.
Vēsturiskie ceļi un dzelzceļi	

Vecais Rīgas ceļš	Gleznains ceļš paralēli jūras krastam no Saulkrastiem līdz Hēdemēstei Igaunijā. Atsevišķi ceļa posmi ir vētru noskaloti un neizbraucami pat ritenbraucējiem. Vietām noteikti autotransporta lietošanas ierobežojumi. Tā kā ceļu nesaudzē neviena stiprāka vētra, tā uzturēšana prasa īpašas rūpes un tas ir īpaši saudzējams, līdz ar to, tas vairāk piemērots kājāmgājējiem, velobraucējiem un distanču slēpotājiem ziemā, nevis autobraucējiem. Ideāls pamats saistoša velo maršruta un distanču slēpošanas trases ierīkošanai. Atraktīva tūristu piesaiste ar augstu attīstības potenciālu.
Bijušais šaursliežu dzelzceļš	Bijušais šaursliežu dzelzceļš Smiltene–Valmiera–Ainaži šobrīd ir maz izmantots kultūras, izziņas un aktīvā tūrisma resurss. Tikai nelielā tā posmā no Ainažiem līdz Sarkanajām klintīm ir izveidots velo maršruts.
Citi objekti	
Ainažu vēja elektrostacija	Vieta, kur pirmoreiz Latvijā uzstādīti vēja ģeneratori. Elektrostacijas apskate iekļauta Salacgrīvas TIC piedāvātajā tūrisma maršrutā "Ekskursija pa Zaļo Salacgrīvas novadu".
Ainažu meteoroloģiskā stacija	Viena no vecākajām Latvijas meteoroloģiskajām stacijām. Šobrīd neizmantots, taču potenciāls izziņas tūrisma resurss.
Bijušais Ainažu robežkontroles punkts	Savdabīga tūristu piesaiste ir Latvijas valsts robeža ar Igauniju un bijušais Ainažu robežkontroles punkts. Turpat atrodas vecā muiža un Igaņu pilsētas Iklas veikaliņš. Pēc pievienošanās Šengenas līgumam robežkontroles punkti ir kļuvuši par interesantām vietām, kuras vērts saglabāt kā svarīgu un uzskatāmus vēstures izziņas tūrisma objektus.
Annas Muižas tilts	20. gs. sākumā būvētais tilts pār Salacu ir viens no pirmajiem dzelzsbetona tiltiem Latvijā. Viens no ievērības cienīgiem objektiem ceļā no Salacgrīvas uz Vecsalacu. Uzstādīts informācijas stends. Tilta novietojums ļauj veidot atraktīvus aplveida pārgājienu un velo maršrutus no Salacgrīvas līdz Vecsalacai un atpakaļ, izmantojot abus Salacas upes krastus.
Vējdzirnavas	Savā ziņā dīvains ir fakts, ka visā Ziemeļvidzemes piekrastē līdz mūsdienām ir saglabāties tikai viens šāds objekts – vējdzirnavu drupas Duntē. Apskatāmas tikai no ārpuses.
Tūjas ķieģeļnīca	Interesants, bet diemžēl pamests industriālā mantojuma objekts ar visdrīzāk jau zaudētu izziņas potenciālu.
Piemiņas vietas	
Pieminekļi, piemiņas vietas un zīmes, kapi u. c.	Krišjānim Valdemāram veltīta piemiņas zīme Ainažos "Baltā saule", piemiņas akmens Jānim Asaram Ainažu parkā, piemineklis Jūrā un 2. Pasaules karā bojā gājušajiem Salacgrīvā, tēlnieka Ģirta Burvja veidota piemiņas zīme bojā gājušajiem jūrniekiem Vecajos Ainažu jūrnieku kapos, piemiņas akmens vēsturiskai kuģu būves vietai pie "Ūķiem", grāfu Ferzenu dzimtas piemineklis Vecsalacas muižas parkā u. c. – nozīmīgi lokālas nozīmes tūrisma resursi, kuru apskate var bagātināt tematiskos pilsētu un piekrastes tūrisma maršrutus.

ATTĒLS NR. 3. TŪRISTU PIESAISTES ZIEMEĻVIDZEMES PIEKRASTĒ

Kopumā plāna izstrādes laikā vērtēti vairāk nekā 80 resursi vai to grupas. Daļa no tiem jau šobrīd ir apmeklētāju iecienīti, nacionālā mērogā atpazīstami, ar savu tūrisma tēlu un vēsturi. Citi par tādām vēl jāveido.

Esošo un potenciālo nacionālā mēroga tūrisma piesaistu piemērotība tūrisma aktivitāšu organizēšanā vērtēta 2. tabulā.

TABULA NR. 2. NOZĪMĪGĀKO ZIEMEĻVIDZEMES PIEKRASTES TŪRISMA RESURSU/OBJEKTU ATBILSTĪBA APMEKLĒTĀJU UZŅĒMŠANAI

Nr.	Tūrisma objekts	Ir norāde	Viegli atrodamas	Viegli pieejams	Labiekārtots	Iekļauts tūrisma produktā	Apsaimniekots	Ainavisks	Informācija uz vietas	Populārs tūrisma objekts	Izziņas objekts (šobrīd)	BALLES kopā
1.	Pludmales	Dažādos piekrastes posmos ir ļoti atšķirīga situācija un vērtējums										
2.	Vidzemes akmeņainā jūrmala	-	+/-	+/-	+/-	-	+/-	+	+/-	+	+/-	5,5
3.	Veczemju klintis	+	+	+	+	+/-	+	+	+	+	+	9,5
4.	Lielais Lauču akmens	+	+	+	+	+/-	+	+	+/-	+	-	8
5.	Ķurmragi (ar veco bāku)	-	+/-	+/-	-	-	-	+	-	+/-	-	2,5
6.	Randu pļavas	+	+	+	+	+/-	+	+	+	+	+	9,5
7.	Salaca	Dažādos upes posmos ir ļoti atšķirīga situācija un vērtējums										
8.	Nēģu tači	-	+	+	+	+	+	+	+/-	+/-	+/-	7,5
9.	Salacgrīvas un Ainažu Vecpilsētas	+	+	+	+	+	+	+	+/-	+/-	+/-	8,5
10.	Dievnami	+	+	+/-	+	-	+	+	+/-	+/-	+/-	7
11.	Kuivižu jahtu osta	+	+	+	+	+	+	+	+	-	-	8
12.	Salacgrīvas jahtu osta	-	+	+	+/-	-	+	+	+	-	-	5,5
13.	Salacgrīvas Zvejnieku parks	+	+	+	+	+	+	+	+	+	-	9
14.	Ainažu Jūrskolas muzejs	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	10
15.	Minhauzena muzejs	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	10
16.	Salacgrīvas muzejs	+	+	+	+	+	+	+/-	+	+	+	9,5
17.	Keramikas darbnīcas Duntē	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	10
18.	Ainažu mols	+	+	+	+	+/-	+	+	+	+	+	9,5
19.	Vecais jūras ceļš	-	+	+/-	-	-	+/-	+	-	-	-	3

Kā redzams 2. tabulā, vairums no nacionāla līmeņa tūristu piesaistēm ir piemērotas tūristu plūsmas uzņemšanai, taču vairāku objektu tūrisma un izziņas potenciāls ir nepilnīgi izmantots.

2.3. TŪRISMA PAKALPOJUMI

Naktsmītnes

Pateicoties senām tūrisma un rekreācijas tradīcijām, Ziemeļvidzemes piekrastē ir samērā plašs naktsmītņu piedāvājums. 2010. gadā piekrastē darbojās 28 naktsmītnes, kas atbilst viesnīcas, viesu mājas, jauniešu viesnīcas, kempinga un lauku tūrisma mājas iedalījumam. Vienlaikus tajās varēja izguldīt ~700 viesu (4., 5. tabula). Apmeklētāju iecienītas ir arī piekrastē vai pie tūrisma mītnēm ierīkotās atpūtas un telšu vietas ("Klintis", "Vasas", "Kriminalnieki", "Grantiņi", "Jūras dzenis", kā arī telšu vietas Zvejnieku parkā, pie Kuivižu jahtu ostas, kempinga "Rakari", brīvdienu mājā "Vējavas" u. c.). Kempingā "Rakari", atpūtas vietās "Jūras dzenis" un "Lauču akmens", kā arī telšu vietās pie "Kapteiņu ostas" ierīkoti treileru laukumi ar atbilstošu infrastruktūru. Papildus atpūtniekiem tiek izīrētas vasaras mājas vai māju daļas, taču šis piedāvājums lielākoties pieejams pastāvīgiem klientiem, kuri ik gadu šeit izvēlas pavadīt vasaras.

Vairākās tūristu mītnēs domāts par ilgtspējīgu resursu izmantošanu un dabai draudzīgu saimniekošanu. Viesu nami „Korķi”, „Svētupes” un „Vējavas” ir ieguvuši „Zaļo sertifikātu”, kas ir vienīgais Latvijas tūrisma mītņu ekosertifikāts. Viesu nama „Kraukļi” saimnieki ir iesaistījušies Pasaules Dabas fonda ilgtspējīgas mežsaimniecības demonstrāciju programmā un interesentiem demonstrē videi draudzīgas meža apsaimniekošanas metodes. Atpūtas kompleksu „Kapteiņu osta” un “Rakari” būvniecībā izmantoti ekoloģiski būvniecības risinājumi un alternatīvi siltumenerģijas ieguves veidi.

Nākotnē piekrastes naktsmītņu attīstību ilgtspējīga un dabas resursu saudzējoša tūrisma piedāvājuma veidošanā nepieciešams virzīt vēl mērķtiecīgāk. Jāturpina darbs pie esošo piedāvājumu niansēšanas atbilstoši vēlamo mērķauditoriju interesēm. Plašāk jāizmanto sadarbības iespējas kopēju piedāvājumu un Vidzemes jūrmalu reprezentējošu tūrisma produktu veidošanā. Lielāka vērība jāvērs adevātai Latvijā izmantoto tūrisma mītņu standartu un kvalitātes kategoriju izmantošanai. Kā rāda tūrisma pētījumi¹, lielākajai apmeklētāju daļai ir svarīgi, ka tūrisma mītnes tiek klasificētas atbilstoši tūristu mītņu kvalitātes kategorijām, kas atvieglo izvēli un palīdz novērtēt sagaidāmo pakalpojumu kvalitāti. Savukārt vides kvalitātes sertifikāti ir labs pamats vides aizsardzības prasību ievērošanai lauku tūrisma sektorā. Tas paaugstina vides apziņu un sekmē racionālu resursu izmantošanu ilgtermiņā.

Ēdināšana

Plašs ir ēdināšanas uzņēmumu piedāvājums. Ziemeļvidzemes piekrastē darbojas 15 dažāda veida ēdināšanas uzņēmumi. To ietilpība variē no 20 līdz 130 vietām. Lielākā daļa no tiem darbojas Salacgrīvā un Ainažos. Pārējie Tūjā, Liepupē, Kuivižos, Jelgavkrastos, kā arī Liepupes un Svētciena apkārtnes viesu namos.

Atsevišķās naktsmītnēs, iepriekš vienojoties, to viesiem pieejamas brokastis, pusdienas vai vakariņas.

Vairāku ēdināšanas uzņēmumu ēdienkartēs ir akcentēti zivju ēdieni. Sadarbībā ar vietējiem zvejniekiem Ainažu TIC darbinieki, kempinga “Vējavas” un brīvdienu mājas “Roķi” saimnieki piedāvā nobaudīt uz ugunsкура vārītu zivju zupu un degustēt svaigi ceptas vai kūpinātas zivis. “Vējavās” pieejama arī īpaša, Svētupes nēgu tači zvejotu nēgu zupa un grillēti nēgi. Īpašā nēgu cepšanas krāsnī ceptu nēgu degustāciju piedāvā arī pirmā Salacas nēgu tača saimnieks.

Semināru un konferenču telpas

Aprīkotas semināru un konferenču telpas pieejamas atpūtas bāzē “Rakari”, jahtu klubā “Kapteiņu osta”, viesu namos “Vecmuiža” un „Pernigēle”, lauku mājās “Kraukļi” un “Lauču akmens”. Telpas semināru rīkošanai pieejamas arī DAP Salacgrīvas birojā. Minētajās tūristu piesaistēs konferenču un semināru rīkošanas vajadzībām tiek piedāvāts izmantot deviņas zāles ar 12 līdz 100 vietām.

Tā kā konferenču un semināru rīkošanas piedāvājums rada iespēju samazināt kraso sezonālātāti un piesaistīt tūristus arī ārpus vasaras mēnešiem, kas ir aktīvākais ceļošanas laiks, darījumu tūrisms Ziemeļvidzemes piekrastē būtu attīstāms arī turpmāk. Tomēr, tā kā semināru un konferenču rīkošanas apjoms pēdējos gados ir samazinājies, nākotnē vairāk jādomā par esošā darījumu tūrisma piedāvājumu konkurētspējas palielināšanu, kvalitātes un marketinga uzlabošanu, nevis jaunu piedāvājumu veidošanu.

¹ Dambacher C. (ed.). 2006. TourBench Guest Survey on Camping Sites – General European Report. Konstanz, ECO-CEMPING e.V.

Pirtis ar viesību telpām

Viens no pieprasītākajiem tūrisma pakalpojumu veidiem, ko piedāvā lielākā daļa piekrastes tūrisma uzņēmēju, ir pirtis ar viesību un pasākumu telpām. Kopumā apmeklētājiem tiek piedāvāts izmantot 13 pirtis. Lielākā daļa no tām ir krievu un somu pirtis ar viesību un pasākumu telpu piedāvājumu 20 līdz 50 viesiem. Atpūtas kompleksos "Pernigele" un "Rakari" pieejamas arī lielākas viesību zāles ar 100 līdz 300 vietām. Atsevišķi uzņēmumi specializējas kāzu un svinīgu pasākumu rīkošanā un piemērotos laika apstākļos pasākumu rīkošanai izmanto arī pludmali (viesu nams "Jafa Tūja"). Citi veido netradicionālu piedāvājumu – "Čigānu pirts" kempingā "Jūras dzenis", masāžas pakalpojumi brīvdienu mājā "Kosīši" u. c.

Inventāra noma

Vairāki Salacgrīvas uzņēmēji piedāvā kanoē laivu un plostu nomu. Airu un gumijas laivu nomu saviem viesiem piedāvā teju ikviens, upju krastos ierīkotā tūristu mītne. Salacgrīvā pieejamas arī laivas makšķerēšanai jūrā. Atpūtas vietā "Kriminalnieki" ierīkota zvejas laivu noma. Tuvākā jūras laivu noma atrodas Saulkrastos.

Specializēti velo nomas uzņēmumi Vidzemes piekrastē nedarbojas. Tā vietā velosipēdu noma pieejama kempingā "Rakari". Saviem viesiem velosipēdu nomu piedāvā arī Kuivižu jahtkluba "Kapteiņu osta", lauku māju "Kraukļi", "Svētupes", "Ēvelbenķi", viesu namu "Korķi", "Roķi" u. c. naktsmītņu saimnieki.

Sniegotās ziemās kempings "Rakari" piedāvā distanču slēpošanas iespējas. Vasarās – ne tikai laivu un velosipēdu nomu, bet arī ūdens velosipēdu, ūdens motociklu, ūdensslēpju, motorlaivu, vindsērvinga, veikborda u. c. aktīvās atpūtas un sporta inventāra nomu.

Nākotnē tūrisma inventāra nomas un saistīto pakalpojumu (apmācība, inventāra transports u. tml.) piedāvājumam, kā arī esošā piedāvājuma atpazīstamības uzlabošanai jāpievērš vēl lielāka uzmanība.

Gidu pakalpojumi

Gidu pakalpojumus Vidzemes piekrastē piedāvā Salacgrīvas un Ainažu tūrisma informācijas centru darbinieki. Vairākas vides izziņas programmas ir izstrādājuši DAP darbinieki. Gidu pakalpojumus saviem viesiem piedāvā arī atsevišķu tūrisma mītņu saimnieki ("Korķi", "Svētupes", "Vējavas" u. c.).

Lai dabas un kultūras resursu sniegtās iespējas Ziemeļvidzemes piekrastes tūrisma piedāvājumā varētu izmantot pilnvērtīgāk, gidu pakalpojumus nepieciešams izmantot daudz plašāk. Daudz vairāk gidu un tūristu pavadonu pakalpojumi varētu tikt izmantoti dažādos pastaigu, laivu un velo maršrutos. Informācijai par piedāvātajiem gidu pakalpojumiem būtu jābūt daudz ērtāk pieejamai. Kvalitatīva tūristu gida piedāvājums, kas var apvienot neliela tūrisma operatora funkcijas, joprojām ir brīva niša piekrastes tūrisma piedāvājumā.

Tūrisma piedāvājumā, kurā iekļautas ekskursijas gida pavadībā, daudz plašāk iespējams iesaistīt arī citus uzņēmējus. Maršrutā iekļaujot maltīti, suvenīru vai lauku labumu iegādes iespējas, tiktu palielināts gan tūristu uzturēšanas laiks, gan teritorijā ienākošās naudas apjoms. Tā kā gids var palīdzēt saskatīt lietas, kas neuzmanīgam vērotājam paliek nepamanītas, īpaši svarīga gida loma ir dzīvnieku un putnu vērošanas piedāvājumā, augu, dzīvnieku un dabas procesu izzināšanas takās un vides izglītības pasākumos.

Interneta piekļuves punkti

Internets ir pieejams Salacgrīvas un Ainažu tūrisma informācijas centrā, bibliotēkās un interneta kafējnicā (Salacgrīvā). Atsevišķu tūrisma mītņu saimnieki saviem viesiem piedāvā izmantot bezvadu interneta pakalpojumus (viesnīcās "Helmi", "Pernigele", "Kapteiņu osta", kempingā "Rakari" u. c.).

Nākotnē Salacgrīvā un Ainažos nepieciešams uzstādīt 24 h interneta piekļuves punktus, kur apmeklētājs varētu iegūt informāciju ārpus TIC darba laika (piem., pie tūrisma informācijas centriem).

Tūrisma maršruti

Ceļotāju ērtībām tūrisma informācijas centru darbinieki izstrādājuši vairākus maršrutus Salacgrīvas, Ainažu un to apkārtnes apskatei – Salacgrīvas pilsētas apskates maršruts “Baudi pilsētu nesteidzoties”, alternatīvās enerģijas izmantošanas piemēru iepazīšanas maršruts “Ekskursija pa Zaļo Salacgrīvas novadu”, laivu maršruts “Lejup pa Salacu”, pārgājienu maršruts “Kur jūra, saule un vējš”, auto/velo maršruts “Pa lībiešu pēdām”, “Ainažos” un “Ceļi jauni, ceļi veci”. Izstrādātie maršruti tiek reklamēti novada interneta vietnē, taču lai uzlabotu to atpazīstamību, nepieciešams izstrādāt ērti lietojamas un viegli aktualizējamas maršrutu shēmas, kartes un to aprakstus. Savukārt, lai sekmētu plašāku to izmantošanu – jāpilnveido maršrutu marķējums.

Aktīvo ceļotāju ērtībām dažādu iniciatīvu ietvaros Ziemeļvidzemes piekrastē ir izstrādāti vairāki velomaršruti. Taču lielākā daļa no tiem nav aprīkoti ar norādes zīmēm un to maršrutos nav atjaunoti vētrās noskaloti vai citādi bojāti tiltiņi u. tml. infrastruktūras elementi. Līdz ar to vidēji sagatavotiem braucējiem tie piemēroti tikai atsevišķos posmos, kas sarežģī maršruta plānošanu un organizēšanu.

Ziemeļvidzemes piekrastes tūrisma iespēju popularizēšanai jūras laivu, pārgājienu, velo tūristu, auto braucēju un dabas vērotāju maršrutus “Ziemeļvidzeme aicina” ir izstrādājis arī LLTA “Lauku ceļotājs”. Izstrādātie maršruti tiek reklamēti gan asociācijas un Salacgrīvas novada interneta vietnēs, gan dažādās tūrisma informācijas sniegšanas vietās (TIC, TIP, tūristu mītnēs un tūrisma izstādes). Vairāku maršrutu apraksti pieejami arī angļu valodā.

Ziemeļvidzemes piekrastes apskate iekļauta arī vairāku tūrisma aģentūru piedāvātajos ceļojumu maršrutos, tomēr neviena no tām pastiprināti nedarbojas ar šī galamērķa attīstīšanu un iebraucošo tūristu apkalpošanu. Lai piekrastes tūrisma piedāvājuma pārdošanas iespējas uzlabotu, piekrastes uzņēmējiem daudz aktīvāk jāsadarbības kopēju piedāvājumu veidošanā un to piedāvāšanā tūrisma aģentūrām, kuras nodarbojas ar ienākošā tūrisma apkalpošanu. Īpaši nozīmīga ir sadarbība ar tūrisma aģentūrām, kuras darbojas ekotūrisma jomā.

2.4. TŪRISMA MĀRKETINGA AKTIVITĀTES

Tūrisma informācijas sniedzēji

Tūrisma informāciju Ziemeļvidzemes piekrastē nodrošina Salacgrīvas, Ainažu un daļēji arī Limbažu TIC. Tie uztur pašvaldības mājas lapu tūrisma sadaļas (tourism.salacgriva.lv), izdod novada tūrisma informatīvos materiālus, konsultē teritorijas apmeklētājus par tūrisma un atpūtas iespējām Vidzemes jūrmalā, piedāvā naktsmitņu rezervēšanas iespēju, ekskursiju vadītāja pakalpojumus u. tml.

Informācija interneta resursos

Virtuālajā vidē vienotu informāciju par tūrisma iespējām Salacgrīvas novadā nodrošina portāls www.salacgriva.lv (latviešu valodā). Skultes pagasta tūrisma objekti tiek reklamēti Limbažu novada mājas lapā www.limbazi.lv. Informācija par Vidzemes jūrmalu un atsevišķām tās tūrisma piesaistēm pieejama oficiālajā Latvijas tūrisma portālā www.latvia.travel, Vidzemes tūrisma asociācijas mājas lapā www.vidzeme.com un dažādu iniciatīvu veidotās tūrisma informācijas vietnēs – www.vietas.lv, www.etaka.lv, www.viss.lv, www.celotajs.lv u. c.

Liekākā daļa piekrastes tūrisma uzņēmēji to tūrisma pakalpojumu popularizēšanai ir izveidojuši uzņēmumu mājas lapās. Daļā no tām, piemēram, atpūtas kompleksa „Rakari” un kempinga “Jūras dzenis” mājas lapās www.rakaricamp.lv un www.jurasdzenis.lv ietverta informācija ne tikai par uzņēmuma sniegtajiem pakalpojumiem, bet arī par tuvākajiem apskates objektiem un citu uzņēmēju sniegtajiem pakalpojumiem.

Informācija angļu un krievu valodā pieejama mājas lapās www.latvia.travel, www.vidzeme.com, www.celotajs.lv un vairāku tūrisma uzņēmumu interneta vietnēs (www.kapteinuosta.lv, www.rakaricamp.lv, www.roki.lv, www.traktieris.lv, www.korki.lv u. c.). Latvijas oficiālajā tūrisma portālā lielākā informācijas daļa tiek tulkota arī vāciski. Interneta vietnē www.viss.lv tūrisma informācija pieejama arī lietuviešu valodā. Plaša informācija igauņu, lietuviešu, vācu, angļu un krievu valodā pieejama kempinga “Jūras dzenis” mājas lapā www.jurasdzenis.lv. Tā kā Igaunija ir uzskatāma par vienu no prioritārajiem tūrisma mērķtirgiem, igauņu valoda piekrastes tūrisma piedāvājuma popularizēšanā turpmāk jāizmanto daudz plašāk.

Lai uzlabotu Vidzemes jūrmalas atpazīstamību un tās tūrisma piedāvājumu pārdošanas iespēju uzlabošanas, nākotnē jādomā par vienotas, interaktīvas un kopīgā sadarbībā veidotas Vidzemes jūrmalas mājas lapas izveides.

Drukātie materiāli

Informācija par novadu tūrisma piedāvājumu tiek iekļauta pašvaldību izdotajās tūrisma brošūrās. Reģionālajā līmenī tūrisma informācija tiek sagatavota un izplatīta sadarbībā ar Vidzemes tūrisma asociāciju. Papildu drukātie tūrisma informācijas materiāli tiek izdoti dažādu projektu ietvaros. Īpaši nozīmīgi ir tie materiāli, kuri ceļ visas Vidzemes jūrmalas atpazīstamību (piem., ES Latvijas-Igaunijas pārrobežu sadarbības programmas projekta "Beach Hoping" ietvaros izdotais Jūrmalas, Carnikavas, Saulkrastu, Salacgrīvas, Hēdemēste un Audru novadu tūrisma ceļvedis "Atpūta Rīgas jūras līča piekrastē").

Tūrisma informācijas stendi

Pie nozīmīgākajiem Ziemeļvidzemes piekrastes apskates objektiem ir uzstādīti informācijas stendi, kas ir nozīmīgi tūrisma informācijas avoti. Tā kā tie uzstādīti dažādos laikos, dažādu iniciatīvu un dažādu projektu ietvaros, to vizuālais noformējums un izvietojuma principi ir atšķirīgi. No tūrisma viedokļa daudzos informācijas stendos trūkst aktuālas un praktiskas tūrisma informācijas – ēdināšanas iespējas, naktsmītnes un tūrisma maršruti, tūrisma objektu apskates iespējas, tūrisma un aktīvās atpūtas inventāra nomas piedāvājumi u. tml. Ne visos stendos ir uzsvērts fakts, ka „Jūs atrodaties Ziemeļvidzemes biosfēras rezervātā”.

Dalība tūrisma izstādēs

Salacgrīvas novads ik gadu piedalās tūrisma izstādē „Balttour”. Sadarbībā ar Vidzemes tūrisma asociāciju tiek nodrošināta dalība tūrisma izstādēs Igaunijā, Lietuvā, Somijā, Vācijā, Zviedrijā. Informācija par Ziemeļvidzemes tūrisma piedāvājumu ietverta LLTA "Lauku ceļotājs" u. c. stendos.

2.5. TŪRISMA PIEPRASĪJUMS

Saskaņā ar šobrīd pieejamiem datiem, salīdzinoši nedaudzos Ziemeļvidzemes piekrastes tūrisma objektos tiek regulāri un ikgadēji fiksēta apmeklētāju statistika. Pārsvarā tie ir atsevišķi kultūras un vēstures objekti, piemēram, Dunties muiža ar Minhauzena taku, Ainažu Jūrskolas un Salacgrīvas muzejs, lauku labumu saimniecības un podnieku darbnīcas (3. tabula). Zināms arī aptuvenš atsevišķu pasākumu apmeklētāju skaits. Taču priekšstatu par kopējo apmeklētāju skaitu un apmeklētāju skaitu brīvi pieejamos Ziemeļvidzemes piekrastes objektos no tā nevar gūt.

Lai nākotnē varētu spriest par apmeklētāju skaitu un tendencēm atsevišķos tūrisma sezonas mēnešos un gadā kopumā, kā arī par apmeklētāju telpisko sadalījumu, jau tuvākajā nākotnē dažos nozīmīgākajos dabas objektos (teritorijās), piemēram, Vidzemes akmeņainās jūrmalas dabas lieguma teritorijā, atsevišķās pludmalēs u. c., būtu vēlams ieviest elektroniskās vai cita veida apmeklētāju uzskaites sistēmas. Tas palīdzētu plānot un virzīt tūristu plūsmu, kā arī secināt par dažādu ietekmju intensitāti nozīmīgās dabas teritorijās un biotopos ar tam sekojošiem apsaimniekošanas pasākumiem, kas izpaustos kā konkrētas infrastruktūras objektu izveide. Kā šobrīd pozitīvs piemērs ir jāmin elektroniskās sistēmas uzstādīšana vienā no ZBR dabas takām, ko īstenojusi DAP.

TABULA NR. 3. APMEKLĒTĀJU SKAITS AINAŽU, SALACGRĪVAS UN LIEPUPES MUZEJOS

Muzejs	2002	2003	2004	2006	2007	2008	2009
Ainažu Jūrskolas muzejs	4000	5548	6203	6854	6000	6400	6000
Minhauzena Muzejs, t.sk.:				9292	50 000	61343	52190
- muzejs						39500	36515
- taka						21843	15675
Salacgrīvas muzejs						1607	1493

Lai gūtu priekšstatu par naktsmītņu skaita dinamiku laika periodā no 1996. gada līdz 2010. gadam, 4. un 5. tabulā ir apkopoti tūrisma ceļvežos un interneta vietnēs publicētie dati par naktsmītnēm un gultasvietu skaitu tajās. Dati neietver informāciju par īslaicīgi piedāvātajiem izmītināšanas piedāvājumiem privātajā sektorā, kas zināmas tūrisma informācijas centrā, bet netiek publicēti.

TABULA NR. 4. NAKTSMĪTŅU SKAITS ZIEMEĻVIDZEMES PIEKRASTĒ

Tūristu mītne	1996	2002	2005	2007	2009	2010
Viesnīcas un moteļi	1	5	5	4	4	4
Viesu nami, brīvdienu un lauku mājas	2	9	11	11	20	22
Kempingi	1	1	2	3	1	2
Jauniešu mītnes	1	1	2	2	1	1
Telšu vietas	2	3	3	3	6	6
Kopā	7	19	23	23	32	34

TABULA NR. 5. GULTASVIETU SKAITS ZIEMEĻVIDZEMES PIEKRASTĒ (AR PAPILD VIETĀM)

Tūristu mītne	1996	2002	2005	2007	2009	2010
Viesnīcas un moteļi	40	133	147	141	122	122
Viesu nami, brīvdienu un lauku mājas	32	120	245	249	437	453
Kempingi	100	100	125	251	64	74
Jauniešu mītnes	25	40	61	101	45	45
Kopā	197	393	578	742	668	694

2.6. TŪRISMA ATTĪSTĪBĀ IESAISTĪTĀS PUSES

Tūrisma attīstībā iesaistītās puses un to loma tūrisma attīstībā norādīta 6. tabulā.

TABULA NR. 6. ZIEMEĻVIDZEMES PIEKRASTES PĀRVALDĒ UN APSAIMNIEKOŠAN IESAISTĪTĀS PUSES

Organizācija	Statuss	Mērķis, funkcijas	Loma tūrisma attīstībā
Salacgrīvas novada dome	Pašvaldība, pakļauta VARAM	Atbild par likumdošanas ieviešanu, pašvaldības teritorijas plānošanu, saistošo noteikumu izstrādi, licenču izsniegšanu, gādā par teritorijas labiekārtošanu.	Sakārtot tūrisma infrastruktūru, veicināt tūrisma attīstību radot labvēlīgus apstākļus uzņēmējdarbībai
Salacgrīvas novada tūrisma informācijas centrs	Pašvaldības aģentūra	Atbild par pašvaldības funkciju realizēšanai tūrisma jomā.	Vākt, apkopot un aktualizēt informāciju par tūrisma objektiem pašvaldībā, nodrošināt sadarbību ar reģionālajām un valsts institūcijām teritorijas tūrisma informācijas apmaiņas jomā, nodrošināt pašvaldības politikas realizāciju tūrisma attīstības jomā.
Ainažu tūrisma informācijas centrs	Salacgrīvas TIC struktūrvienība	Skat. augstāk	Skat. augstāk.
Rīgas plānošanas reģiona administrācija	Valsts institūcija	Nodrošina reģiona attīstības plānošanu, koordināciju, pašvaldību un citu valsts pārvaldes iestāžu sadarbību.	Saskaņot plānojumus, realizēt tūrisma attīstībai nozīmīgus projektus u. c.

Dabas aizsardzības pārvalde	Valsts institūcija, pakļauta VARAM	Nodrošina ĪADT pārvaldīšanu, dabas aizsardzības politikas īstenošanu sugu un biotopu aizsardzības jomā.	Nodrošināt ĪADT dabas vērtību saglabāšanu (t. sk. tūrisma resursu) un sekmēt atbilstošu to apsaimniekošanu, veicināt sabiedrības izpratni vides aizsardzības un ilgtspējīgas attīstības jautājumos, atbalstīt dabas un ekotūrisma aktivitātes un infrastruktūras izveidi.
Valsts vides dienests, Valmieras reģionālā vides pārvalde	Valsts institūcija, pakļauta VARAM	Veic vides aizsardzības un dabas resursu izmantošanas valsts kontroli, izsniedz atļaujas, tehniskos noteikumus.	Veicināt tūrisma resursu saglabāšanu ilgtermiņā.
Valsts mežu dienests, Ziemeļvidzemes virsmežniecība	Valsts institūcija, pakļauta Zemkopības ministrijai	Uzrauga mežu apsaimniekošanu, izmantošanu un medības reglamentējošo normatīvo aktu ievērošanu, realizē atbalsta programmas ilgtspējīgas mežsaimniecības nodrošināšanai.	Veicināt tūrisma resursu saglabāšanu ilgtermiņā.
VAS "Latvijas valsts meži", Rietumvidzemes mežsaimniecība, Salacgrīvas un piejūras iecirknis	Valsts institūcija, pakļauta Zemkopības ministrijai	Īsteno meža īpašnieka funkcijas valsts mežu apsaimniekošanā un aizsardzībā.	Veicināt tūrisma resursu saglabāšanu ilgtermiņā.
Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta konsultatīvā padome	koleģiāla konsultatīva institūcija	Sekmē informācijas apmaiņu un sadarbību starp dažādām institūcijām.	Piedalīties ar ZBR saistīto vides aizsardzības, sociālās un ekonomiskās attīstības jautājumu risināšanā.
Salacgrīvas novada tūrisma informācijas centra konsultatīvā padome	koleģiāla konsultatīva institūcija	Sekmē informācijas apmaiņu un sadarbību starp dažādām institūcijām.	Veicināt tūrisma pakalpojumu kvalitātes uzlabošanu.
Vidzemes tūrisma asociācija	Nevalstiska organizācija	Veicina tūrisma attīstībai labvēlīgas vides, tūrisma izglītības un pētniecības attīstību, realizē Vidzemes reģiona tūrisma mārketinga aktivitātes u. tml.	Veicināt Vidzemes tūrisma piedāvājuma attīstību un tā konkurētspējas uzlabošanu.
Vidzeme tūrisma mārketinga padome	koleģiāla konsultatīva institūcija	Nosaka Vidzemes tūrisma asociācijas mārketinga aktivitāšu virzienus.	Lemt par kopīgām Vidzemes tūrisma attīstības iniciatīvām.
Salacgrīvas novada tūrisma attīstīšanas un veicināšanas biedrība	Nevalstiska organizācija	Veicina tūrisma infrastruktūras uzlabošanu.	Sekmēt līdzekļu piesaisti tūrisma infrastruktūras uzlabošanai.
Biedrība „Jūrkanete” Lauku partnerība, kas apvieno Ainažu, Salacgrīvas, Skultes, Liepupes, Pāles un Viļķenes pašvaldības	Nevalstiska organizācija	Veicina lauku teritoriju attīstību, pretendējot uz Lauku attīstības programmas 2007.-2013. gadam līdzekļiem.	Sekmēt līdzekļu piesaisti tūrisma infrastruktūras uzlabošanai.
Privāttuzņēmēji un vietējie iedzīvotāji	Sabiedriskais sektors	Uzņēmējdarbības veikšana, peļņas gūšana.	Veidot piekrastes tūrisma piedāvājumus. Piedalīties teritorijas tēla veidošanā.

2.7. TŪRISMA ATTĪSTĪBU IETEKMĒJOŠIE PLĀNOŠANAS DOKUMENTI

Nacionālie attīstības plānošanas dokumenti

Latvijas attīstības plānošanas pamats ir noteikts "**Attīstības plānošanas sistēmas likumā**"¹. Tajā noteikti attīstības plānošanas pamatprincipi, definēti attīstības plānošanas dokumentu veidi, to līmeņi, hierarhija, darbības termiņi, izstrādes un apstiprināšanas process.

Hierarhiski augstākais Latvijas attīstības plānošanas dokuments ir **Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija**², kurā izvirzīti valsts ilgtermiņa attīstības mērķi, ieteikti risinājumi to sasniegšanai, definētas nacionālo interešu telpas (teritorijas ar izcilu vērtību un nozīmi valsts ilgtspējīgai attīstībai un identitātes saglabāšanai) un noteikti prioritārie to attīstības virzieni. Par vienu no tām atzīta Baltijas jūras un Rīgas līča piekraste, kuras attīstībā īpaša vērtība jāvelta dabas un kultūras mantojuma saglabāšanas un ekonomiskās attīstības līdzsvarošanai. Līdzsvarotas piekrastes attīstības nodrošināšanai nepieciešams:

- attīstīt uzņēmējdarbībai labvēlīgu vidi, kas nodrošinātu ekonomisko aktivitāti un nodarbinātības iespējas visā piekrastē, balstot to uz tradicionālo (zvejniecība, zivju apstrāde, atpūta, kūrorta saimniecība) un „jauno” ekonomiskās darbības veidu (starptautiskais, jahtu tūrisms, alternatīvo atjaunojamo enerģijas resursu ieguve u. c.) sabalansēšanu ar vides aizsardzības interesēm;
- saglabāt unikālos piekrastes dabas kompleksus, to bioloģisko daudzveidību, ekoloģiskos procesus un izcilās ainavas kā nacionālas un starptautiskas nozīmes bagātību, vienlaikus nodrošinot kvalitatīvu dzīves vidi piekrastes apdzīvotajās vietās;
- veicināt sadarbību starp piekrastes pašvaldībām, plānošanas reģioniem, valsts pārvaldes institūcijām un sabiedrību, nodrošinot labu piekrastes pārvaldību;
- aktivizēt Baltijas jūras reģiona valstu sadarbību piekrastes attīstības plānošanā un īstenošanā un nodrošināt saskaņotu piekrastes sauszemes daļas un jūras akvatorijas telpiskās attīstības plānošanu.

Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģijas ieviešanai izstrādāts Latvijas **Nacionālais attīstības plāns**³. Tajā noteikti uzdevumi, kas realizējami, valsts ilgtermiņa attīstības mērķu sasniegšanai. Kaut lielākā daļa no plānā izvirzītajiem uzdevumiem ir saistīti ar valsts ekonomiskās stabilitātes, drošības un pamatpakalpojumu nodrošināšanu, valsts pārvaldes efektivitātes, izglītības kvalitātes un sabiedrības līdzdalības paaugstināšanu, uzņēmējdarbības, informācijas un komunikāciju tehnoloģiju, lietišķo zinātņu un inovāciju attīstību, tajā uzsverta arī dabas daudzveidības un kultūras mantojuma saglabāšanas un vēstures, kultūras un dabas izziņas tūrisma attīstības nepieciešamība.

Lai nodrošinātu piekrastes telpas kā īpaša Latvijas attīstības resursa ilgtspējīgu izmantošanu un attīstību, saskaņā ar Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģiju ir izstrādātas **Piekrastes telpiskās attīstības pamatnostādnes**⁴. Tajās noteikti piekrastes attīstības pamatprincipi, izstrādāti vienoti piekrastes aizsardzības un attīstības mērķi un rīcības plāns. Attīstības vīzijā Rīgas līča un Baltijas jūras piekraste norādīta kā unikāla, daudzveidīga, kvalitatīva un ekonomiski aktīva telpa ar tīru ūdeni, gaisu, pludmali, retām un dabiskām ekosistēmām, maz pārveidotām ainavām un kvalitatīvu dzīves vidi, kurā, īstenojot labu teritorijas pārvaldību, izmantojot savstarpēju pašvaldību, plānošanas reģionu, Latvijas un starptautisko institūciju sadarbību un aktīvu sabiedrības līdzdalību, ir nodrošināta ilgtspējīga attīstība. Vienlaikus tā ir būtisks atpūtas un tūrisma galamērķis ar atbilstošu publisko infrastruktūru, kas iekļauj Latviju starptautiskā telpā un veicina Latvijas atpazīstamību visā pasaulē. Pamatnostādņu rīcības plānā 2011.–2013. gadam noteikta nepieciešamība uzlabot piekrastes pārvaldes sistēmu (uzlabot sadarbību un informācijas apmaiņu, skaidrāk definēt atbildības, aktualizēt esošos un izstrādāt jaunus tematiskos plānojumus, izcelt piekrastes, kūrortu un veselības tūrisma attīstības jautājumus), nodrošināt ilgtspējīgu piekrastes apsaimniekošanu, saglabājot tā ainavisko kvalitāti, dabas un kultūras mantojumu (sagatavot informatīvos materiālus par ieteicamajiem rīcību modeļiem erozijas un akumulācijas procesu ierobežošanai konkrētos piekrastes posmos, definēt piekrastei raksturīgās apbūves principus un izstrādāt vadlīnijas principu ievērošanai, piesaistīt papildu finansējumu ĪADT apsaimniekošanai un to labiekārtojuma pilnveidošanai) un attīstīt piekrasti kā ekonomiski līdzsvarotu, daudzfunkcionālu telpu, uzlabojot publisko infrastruktūru un veicinot uzņēmējdarbību piekrastei specifiskās jomās – ostu darbība, zvejniecība, atpūta un tūrisms (izveidot vienotu piekrastes tūrisma produktu, nodrošināt velo maršruta Eurovelo 10 (“Baltijas jūras aplis”) ierīkošanu, izstrādāt nacionāla līmeņa tematisko plānojumu piekrastes publiskās infrastruktūras attīstībai un nodrošināt tā ieviešanai nepieciešamo finansējumu).

¹ 08.05.2008. “Attīstības plānošanas sistēmas likums” ar 11.03.2010. , 28.10.2010. un 16.12.2010. grozījumiem.

² Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam. RAPLM, 2010.

³ Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2007. – 2013. gadam. RAPLM, 2006.

⁴ Piekrastes telpiskās attīstības pamatnostādnes 2011. –2017. gadam. RAPLM, 2010.

Latvijas tūrisma attīstības politikas pamatprincipi, mērķi un stratēģiskie rīcības virzieni noteikti **Latvijas tūrisma attīstības pamatnostādņēs**¹. Pamatnostādņu projektā kā galvenie tūrisma attīstības rīcības virzieni minēti:

- tūrisma nozares kvalitātes paaugstināšana, pilnveidojot Latvijas tūrisma politiku un tās regulējumu, uzlabojot Latvijas tūrisma statistiku un tūrisma izglītības kvalitāti, veicinot tūrisma kvalitātes sistēmas ieviešanu, tūrisma nozarē strādājošo tālākizglītību, tūrisma nozares zinātniski pētnieciskās jomas attīstību un kvalitātes sertifikātu izmantošanu;
- konkurētspējīgu kultūras, darījumu, veselības, aktīvā un lauku tūrisma produktu attīstība, tūrisma infrastruktūras un tūrisma informācijas pieejamības uzlabošana;
- Latvijas tūrisma produktu atpazīstamības uzlabošana, pilnveidojot valsts tūrisma portāla popularitāti, izmantojot jaunāko tehnoloģiju sniegtās iespējas tūrisma produktu un Latvijas kā tūrisma galamērķa atpazīstamības veicināšanā;
- publiskā – privātā sektora, starptautiskās un starp institucionālās sadarbības veicināšana.

Latvijas tūrisma attīstības tirgvedības pamatprincipi noteikti **Latvijas tūrisma mārketinga stratēģijā**². Tajā definēti nacionālu tūrisma produktu veidošanas pamatprincipi un tūrisma nozares attīstības mērķi, identificēti galvenie mērķtirgi un noteiktas prioritārās mārketinga aktivitātes konkrētajos mērķtirgos. Stratēģijas ieviešanas ietvaros plānots izveidot vienotu Latvijas tūrisma tēlu, uzlabot tūrisma iesaistīto pušu un pārrobežu sadarbību, paaugstināt tūrisma pakalpojumu kvalitāti, mazināt sezonālību un attīstīt konkurētspējīgu Latvijas tūrisma piedāvājumu, izmantojot resursus ar vislielāko eksporta potenciālu – Latvijas lauku ainava, Baltijas jūras un līča piekraste, smilšainās pludmales, meži, purvi, pļavas, upes, ezeri un tajās sastopamā bioloģiskā daudzveidība, nemateriālais kultūras mantojums (amatu prasmes, svētku svinēšanas tradīcijas, tautas dziesmas un dzejas, pirts tradīcijas, kulinārais mantojums), koka arhitektūra, sakrālās tradīcijas, ko nepieciešams izmantot kvalitatīvu, ilgtspējīgu, individualizētu un tūrisma attīstības tendencēm atbilstošu tūrisma piedāvājumu veidošanā ar augstu pievienoto vērtību, iespēju tūristiem līdzdarboties, gūt jaunu pieredzi un pozitīvas emocijas.

Reģiona attīstības plānošanas dokumenti

Administratīvi Ziemeļvidzemes piekraste – Salacgrīvas un Limbažu novads – atrodas Rīgas plānošanas reģionā un to attīstību ietekmē plānošanas reģiona attīstības dokumenti. Reģionā ilgtspējīgas un līdzsvarotas attīstības nodrošināšanai ir izstrādāta **Rīgas plānošanas reģiona attīstības stratēģija**³ un **telpiskais plānojums**⁴. Abos plānošanas dokumentos tūrisms ir minēts kā viens no reģiona attīstības stratēģiskajiem virzieniem un Vidzemes piekraste – kā viens no Latvijas tūrisma attīstībai nozīmīgākajiem reģioniem ar starptautisku nozīmi, kurā ilgtspējīga tūrisma un rekreācijas attīstībai un tūrisma resursu saglabāšanai ir jābūt prioritātei.

Kaut iekļauta Rīgas plānošanas reģionā, ģeogrāfiski Ziemeļvidzemes piekraste atrodas Vidzemē un reģiona tūrisma attīstība ir cieši saistīta arī ar tūrisma attīstības norisēm Vidzemes reģionā. Vidzemes reģiona tūrisma attīstības veicināšanai ir izstrādāta **Vidzemes reģiona tūrisma attīstības stratēģija**⁵, kurā kā prioritārie darbības virzieni uzsvērta sadarbība stiprināšana, pakalpojumu kvalitātes uzlabošana, tirgus izpēte, Vidzemes reģiona tūrisma piedāvājuma atpazīstamības uzlabošana un to pārdošanas veicināšana.

Pašvaldību attīstības plāni, teritoriju un nozaru plānojumi

Tiešāk par nacionāla un reģionāla līmeņa plānošanas dokumentiem, tūrisma attīstību ietekmē **pašvaldību attīstības programmas un teritorijas plānojumi**, kuros noteikti pašvaldību attīstības uzdevumi un definēti pieļaujамie teritoriju izmantošanas veidi. Saskaņā ar Salacgrīvas un Limbažu novada domes lēmumiem⁶, novadu attīstība un izmantošana tiek organizēta saskaņā ar Ainažu un Salacgrīvas pilsētu un lauku teritoriju, Liepupes pagasta un Limbažu novada attīstības plāniem un teritoriju plānojumiem.

Visos pagastu plānošanas dokumentos izcelta dabas un kultūras vērtību nozīme, uzsvērta augstais tūrisma un rekreācijas potenciāls. Salacgrīvas pilsētas un lauku teritorijas attīstība vīzijā minēts, ka attīstības programmas darbības laikā Salacgrīva kļūs par nozīmīgu un atpazīstamu rūpniecības, ostas un tūrisma pilsētu ar labiekārtotu

¹ Latvijas tūrisma attīstības pamatnostādnes 2009. – 2015. gadam.

² Latvijas tūrisma mārketinga stratēģija 2010. – 2015. gadam. TAVA, 2010.

³ Rīgas plānošanas reģiona attīstības stratēģija 2000. – 2020. gadam. RRAA, 2007.

⁴ Rīgas plānošanas reģiona telpiskais plānojums 2005. – 2025. gadam. RPR, 2004.

⁵ Vidzemes reģiona tūrisma attīstības stratēģija 2007.–2013. gadam. VTA, 2006.

⁶ 19.08.2009. Salacgrīvas novada pašvaldības saistošie noteikumi Nr.6. "Par teritorijas plānojumiem"

vidi un saglabātu dabas un kultūras mantojumu, kuru kā tūrisma galamērķi izvēlas atpūtas pie jūras un pasākumu cienītāji un kurā pieejamos pakalpojumus izmanto gan darījumu cilvēki, gan tranzīta ceļotāji, savukārt vietējie iedzīvotāji no tūrisma attīstības gūst ekonomisku un sociālu labumu. Vīzijas īstenošanai attīstības programmu ieviešanas ietvaros paredzēts stiprināt pašvaldību, uzņēmēju, valsts iestāžu un citu tūrisma attīstībā iesaistīto pušu sadarbību, strādāt pie tūrisma attīstībai nozīmīgo ceļu kvalitātes uzlabošanas, jahtu ostas, pludmaļu infrastruktūras, vides informācijas, dabas taku, velo maršrutu un velo celiņu attīstības, uzlabot aktīvās atpūtas nomas iespējas, izdot ikgadējus tūrisma bukletus, pilnveidot Salacgrīvas mājas lapu, atbalstīt inovatīvas tūrisma attīstības idejas, bagātināt Salacgrīvā organizēto pasākumu klāstu, turpināt Salacgrīvas muzeja veidošanu, veicināt tradicionālo nozaru pārstāvju (lauksaimniecība, zvejniecība u. c.) iesaistīšanos tūrisma piedāvājuma veidošanā, piesaistīt līdzekļus nozīmīgāko tūrisma objektu, kultūras pieminekļu un kultūrvēsturisko objektu labiekārtojuma pilnveidošanai u. c. Plānojot jaunu tūrisma piedāvājumu attīstību, pastiprinātu uzmanību plānots pievērst brīvdienai, eko, lauku, darījumu, jahtu, ūdens, dabas un kultūras mantojuma izziņas tūrisma attīstībai.

Saskaņotai un mērķtiecīgai Salacgrīvas pilsētas un lauku teritorijas tūrisma attīstības nodrošināšanai **Salacgrīvas pilsētai** un tās lauku teritorijai ir izstrādāta **tūrisma attīstības un mārketinga stratēģija**¹. Attīstības stratēģijā kā galvenie nozares attīstības virzieni minēti savstarpējas sadarbības veicināšana, publiskās infrastruktūras nodrošināšana, tūrisma piedāvājuma pilnveidošana un tūrisma piedāvājuma atpazīstamības uzlabošana. Sadarbības uzlabošanai stratēģija paredz kāpināt novada tūrisma konsultatīvas padomes darbības kapacitāti, paaugstināt tūrisma sektorā strādājošo kvalifikāciju un izstrādāt tūrisma pakalpojumu kvalitātes vērtēšanas sistēmu. Publiskās infrastruktūras uzlabošanai – uzstādīt trūkstošās norādes zīmes, atjaunot tūrisma informācijas stendu saturu, veikt pārgājienu un velo maršrutu marķēšanu, izbūvēt sabiedriskās tualetes, nodrošināt pilsētas parku u. c. rekreācijas teritoriju apsaimniekošanu un to labiekārtojuma atjaunošanu, turpināt Salacgrīvas jahtu ostas attīstību, izstrādāt un nodrošināt uzņēmējdarbībai labvēlīgus nosacījumus, kas motivētu uzņēmējus ieguldīt līdzekļus vēsturisko ēku sakopšanā un atjaunošanā un nodrošināt apskates objektu un tūrisma pakalpojumu pieejamību cilvēkiem ar īpašajām vajadzībām. Tūrisma piedāvājuma veidošanā pastiprinātu uzmanību paredzēts veltīt aktīvajam un dabas tūrismam, zvejniecības tradīciju atspoguļošanai, jūras resursu izmantošanai (pludmales, pasākumi, jahtu tūrisms), festivālu, svētku, sporta un izklaides piedāvājuma veidošanai un ģimenēm ar bērniem piemērotiem piedāvājumiem. Pilsētas atpazīstamības uzlabošanai paredzēts plašāk izmantot sabiedriskās attiecības, mērķtiecīgāk izmantot reklāmas iespējas (pilsētas tēla brošūras, tūrisma bukleti, grāmatas, suvenīri, pastkartes u. tml.), pilnveidot tūrisma informācijas izplatīšanas kanālus (izmantojot jaunāko tehnoloģiju sniegtās iespējas, uzlabot novada mājas lapas dizainu un saturu, sagatavot videofilmas u. tml.), uzlabot tūrisma tirgus izpēti, mērķtirgu labākai sasniegšanai mērķtiecīgi sadarboties ar VTA un TAVA, organizēt sadarbību ar vietējiem un ārzemju masu saziņas līdzekļiem un interneta portāliem un turpināt dalību nozīmīgākajās reģiona tūrisma izstādēs.

Liepupes pagasta attīstības stratēģijas darbības laikā pastiprinātu uzmanību plānots veltīt velo tūrismam, ar zirgkopības tradīcijām un izjādēm saistītu piedāvājumu un kultūras tūrisma attīstības veicināšanai, kā arī jaunu kultūras pasākumu iedzīvināšanai parka estrādē, rekonstruētajās muižās un labiekārtotajos muižu parkos.

Limbažu novada attīstības programmā augstākā prioritāte noteikta dabas, kultūras un aktīvā tūrisma attīstībai, kvalitatīvas, modernas un labi apsaimniekotas tūrisma un sociālās infrastruktūras ierīkošanai, visa veida transporta pakalpojumu un transporta infrastruktūras attīstībai, esošā tūrisma piedāvājuma dažādošanai, tūrisma organizatoriskās struktūras pilnveidošanai, kā arī tūrisma mārketinga stratēģijas izstrādāšanai un ieviešanai.

2.8. NOZĪMĪGĀKIE TŪRISMA ATTĪSTĪBAS PROJEKTI

Tūrisma attīstības jautājumi teritorijas dabas aizsardzības, tā pievilcības palielināšanas un piedāvājuma dažādošanas kontekstā ir bijuši aktuāli arī piekrastes teritorijā. Realizētie projekti apstiprina, ka mērķtiecīgi piesaistot finanšu līdzekļus no dažādiem avotiem, iespējams, veidot arī pārdomātu tūrisma infrastruktūru, sadarbības un tūrisma mārketinga iniciatīvas. Diemžēl projekta formāta iniciatīvas dažkārt neveicina aktivitāšu ilgtspēju un atsevišķos gadījumos izveidotā infrastruktūra tiek uzturēta tikai projekta laikā, bet pēc projekta periodā tā netiek atbilstoši apsaimniekota un atjaunota.

EK Life – Nature programmas projekts “Piekrastes biotopu aizsardzība un apsaimniekošana Latvijā”

Projekta īstenotājs: LU Bioloģijas fakultāte sadarbībā ar piekrastes pašvaldībām.

Projekta teritorija: Visa Baltijas jūras un līča piekraste.

¹ Ramata A. (red.) Salacgrīvas pilsētas un ar lauku teritoriju tūrisma attīstības un mārketinga stratēģija 2008.– 2017. gadam un rīcības plāns 2008. gadam. Vidzemes reģiona tūrisma birojs, 2008.

Projekta ieviešanas laiks: 2002./2006.

Salacgrīvas novadā projekta ietvaros veiktās aktivitātes:

- veikta piekrastes biotopu kartēšana;
- izstrādāts un apstiprināts Salacgrīvas pilsētas pludmales labiekārtojuma detālpārplānojums;
- uzstādītas 35 barjeras kāpās patvaļīgi iebraukto ceļu norobežošanai;
- Salacgrīvas Zvejnieku parkā un pie Jūrmalas ielas ierīkotas sešas gājēju laipas ar dēļu segumu un septiņas atpūtas vietas, Zvejnieku parkā – trīs kāpnes ar margām un divas skatu platformas, pie Jūrmalas ielas – dabas izziņas taka bērniem un bērnu rotaļu laukums pludmalē;
- Ainažu pilsētas teritorijā ierīkotas divas takas ar dēļu segumu uz pludmali, pie tām 3 atpūtas vietas ar galdiņiem un soliņiem;
- pie Veczemju klintīm uzstādītas kāpnes;
- pie nozīmīgākajām atpūtas vietām uzstādīti informācijas stendi.

Interreg III B programmas projekts North Livonian Coastal Region Initiative for Cross-border Social-Economic Development” (Ziemeļlivonijas piekrastes reģiona iniciatīva pārrobežu sociāli-ekonomiskajai attīstībai)

Projekta īstenotājs: Ainažu pilsētas pašvaldība sadarbībā ar Salacgrīvas pilsētas, Hēdēmistē un Cēsu pilsētas pašvaldībām, Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta administrāciju, a/s Latvijas Valsts meži, Vidzemes tūrisma asociāciju, Tartu Universitātes Pērnavas koledžu, Pērnavas biznesa attīstības centru un Dienvidigauņijas tūrisma fondu.

Projekta ieviešanas laiks: 2005./2006.

Projekta aktivitātes:

- izstrādāts reģiona attīstības plāns;
- izstrādāta Ziemeļlivonijas reģiona jahtu ostu attīstības stratēģija;
- organizēti semināri un izdota rokasgrāmata uzņēmējiem uzņēmējdarbības attīstības veicināšanai un projektu sagatavošanai;
- uzlaboti Igaunijas un Latvijas puses uzņēmēju savstarpējie kontakti un sadarbība, organizējot pieredzes apmaiņas braucienus;
- uzlabotas reģiona marketinga iespējas, pilnveidojot Vidzemes tūrisma portālu;
- izstrādāts Salacgrīvas muzeja, Salacgrīvas pilsētas pludmales un Salacgrīvas pilskalna estrādes tehniskais projekts;
- izgatavoti Salacgrīvas tūrisma piedāvājuma bukleti, kā arī kopējie reģiona tēla bukleti.

ES Phare projekts “Veselīga dzīvesveida un tūrisma attīstība Limbažu un Pērnavas reģionā”

Projekta īstenotājs: Limbažu rajona padome.

Projekta ieviešanas laiks: 2005.gads.

Projekta ietvaros:

- sagatavots informatīvs materiāls par veselīga dzīvesveida tūrisma piedāvājumu Limbažu rajonā un Pērnavas reģionā;
- organizēti pieredzes apmaiņas braucieni starp Igaunijas un Latvijas tūrisma uzņēmējiem ar mērķi veicināt sadarbību abu valstu tūrisma uzņēmēju vidū;
- iekārtotas atpūtas vietas un uzstādīti informatīvie stendi.

Igaunijas – Latvijas pārrobežu sadarbības projekts “Beach hopping” Zilā karoga prasību nodrošināšanai Baltijas jūras reģionā.

Projekta īstenotājs: Salacgrīvas, Saulkrastu, Carnikavas, Jūrmalas, Hēdēmistē un Andru pašvaldības.

Projekta ieviešanas laiks: 01.09.2008./31.08.2010.

Projekta ietvaros:

- veikta infrastruktūras izveide Salacgrīvas un Krimalnieku pludmalē – izbūvēta glābšanas stacijas, ģērbtuves, tualetes, iegādāts nepieciešamais glābēju darba inventārs un veikta glābēju apmācība;
- Izdots kopīgs Jūrmalas, Carnikavas, Saulkrastu, Salacgrīvas, Hēdēmistē un Audru pašvaldību tūrisma ceļvedis "Atpūta Rīgas jūras līča piekrastē".

Igaunijas – Latvijas pārrobežu sadarbības projekts "Culture Heritage" (Neapzinātās kultūras mantojuma vērtības kopējā dabas un kultūras telpā)

Projekta īstenotājs: Valsts meža dienests sadarbībā ar Igaunijas Valsts mežu apsaimniekošanas centru un Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta administrāciju.

Projekta ieviešanas laiks: 01.03.2009./28.02.2011.

Projekta ietvaros izstrādāta un aprobēta metodika kultūras mantojuma identifikācijai, Limbažu, Valkas, Valmieras un Alūksnes rajonā veikta kultūras vērtību inventarizācija, izveidota apzināto kultūras mantojuma objektu datu bāze, veikta iedzīvotāju apmācība par kultūras mantojuma apzināšanu, nozīmi un izmantošanu tūrisma infrastruktūras attīstībai, kā arī izdoti vairāki informatīvie materiāli apzinātā kultūras mantojuma popularizēšanai un atbilstošas to apsaimniekošanas veicināšanai.

ES Kohēzijas fonda līdzfinansēts projekts "Antropogēno slodzi mazinošas un informatīvās infrastruktūras izveide Natura 2000 teritorijās"

Projekta īstenotājs: Dabas aizsardzības pārvalde.

Projekta ieviešanas laiks: 01.09.2010./01.07.2012.

Projekta laikā plānotais:

- dabas liegumā "Randu pļavas" uzstādīt 13 robežzīmes, trīs informācijas standus, pie putnu vērošanas torņa ierīkot atpūtas vietu – dabas klasi – un 300 m garā posmā atjaunot Randu pļavu laipu takas segumu;
- dabas parkā "Salacas ieleja" izbūvēt skatu torni un uzstādīt 89 robežzīmes, 10 informācijas standus, deviņas atpūtas vietas, divus stāvlaukumus, 5 km garu dabas taku, divas laivu izvilšanas vietas;
- dabas liegumā "Vitupes ieleja" uzstādīt deviņas robežzīmes, divas barjeras, divas norādes zīmes, vienu informācijas stendu un labiekārtot vienu atpūtas vietu;
- dabas liegumā "Vidzemes akmeņainā jūrmala" uzstādīt septiņas robežzīmes, četrus informācijas standus, labiekārtot vienu atpūtas vietu un atjaunot trīs noejas uz jūru.

LAP Leader programmas projekti

Nozīmīgu ieguldījumu teritorijas sakopšanā un tās tūrisma piedāvājuma pilnveidošanā sniedz vietējās NVO un to realizētie LAP Leader programmas projekti. Biedrība "Ainaži" Ainažu pilsētā ir atjaunojusi trīs tūrisma informācijas stendu planšetes un pie zīmes "Baltā saule" ierīkojusi zivju kūpinātavu un piknika vietu, biedrība "Tūjas krasts" iegādājusies trīs zvejas laivas, kuras plānots iznomāt Krimalnieku pludmalē, biedrība "Sports Salacgrīvas novadam" Salacgrīvā ierīkojusi sporta un rotaļu laukumu, biedrība „Ūdens taka” Salacas krastā pie Stienūžiem izveidojusi labiekārtotu atpūtas vietu u. tml.

Pašvaldību realizētie vides labiekārtojuma un tūrisma attīstības projekti

Nozīmīga loma piekrastes pieejamības infrastruktūras sakārtošanā ir visām piekrastes pašvaldībām. Iesaistoties dažādu projektu realizēšanā un atvēlot pašvaldību budžetu līdzekļus Salacgrīvas, Ainažu, Liepupes, Limbažu pašvaldības ir ierīkojušas stāvlaukumus, laipu takas līdz liedagam, atpūtas vietas, tualetes, bērnu rotaļu laukumus, informācijas standus un norādes zīmes u. tml. infrastruktūras elementus, kuriem ir liela loma piekrastes pieejamības nodrošināšanā un tās tūrisma tēla veidošanā.

3. ZIEMEĻVIDZEMES IEKRASTES KĀ TŪRISMA GALAMĒRĶA IZVĒRTĒJUMS

3.1. ZIEMEĻVIDZEMES PIEKRASTES TŪRISMA GALAMĒRĶA RAKSTUROJUMS

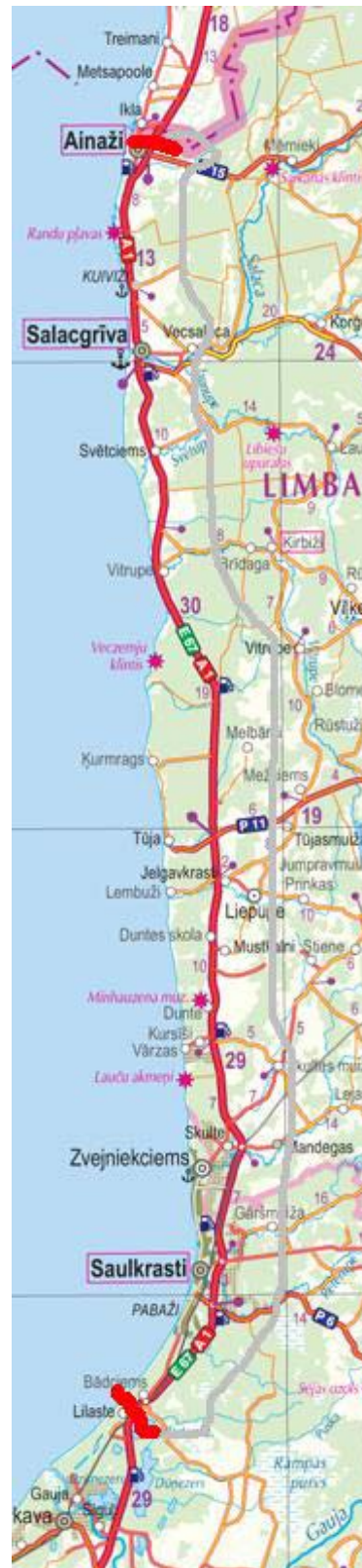
Plāna izstrādes ietvaros 2009.–2010. gadā tika veikts tūrisma pētījums par Vidzemes piekrastes tūrisma galamērķa izpausmēm. Pielietojot uztveres un kognitīvās kartēšanas metodes, tika aptaujāti 156 ceļotāji (g. k. no Rīgas un Vidzemes reģiona pilsētām vai novadiem, mazāk no citiem reģioniem un ārvalstīm) un 88 iedzīvotāji (g. k. Salacgrīvas, Ainažu un Kuivižu iedzīvotāji).

Pēc interviju laikā saņemtajām atbildēm var secināt, ka galamērķa ziemeļu robeža ceļotāju un iedzīvotāju uztverē ir labi izteikta – 85% to asociē ar Ainažu, Latvijas robežas vai Iklas tuvumu. Par galamērķa dienvidu robežu nav tik lielas vienprātības. Biežāk minētās atbildes ir Saulkrasti (40,5%) vai Rīga (19%). Virzienā uz iekšzemi galamērķa robeža ceļotāju un iedzīvotāju uztverē nav fiksēta. Nosacīti to veido dažu kilometru plata josla gar *Via Baltica* auto ceļu, lai arī jūras kā pievilcīgas tūristu piesaistes ietekme jūtama daudz tālāk iekšzemē.

Kopumā var secināt, ka reģionālas nozīmes tūrisma galamērķis, ko dēvē par Vidzemes piekrasti, ceļotāju un vietējo iedzīvotāju uztverē ir šaura, Rīgas jūras līcim paralēla piekrastes josla starp Lilastes upes ieteku un Ainažiem (sk. 4. attēlu).

Ģeogrāfiski par Vidzemes piekrasti pieņemts saukt¹ šauru Rīgas līča dienvidaustrumu un austrumu krasta joslu, sākot no Gaujas. Taču ekonomiski var pamatot nepieciešamību plašākai galamērķa organizēšanai – vismaz līdz Hēdemēstei Igaunijā. Tas piedāvājumā ļautu iekļaut satiksmes plūsmu maz skarto Veco Rīgas ceļu aptuveni 30 km garumā, veicinātu ilgāku viesu uzturēšanos galamērķī un, prasmīgi plānojot piedāvājumu, Ainažu, Kuivižu un Salacgrīvas uzņēmējiem ļautu gūt papildu peļņu.

Atbilstība vietējā mēroga galamērķa kapacitātes kritērijiem tikai šaurajā piekrastes daļā ir nepietiekoša. Taču iekļaujot aprēķinos līdz 10 km plašu zonu no jūras iekšzemē tas atbilst kritērijiem. Kopējais vairāk nekā 30 tūristu mītnēs pieejamais gultas vietu skaits pārsniedz 800. Tūristu piesaistes, ņemot vērā ieteicamo tūrisma veidu specifiku un plašākas iespējas vairākos tūrisma centros piekrastē ir pietiekamā apjomā, lai galamērķī būtu ko darīt ilgāk par vienu diennakti. To iespējams pastiprināt ar Igaunijas piekrastes iesaistīšanu un radiāliem izbraucieniem iekšzemes virzienā.

ATTĒLS NR. 4. ZIEMEĻVIDZEMES PIEKRASTES TŪRISTU GALAMĒRĶA ROBEŽAS

¹ LU realizētais LIFE projekts „Piekrastes biotopu aizsardzība un apsaimniekošana Latvijā” (LIFE2002NAT/LV/8498)

Vidzemes piekrastei ir vairāki tūrisma centri, kas ir tipiski šaurām un garām jūras piekrastes zonām. Neviens no centriem nav izteikti dominējošs, taču visbiežāk minētie ir Salacgrīva, Saulkrasti, seko Ainaži un arī Tūja. Tas atbilst arī tūrisma pakalpojumu pieejamības un resursu sadalījumam.

Līdz šim ir bijuši vairāki centieni vienota piedāvājuma organizēšanai, taču piedāvājums joprojām ir fragmentēts. Zināmā mērā to nosaka lielais attālums starp galējiem galamērķa punktiem (~80 km), lineāra forma, viena, izteikta centra trūkums un zema galamērķa kompakturness. To vājina arī sociālā struktūra – vairāki tūrisma iesaistītie nav vietējie un viņiem nav ikdienišķas neformālas tikšanās ar citiem tūrisma attīstībā iesaistītajiem.

Konkurence ar blakus esošo Limbažu – Staiceles – Alojā iekšzemes tūrisma galamērķi ir minimāla. Pateicoties tūrisma resursu un piedāvājuma dažādībai, tie viens otru papildina, nevis konkurē. Izteiktāka konkurence ir ar Pērnavas piekrasti Igaunijas virzienā un pieguļošo Piejūras dabas parku Rīgas tuvumā, īpaši vasaras atpūtnieku sezonas laikā.

3.2. TŪRISMA NOZĪME ZIEMEĻVIDZEMES PIEKRASTES SOCIĀLEKONOMISKAJĀ ATTĪSTĪBĀ

Nemot vērā pašreizējo sociālekonomisko stāvokli, kad samazinās tūristu plūsmas uz ārzemēm, prognozējams, ka nākamo septiņu gadu laikā vietējā tūrisma īpatsvars saglabāsies līdzšinējā apjomā vai pat pieaugs. Tas nozīmē, ka pieprasījums pēc vietējā tūrisma resursiem – apskates un interešu objektiem, piedāvātajiem pakalpojumiem (piemēram, laivu naktsmītnes, ēdināšana, noma u. c.) varētu saglabāties līdzšinējā līmenī. Lai arī pamazām, tomēr pieaug ārzemju tūristu skaits. Lielākais ārzemju tūristu īpatsvars, kuri dodas atpūsties uz Latviju ir no kaimiņvalstīm – Igaunijas un Lietuvas, tad seko – no Vācijas, Skandināvijas valstīm, Krievijas.

Tūrisma nozares attīstības iespējas ir cieši saistītas ar ekonomisko aktivitāšu dažādošanu, inovatīvu ideju īstenošanu, pakalpojuma kvalitātes līmeņa celšanu, infrastruktūras nodrošināšanu un uzlabošanu gan no pašvaldību, gan uzņēmēju puses. Veiksmīga rezultāta sasniegšanai ir nepieciešama abpusēja sapratne, atbalsts un sadarbība. Ar tūrisma nozari saistītajiem uzņēmējiem ir ļoti būtiska izveidota un sakārtota infrastruktūra, atbalstoša ekonomiskā un finansiālā politika, birokrātisko šķēršļu mazināšana. Savukārt, pašvaldībai ir svarīga ekonomiskā aktivitāte, sociālā labklājība un drošība. Liela daļa investīciju infrastruktūrā (ceļi, stāvlaukumi, informācijas stendi u. c.) nav tieši saistīti ar ienākumu gūšanu, bet gan pieejamākas tūrista vides un pakalpojumu nodrošināšanu, kas, savukārt, nodrošinātu papildu ienākumu gūšanu.

Saistībā ar tūrisma nozares attīstību teritorijā pašvaldība iegūst:

- jaunas darba vietas (pieaug iedzīvotāju labklājības un izglītības līmenis, palielinās piedāvāto pakalpojumu kvalitāte, ieņēmumi no iedzīvotāju ienākumu nodokļa iemaksām);
- ekonomiskā aktivitāte (pieaug ar tūrisma pakalpojumiem saistīto pakalpojumu, vietējo ražojumu pieprasījums, citu nozaru attīstība);
- atsevišķas vietējās infrastruktūras sakārtošana (peldvietu un aktīvās atpūtas vietu izveide, teritoriju labiekārtošana u. c.);
- ceļas zemes hipotekārā vērtība (piemēram, jūras tuvumā esošajai zemei) u. tml.

Salacgrīvas novadā pēc Centrālās statistikas pārvaldes datiem 2009. gadā reģistrēti un uzskatāmi par aktīviem 555 uzņēmēji, no kuriem 278 ir pašnodarbinātās personas, 115 zemnieku un zvejnieku saimniecības un 162 komersanti, kuru skaits 2009. gadā pieaudzis līdz 172 komersantiem, no kuriem daļa darbojas ar tūrisma nozari saistītās jomās tādās kā viesnīcu, restorānu un kafējnicu vadība, laivu noma, muzeji, amatniecības darbnīcas un nēģu tači. Lai arī nav precīzu datu, zināms, ka ir uzņēmumi, kuri nav reģistrēti Salacgrīvas novadā, bet īsteno tajā savu uzņēmējdarbību (piemēram, laivu un kutera iznomātāji "Campo" un "Ahoy"). Daļa uzņēmumu ir savstarpēji saistīti savas uzņēmējdarbības nodrošināšanā, piemēram, kafējnicas iepērk alkoholiskos dzērienus no to izplatītājiem, zemnieku saimniecības nodrošina viesnīcas un restorānus ar zaļumiem u. tml. Arī individuālie uzņēmēji un uzņēmumi veiksmīgi var sadarboties. Veiksmīgu sadarbības piemēru demonstrē, piemēram, keramiķe I. Žagata, zirga turētājs M. Kalniņš un Minhauzena muzejs, piedāvājot kopēju tūrisma piedāvājumu jaunlaulātajiem.

TABULA NR. 7. EKONOMISKI AKTĪVO STATISTIKAS VIENĪBU SKAITS SALACGRĪVAS NOVADĀ

NACE 2.red.	2009				2010
	Kopā	Pašnodarbinātas personas	Komersanti	Zemnieku un zvejnieku saimniecības	Komersanti
A Lauks., mežsaimniecība un zivsaimniecība	284	158	18	108	16
B Ieguves rūpniecība un karjeru izstrāde	1	-	1	-	1
C Apstrādes rūpniecība	23	-	23	-	22
D Elektroenerģija, gāzes apgāde, siltumapgāde un gaisa kondicionēšana	8	8	-	-	-
E Ūdens apgāde, notekūdeņu, atkritumu apsaimniekošana un sanācija	1	-	1	-	1
F Būvniecība	17	5	12	-	12
G Vairumtirdzniecība un mazumtirdzniecība; automobiļu un motociklu remonts	47	9	35	3	40
H Transports un uzglabāšana	26	1	24	1	26
I Izmitināšana un ēdināšanas pakalpojumi	21	3	15	3	17
J Informācijas un komunikāciju pakalpojumi	4	4	-	-	-
K Finanšu un apdrošināšanas darbības	31	30	1	-	-
L Operācijas ar nekustamo īpašumu	8	-	8	-	8
M Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pak.	5	-	5	-	8
N Adm. un apkalpojošo dienestu darbība	11	8	3	-	3
O Valsts pārvalde un aizsardzība	47	47	-	-	-
Q Veselības aizsardzība	6	-	6	-	6
R Māksla, izklaide un atpūta	3	-	3	-	2
S Citi pakalpojumi	2	-	2	-	4
Nav noteikts	10	5	5	-	5
Kopā	555	278	162	115	172

Ieteikumi

- Lai piesaistītu teritorijai jaunus tūristus, reklamētu un piedāvātu vietējos resursus, preces un pakalpojumus, nepieciešams turpināt organizēt un piesaistīt izklaides pasākumus, tādus kā Jūras svētki, Salacgrīvas pilsētas svētki, Liepupes pagasta svētki, klasiskās mūzikas festivāls, festivāls "Positivus" u. tml.
- Lai veicinātu efektīvāku tūristu piesaisti un izmantotu vietējos tūrisma resursus, jāveido un jāpiedāvā vairāk savietojami vai saistīti tūrisma pakalpojumi, savstarpēji kooperējoties, tādējādi piesaistot tūristus uz ilgāku laiku un gūstot papildus ienākumus vietējai ekonomikai.

Secinājumi

- Nepieciešams veikt regulāru un aptverošu statistikas datu vākšanu Ziemeļvidzemes piekrastes teritorijā ar tūrisma nozari saistītajās jomās (skat. sadaļu „Turpmākai informācijas apkopošanai”).
- Pašvaldībām un uzņēmējiem jāstiprina savstarpējā sadarbība un jāplāno kopējas aktivitātes (piemēram, papildu iespēju izmantošana "Positivus" festivāla laikā, sakārtota pieeja jūrai Duntē pie Minhauzena muzeja).

Izmaksu – ieguvumu analīzes piemēri

Dažādu pasākumu un projektu izmaksu – ieguvumu analīzes piemēros ir atšķirīgs izmaksu un/vai ieguldījumu un ieguvumu un/vai ieņēmumu risinājums. Gadījumos pie ierobežotas statistiskās informācijas nav iespējams noteikt precīzu finansiālo ietekmi. Turklāt, ne visos gadījumos ir skaidri nosakāms tiešs un/vai pastarpināts finansiāls ieguvums, bet gan ievērojamāka ir sociāla, izglītojoša vai vidi saglabājoša ietekme.

1. Piemērs. Koka laipu, norobežojošo barjeru, kāpņu izveide un informācijas stendu uzstādīšana

Kā būtisks aspekts tūristu piesaistē ir sakārtota un pieejama infrastruktūra. Tās izveide, sakārtošana un/vai uzturēšana prasa zināmus, pamatā – visai ievērojamus, finansiālus ieguldījumus. Kā piemēri tiek minēti Salacgrīvas novadā 2005. un 2008. gadā veiktie infrastruktūras labiekārtošanas darbi, kuru uzturēšanai katru gadu jāparedz konkrēti finanšu līdzekļi (tabula Nr. 8.). Savukārt, plaši izmantots, bet ne-labiekārtots tūrisma objekts var tikt pastiprināti degradēts tūristu ietekmes rezultātā, rada negatīvu vietas tūrisma tēlu un degradēto biotopu atjaunošana prasītu daudz lielākus līdzekļus.

TABULA NR. 8. TŪRISMA INFRASTRUKTŪRAS IZVEIDES IZDEVUMI (INVESTĪCIJAS, 2005.GADA CENĀS) (1.PIEMĒRS)

Izdevumu pozīcijas	LVL
Koka laipu izbūve	32 093
Koka tiltiņu izbūve	~15 000
Norobežojošo barjeru izgatavošana un uzstādīšana	5 153
Informācijas stendu sagatavošana un uzstādīšana	3 015
Lībiešu upuralu kāpnes, 2008.gada cenās	1 050
Atjaunošanas un labošanas darbi	x

leguvumi

- labiekārtotas atpūtas vietas piekrastes iedzīvotāju un viesu ērtībām;
- tūristiem pieejama piesaiste;
- tūrisma negatīvās ietekmes samazināšana uz konkrēto dabas objektu un tā apkārtni.

2. Piemērs. Atpūtas vietu izveide

Pieaugot tūristu plūsmam, būtiski ir savlaicīgi sagatavot un sakārtot rekreācijai nozīmīgās teritorijas, lai būtu pēc iespējas mazāka tūristu ietekme uz dabas pamatni. Sakārtojot tūrisma infrastruktūru, paveras iespējas gūt arī finansiālu labumu, piemēram, maksas stāvvietas un kempingi, kas, savukārt, var pozitīvi ietekmēt vietējo iedzīvotāju nodarbinātību, radot jaunas darba vietas. Kā piemērs minēts privātā uzņēmēja apsaimniekotas atpūtas vietas pie jūras labiekārtošanas un apsaimniekošanas izmaksas.

TABULA NR. 9. TŪRISMA INFRASTRUKTŪRAS IZVEIDES IZDEVUMI (2.PIEMĒRS)

Izdevumu pozīcija	LVL
Kāpu nostiprināšana piekrastes joslā	~2 000
Autostāvvietas izbūve (iekaitot projektēšanu)	~12 000
Atpūtas vietas izveide (iekaitot projektēšanu)	2 790
Kāpu apauguma noņemšana piekrastes joslā	4 107
Atkritumu savākšana, pārvietojamo tualetu noma, teritorijas uzturēšana u. c.	x

leguvumi

- labiekārtotas atpūtas vietas piekrastes iedzīvotāju un viesu ērtībām;
- veicināts tūristu pieplūdums, palielināts atpūtas vietu skaits;
- ieņēmumi uzņēmumam no maksas par automašīnu novietošanu un tualetēm;
- tūrisma negatīvās ietekmes samazināšana uz konkrēto dabas objektu un tā apkārtni, iekārtojot autostāvvietu (indikatīvi var noteikt tos iespējamus izdevumus, kuri nebūs jāsedz saistībā ar degradētās vides sakopšanu un atjaunošanu), piknika vieta (arī iespējama papildus negatīvā slodze);
- ilgāka tūristu piesaiste reģionam;
- sadarbība starp uzņēmēju un pašvaldību.

3. Piemērs. Ziemeļvidzemes piekrastes apskates iekļaušana Latvijas tūrisma firmu piedāvājumos

Ziemeļvidzemes piekrastes interesantās un skaistās apskates vietas (Minhauzena muzejs un taka Duntē, Tūjas Vidzemes akmeņainā Jūrmala un Veczemju klintis, Liepupes baznīca, Salacgrīva, Ainaži u. c.) veiksmīgi tiek

iekļautas vienas dienas tūrisma maršrutu piedāvājumos. Ja šādu piedāvājumu rēķina vidēji uz 30 tūristiem, kopējās izmaksas, ko viena tūristu grupa atstāj vietējā ekonomikā ir ~164,00 lati (ārvalstu grupām ar gida pakalpojumiem svešvalodā ~172 lati), paredzot, ka viens tūrists iztērē vidēji 5,47 latus. Šajā summā ir iekļautas ieejas maksas un gida pakalpojumi, taču nav skaitītas izmaksas par ēšanu un pirkumiem vietējos veikalos (tabula Nr. 10.).

TABULA NR. 10. TŪRISTU IZDEVUMI ZIEMEĻVIDZEMES PIEKRASTES TERITORIJĀ (3.PIEMĒRS)

Vietējo uzņēmumu ieņēmumi, no grupas	LVL
Ieejas biļetes	139,00/147,00
Minhauzena muzejs	52/60
Nēģu tacis augustā	45
Ainažu jūrskolas muzejs	27
Salacgrīvas muzejs	15
Kempingā stāvvietā	7,00
Suvenīri (vidēji)	5,00
Uzkodas un atspirdzinājumi pa ceļam vai uz vietas	10,00
Ēdināšana	x
Kopā	164,00/172,00

Ieguvumi

- regulāra tūristu plūsma nodrošina apgrozījumu vietējiem uzņēmējiem un darba vietas novada iedzīvotājiem, pakārtoti nodrošinot pašvaldību budžeta ieņēmumus;
- uzņēmēji veic, ne tikai nodokļu maksājumus, bet arī kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanu un to atpazīstamības uzlabošanu, citu uzņēmēju pakalpojumu reklamēšanu u. tml. Piemēram, Minhauzena muižas kompleksa apsaimniekotāji nodrošina vismaz 12 darba vietas (vasaras sezonā), ēdināšanas, suvenīru tirdzniecības, pasākumu rīkošanas iespējas, informāciju par citām tūrisma iespējām tuvākā apkārtnē u. tml.

4. Piemērs. Izglītojošas mācību ekskursijas skolēniem uz Ziemeļvidzemes piekrasti

Skolēnu izglītošanas procesā katru gadu skolas rīko mācību ekskursijas uz dažādām Latvijas vēsturē nozīmīgām vietām, t.sk. uz Ziemeļvidzemes piekrasti. Ja šādu ekskursijas maršruta piedāvājumu rēķina vidēji uz 30 skolēnu grupu, kopējās indikatīvās izmaksas, ko skolēnu grupa varētu atstāt vietējā ekonomikā ir ap 146,00 latiem, paredzot, ka viens skolnieks iztērē vidēji 4,87 latus. Šajā summā ir iekļautas ieejas maksas un gida pakalpojumi, taču nav pieskaitītas izmaksas par ēšanu un tēriņi vietējos veikalos (tabula Nr. 11).

TABULA NR. 11. TŪRISTU GRUPAS IZDEVUMI ZIEMEĻVIDZEMES PIEKRASTES TERITORIJĀ (4.PIEMĒRS)

Vietējo uzņēmumu ieņēmumu pozīcijas no grupas	LVL
Ieejas biļetes:	106,00
Minhauzena muzejs + Atraksiju kuģis vai taka	37,00 + 30,00
Ainažu jūrskolas muzejs	15,00
Salacgrīvas muzejs	9,00
Keramikas darbnīca	15,00
Kempingā stāvvietā	5,00
Suvenīri (vidēji)	5,00
Uzkodas un atspirdzinājumi pa ceļam vai uz vietas	30,00
Ēdināšana	x
Kopā	146,00

Ieguvumi

- interesants muzeja apmeklējuma piedāvājums, kas piesaista skolēnus, radot pozitīvu attieksmi jaunajai paaudzei pret muzeju apmeklējumu kā kultūrizglītojošu pasākumu (piemēram, iespēja fotografēties Minhauzena muzejā interesantos tērpos, iespēja aktīvi izklaidēties, Ainažu muzejs piedāvā tematisku pasākumus „Kapteiņa Veides zelta meklēšana”);
- iespēja radošajās darbnīcās pašiem redzēt lietu tapšanas procesus un pašam tajos piedalīties ir neatsverams ieguldījums jauniešu izglītošanā un, iespējams, arī turpmākās profesijas izvēlē;
- citiem uzņēmumiem papildus klienti (kafejnīcām, veikaliem, benzīna uzpildes stacijām).

5. **Piemērs.** Ģimenes divu dienu izbrauciens uz Ziemeļvidzemes piekrasti

Braucēji: Ģimene – divi vecāki un divi bērni (7 un 2 gadi).

Brauciena mērķis: apskatīt interesantas vietas un atpūsties.

Maršruts: Rīga – Minhauzena muzejs – Veczemju klintis – Salacgrīva (muzejs, nēģu tacis, pludmale) – keramikas darbnīca Duntē – Rīga.

Veiktie attālumi: 350 km ar automašīnu, aptuveni 5 km ar kājām.

Izmaksas: 59 lati brauciena laikā un pārtikas groza izmaksas pirms brauciena (tabula Nr. 10.).

TABULA NR. 12. TŪRISTU IZDEVUMI ZIEMEĻVIDZEMES PIEKRASTES TERITORIJĀ (5.PIEMĒRS)

Izdevumu pozīcija	LVL
Degviela, (Rīgā)	15,00
Minhauzena muzejs: ieejas biļetes (muzejs, taka, karte, kuģis), suvenīri, pusdienas – pikniks uz vietas	14,80
Kempings	6,00
Saldējums, dzērieni kempingā	1,75
Ieejas biļetes muzejā Salacgrīvā	1,30
Nēģu tacis	1,70
Pusdienas kafejnīcā Salacgrīvā	9,80
Saldējums un alus veikalā Salacgrīvā	2,10
Ieejas biļetes un suvenīri keramikas darbnīcā	6,50
Kopā	58,95

Ieguvumi

- ieņēmumi muzejiem un uzņēmējiem;
- ģimene apskatīja skaistas dabas vietas, guva jaunus iespaidus, atpūtās un ieguva informāciju par vēl neizmantotām iespējām un neapskatītām vietām, piemēram, laivošana pa Salacas upi, nēģu zvejošana (sākot ar augusta mēnesi), „Randu pļavas”, Lībiešu upurālas, skaistas atpūtas vietas pie jūras u.c., kuru īstenošanai nākošajā reizē izvēlētos vismaz divu dienu braucienus ar nakšņošanu kādā no vietējām mītnēm, kempingā vai telšu vietā;
- no pārdotās degvielas – citas teritorijas uzņēmējs;
- ja tiktu apsekota plašāka teritorija, tiktu iegādāta papildus degviela vietējā degvielas uzpildes stacijā.

6. **piemērs.** “Positivus” festivāla norise Salacgrīvā

Festivāls “Positivus” Salacgrīvā šogad notika jau ceturto reizi. Salacgrīvas novada pašvaldībai ar festivāla organizatoriem ir vienošanās par šī pasākuma norisi Salacgrīvā uz desmit gadiem. Līdz ar to šobrīd ir visai piemērots brīdis izvērtēt šī jau mūzikas cienītāju vidū popularitāti ieguvušā festivāla norises ietekmi, izvērtēt līdzšinējo sadarbību un pilnveidot organizatoriskos jautājumus.

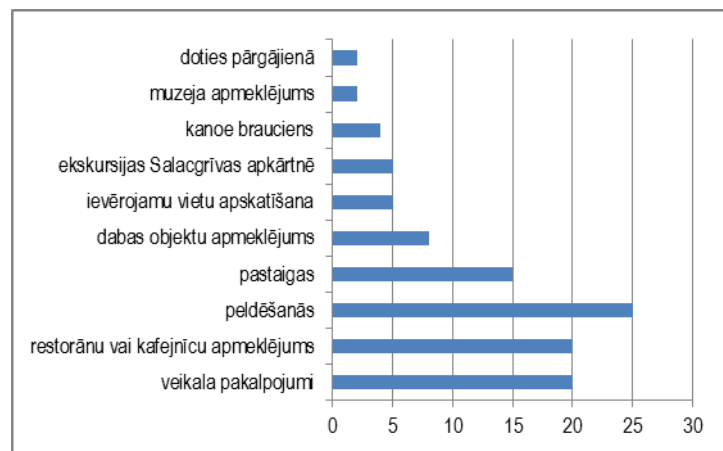
“Positivus” festivāla apmeklētāju ziņā ir visplašākais no Salacgrīvas novadā rīkotajiem. Pēc provizoriskiem organizētāju aprēķiniem 2010.gadā festivālu apmeklēja vairāk nekā 30 000 cilvēku.

Festivāla norises laikā veiktajā aptaujā kopumā tika aptaujāts 81 festivāla apmeklētājs (52% sievietes un 48% vīriešu). Aptaujāto apmeklētāji pamatā pārstāvēja trīs vecuma grupas: līdz 19 gadiem – 21%, no 20 līdz 29 gadiem – 40% un no 30 līdz 39 gadiem – 30%. Gandrīz puse no aptaujātajiem uz šo festivālu bija ieradušies pirmo reizi. Vislielākais festivāla apmeklētāju īpatsvars bija ieradies no Rīgas (64% aptaujāto). Citi aptaujātie pārstāvēja tādas Latvijas pilsētas kā Valmiera, Jūrmala, IKšķile, Lielvārde u.c. Festivāls savu popularitāti pamazām iegūst arī kaimiņvalstīs – Lietuvā un Igaunijā, kā arī tika atzīmēts kā piemērota satikšanās vieta draugiem un paziņām no citām valstīm – tādām kā Beļģija, Anglija, Austrālija, Jaunzēlande u.c.

Kā kopīga izklaides vieta festivāls ir arī ģimenēm (minējuši 16% aptaujāto). Atsevišķas draugu kompānijas un ģimenes, lai dotos uz festivālu vai to iekļautu savu atvaļinājumu ceļojumu plānā, noirē speciālu autotransportu, piemēram, auto treileri.

No aptaujātajiem 48% bija ieradušies uz abām festivāla dienām un pasākuma gaisotnē plānoja pavadīt trīs dienas Salacgrīvas pilsētas tuvumā. Uz divām festivāla dienām bija ieradušies 35% aptaujāto, bet uz vienu – 17%.

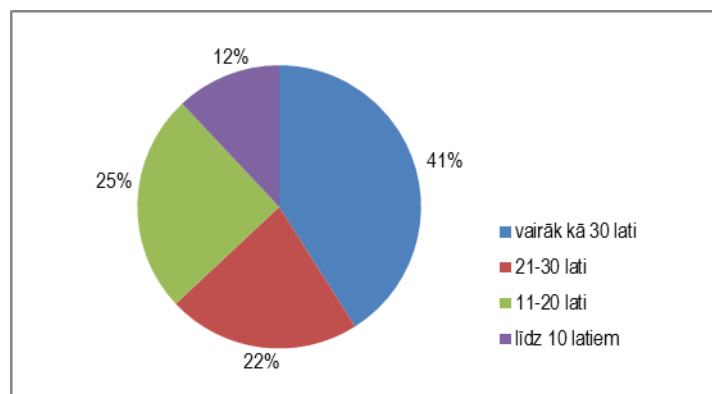
Gandrīz vienāds skaits aptaujāto Salacgrīvā jau bija bijuši iepriekš, turklāt, trīs līdz piecas reizes – 28% aptaujāto, vairāk kā piecas reizes – 26%, tikai vienu reizi – 7%, bet 23% aptaujāto iepriekš Salacgrīvā nebija bijuši. Tas nozīmē, ka festivāls ar savu ģeogrāfisko vietas izvēli papildus esošajai tūristu plūsmai uz Salacgrīvu piesaista jaunus apmeklētājus, iespējams, no kuriem daļa atgriezīsies vēlāk citu ar tūrismu saistītu mērķu īstenošanai. 70% aptaujāto norādīja kā paralēli festivāla ietvaros rīkoto pasākumu apmeklējumam, festivāla dienās plāno atlicināt laiku arī citām aktivitātēm (skat. attēlu Nr. 5).

ATTĒLS NR. 5. FESTIVĀLA "POSITIVUS" APMEKLĒTĀJU AKTIVITĀŠU INTERESES SALACGRĪVĀ UN TĀS APKĀRTNĒ, ATZĪMĒTS ANKETĀS %

Gandrīz trešā daļa aptaujāto (28%) iepriekš pārtiku un dzērienus nebija iegādājušies, bet plānoja to darīt uz vietas, 32% bija iepirkušies jau Rīgā, bet 20% iepirkās pa ceļam uz festivāla vietu.

Uz jautājumu par plānotajiem izdevumiem šajā pasākumā, 41% aptaujāto plānoja iztērēt vairāk nekā 30 latus (skat. attēlu Nr. 6). Pamatā šādus izdevumus plānoja respondenti vecuma grupā no 20 līdz 39 gadiem, kuri kopumā pārstāvēja gandrīz 70% aptaujāto. Turklāt aptaujātie Anglijas pārstāvji festivāla laikā bija plānojuši šķirties vismaz no 150 latiem katrs.

ATTĒLS NR. 6. FESTIVĀLA "POSITIVUS" APMEKLĒTĀJU PLĀNOTIE TĒRĪŅI FESTIVĀLA LAIKĀ

Pamatā festivāla apmeklētāji ieradās ar personīgo transportu (89% aptaujāto). Šī apmeklētāju grupa noteikti bija potenciālā vietējo Salacgrīvas uzņēmēju klientu grupa. Diemžēl bija jāsecina, ka daļai nebija iespējas īstenot savas vēlmes un intereses ierobežotā piedāvājuma apjoma dēļ.

57% no aptaujātajiem par nakšņošanas vietu bija izvēlējušies "Positivus" festivāla kempingu, 12% nakšņoja pie radiem un draugiem, 5% izvēlējās citu kempingu, 7% gulēja automašīnā vai arī vēl nebija izlēmuši, kur gulēs, savukārt, 17% neizmantoja vietējos nakšņošanas pakalpojumus (festivālā bija ieradusies uz vienu dienu).

Kā ierosinājumi Salacgrīvas tūrisma infrastruktūras uzlabošanai tika minēti:

- uz festivāla laiku nepieciešams lielāks nakšņošanas vietu piedāvājums;
- uz festivāla laiku nodrošināt publiskās tualetes ne tikai festivāla norises vietā un nakšņošanas vietā;
- reklamēt iespējamās ekskursijas u.c. un vietas, ko var apskatīt Salacgrīvā un tās apkārtnē, piedāvāt citas aktivitātes papildus festivāla apmeklējumam;
- nodrošināt peldēšanai pieejamākas pludmales vai informēt par tādu atrašanās vietu;
- saremontēt tiltu pār Salacas upi.

leguvumi

- palielina apgrozījumu pārtikas un dzērienu tirdzniecības vietās, degvielas uzpildes stacijās;
- tuvāko naktsmītņu piepildījums (naktsmītņu rezervācijas tiek veiktas ļoti savlaicīgi, augsts pieprasījums pēc telts vietām gan Salacgrīvas pilsētā, gan klusākās vietās pilsētas apkārtnē);
- Septiņiem vietējiem jauniešiem bija iespēja piepelnīties festivāla norises laikā, veicot konkrētus darbus;
- papildus ģeogrāfiskās, kā arī pasākuma vietas reklāma presē, internetā, televīzijā u.c.;
- laba iespēja atpūtas kompleksiem sevi reklamēt, jo starp festivāla apmeklētājiem ir daudz uzņēmēju un citu pasākumu organizatoru;
- vietējiem iedzīvotājiem ieejas biļetes festivālā par pazeminātu cenu;
- vietējiem iedzīvotājiem piedalīties kā brīvprātīgajiem darbiniekiem un piedalīties festivālā pa velti.

Iespēja attīstīt

- Salacgrīvas pilsētas aktivitātes festivāla dienās (tirdzniecība, ēdināšana, laivu/kutera izbraukumi Salacā, izklaides pasākumi u.c.);
- piedāvāt vairāk naktsmītnes, telts vietas, publiskās tualetes;
- nodarbināt vietējos iedzīvotājus (tais skaitā skolniekus) festivāla norises nodrošināšanā.

Ieteikumi turpmākai informācijas apkopošanai

Ņemot vērā to, ka nav pieejama uzņēmēju darbības finansiālie rādītāji un precīzi dati par tūristu apgrozījumu un to tēriņiem konkrētajās piesaistēs vai nakšņošanas vietās, tad kopējo tūristu plūsmas atstāto ietekmi uz vietējo ekonomiku šobrīd precīzi noteikt nevar, jo ir ļoti daudz mainīgo lielumu, kuri atkarīgi no daudziem faktoriem (uzņēmējdarbības formas un to apgrozījuma, kas ietekmē uzņēmēja maksāto nodokļu apjomu, ceļotāju tēriņi citos uzņēmumos (ēdināšana, pārtikas, degvielas u.c. produktu tirdzniecība), ceļotāju sadalījums pēc nakšņošanas veida u. c.)

Lai nākotnē varētu veikt aprēķinus par tūrisma ietekmi teritorijā, turpmāk ir nepieciešams ievākt regulāru un sistemātisku informāciju par:

- tūristu skaitu sadalījumā pēc uzturēšanās ilguma un nakšņošanas veida (viesu māja, dienesta viesnīca, kempings, teltis u. c., kā arī – treileri, ciemos pie paziņām, radiem);
- tūristu skaitu sadalījumā pa interešu grupām (atpūta, ceļošana, reliģiskas intereses, ciemos u.c.);
- tūristu izdevumi ceļojuma laikā;
- tūristu skaitu sadalījumā pa pārvietošanās transporta veidiem;
- ieņēmumiem no tūristu nakšņošanas, ēdināšanas, citu pakalpojumu sniegšanas (laivu, velosipēdu noma, gida pakalpojumi, suvenīru iegādes u. c.);
- tūrismā un ar to saistītajās jomās nodarbināto skaitu, piedāvāto resursu un pakalpojuma dažādību un apjomiem;
- speciāli organizēto pasākumu apmeklētību, to izdevumiem un ieņēmumiem;
- netiešo tūrisma ietekmi uz ar tūrismu saistīto pakalpojumu sniegšanu (piemēram, pārtikas produktu tirdzniecība u. c.).

3.3. TŪRISMA IETEKME UZ SABIEDRĪBU

Lai mērķtiecīgi plānotu tūrisma attīstību, viens no priekšnosacījumiem ir vietējo iedzīvotāju pozitīva attieksme pret teritorijas viesiem, tūrisma attīstības iniciatīvu atbalstīšana un pašu iesaistīšanās tūrisma uzņēmējdarbībā. Lai noskaidrotu iedzīvotāju attieksmi pret tūrismu un apzinātu tūrisma vietas sociālās ilgtspējības aspektus, 2010. gada maijā tika veikta Vidzemes akmeņainās jūrmalas iedzīvotāju aptauja. Tās ietvaros tika intervēti

piekrastes māju īpašnieki bez izlases kārtības – cenšoties aptvert visu piekrastes posmu starp Tūju un Vitrupes ieteku.

Pielietojot dažēji strukturētās intervijas metodi, tika aptaujāti 48 mājsaimniecību iedzīvotāji. Vairāku māju iedzīvotājus tā arī neizdevās sastapt vairākās apmeklējumu reizēs, kas liecina par māju neregulāru apdzīvotību vai vasaras mājas statusu. Tomēr daži no tiem piekrita telefonintervijai vai klātienē intervijai Rīgā. Kopumā pētījuma laikā tika aptaujāti absolūtais vairākums Vidzemes akmeņainās jūrmalas iedzīvotāji un interviju rezultāti atspoguļo precīzu iedzīvotāju izpratni par tūrisma sociālo ietekmi Vidzemes piekrastē.

No visiem aptaujātajiem aptuveni pusei iedzīvotāju Vidzemes akmeņainā jūrmala ir pastāvīga dzīves vieta. Pārējie savā piekrastes īpašumā uzturas neregulāri – visbiežāk vasarās. Salīdzinoši maz ir vairākās paaudzēs mantotu īpašumu. Lielākā daļa piekrastes māju to saimnieku īpašumā nonākušas padomju gados. Pēdējos gados nav norisinājusies krasa iedzīvotāju maiņa.

No visiem intervētajiem tiešā veidā tūrismā nodarbināti tikai daži. Lielākā iedzīvotāju daļa tūrismā neplāno iesaistīties arī nākotnē.

Noskaidrojot attieksmi pret tūrismu kopumā var secināt, ka viedokļi nav izteikti polarizējušies slavējot vai noliedzot tūrisma aktivitātes. Visbiežākā forma – pieļaut noteiktas darbības vai izvirzīt nosacījumus, kas nav pieļaujams. Lielākajai intervēto daļai nav pretenziju pret ceļotājiem, kuri dodas pārgājienos gar jūru, un velobraucējiem. Savukārt par nepieņemamu lielākā intervēto daļa uzskata trokšņainu aktivitāšu organizēšanu. Pāris iedzīvotāji bija pilnīgi atturīgi komentēt jebko no vaicātā, tāpat bija vairāki izteikti „zaji” domājoši cilvēki, kas atbalsta saudzīga ekotūrisma ideju.

Liela intervēto daļa atzīst, ka Vidzemes piekrastei ir potenciāls tūrisma attīstībai. Tiek minēta pludmaļu labiekārtojuma pilnveide un Zilā karoga statusa ieguve, bākas atjaunošanas iespēja, Meleku kempinga atjaunošana, zvejas tūrisma potenciāls, uzsvars uz pārgājieniem, nemotorizētu pārvietošanos, pirts piedāvājumu.

Lielākā intervēto daļa kā galvenās problēmas min:

- atkritumu jautājums (visplašākajā amplitūdā: stikli pludmalē, atkritumu daudzums, trūkstošu tualetu radītās sekas, kempingu mobilo tualetu iztukšošanas teritorijā u. c.)
- privātpašuma nerespēkšana;
- automašīnu neatļauta novietošana.

Citas pieminētās negatīvās apmeklētāju izraisītas ietekmes:

- kvadriciklu braukšanas patvaļa un troksnis;
- skaļa uzvešanās un skaļa mūzika no automašīnām;
- ūdens motociklu izmantošana peldvietās;
- malkas un zemeņu zagšana.

Liekākā tūrisma ietekme jūtama brīvi pieejamo (bez maksas) stāvvietu tuvumā. Attālākās vietās tūrisma ietekme ir minimāla vai tā vispār nav jūtama.

Situācijas risināšanai iedzīvotāji iesaka veidot infrastruktūru noteiktās (jau esošajās) vietās, kur ir pieeja pie jūras. Tas ietver gērbtuvju izbūvi, tualetu un atkritumu konteineru izvietojumu un regulāru to apsaimniekošanu. Infrastruktūras un kārtības ieviešanas atbildību pamatā redz pašvaldības kompetencē. Tā kā lielākā piekrastes iedzīvotāju daļa regulāri iesistās to īpašumiem piegulošo kāpu un pludmaļu sakopšanā, tie gaida atbalstu no pašvaldības minēto darbību turpināšanai.

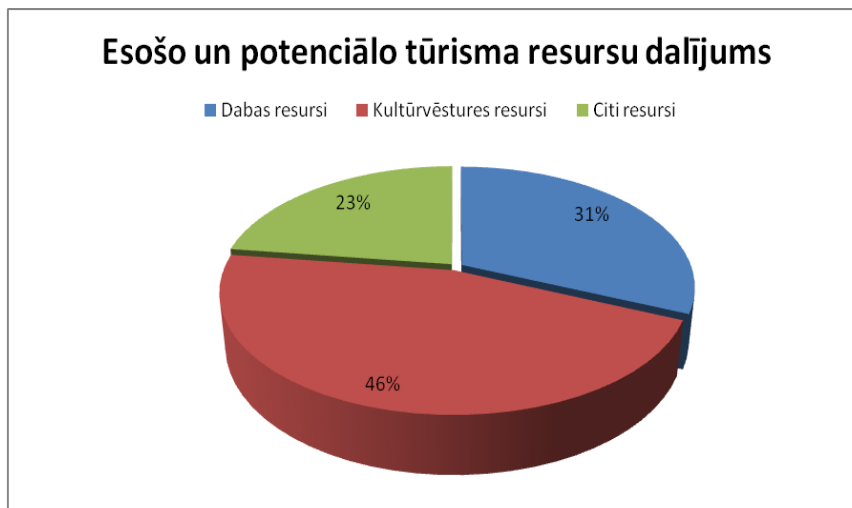
Pie tūrisma pozitīvās ietekmes tiek minēta infrastruktūras sakārtošana, atsevišķos gadījumos ienākumi, arī socializēšanās, iespēja būt noderīgiem, taču guvumu kopumā ir mazāk, nekā nosacījumu.

Par auto plūsmas ierobežošanu piekrastes posmā Meleki–Mantiņi un Mantiņi–Kurmragi ir atšķirīgi uzskati, taču pamatā tiek atbalstīta laba zonēšana. Lielākā intervēto daļa sliecas atbalstīt esošo situāciju, kad lielākā atpūtnieku daļa koncentrējas esošajos atpūtas vietās un vairākos vecā Rīgas ceļa posmos ir noteikti auto transporta izmantošanas ierobežojumi.

3.4. TŪRISMA IETEKMES UZ DABAS RESURSIEM

1/3 daļa no šobrīd esošajiem vai potenciālajiem Ziemeļvidzemes piekrastes tūrisma resursiem ir saistīti ar dabas resursiem. Tas uzliek lielu atbildību to īpašniekiem un apsaimniekotājiem, lai saglabātu tās vērtības, kuru dēļ tūristi uz piekrasti brauc un kuras izmanto rekreatīvām vai cita veida vajadzībām. Daļēji apmeklētāju radīto slodzi „kompensē” kultūrvēstures objekti un cilvēku veidotie resursi, kas procentuāli sastāda ~ 2/3 no kopējā resursu klāsta (7. attēls).

ATTĒLS NR. 7. NOZĪMĪGĀKO ZIEMEĻVIDZEMES PIEKRASTES TŪRISMA RESURSU DALĪJUMS

Tā kā precīzs piekrastes dabas objektu apmeklētāju skaits nav zināms, par apmeklētāju radīto ietekmi un teritoriju kapacitāti var spriest tikai pēc sekām, kas redzamas konkrētajos objektos vai vietās.

Pēc novērojumiem, kas veikti Ziemeļvidzemes piekrastes apsekojumu laikā, var spriest, ka tūrisma ietekmēm uz dabas vidi visvairāk pakļautie un nozīmīgākie resursi ir:

- **Salaca** un tās **krasti**, īpaši ūdens tūristu apmetņu, smilšakmens atsegumu un ar tiem saistīto biotopu apkārtnē. Par minēto jomu ir jau iepriekš izstrādāts atsevišķs pētījums¹;
- **Atsevišķi jūras krasta posmi**: Krasta liedags iepretim Ainažiem un Salacgrīvai, piekrastes posms Vitrupe–Meleki, Vidzemes akmeņainās jūrmalas posms, īpaši pie Veczemju klintīm, piekrastes posmi Vecpeldes–Tūja un Vārzas–Zvejniekciems (8. attēls);

Negatīvās ietekmes: kāpu zemsedzes veģetācijas nomīdīšana, zemsedzes veģetācijas un kāpu izbraukšana ar mehāniskiem transporta līdzekļiem, cita veida sauszemes veģetācijas bojāšana vai iznīcināšana, retu un aizsargājamo sugu un/vai to dzīves vietu bojāšana un iznīcināšana, piesārņojums ar sadzīves u. c. atkritumiem, ugunsgrābu kurināšana nepiemērotās un nelabiekārtotās vietās, dažāda veida savvaļas dzīvnieku traucējumi, infrastruktūras bojāšana un vandālisms.

- Atsevišķi **kāpu biotopi** (embrionālās kāpas, baltās un pelēkās kāpas, mežainas jūrmalas kāpas) Ainažu, Salacgrīvas un Vitrupes grīvas apkārtnē (sk. 9. attēlu);

Negatīvās ietekmes: Tā kā kāpu biotopu izplatības vietas sakrīt ar visvairāk noslogotajiem krasta posmiem, jo atpūtnieki g. k. koncentrējās vietās, kur ir smilšaini, nevis akmeņaini liedagi vai ar niedrēm aizaugušas krastmalas, kāpu biotopos konstatētas visas iepriekšējā punktā uzskaitītās ietekmes.

- Citi **aizsargājami biotopi un dabas pieminekļi** – pamatiežu atsegumi, abrāzijas alas u. tml.

Negatīvās ietekmes: Nogāžu, smilšakmens atsegumu un relatīvi netraucētu alu bojāšana. Šīs ietekmju kompleksa gan jāskata kontekstā ar faktu, ka minētie piekrastes atsegumi ir pakļauti daudz būtiskākām dabisko procesu norisēm (atsegumu abrazēšana un transformācija vētru laikā), kamdēļ tajos nevar izveidoties noturīga fauna un flora.

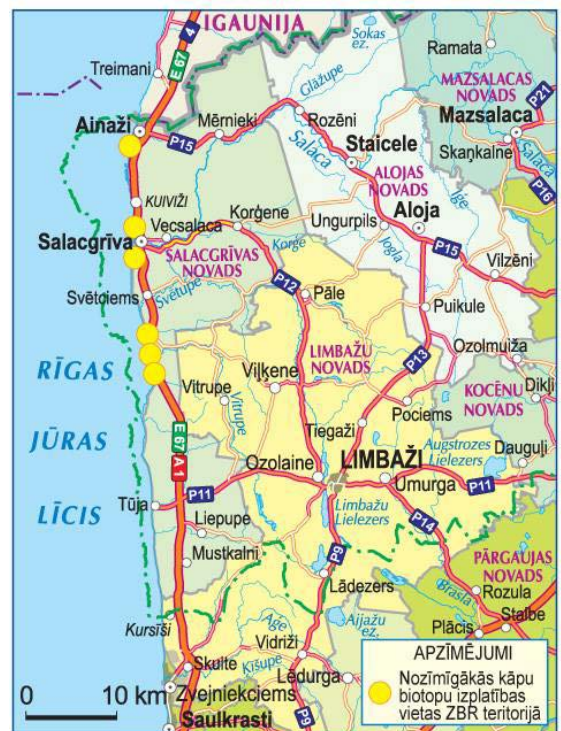
- **Atsevišķas savvaļas augu un dzīvnieku sugas**, kas nākotnē varētu tikt izmantotas kā tūrisma resurss, iekļaujot tās nepārdomātā un neilgtspējīgā tūrisma produktā vai aktivitātēs.

Negatīvās ietekmes: Traucējuma efekts, dzīves vietu iznīcināšana.

¹ Projekta „Antropogēno ietekmju izpēte, monitorings un metodikas īstenošana tūrisma radītās ietekmes uz biotopiem noteikšanai Salacas upes baseinā” - 2. daļa "Antropogēno ietekmju izpēte, monitorings un metodikas īstenošana tūrisma radīto ietekmju uz vidi noteikšanai Salacas ielejas dabas parkā un Salacas augštecē". Autori: J. Smaļinskis, D. Mežzīle, A. Junkurs.

ATTĒLS NR. 8. NOZĪMĪGĀKO ANтропоGĒNO IETEKĻU POSMI
ZIEMEĻVIDZEMES PIEKRASTĒ

ATTĒLS NR. 9. KĀPU BIOTOPU IZPLATĪBA ZIEMEĻVIDZEMES
PIEKRASTĒ

Pavasars vai pēc ilgstošām lietavām piekrastes mazie ceļi samērā intensīvās auto plūsmas dēļ pārvēršas par „bez ceļiem”.
(Foto: Juris Smajņskis, Baiba Strazdiņa)

Nereti novērojama dabai nedraudzīga aktivitāte dienvidos no Tūjas un tā rezultātā atstātās „pēdas”. (Foto: Juris Smajņskis)

Savulaik zemē ierakti atkritumi jūras viļņu darbības rezultātā atkal „parādījušies” virszemē. (Foto: Juris Smaļinskis)

„Atpūtnieki” Ainažu pludmalē. (Foto: Juris Smaļinskis)

Kāpu erozija pie Muižuļu stāvvietas. (Foto: Baiba Strazdiņa)

Pamatkrasta nogāzes erozija pie atpūtas vietas “Vasas”. (Foto: Baiba Strazdiņa)

ATTĒLS NR. 10. RAKSTURĪGĀKĀS ANTROPOGĒNĀS IETEKMES ZIEMEĻVIDZEMES PIEKRASTĒ

3.5. ZIEMEĻVIDZEMES PIEKRASTES PIEEJAMĪBA

Attīstības iespēju nodrošināšanai, svarīgs ir resursu pieejamības jautājums. Ņemot vērā piekrastes ceļu tīklu, to kvalitāti, pieejamību, nožogotu privātīpašumu, aploku, niedrāju, lagūnu vai tml. šķēršļu izvietojumu, Ziemeļvidzemes piekraste ir sadalīta trīs pieejamības klasēs (skat. 11. attēlu).

ATTĒLS NR. 11. ZIEMEĻVIDZEMES PIEKRASTES PIEEJAMĪBA

Viegli pieejama pludmale – jūras krasts viegli pieejams, vietās, kur apdzīvotu vietu tuvumā ir smilšaini liedagi un ierīkoti auto stāvlaukumiem.

Ierobežoti pieejama pludmale – jūras krasts pieejams ar zināmām grūtībām un ierobežojumiem – nav ceļu, vai uz ceļiem ir ceļa zīmes „cauri braukt aizliegts” vai „ķieģelis”, izeju jūrai aizšķērso privātīpašumi un apbūve, t. sk. bieži izvietotas zīmes „Privātīpašums”.

Praktiski nepieejama pludmale – pludmale praktiski nepieejama vai grūti pieejama, jo ceļu līdz tai aizšķērso Randu pļavu niedrāji un lagūnas.

Priekšlikumi – sānu ceļu, kas atdalās no *Via Baltica* šosejas, „galos” vēlams izvietot nelielus informācijas standus ar kartogrāfisko materiālu – kādā veidā ir vai nav pieejams jūras krasts, jo nereti to galā pie jūras ir uzstādītas dažāda veida pārvietošanās aizlieguma zīmes un apgrūtinātas auto transporta apgrīšanās iespējas. Tas mazinātu līdzšinējās konfliktsituācijas starp atpūtniekiem, privātīpašniekiem un vidi sargājošo institūciju darbiniekiem.

Tā kā vairums apmeklētāju pa Vidzemes piekrasti ceļo ar savu transporta līdzekli (sabiedriskais transports ir ērts tikai lielāko apdzīvoto vietu – Salacgrīvas un Ainažu sasniedzamībai), stāvlaukumi ir viens no svarīgākajiem piekrastes infrastruktūras elementiem. Vienlaikus tie ir arī sava veida piekrastes pieejamības rādītājs. Šobrīd ~60 km garajā piekrastes posmā atpūtniekiem ir pieejami 18 salīdzinoši tuvu jūras krastam izbūvēti stāvlaukumi vai ierīkotas stāvvietas.

- **Stāvlaukums pie Ainažu mola.** Neliels auto stāvlaukums 5-6 automašīnām. Pie tā izvietots informācijas stends, sols un galds, atkritumu urna, netālu – tualete. Līdz jūrai (~0,5 km) var nokļūt pa laipu taku un tālāk pa veco akmeņu molu. Bezmaksas.

Nepieciešamie labiekārtojuma vai infrastruktūras atjaunošanas darbi – Esošo sauso tualeti nomainīt ar bioloģisko un uzstādīt norādi, kas iezīmē tās novietojumu. Uzstādīt papildu stendu par putnu vērošanas iespējām Ziemeļvidzemes piekrastē un no Ziemeļu mola.

- **Stāvlaukums pie Ainažu ostas peldvietas.** Neliela izmēra auto stāvlaukums, kas paredzēts ~35 vieglajām automašīnām. Uzstādīti informācijas stendi un atkritumu urna. Vasaras sezonā – tualete. Līdz jūrai ~0,3 km. Bezmaksas.

Nepieciešamie labiekārtojuma vai infrastruktūras atjaunošanas darbi – Ierīkot koka laipu no stāvvietas līdz pludmalei. Ierobežot kāpu izbraukāšanu ar automašīnām (zvejnieku un pludmales apsaimniekošanas vajadzībām ierīkot ar zīmēm aprīkotu ceļu ar šķeldu segumu). Aizvākt kāpās ierīkoto tualeti, citviet pludmales tuvumā uzstādīt bioloģisko. Uzstādīt informācijas stendu ar praktisku informāciju par vietas izmantošanas kārtību un ierīkotās infrastruktūras izvietojumu. Apmeklētāju ērtībām informācijas stendu papildināt ar praktisku informāciju par citiem piekrastes tūrisma piedāvājumiem. Valdemāra ielā uzstādīt norādi “Uz jūru”, pludmalē – pārgājējiem kabīnes un soliņus.

- **Stāvlaukums pie Ainažu pilsētas pludmales** (pie pieminekļa „Baltā saule”). Vidēja izmēra stāvvietā 40-50 vieglajām automašīnām. Stāvvietas malā ir uzstādīti informācijas stendi, atkritumu urna, laipu taka un norāde uz jūru (~0,3 km). Pludmalē iepretim stāvlaukumam ierīkota atpūtas un piknika vieta, bērnu rotaļu laukums, soliņi, sausā tualete. Bezmaksas.

Nepieciešamie labiekārtojuma vai infrastruktūras atjaunošanas darbi – Izvietot norādes, kas iezīmē ierīkotās infrastruktūras izvietojumu, un informācijas stendu ar praktisku informāciju par vietas izmantošanas kārtību. Apmeklētāju ērtībām stendu papildināt ar praktisku informāciju par citiem piekrastes tūrisma piedāvājumiem. Pludmales malā uzstādīto sauso tualeti nomainīt ar bioloģisko. Valdemāra ielā uzstādīt norādi “uz jūru”, pludmalē – pārgērbšanās kabīnes.

- **Automašīnu novietošanas vieta pie Ainažu kapiem.** Nelabiekārtota automašīnu novietošanas vieta, kuru nereti izmanto atpūtnieki, kuri atpūšas pludmalē lejpus Blusupītes ietekas. Iepretim stāvvietai ierīkota laipu taka līdz liedagam.

Nepieciešamie labiekārtojuma vai infrastruktūras atjaunošanas darbi – Ierīkot stāvlaukumu, uzstādīt norādes zīmi, atkritumu urnu, bioloģisko tualeti un informācijas stendu ar praktisku informāciju par vietas izmantošanas kārtību un ierīkotās infrastruktūras izvietojumu.

- **Stāvlaukums pie Randu pļavu dabas takas.** Neliela izmēra auto stāvlaukums *VIA Baltica* autoceļa malā. Stāvvietas malā uzstādīts informācijas stends, galdi, soli, tualete. Līdz jūrai (~0,5 km) gan nevar tikt, jo taku aizšķērso Randu pļavu niedrāji un lagūnas. Bezmaksas.

Nepieciešamie labiekārtojuma vai infrastruktūras atjaunošanas darbi – Sauso tualeti nomainīt pret bioloģisko, tualetes atrašanās vietu iezīmēt ar norādes zīmi.

- **Automašīnu novietošanas vieta Salacgrīvas Zvejnieku parkā.** Vieta salīdzinoši lielumam automašīnu skaitam (50 – 70 vieglajām automašīnām). Izmanto gan sporta un atpūtas kompleksa klienti, gan atpūtnieki, kas atpūšas Zvejnieku parka pludmalē. Līdz jūrai ~0,3 km. Bezmaksas. Kāpās ierīkotas atpūtas vietas un laipu taka līdz liedagam.

Nepieciešamie labiekārtojuma vai infrastruktūras atjaunošanas darbi – Ceļu no automašīnu novietošanas vietas līdz laipu takām iezīmēt ar norādes zīmēm „uz jūru”, futbola laukuma dienvidu galā, kur vērojama intensīva zemeszemes izmīņāšana, ierīkot jaunu laipu taku līdz liedagam. Veikt ierīkoto tualesu rekonstrukciju. Tualesu novietojumu iezīmēt ar norādes zīmēm. Pludmalē uzstādīt pārgērbšanās kabīnes. Automašīnu novietošanas vietā ierīkot atbilstošu segumu.

- **Stāvlaukums Salacgrīvas pilsētā, Jūrmalas ielā 2.** Lielākas kapacitātes auto stāvlaukums (~60 automašīnām). Rezervēta vieta stāvvietai cilvēkiem ar īpašām vajadzībām. Uzstādītas atkritumu urnas un pārdomātas norādes (gan Salacgrīvas centrā, gan stāvlaukumā). Līdz jūrai ~0,4 km. Bezmaksas.
- **Automašīnu novietošanas vieta pie brīvdienu mājas „Vējavas” un kempinga “Rakari” teritorijā.** Neliela izmēra automašīnu novietošanas vietas g. k. brīvdienu mājas un kempinga viesiem. Maksas. Kāpās pie pludmales ierīkoti galdi, soli, atkritumu urnas, tualete, ūdens ņemšanas vietas, telts, kemperu un ugunsкура vietas. Līdz jūrai (~0,4 km).

Nepieciešamie labiekārtojuma vai infrastruktūras atjaunošanas darbi – Ierīkot koka laipu līdz liedagam. Sauso tualeti nomainīt ar bioloģisko.

- **Stāvlaukums pie Vitrupe ietekas.** Lielāka izmēra stāvlaukums 50 – 70 vieglajām automašīnām. Stāvlaukuma malā uzstādīti soli, galds un atkritumu urna, ierīkota ugunsкура vieta un uzstādītas kāpnes līdz Vitrupei. Bezmaksas.

Nepieciešamie labiekārtojuma vai infrastruktūras atjaunošanas darbi – Atjaunot kāpnes un laipas līdz liedagam, uzstādīt vismaz vienu bioloģisko tualeti, norādes un informācijas stendu ar praktisku informāciju par vietas izmantošanas kārtību un ierīkotās infrastruktūras izvietojumu. Apmeklētāju ērtībām stendu papildināt ar praktisku informāciju par citiem piekrastes tūrisma piedāvājumiem.

- **Stāvlaukums pie Lepstēm.** Vidēja izmēra stāvlaukums ~50 vieglajām automašīnām jūras krastā. Uzstādīts informācijas stends, soli, galdi, atkritumu urna un tualete, ierīkota ugunsкура vieta. Bezmaksas.

Nepieciešamie labiekārtojuma vai infrastruktūras atjaunošanas darbi – Uzstādīt kāpnes un laipas līdz liedagam. Sausās tualetes vietā uzstādīt bioloģisko. Aktualizēt informācijas stenda planšeti un papildināt to ar praktisku informāciju par vietas izmantošanas kārtību, ierīkotās infrastruktūras izvietojumu un tuvākās apkārtnes tūrisma piedāvājumiem.

- **Stāvlaukums pie Muižuļiem.** Lielāka izmēra auto stāvlaukums 50 – 70 vieglajām automašīnām jūras krastā. Uzstādīti informācijas stendi, atkritumu urna un tualete. Vasarās darbojas kafejnīca.

Nepieciešamie labiekārtojuma vai infrastruktūras atjaunošanas darbi – Atjaunot kāpnes un laipas līdz liedagam, sausās tualetes vietā uzstādīt bioloģisko, atjaunot informācijas stenda planšeti un

papildināt to ar praktisku informāciju par vietas izmantošanas kārtību, ierīkotās infrastruktūras izvietojumu un tuvākās apkārtnes tūrisma piedāvājumiem.

- **Automašīnu novietošanas vieta pie Melekiem.** Kopš kempinga rekonstrukcijas darbu uzsākšanas pieejama tikai periodiski. Kempinga teritorijā pieejamas tualetes un dzeramais ūdens. Atsevišķās vasarās darbojas kafējnīca. Uzstādīta koka laipa līdz liedagam.

Nepieciešamie labiekārtojuma vai infrastruktūras atjaunošanas darbi – Ierīkot ar atbilstošu segumu klātu stāvlaukumu, uzstādīt norādes zīmes, atkritumu urnas, bioloģiskās tualetes un informācijas stendu ar praktisku informāciju par vietas izmantošanas kārtību, ierīkotās infrastruktūras izvietojumu un citiem piekrastes tūrisma piedāvājumiem.

- **Automašīnu novietošanas vieta atpūtas vietā "Klintis".** Salīdzinoši liela automašīnu novietošanas vieta jūras krastā 100 un vairāk vieglajām automašīnām ar pārdomātu un labi apsaimniekotu infrastruktūru. Pie Veczemju klintīm uzstādītas kāpnes, laipas un apmeklētāju plūsmu virzošas barjeras, ar ugunscura vietām, griliem, galdiem un soliēm aprīkotas atpūtas un telšu vietas, atkritumu urnas, tualetes, informatīvas zīmes un stendi. Paredzēta lielam skaitam atpūtnieku. Maksas.

Nepieciešamie labiekārtojuma vai infrastruktūras atjaunošanas darbi – Iespējami tālāk no jūras izbūvēt ar atbilstošu segumu klātu stāvlaukumu. Uzstādīt informatīvu stendu ar praktisku informāciju par aktīvā tūrisma iespējām tuvākajā apkārtnē. Vietās, kur nepieciešams, atjaunot bojātos apmeklētāju plūsmu virzošo barjeru posmus un kāpnes līdz liedagam. Vietās, kur vērojama nogāžu erodēšana uzstādīt papildu apmeklētāju plūsmu virzošas barjeras.

- **Automašīnu novietošanas vieta atpūtas vietā „Vasa”.** Salīdzinoši liela automašīnu novietošanas vieta jūras krastā 100 un vairāk vieglajām automašīnām ar informācijas stendu, atpūtas vietām, galdiem, soliēm, ugunscura un telšu vietām, atkritumu urnām un tualeti. Bezmaksas. Atpūtas vietas tālākajā galā ierīkotas kāpnes līdz liedagam.

Nepieciešamie labiekārtojuma vai infrastruktūras atjaunošanas darbi – Atpūtas vietas dienvidu daļā ierīkot kāpnes līdz liedagam, apmeklētāju plūsmu virzošas barjeras un informācijas stendu par vietas izmantošanas kārtību, ierīkotās infrastruktūras izvietojumu un praktisku informāciju par tūrisma iespējām tuvākajā apkārtnē. Vasaras sezonā atpūtas vietas teritorijā uzstādīt papildu atkritumu urnas un bioloģiskās tualetes. Esošo sauso tualeti nomainīt ar bioloģisko. Novērst iespēju automašīnas novietot tiešā nogāzes tuvumā un paralēli ceļam ierīkot stāvlaukumu ar atbilstošu segumu.

- **Automašīnu novietošanas vieta atpūtas vietā „Grantiņi”.** Salīdzinoši liela automašīnu novietošanas vieta jūras krastā 100 un vairāk automašīnām. Atpūtas vietā ierīkotas ar galdiem, soliēm un ugunscura vietām aprīkotas piknika un telšu vietas, uzstādītas atkritumu urnas un tualetes, ierīkotas kāpnes līdz liedagam. Maksas, taču par to nav norādes.

Nepieciešamie labiekārtojuma vai infrastruktūras atjaunošanas darbi – Uzstādīt bioloģiskās tualetes, norādes zīmes un informācijas stendu par vietas izmantošanas kārtību, ierīkotās infrastruktūras izvietojumu un praktisku informāciju par tūrisma iespējām tuvākajā apkārtnē. Vasaras sezonā uzstādīt papildu atkritumu urnas un bioloģiskās tualetes. Novērst iespēju automašīnas novietot tiešā nogāzes tuvumā un paralēli ceļam ierīkot stāvlaukumu ar atbilstošu segumu.

- **Automašīnu novietošanas vieta atpūtas vietā „Kriminalnieki”.** Salīdzinoši liela izmēra automašīnu novietošanas vieta jūras krastā 100 un vairāk vieglajām automašīnām. Piemērots tūristu autobusiem. Automašīnu novietošanas vietā ierīkotas ar galdiem, soliēm un ugunscura vietām aprīkotas atpūtas un telšu vietas, uzstādītas atkritumu urnas, tualetes un apmeklētāju plūsmu virzošas barjeras. Atpūtas vietas ziemeļu galā ierīkotas kāpnes līdz liedagam. Vasarās darbojas kafējnīca, glābēji un laivu noma. Pieejamas dušas. Gan dušas, gan tualetes pieejamas cilvēkiem ar kustību traucējumiem. Maksas.
- **Nepieciešamie labiekārtojuma vai infrastruktūras atjaunošanas darbi** – Atpūtas vietas dienvidu galā uzstādīt koka kāpnes līdz liedagam. Uz nogāzes augšējās krants ierīkot papildu apmeklētāju plūsmu virzošas barjeras. Novērst iespēju automašīnas novietot tiešā nogāzes tuvumā un paralēli ceļam ierīkot stāvlaukumu ar atbilstošu segumu.
- **Autostāvvietā un automašīnu novietošanas vieta atpūtas vietā „Jūras dzenis”.** Vidēja izmēra auto stāvlaukums jūras krastā ~70 vieglajām automašīnām un stāvvietas 50 un vairāk automašīnām atpūtas vietas teritorijā. Jūras krastā esošais stāvlaukums ir piemērots tūristu autobusiem. Atpūtas

vietas teritorijā ir uzstādītas atkritumu urnas un tualetes, ierīkotas ar galdiem un soliēm aprīkotas piknika un telšu vietas, sporta spēļu un bērnu rotaļu laukumi. Vasarās darbojas kafējnīca, pieejamas dušas. Maksas.

Nepieciešamie labiekārtojuma vai infrastruktūras atjaunošanas darbi – Tā kā šis ir pirmais nozīmīgākais auto stāvlaukums ZBR teritorijā (braucot par VIA Baltica no Rīgas puses), te vēlams uzstādīt izglītojoši – informatīvu, uz praktisku ceļošanas informāciju balstītu stendu par ZBR un tūrisma iespējām tajā. Vietās, kur vērojama kapu zemsedzes izmīnāšana, nepieciešams ierīkot papildu laipas līdz liedagam.

- **Automašīnu novietošanas vieta atpūtas vietā „Lauču akmens”**. Neliela izmēra auto stāvvietas ~10 automašīnām. Papildu automašīnu novietošanas vietas atvēlētas telšu vietu zālienā. Maksas.

ATTĒLS NR. 12. PUBLISKI PIEEJAMĀS AUTO STĀVVIETAS ZIEMEĻVIDZEMES PIEKRASTĒ (2010. g.)

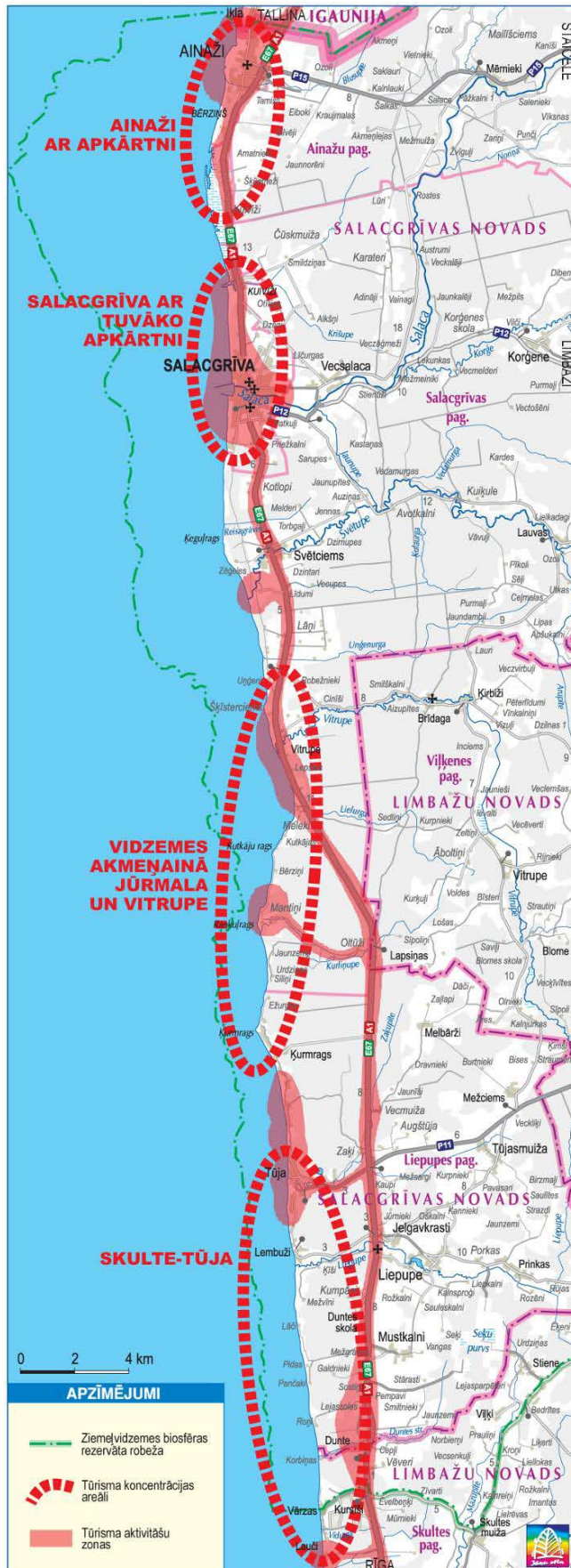
Galvenie secinājumi

- ~60 km garajā piekrastes posmā atpūtniekiem ir pieejami 18 auto stāvlaukumi un stāvvietas. To kopējā kapacitāte ir aptuveni 800 - 900 vieglās automašīnas vienlaicīgi ($\pm$ 3000 cilvēki), kas vasaras sezonā ir nepietiekami.
- Auto stāvlaukumi ir izvietoti nevienmērīgi (12. attēls).
- Ar atsevišķiem izņēmumiem stāvvietu labiekārtojums ir nepilnīgs. Vairākās no tām nav atrisināti to apsaimniekošanas jautājumi vai to apsaimniekošana nenotiek pietiekami elastīgi.
- Minētā situācija neveicina videi draudzīgu rīcību. Tieši otrādi, tā sekmē iebraukšanu kāpu zonā un automašīnu novietošanu neatļautās vietās, kas ne vienmēr ir ļaunprātīga darbība, bet piemērotas infrastruktūras trūkums. Trūkst arī vienkārša un viegli pieejama informācija – kur legāli atstāt savu mehānisko transporta līdzekli, dodoties atpūsties pie jūras.
- Daudzviet trūkst tāds jebkuras teritorijas apmeklētājiem nepieciešams elements kā publiskas tualetes.

Priekšlikumi

- Nākotnē ir jāveicina privātu auto stāvlaukumu attīstība, jo tie nereti ir labāk apsaimniekoti un regulārāk uzraudzīti.
- Visos uzskaitītajos auto stāvlaukumos nepieciešams izvietot informāciju ar apmeklētājiem interesējošu un praktisku informāciju – kur var nakšņot, paēst, apstāties vai piekļūt jūrai, norādot arī aktīvā tūrisma maršrutus un apkaimē pieejamos uzņēmēju pakalpojumus. Šobrīd esošo stendu galvenā tematika ir dabas aizsardzība un tas ir pretrunā ar ilgtspējīgu pieeju, kur ne mazāka loma ir ierādīta arī vietējai uzņēmējdarbībai.
- Internetā vietnēs (kas veltītas minētajai teritorijai) un *Via Baltica* infrastruktūras objektos (t. sk. ēdināšanas uzņēmumos, tūristu mītnēs, DUS u. c.) jāizvieto aktuālas neliela izmēra (uz 1 lpp) informācijas lapas par Vidzemes piekrastē publiski pieejamiem auto stāvlaukumiem un publiskām pieejas vietām jūrai, lai virzītu apmeklētājus pa šim mērķim domātiem koridoriem un vietām.
- Populārāko atpūtas vietu apsaimniekotājiem ir jānodrošina pietiekams skaits atbilstoši apsaimniekotu tuaļu un atkritumu urnu.

3.6. ZIEMEĻVIDZEMES PIEKRASTES TŪRISMA/REKREĀCIJAS ZONĒJUMS

Ziemeļvidzemes piekrastes tūrisma resursi un infrastruktūra nav izvietota vienmērīgi visā piekrastes teritorijā. Tā koncentrējas atsevišķos areālos, kas izvietojusies ap lielākajām apdzīvotajām vietām – Ainažiem, Salacgrīvu, Tūju un Skulti, kā arī gar *Via Baltica* autoceļu un atsevišķās Vidzemes akmeņainās jūrmalas vietās (13. attēls). Areālu raksturojums sniegts 13. tabulā.

ATTĒLS NR. 13. ZIEMEĻVIDZEMES PIEKRASTES TŪRISMA/REKREĀCIJAS AREĀLI

TABULA NR. 13. ZIEMEĻVIDZEMES PIEKRASTES TŪRISMA/REKREĀCIJAS AREĀLI UN TO RAKSTUROJUMS

Areāls	Tūrisma areāla raksturojums
I Ainaži ar apkārtni	<p>Areāls ar lielu esošu un potenciālu tūrisma resursu daudzveidību. Tajā ietverta otra lielākā Ziemeļvidzemes piekrastes apdzīvotā vieta – Ainaži, līdz ar to areālā koncentrēti tūrisma nozarei svarīgi infrastruktūras elementi – TIC, autoosta, DUS, kafejnīcas, veikali, labiekārtotas pludmales u. c. Ainažu pilsētā koncertēti dažāda veida vēstures un kultūras pieminekļi, bet dienvidos no tiem esošajās Randu pļavās – nozīmīgi bioloģiskās daudzveidības resursi. Areālā atrodas gan nacionāla, gan reģionāla nozīmes tūristu piesaistes – pludmales, Randu pļavu dabas taka, Ainažu Jūrskolas muzejs u. c.. Nepietiekami izcelta ir Ainažu vecpilsēta.</p> <p>Salīdzinoši noslogots piekrastes areāls, īpaši tūrisma sezonas saulainajās dienās. Brīvi pieejams ar sabiedrisko un privāto transportu.</p> <p>Galvenās esošās/iespējamās aktivitātes: kājnieku, velo, dabas, izziņas un kultūras tūrisms, atpūta pie jūras, makšķerēšana u. c.</p>
II Salacgrīva ar tuvāko apkārtni	<p>Salacgrīva ir lielākā Ziemeļvidzemes piekrastes apdzīvotā vieta, kur koncentrējas būtiskākie tūrisma nozari atbalstošās infrastruktūras elementi – Salacgrīvas un Kuivižu osta, Salacgrīvas autoosta, DUS, ēdināšanas uzņēmumi, tūristu mītnes, TIC, veikali u. tml. Tajā atrodas arī DAP Vidzemes reģionālās nodaļas birojs, kas ir nozīmīgs informatīvi – izglītojošais resurss. Vienlaikus tas ietver plašu dabas, kultūras un aktīvā tūrisma piesaistu klāstu: labiekārtotas smilšainās pludmales, Salacas upi, kas ir viena no populārākajām ūdens tūrisma upēm Latvijā un dažādu ūdens sporta pasākumu norises vieta, unikālus zvejniecības tradīciju pieminekļus (nēģu tačus), Salacgrīvas muzeju, podnieku darbnīcu, apskates saimniecības, baznīcas, pilskalnus u. tml. Kā jau pilsētā, kurā darbojas mūzikas, mākslas un sporta skolas – Salacgrīvu var uzskatīt par šīs piekrastes kultūras centru. Zvejnieku parks ir populāra masveida pasākumu – koncertu, festivālu, sporta spēļu un sacensību norises vieta. Pie minētā areāla telpiski piekļaujas Kuiviži, kur nākotnē liela nozīme būs Kuivižu jahtu ostas un Kapteiņu ostas turpmākai attīstībai.</p> <p>Šobrīd noslogotākais piekrastes areāls. Brīvi pieejams ar sabiedrisko un privāto transportu.</p> <p>Nākotnē būtu vēlams savienot I un II areālu, padarot to viegli pieejamu ar videi draudzīgiem pārvietošanās līdzekļiem – velosipēdu un kājām vai cita veida alternatīvā transporta veidiem, kas ir svarīgs aspekts ne tikai no tūrisma, bet arī vietējo cilvēku ikdienas pārvietošanās viedokļa.</p> <p>Galvenās esošās/iespējamās aktivitātes: ūdens, kājnieku, velo, jahtu, izziņas un kultūras tūrisms, makšķerēšana, svinības, semināri, sporta un izklaides pasākumi, sacensības u. tml.</p>
III Vidzemes akmeņainās jūrmalas dabas liegums – Vitrupes grīvas pludmale	<p>No aktīvā tūrisma viedokļa Latvijas piekrastes interesantākais posms, kur jūras krastā atsedzas smilšakmens atsegumi, bet krastmala ir klāta ar dažādas formas un lieluma laukakmeņiem. Šī vieta jau šobrīd ir iecienīts kājnieku maršruts. Lielākā apmeklētāju daļa koncentrējas pie Veczemju klintīm, kur izveidota salīdzinoši lielas kapacitātes un atbilstoši labiekārtota atpūtas vieta. Pastiprināta interese par šo vietu bija pēc 2005. gada orkāna, kad būtiski mainījās jūras krasta ainava un izveidojās jauni smilšakmens atsegumi. Potenciāla rudens vētru vērošanas vieta. Minētajā areālā ietilpst arī atpūtnieku iecienītās Vitrupes, Lepstes un Muižuļu smilšainās pludmale, kuras apkārtnē ir izveidoti auto stāvlaukumi un gājēju – veloceliņš (diemžēl ļoti īss). Areāla centrālā daļa ir mazāk apmeklēta. To nosaka gan ceļu, gan privāto īpašumu izvietojums.</p> <p>Veczemju klintis un tām pieguļošā teritorija saskaņā ar Salacgrīvas TIC sniegto informāciju ir viens no masveidīgākajiem Rīgas jūras līča dabas objektiem (ap 60 000 apmeklētāju gadā). Vidzemes akmeņainās jūrmalas dabas liegums pieejams g. k. tikai ar privāto transportu, Vitrupes pludmale – arī ar sabiedrisko.</p> <p>Galvenās esošās/iespējamās aktivitātes: dabas un izziņas tūrisms, ūdens tūrisms (jūras laivas), kājnieku tūrisms, dabas tūrisms, ainavu un vētru vērošana, makšķerēšana, zemūdens niršana, snorklings u. c.</p>

IV
Skulte - Tūja

Salīdzinoši liels areāls, kam raksturīgs dažāda veida liedags – vietām smilšains, citviet klāts ar oļiem un laukakmeņiem. Aptuveni 20 km garajā piekrastes posmā tiešā jūras krasta tuvumā izveidota salīdzinoši blīva apbūve. Šis apstāklis lielā mērā nosaka arī piekrastes ainavu, pieejamību, attieksmi pret citiem atpūtniekiem, kas izmanto šejienes resursus. Minētajā areālā atrodas vairākas nacionālas un reģionālas nozīmes tūristu piesaistes – Dunties muiža ar Minhauzena muzeju, podnieku darbnīcas, Lielais Lauču akmens. Ne visi piekrastes ceļi šobrīd ir brīvi pieejami autotransportam un cilvēkiem, kas pārvietojas ar kājām vai ar divriteni, kas vērtējams kā negatīvs aspekts. Nozīmīgākie infrastruktūras objekti (piemēram, veikali, ēdināšanas uzņēmumi) ir koncertēti g. k. Skultē, Liepupē un Tūjā, bet tūristu mītnes – vairāk vai mazāk visā piekrastes posmā. Minētās apdzīvotās vietas ir pieejamas arī ar sabiedrisko transportu.

Nozīmīgām antropogēnām slodzēm un ietekmēm pakļauts areāls kontekstā ar salīdzinoši lielo cilvēku skaitu (īpaši vasaras sezonā), būvniecību un jūras krasta stiprināšanas aktivitātēm.

Galvenās esošās/iespējamās aktivitātes: ūdens tūrisms, kājnieku, velo tūrisms, izziņas un kultūras tūrisms, makšķerēšana, rekreācija un atpūta jūras krastā.

V
Via Baltica koridors

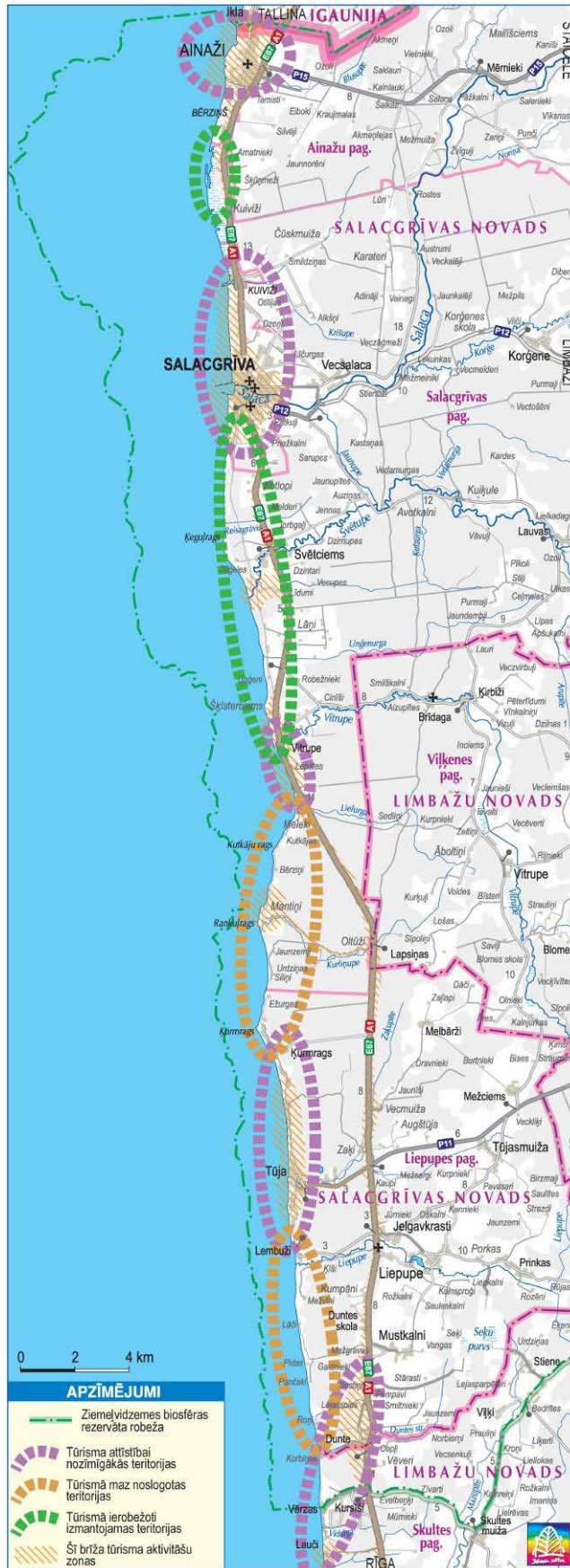
Galvenais Ziemeļvidzemes piekrastes tūrisma un transporta koridors, kas savieno vai atzarojas uz visām lielākajām piekrastes apdzīvotajām vietām – Skulti, Tūju, Svētdiemu, Liepupi, Salacgrīvu un Ainažiem. *Via Baltica* autoceļš ir Baltijas mēroga tranzīta automaģistrāle, kas savieno trīs Baltijas valstu galvaspilsētas. No tā izriet arī minētā autoceļa noslodze, kas ir viena no lielākajām Vidzemes reģionā (2,8 – 5,9 tūkstoši automašīnas diennaktī¹). Diemžēl, minētais autoceļš, šobrīd nav piemērots un drošs velobraucējiem. Velobraucējiem piemērota infrastruktūra izveidota atsevišķos nepiemēroti īsos posmos. Brīvi pieejams ar sabiedrisko un privāto transportu.

Areālā novērojamas antropogēnās ietekmes, kas saistītas ar autotransporta kustību – gaisa piesārņojums, atkritumi, troksnis u. c., kas var būt sava veida „klusas un mierīgas atpūtas” ierobežojošs faktors.

Galvenās esošās/iespējamās aktivitātes: auto, moto. Nākotnē, ja tiks veidoti veloceliņi un savienoti atsevišķi areāli, arī velo tūrisms.

¹ www.lvceli.lv

ATTĒLS NR. 14. ZIEMEĻVIDZEMES PIEKRASTES TŪRISMA/REKREĀCIJAS AREĀLI UN TO RAKSTUROJUMS

No tūrisma un rekreatīvā viedokļa šobrīd (un domājams – arī nākotnē) maz izmantotas paliks Randu pļavas, kas ir fiziski grūti šķērsojamas (izņēmums ir šaurais Randu pļavu dabas takas koridors).

No tūrisma viedokļa arī turpmāk mazāk noslogoti būs krasta posmi, kur ir izveidojusies un turpina veidoties privātā apbūve ar tai raksturīgo ietekmju spektru.

3.7. TŪRISMA NOZARES STIPRO, VĀJO PUŠU, IESPĒJU UN DRAUDU ANALĪZE

Stiprās Puses

- Izdevīgs ģeogrāfisks novietojums.
- Latvijas mērogā unikāli resursi (smilšakmens atsegumi jūras krastā, Randu pļavas, Salacas nēģu tači, Ainažu Jūrskolas muzejs u. c.).
- Liela sugu, biotopu, dabas apstākļu un ainavu daudzveidība, bagāta kultūrvēsture – potenciāls jauniem aktīvā, dabas un kultūras tūrisma produktiem.
- Daudzveidīgas pludmales – nozīmīgs Vidzemes un Pierīgas reģionu iedzīvotāju rekreācijas resurss.
- Senas tūrisma tradīcijas.
- Pasākumu rīkošanas iespējas un tradīcijas.
- Jahtu un zvejas ostas – atraktīvas tūristu piesaistes (gan burātāji, gan skatītāji), potenciāls jauniem tūrisma produktiem.
- Igaunijas, tās tūrisma tirgu un resursu tuvums. Veiksmīga sadarbība ar Igaunijas pierobežas pašvaldībām.
- *Via Baltica* autoceļš – Baltijas mēroga transporta koridors –, labs sabiedriskā transporta pārklājums, vecais Rīgas ceļš – resurss aktīvā tūrisma maršrutiem.
- Attīstīta tūrisma atbalstošā un sociālā infrastruktūra (DUS, veikali, ēdināšana, bankomāti u. tml.).
- Aktīvi, profesionāli un darboties gribīgi iedzīvotāji.
- Tūrisms ir izvirzīts par vienu no novadu un reģiona attīstības prioritātēm. Pašvaldība atbalsta vairāku TIC darbu.
- Teritorijā atrodas viena no DAP reģionālajām nodaļām (bijušā ZBR administrācija), kurai ir liela loma sabiedrības izglītošanā un iesaistīšanā dabas aizsardzības pasākumu realizēšanā.

Vājās puses

- Izteikta tūrisma sezonālitate – maza tūrisma produktu un pakalpojumu dažādība un piemērotība rudens/zīemas/pavasara sezonām.
- Ar atsevišķiem izņēmumiem – vāja sadarbība uzņēmēju starpā. Maz kopīgu produktu un piedāvājumu.
- Mazs augstas pievienotās vērtības tūrisma piedāvājumu skaits.
- Neliels tūrisma uzņēmēju skaits.
- Atsevišķu infrastruktūras elementu – stāvvietu, labiekārtotu pludmaļu, atpūtas vietu, labierīcību, norāžu, maršrutu marķējumu trūkums.
- Atsevišķos posmos – slikta pludmales pieejamība.
- Ceļu seguma kvalitāte, to apsaimniekošanas un atjaunošanas jautājumi (izņemot *Via Baltica*).
- Atsevišķos posmos *Via Baltica* autoceļš atrodas pārāk tuvu pludmales rekreācijas zonai.
- Vidzemes jūrmalas vārds vāji izpausts tūrisma piedāvājumā un mārketinga aktivitātēs.
- Nedarbojas galamērķa vadīšanas organizācija.
- Vidzemes jūrmalas piedāvājuma atpazīstamības uzlabošanai nav izveidota vienota, aktuāla, interaktīva un mūsdienu prasībām atbilstoša interneta vietne.
- Nav objektīvu statistisko datu par dabas objektu un kopējo apmeklējumu, tendencēm.

Iespējas

- Plašs neizmantotu vai vāju izmantotu resursu potenciāls (ainava, daba, kultūrvēsturiskais mantojums, piekrastes zvejniecība, zemūdens niršana, kājnieku, ūdens, jahtu, velo tūrisms).
- Sadarbība starp piekrastes uzņēmējiem jaunu tūrisma produktu radīšanā.
- Veiksmīgi uzsāktās Vidzemes un DR Igaunijas jūrmalas pašvaldību sadarbības stiprināšana.
- Igaunijas, Somijas un Krievijas tirgus tuvuma un *Via Baltica* ceļotāju plūsmas izmantošana.
- Plašas iespējas augstas vērtības produktu veidošanai.
- Iesaistīties TAVA realizētajās mārketinga aktivitātēs "Rīga+".

Draudi

- Galvenās tūristu (vasaras atpūtnieku) plūsmas koncentrēšanās nelielās teritorijās, apdraudot to vides kapacitāti.
- Iedzīvotāju un uzņēmēju skaita samazināšanās.
- Jauniešu un kvalificēta darba spēja aizplūšana.
- Spēcīgi konkurenti.
- Konflikti starp zemju īpašniekiem un teritorijas apmeklētājiem.
- Pludmales pieejamības samazināšanās.
- Vides kvalitātes un zivju resursu samazināšanās.

3.8. ZIEMEĻVIDZEMES TŪRISMA PIEDĀVĀJUMA SALĪDZINOŠĀ ANALĪZE

Būtiskākie konkurenti klientu piesaistē Vidzemes jūrmalai ir Baltijas jūras un Rīgas līča R piekraste Kurzemē (14. tabula). Tie visi piedāvā brīvdienas pie jūras, aktīvo atpūtu, zvejniecības tradīciju un kultūrvēstures iepazīšanu. Ārvalstu viesu piesaistē būtisku konkurenci veido arī Igaunijas piekraste, tāpēc kritiski svarīga ir koordinēta sadarbība ar plašāka mēroga tūrisma attīstības veicinātājiem reģionā (Vidzemes tūrisma asociācija, Latvijas institūts, Tūrisma attīstības valsts aģentūra u. c.). Būtisku konkurenci veido arī citi Latvijas galamērķi – Rīga, Sigulda, Cēsu apkārtnē, Rundāles apkārtnē, Tērvetes dabas parks u. c. Šādā kontekstā ir svarīga koordinēta sadarbība ar Tūrisma attīstības valsts aģentūru un profesionālajām tūrisma asociācijām, kas veicina argumentētu vietējā tūrisma popularizēšanu.

TABULA NR. 14. STIPRO UN VĀJO PUŠU IZVĒRTĒJUMS ATTIECĪBĀ PRET KONKURENTIEM

Stiprās puses		
ZBR piekraste, Vidzemes jūrmala	Rīgas līča R piekraste	Kurzemes piekraste – Dižjūra
Siltāks un mierīgāks ūdens nekā Dižjūrā.	Tuvāk lidostai "Rīga".	Vairāk dzintara atrašanas iespēju.
Saulrieti uz ūdens, kas nav Rīgas līča R piekrastē.	Siltāks un mierīgāks ūdens nekā Dižjūrā.	Saulrieti uz ūdens.
Labāka ceļu kvalitāte un pieejamība.	Labāk attīstīta tūrisma infrastruktūra, lielāks tūrisma mītnu un pieejamo gultasvietu skaits.	Divi lieli tūrisma centri – Liepāja un Ventspils.
Via Baltica autoceļa tuvums.	Jūrmalas potenciāls un iestrādes, tai skaitā labjūtas tūrisma specializācijā.	Ainaviski augstvērtīgs posms – Dzintara taka, stāvkrasts.
Robežas atvērtība un Igaunijas tuvums.	Ķemeru nacionālais parks un aktīva darbība ekotūrisma piedāvājuma pilnveidē.	Robežas atvērtība, Lietuvas tuvums un Lietuvas atpūtnieku tradīcijas.
Tuvums Pērnavai, kas specializējas labjūtas tūrisma attīstīšanā (t. sk. Pērnavas tūrisma koledžas specializētās izglītības programmas).	Daļēji saglabājušies vēsturiskie zvejniekiem.	
Ekstensīvi izmantota labi veidota tūrisma infrastruktūra „Vecā Rīgas ceļa” posmā.		
Ainaviskākais pārgājienu posms Rīgas līcī.		
Augsta bioloģiskā daudzveidība, īpaši Randu plāvu posmā. Putnu sugām bagātākais putnu vērošanas tornis Latvijā.		
Daļēji saglabājusies vēsturiskā apbūve.		

Vājās puses		
ZBR piekraste, Vidzemes jūrmala	Rīgas līča R piekraste	Kurzemes piekraste – Dižjūra
<p>Ātrumsceļi pārāk tuvu atpūtas zonai.</p> <p>Vāji attīstītā infrastruktūra kopumā.</p> <p>Viesus uzņemošā sabiedrība nav kā vienota kopiena ar savām sociālajām saiknēm un tradīcijām.</p> <p>Nav Zilā karoga pludmaļu.</p> <p>Par maz labiekārtotu pieeju jūrai.</p>	<p>Masu tūrisma izpausmes Jūrmalā.</p> <p>Nav romantisko saulrieta vērošanas iespēju.</p> <p>Zvejniekiem modernizējušies par mūsdienīgiem atpūtas ciemiem.</p> <p>Maz reģionam raksturīgu tematizētu piedāvājumu tūrismā.</p> <p>Galamērķa piedāvājuma fragmentācija.</p>	<p>Lielāki viļņi, bīstamāk peldēties.</p> <p>Tālāk no galvaspilsētas Rīgas.</p> <p>Par maz labiekārtotu pieeju jūrai.</p> <p>Kopumā sliktāka ceļu kvalitāte.</p> <p>Vietām garākos posmos jūra faktiski nepieejama.</p>

Esošās stiprās puses ir izceļamas un stiprināmas precīzā produktu veidošanā. Vājām pusēm jāmeklē resursi to novēršanai. Attiecīgi pozicionējumam der izcelt saulrieta vērošanas iespēju un relatīvi mierīgāku, siltāku ūdeni, izcilo ainaviskumu, kā arī robežas tuvo efektu ar apskates objektu kombināciju Igaunijā, kas veido pievilcīgu piedāvājumu. Pozicionējumu ieteicams precizēt katrai no prioritārajām mērķgrupām – atbilstoši viņu valdošajām interesēm un identificētajiem produkta atribūtiem.

Konkurence starp galamērķiem nav jāuztver kā kritiska, jo daudzos gadījumos iespējama labas sadarbības organizēšana kopīgu mērķu realizēšanai ārvalstu tirgos vai arī tie darbojas papildinoši. Nepieciešams stiprināt savu pozīciju Rīgā, lai tūristi, kas ierodas apskatīt Rīgu, kas kalpo kā magnēts ārvalstu tūristu piesaistei, pus dienu, dienu vai ilgāku laiku pavada ārpus galvaspilsētas – Vidzemes piekrastē.

4. ZIEMEĻVIDZEMES PIEKRASTES TŪRISMA ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA

4.1. ZIEMEĻVIDZEMES PIEKRASTES TŪRISMA ATTĪSTĪBAS VĪZIJA

VIDZEMES JŪRMALA IR BRĪVI PIEEJAMA, atvērta un apmeklētājiem draudzīga teritorija ar kvalitatīvu un apsaimniekotu vides, tūrisma un sociālo infrastruktūru, pievilcīgām, Vidzemes piekrasti reprezentējošām tūristu piesaistēm un daudzveidīgu tūrisma piedāvājumu, kas balstīts uz aktīvās atpūtas, rekreācijas, dabas un kultūras mantojuma izziņas veicināšanu visplašākajam interesentu lokam. Tūrisma attīstība te noris saskaņā ar iedzīvotāju, dabas aizsardzības un kultūras mantojuma saglabāšanas interesēm. Garajā piekrastes posmā darbojas daudz veiksmīgu uzņēmēju, piedāvājot plašu tūrisma pakalpojumu klāstu.

TRADICIONĀLĀ APBŪVE UN DEKORATĪVĀ KOKA ARHITEKTŪRA tiek augsti vērtēta ne tikai piekrastes viesu, bet arī iedzīvotāju vidū. Labi saglabātās guļbūves ar fasādes dēļu apdari, raksturīgu krāsojumu un jumta segumu ieņem nozīmīgu vietu piekrastes ainavā. Atjaunotajās un no jauna būvētajās ēkās ir saglabāta vēsturiskajām ēkām raksturīgā vienkāršība un veidols, izmantoti tradicionāli apdares un jumta materiāli, ainavā iederīgs krāsojums. Īpaši maršruti ved pa izcilākajām tradicionālās apbūves vietām un pilsētu vēsturiskajām ielām, stāstot par mājvietu, ēku un to iedzīvotāju vēsturi.

JŪRA IR KĀ MAGNĒTS, KAS PIESAISTA APMEKLĒTĀJUS. Ainažu, Kuivižu, Salacgrīvas, Muižuļu un Krimalnieku pludmales lepojas ar „Zilā karoga” statusu. Arī citas pludmales ir labi apsaimniekotas un neuzkrītoši labiekārtotas. Pieejas jūrai ir iezīmētas ar norādes zīmēm, laipu takām un kāpnēm, kur nepieciešams. To tuvumā pieejamas labierīcības, pārgērbšanās kabīnes, atkritumu urnas un automašīnu novietošanas iespējas.

VIDZEMES JŪRMALA AR ĒRTĀM OSTĀM, VĒSTURISKIEM STEĶIEM UN LABU KRASTA INFRASTRUKTŪRU sniedz baudu burātājiem, sērfotājiem un laivotājiem. Vasaras dienās maršrutā Rīga–Ainaži kursē kuģītis „Neibāde”. Atpūtnieku iecienīti ir dažāda garuma izbraucieni ar jahtu vai liellaivu. Netrūkst arī ceļotāju, kuri jahtas vietā izbraucienam jūrā izvēlas zvejnieku laivu.

NĒĢU TAČI, LĪDZDALĪBA ZVEJĀ UN „JŪRĀ IEŠANA”, svaigas, ceptas un žāvētas zivis, kā arī visdažādākie zivju ēdieni un Salacgrīvā ražotie zivju konservi ir viens no šīs piekrastes simboliem. Interesanta ir Salacgrīvas muzeja zvejniecības ekspozīcija, tomēr atraktīvākas vietas zvejniecības tradīciju izziņai ir dzīvās zvejniecības „muzeji” – nēģu tači, zvejnieku sētas un zvejas ostas, kur interesenti var līdzdarboties zvejas darbos un gūt nepastarpinātu pieredzi. Zvejnieku amats ir prestižs, un vecajiem zvejniekiem ir sekotāji. Plaša ir jūrā zvejoto zivju ēdienu izvēle ikvienā piekrastes krodziņā un restorānā. Svaigas un tikko kūpinātas zivis pieejamas arī tirdziņos un veikaliņos.

PIEKRASTI ŠĶĒRSOJŠĀS UPES IR TĪRAS, DABISKAS UN LĪKUMOTAS. Ūdens tūristi un makšķernieki šeit jūtas gaidīti. Upju apsaimniekotāji to krastos ierīkojuši atbilstošu infrastruktūru un piedāvā ērtus laivošanas pakalpojumus: laivu nomu, transportu, ēdināšanu, naktsmītnes, pirtis, malku ugunsgrūdu kurināšanai, apkārtnē audzētu un ražotu pārtikas produktu piedāvājumu.

VIDZEMES JŪRMALAS PLUDMALE IR IECIENĪTA VIETA GARĀM PASTAIGĀM. Upju grīvas, pilsētas, ciemi, viesu nami, kafējnīcas un vietas, no kurām iespējams ērti piekļūt sabiedriskajam transportam, ir iezīmētas ar zīmīgiem objektiem vai vidē iederīgām norādēm, kas palīdz ceļotājiem orientēties. Ievērojamākajās vietās ir uzstādīti informācijas stendi, kas vēsta par vietas vēsturi un nozīmi piekrastes dabas procesos, kā arī par apkārtnē piedāvātajiem pakalpojumiem. Ērtai jūrmalas pļavu šķērsošanai ierīkota ar norādes zīmēm un laipām labiekārtota taka, kas veidota, apejot nozīmīgākās putnu ligzdošanas vietas. Piekrastes maršrutā ir iezīmētas vēsturiskās kuģu būves un steķu vietas, senās zvejnieku, kapteiņu un kuģu īpašnieku mājas. Saistoši stendi, ekspozīcijas un informācijas materiāli ļauj apjaukt vēsturisko vietu nozīmi un rošību, kāda te valdīja 19. gs. vidū un 20. gs. sākumā. Sniegotās ziemās apmeklētāju iecienītas ir slēpošanas trases, kuras ierīkotas dabas taku un pārgājienu maršrutu vietās.

VECAIS RĪGAS CEĻŠ kā dzīva „stīga” vijas gar Vidzemes jūrmalu, ļaujot tās dabas un kultūras vērtības lūkot velobraucējiem, ainavu vērotājiem un kājāmgājējiem, kuriem negribas laipot pa pludmales akmeņiem. Vecā Rīgas ceļa velo maršruts ir velosipēdistu iecienīts. Riteņbraucēju ērtībām velo maršruts ir aprīkots ar norādes zīmēm, informācijas stendiem, velo statīviem un atpūtas vietām. Vietās, kur nepieciešams, ir uzstādīti tiltiņi. Piekrastes velo nomas demonstrē labu sadarbību. Vienā nomas punktā izīrētu velosipēdu var atstāt citā. Pieejami arī ērti transporta pakalpojumi, kas pēc gara velo brauciena ļauj viegli nokļūt pie stāvvietā atstātās automašīnas. Šo pakalpojumu izmanto arī tie, kuri velo brauciena vietā izvēlas garas pastaigas.

SALACGRĪVA ir šīs Ziemeļvidzemes piekrastes centrs ar visplašāko piedāvājumu klāstu. **AINAŽI** – koka arhitektūras paraugpilsēta, kas lepojas ar labi apsaimniekotu vecpilsētu. Vienlaikus tā veidojas par atzītu kūrortpilsētu ar plašu labjūtas piedāvājumu. Izmantojot tuvējās robežas priekšrocības, gan Ainaži, gan Salacgrīva ir starptautiski atpazīstama un kalpo par Latvijas vizītkarti tiem, kas Latvijā ierodas no Igaunijas puses. Gan viena, gan otra ir šarmanta un saimnieciski rošīga mazpilsēta ar saglabātu vēsturisko ostas pilsētu auru – raksturīgu apbūvi, atbilstoša stila ielu nosaukumiem, atraktīviem muzejiem un ekspozīcijām, atvērtām amatnieku darbnīcām, omulīgām bodītēm, krodziņiem un zivju tirdziņiem. Vēsturisko ēku un vietu nozīmi var izziņāt

saistošos informācijas standos un tūrisma ceļvežos. Starptautiskie festivāli, svētki, koncerti un sporta sacensības ir iezīmētas daudz izklaides, kultūras un sporta pasākumu cienītāju kalendāros. Stabils ir Nēgu dienas, Putnu dienas un Masku festivāla rīkošanas tradīcijas. Iedzīvināti ir arī jauni pasākumi, kas apmeklētājus piesaista ziemas, pavasara un rudens sezonā.

RANDU PĻAVAS IR IZCILA VIETA DABAS IZZIŅAI. Pļavas ir labi apsaimniekotas, saglabājot to izziņas potenciālu ilgtermiņā. Randu pļavu un citu Vidzemes jūrmalas vietu dabas bagātības var iepazīt, dodoties kādā no uzņēmēju piedāvātajām augu, putnu, kukaiņu vai zvēru vērošanas tūrēm. Randu pļavu putnu vērošanas tornis un Ainažu mols ir zināmi arī Eiropas putnu vērotāju vidū. Ikgadējās putnu dienas, putnu vērotāju sacensības, kā arī uzņēmēju organizētās putnu vērošanas tūres ir saistošas arī tiem apmeklētājiem, kuriem nav dziļas intereses par ornitoloģiju.

CEĻOTĀJI, KAS DODAS IGAUNIJAS, LIETUVAS VAI CITU LATVIJAS GALAMĒRĶU VIRZIENĀ, zina Vidzemes jūrmalas piedāvājumu un jau laikus iepilnina vismaz dienu neseidzīgai Vidzemes jūrmalas apskatei. Piedāvājot ātru, bet kvalitatīvu ēdināšanu un plašas labierīcības, vismaz viena vieta visā piekrastē piesaista tos ceļotājus, kas ceļo ar tūristu autobusiem. Īpaši gaidīti ir ciemiņi no Igaunijas. Informācijas materiāli igauņu valodā pieejami gan šejienes, gan Igaunijas tūrisma informācijas centros. Arī daudzi no tiem, kas izmanto Pērnavas labjūtas pakalpojumus, iepilnina dienu Vidzemes jūrmalas apskatei.

VIDZEMES JŪRMALAS APMEKLĒTĀJU CENTRI ir ne tikai vietas, kur uzzināt informāciju. Tajos var rezervēt naktsmītni, nolīgt gidu, vienoties par velosipēdu vai laivu nomu un rezervēt vietu jūras braucienā vai kādā no piekrastes dabas un kultūras mantojuma iepazīšanas tūrēm. Tūru organizēšanā iesaistās daudzi uzņēmēji, piedāvājot transporta vai gida pakalpojumus, maltītes vai produktus maltītes pagatavošanai, naktsmītnes, suvenīrus vai citus pakalpojumus. Apmeklētāju centra darbinieki, sadarbojoties ar uzņēmējiem un pašvaldību darbiniekiem, rūpējas par galamērķa mārketingu, klientu piesaisti, interneta vietnes uzturēšanu, jaunu tūrisma piedāvājumu sagatavošanu un sadarbību ar tūrisma aģentūrām. Īpaša vērība tiek pievērsta tūrisma veicināšanas aktivitātēm e-vidē, kas balstītas uz plašu video materiālu lietošanu un aktuālu tīmekļa rīku izmantošanu. Daļa ienākumu, kas gūti no tūrisma, tiek izmantoti piekrastes labiekārtošanā un apsaimniekošanā. Visi, kas ieinteresēti piekrastes tūrisma attīstībā, reizi gadā tiek aicināti piedalīties gada pieredzi un lemtu par nākamajā gadā darāmo.

VIDZEMES JŪRMALA SEVI POZICIONĒ KĀ ILGTSPĒJĪGU, uz nākotnes attīstību vērstu teritoriju – te izmanto vēja, saules, zemes un jūras enerģiju. Apmeklētāji izvēlas videi draudzīgus pārvietošanās līdzekļus – velosipēdus, kājas, ar airiem, burām vai elektromotoru aprīkotas laivas. Publiskā infrastruktūra tiek maksimāli veidota tā, lai tā būtu piemērota ģimenēm ar maziem bērniem un cilvēkiem ar kustību traucējumiem. Iedzīvotāji un piekrastes apmeklētāji apzinās un ciena izcilās dabas un kultūras vērtības, kā arī Vidzemes jūrmalas simbolus.

4.2. ZIEMEĻVIDZEMES PIEKRASTES TŪRISMA ATTĪSTĪBAS MĒRĶI

Ziemeļvidzemes piekrastes tūrisma attīstības plānā izvirzīti seši tūrisma attīstības mērķi.

- Nodrošināts atbilstošs apmeklētāju iecienītāko ziemeļvidzemes piekrastes atpūtas un apskates vietu labiekārtojums.
- Ziemeļvidzemes piekrastē pieejams daudzveidīgs un kvalitatīvs Vidzemes jūrmales reprezentējošs tūrisma piedāvājums.
- Vidzemes jūrmala kā tūrisma galamērķis mērķtiecīgi tiek virzīts Latvijas un Baltijas tūrisma tirgū.
- Ziemeļvidzemes piekrastes tūrisma pakalpojumu sniedzēji ir konkurētspējīgi ar citu Latvijas reģionu piedāvājumu.
- Ziemeļvidzemes piekrastē tiek veikta atbilstoša dabas, ainavisko un kultūras vērtību aizsardzība.
- Ziemeļvidzemes piekrastē tiek veikta atbilstoša apsaimniekošana un regulāra tūrisma resursu, tūrisma infrastruktūras un tūrisma ietekmju uzraudzība.

4.3. ZIEMEĻVIDZEMES PIEKRASTES TŪRISMA ATTĪSTĪBAS UZDEVUMI

Rīcības virziens	Pasākums	Uzdevums	Ieviešējs	Ieviešanas prioritāte, laiks
1. NODROŠINĀTS ATBILSTOŠS APMEKLĒTĀJU IECIENĪTĀKO ZIEMEĻVIDZEMES PIEKRASTES APSKATES UN ATPŪTAS VIETU LABIEKĀRTOJUMS.				
1.1. Pludmaļu un atpūtas vietu pie jūras labiekārtojuma pilnveide.	1.1.1. Vietās, kur konstatēta kāpu erozija, nodrošināt jaunu koka laipu ierīkošanu vai bojāto laipu posmu atjaunošanu.	Esošajās takās līdz liedagam ierīkot laipu segumu: <ul style="list-style-type: none"> – no stāvlaukuma pie Ainažu ostas pludmales; – no Salacgrīvas Zvejnieku parka futbola laukuma D gala; – no atpūtas vietas pie viesu nama "Vējavas"; – no Vitrupes grīvas stāvlaukuma; – no Muižuļu stāvlaukuma; – no stāvlaukuma pie Lepstēm. 	Pašvaldība, DAP vai NVO.	I, 2012-2014
	1.1.2. Vietās, kur konstatēta nogāžu erozija, nodrošināt apmeklētāju plūsmu virzošas infrastruktūras uzstādīšanu.	Ierīkot kāpnes, noejas un atpūtnieku plūsmu virzošas barjeras: <ul style="list-style-type: none"> – Atpūta vietā "Vasas" (kāpnes un barjeras atp. v. D galā); – Atpūta vietā "Kriminalnieki" (kāpnes un barjeras atp. vietas D galā); – Atpūtas vietā "Klintis" (atjaunot esošās barjeras un uzstādīt jaunas vietas, kur vērojama pastiprināta nogāzes izmīnāšana). 	Pašvaldība, DAP, NVO vai atpūtas vietu apsaimniekotāji.	I, 2012-2014
	1.1.3. Vietās, kur vērojama kāpu izbraukāšana, ierobežot autotransporta izmantošanas iespējas.	Uzlābot zvejnieku un pludmaļu apsaimniekotāju izmantoto ceļu segumu (šķelda) un uzstādīt atbilstošas ceļa zīmes: <ul style="list-style-type: none"> – Pie Ainažu ostas pludmales; – Atpūta vietā "Kriminalnieki"; – Atpūta vietā "Vasas"; – Salacgrīvas pilsētā; – Pie Svētupes grīvas. 	Pašvaldība, atpūtas vietu apsaimniekotāji.	I, 2012-2014
	1.1.4. Nozīmīgākajās apmeklētāju pulcēšanās vietās nodrošināt atbilstoši apsaimniekotu tualetu pieejamību.	Atpūtnieku sezonas laikā uzstādīt papildu bioloģiskās tualetes: <ul style="list-style-type: none"> – Ainažu ostas pludmales malā; – Ainažu pilsētas pludmales malā; – Atpūta vietā "Vasas"; – Atpūta vietā "Grantiņi"; – Vitrupes grīvas stāvlaukumā; – Muižuļu stāvlaukumā; – stāvlaukumā pie Lepstēm; – Tūjas ciema pludmales malā. 	Atpūtas vietu, stāvvietu un stāvlaukumu īpašnieki un apsaimniekotāji.	I, 2012 (turpmāk – regulāri)

	<p>Pludmalēs, atpūtas vietās un stāvvietās uzstādītās sausās tualetes nomainīt ar bioloģiskajām:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Kāpā pie Ainažu ostas pludmales; – Pie Ainažu pilsētas pludmales; – Randu pļavu takas stāvlaukumā; – Lepstes stāvlaukumā; – Muižuļu stāvlaukumā; – Atpūta vietā "Vasas"; – Atpūta vietā "Grantiņi"; – Atpūta vietā "Kriminalnieki". 	Atpūtas vietu, stāvvietu un stāvlaukumu īpašnieki un apsaimniekotāji.	I, 2015-2017
1.1.5. Vasaras sezonā uzstādīt papildu atkritumu urnas un nodrošināt atbilstošu to apsaimniekošanu.	<p>Vasaras sezonās uzstādīt papildu atkritumu urnas:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Atpūta vietā "Vasas"; – Atpūta vietā "Grantiņi". 	Atpūtas vietu apsaimniekotāji.	I, 2012 (turpmāk – regulāri)
1.1.6. Nozīmīgākajās apmeklētāju pulcēšanās vietās nodrošināt atbilstoši apsaimniekotu stāvlaukumu pieejamību.	<p>Ierīkot jaunus stāvlaukumus vai automašīnu stāvvietas:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Pie Ainažu kapiem; – Tūjas centrā. 	Pašvaldība sadarbībā ar zemes īpašniekiem un/vai apsaimniekotājiem.	I, 2015-2017
	<p>Esošajās stāvvietās pie jūras, iespējami tālāk no stāvkrasta, ierīkot atbilstoši labiekārtotus stāvlaukumus:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Kempingā "Meleki". – Atpūta vietā "Kriminalnieki"; – Atpūta vietā "Vasas"; – Atpūta vietā "Grantiņi". 	Zemes īpašnieki un/vai apsaimniekotāji.	I, 2015-2017
	<p>Rast iespēju neliela skaita automašīnu novietošanas vietas izveidei:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Brīvēznieku stigas galā; – Pie Lāņiem; – Pie Vārzām; – Pie Kraujām; – Pie Roņiem. 	Pašvaldība sadarbībā ar zemes īpašniekiem un/vai apsaimniekotājiem.	I, 2015-2017
1.1.7. Apmeklētāju iecienītākajās pludmalēs uzstādīt pārgērbšanās kabīnes, soliņus u. tml. pludmales labiekārtojuma elementus.	<p>Uzstādīt trūkstošos pludmales labiekārtojuma elementus:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Pie Ainažu ostas (1–2 pārgērbšanās kabīnes un soliņi); – Ainažu pilsētas pludmalē (1–2 pārgērbšanās kabīnes); – Salacgrīvas Zvejnieku parka pl. (1–2 pārgērbšanās kabīnes); – Vitrupes, Lepstes un Muižuļu pludmalēs (katrā 1–2 pārgērbšanās kabīnes un soliņi); – Pludmalēs pie atpūtas vietām "Grantiņi", "Vasa" (katrā 1–2 pārgērbšanās kabīnes). 	Pašvaldība sadarbībā ar atpūtas vietu apsaimniekotājiem.	II, 2012-2014
1.1.8. Nozīmīgākās Ziemeļvidzemes pludmales apsaimniekot atbilstoši "Zilā karoga" statusa kritērijiem un vadlīnijām.	<p>Veicināt Zilā karoga statusa piešķiršanu Salacgrīvas un Kriminalnieku pludmalei.</p> <p>Veicināt Zilā karoga statusa piešķiršanu Ainažu un Muižuļu pludmalei.</p>	Pašvaldība (labiekārtošana, apsaimniekošanas organizēšana un formalitāšu kārtošana).	I, 2012-2014 I, 2015-2017

		Veicināt Zilā karoga statusa piešķiršanu Kuivižu pludmalei.	Pludmales apsaimniekotāji.	I, 2012-2014
1.2. Apskates objektu labiekārtojuma pilnveide.	1.2.1. Veikt apskatei piemēroto dabas un kultūras objektu labiekārtošanu.	Veikt Liepupes pilskalna labiekārtošanu – estrāde, atpūtas vietas, informācijas stends.	Pašvaldība, DAP, NVO vai citi.	II, 2015-2017
		Veikt Vecsalacas muižas parka sakopšanu, to labiekārtojuma pilnveidošanu (norādes, atpūtas vietas, informācijas stends) un grāfu Ferzena dzimtas pieminekļa atjaunošanu.	Pašvaldība, NVO, zemes īpašnieki.	II, 2015-2017
		Veikt Salacgrīvas Melnalkšņu parka sakopšanu un tā labiekārtojuma pilnveidošanu. Ierīkot atpūtas vietas un uzstādīt vides elementus, kas vēsta par pilsētas notikumiem un veicina interesi par pilsētas vēsturi.	Pašvaldība, NVO vai citi.	II, 2015-2017
		Veikt Zaķu akmens apkārtnes labiekārtošanu – norādes, informācijas stends, atpūtas vieta.	Uzņēmēji, pašvaldība, NVO vai citi.	III, 2015-2017
		Veikt Muižuļu akmens apkārtnes labiekārtošanu – norādes, informācijas stends, atpūtas vieta.	Uzņēmēji, pašvaldība, NVO vai citi.	III, 2015-2017
1.3. Upju krastu labiekārtojuma pilnveide.	1.3.1. Salacas upes krastos veikt atpūtas un laivu izcelšanas vietu ierīkošanu.	Salacgrīvas pilsētā, vietā ar labām autotransporta piebraukšanas iespējām, ierīkot ūdens tūristu atpūtas un laivu izcelšanas vietu.	Pašvaldība sadarbībā ar laivu nomas uzņēmumiem.	I, 2015-2017
		Salacas upes krastos ierīkot DP "Salacas ieleja" dabas aizsardzības plānā norādītās ūdens tūristu atpūtas vietas.	Uzņēmēji, pašvaldības, NVO, DAP vai citi.	I, 2012-2014
		Salacgrīvā, Salacas upes krastos ierīkot atpūtas un piknika vietas pilsētniekiem un pilsētas viesiem.	Pašvaldība, NVO vai citi.	II, 2015-2017
1.4. Kvalitatīvas vides informācijas nodrošināšana.	1.4.1. Tūristu piesaistes vietās uzstādīt trūkstošos tūrisma informācijas stendus.	Uzstādīt informācijas stendus un/vai norādes par pludmales izmantošanas kārtību un to labiekārtojuma elementu izvietojumu (t. sk. malkas iegādes iespējas ugunsgrūdu kurināšanai stāvlaukumu malās ierīkotajās ugunsgrūdu vietās): <ul style="list-style-type: none"> – Stāvvietā pie Ainažu ostas pludmales; – Ainažu pilsētas pludmales stāvvietā; – Vitrupes grīvas stāvlaukumā; – Lepstes stāvlaukumā; – Muižuļu stāvlaukumā; – Atpūtas vietā "Vasa"; – Atpūtas vietā "Grantiņi". 	Pašvaldība sadarbībā ar teritoriju apsaimniekotājiem.	II, 2015-2017
		Uzstādīt jaunus vai aktualizēt esošos tūrisma informācijas stendus par apskates objektiem, labiekārtotajām pludmalēm un tūrisma pakalpojumiem tuvākajā apkārtnē: <ul style="list-style-type: none"> – Tūjas, Svētciena, Liepupes, Salacgrīvas centros; – Dunties muižā; – Atpūtas vietās "Jūras dzenis", "Kriminalnieki", "Klintis", "Lepstes", "Muižuļi" un Vitrupes grīvas stāvlaukumos. 	Pašvaldība sadarbībā ar attiecīgo teritoriju apsaimniekotājiem.	II, 2015-2017

	<p>Uzstādīt tematiskus informācijas standus pie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – apskatei atvērtajiem nēģu tačiem; – smilšakmens atseguma un laivu steķiem Tūjā; – Liepupes pilskalna; – Liepupes muižas; – Vēsturiskajām kuģu būves vietām (prioritāri pie Ūķiem, kur akmeņi iekalta piemiņas zīme); – Brīvnīeku stigas galā (par Ķurmruga bākas apskates iespējām); – arhitektoniski izcilām un vēsturiski nozīmīgām ēkām. 	Pašvaldība, NVO vai objektu apsaimniekotāji.	II, 2015-2017
	<p>Uzstādīt tematiskus informācijas standus pie labākajām putnu vērošanas vietām (biežāk novērojamās putnu sugas, citas putnu vērošanas vietas, putnu vērošanas piedāvājumi):</p> <ul style="list-style-type: none"> – Ainažu mola; – Svētupes grīvas. 	DAP, NVO, uzņēmēji.	II, 2015-2017
	<p>Pirms ceļa posmiem, kur ierobežota autotransporta kustība, novietošana vai apgrīšanās iespējas, uzstādīt informācijas standus, kuros norādīti tuvākie stāvlaukumi, un skaidroti ceļu izmantošanas nosacījumi (Brīvēznieku stigas galā, ceļa Mantiņi–Oltūži krustojums ar ceļu pār Kurlīņupi u. c.).</p>	Pašvaldības sadarbībā ar stāvlaukumu apsaimniekotājiem.	I, 2012-2014
1.4.3. Tūristu piesaistes vietās uzstādīt trūkstošās norādes zīmes.	<p>Pie apskatei atvērtajiem nēģu tačiem uzstādīt CSN ceļa zīmi Nr. 706. "Virziena rādītājs".</p> <p>Jūras krastā izvietot ainavā iederīgas norādes uz pilsētām, ciemiem, apskates objektiem, laipu takām un pakalpojumu sniegšanas vietām, kas palīdz orientēties ceļotājiem, kuri dodas pārgājienā gar jūru.</p>	Pašvaldība	I, 2012-2014
	<p>Pludmalēs uzstādīt norādes zīmes, kas iezīmē pludmaļu labiekārtojuma elementu novietojumu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Ainažu pilsētas pludmalē pie "Baltās saules" (tualetes, laipu taka, rotaļu laukums); – Ainažu pludmalē lejpus Blusupītes (tualetes, laipu taka); – Randu pļavu dabas takas sākumā (tualetes, takas sākums); – Zvejnieku parka pludmalē (laipu takas, tualetes); – Lepstes pludmalē (tualetes); – Muižuļu pludmalē (tualetes). 	Pašvaldības, atpūtas vietu apsaimniekotāji.	I, 2012-2014
	<p>Ainažu centrā (Valdemāra ielas malās) un <i>Via Baltica</i> autoceļa malās uzstādīt ceļazīmes autobraucējiem, kas norāda uz labiekārtotajām pludmalēm un to tuvumā ierīkotajiem stāvlaukumiem.</p>	Pašvaldība	I, 2012-2014
1.4.4. Pašvaldību plānošanas dokumentos definētās publiskās pieejas jūrai iezīmēt ar norādes zīmēm "uz jūru".	<p>Pašvaldības plānošanas dokumentos precizēt 13. attēlā norādīto pieeju novietojumu. Esošās un precizētās pieejas jūrai iezīmēt ar atbilstošām norādes zīmēm.</p>	Pašvaldība	I, 2012-2014

2. Ziemeļvidzemes piekrastē pieejams daudzveidīgs un kvalitatīvs vidzemes jūrmalu reprezentējošs tūrisma piedāvājums				
2.1. Putnu vērošanas piedāvājuma pilnveide.	2.1.1. Apzināt potenciālos putnu vērošanas gidus.	Apzināt ieinteresētus iedzīvotājus, studentus un citus putnu vērošanas entuziastus. Izveidot sadarbību ar kādu no gidiem, kas specializējas putnu vērošanas tūru organizēšanā.	NVO	I, 2012-2014
	2.1.2. Sagatavot dažādās sezonās biežāk novērojamo sugu sarakstus, to noteicējus un balss ierakstus.		NVO sadarbībā ar putnu vērošanas entuziastiem.	II, 2012-2014
	2.1.3. Organizēt ikgadējās putnu dienas, putnu vērošanas sacensības, putnu balsu klausīšanās vakarus u. tml. pasākumus.	Pasākumu rīkošanā iesaistīt uzņēmējus, kuri sniedz transporta, ēdināšanas, nakšņošanas u. tml. pakalpojumus. Uzlabot putnu vērošanas pasākumu publicitāti un atpazīstamību (preses relīzes ziņu aģentūru mājas lapās, ziņas un raksti vietējos, novada un valsts masu medijos).	NVO sadarbībā ar DAP, TIC, uzņēmējiem, putnu vērošanas gidem un entuziastiem.	I, katru gadu
	2.1.4. Izstrādāt vismaz vienu kopīgā sadarbībā veidotu putnu vērošanas piedāvājumu.	Piedāvājumā ietvert Vidzemes jūrmalas un Igaunijas pierobežas putnu vērošanas vietu apmeklējumu, gidu pakalpojumus, putnu vērošanas inventāra nomu, transporta, ēdināšanas u. tml. pakalpojumus. Sagatavot izstrādātā piedāvājuma aprakstu.	NVO vai uzņēmēji sadarbībā ar TIC.	I, 2012-2014
	2.1.5. Piekrastes tūrisma informācijas vietnē ievietot detālu informāciju par putnu vērošanas iespējām Ziemeļvidzemes piekrastē.	Norādīt labākās putnu vērošanas vietas, biežāk novērotās sugas, aktuālos novērojumus, plānotos pasākumus, pieejamos gidu pakalpojumus, kompleksos piedāvājumus, "ekspedīciju" kalendārus, fotogrāfijas un notikušo "ekspedīciju" aprakstus.	TIC, sadarbībā ar piedāvājumu veidotājiem.	I, 2012 (turpmāk – regulāri)
	2.1.6. Informāciju par novērotajām putnu sugām un migrējošo putnu atlidošanu publikot piekrastes tūrisma informācijas vietnē, plašāk lietotajos sociālajos medijos (piem., Vidzemes jūrmalas Twitter kontā) un populārākajās putnu vērotāju interneta vietnēs (www.latvijaspusti.lv , www.dabasdati.lv u. c.).		NVO sadarbībā ar putnu vērošanas gidem un mācību iestāžu audzēkņiem.	I, regulāri
2.2. Vides izziņas piedāvājumu pilnveide.	2.2.1. Apzināt potenciālos dabas izziņas gidus.	Apzināt ieinteresētus iedzīvotājus, studentus un citus dabas vērošanas entuziastus. Izveidot sadarbību ar kādu no gidiem, kas specializējas dzīvnieku vērošanas un/vai dabas izziņas tūru organizēšanā.	NVO	I, 2012
	2.2.2. Ņemot vērā pieejamo gidu un tūristu pavadoņu zināšanas, izstrādāt vismaz vienu kopīgā sadarbībā veidotu dzīvnieku vērošanas piedāvājumu.	Piedāvājumā ietvert gidu, transporta, ēdināšanas, naktsmītņu u. tml. pakalpojumus. Sagatavot izstrādātā piedāvājuma aprakstu.	NVO vai uzņēmēji sadarbībā ar TIC, DAP un vides ekspertiem.	II, 2012-2014
	2.2.3. Ņemot vērā pieejamo gidu un tūristu pavadoņu zināšanas, izstrādāt vismaz vienu kopīgā sadarbībā veidotu dabas izziņas piedāvājumu.	Plāvu, pludmaļu, kāpu, mežu vai akmeņu lauku izziņas piedāvājumi, kuros skaidrota to daudzveidība, veidošanās un nozīme dabā notiekošajos procesos un ietverti gidu, transporta, ēdināšanas, naktsmītņu u. tml. pakalpojumi. Sagatavot izstrādātā piedāvājuma aprakstu.	NVO, uzņēmēji vai DAP sadarbībā ar TIC un vides ekspertiem.	II, 2012-2014

	2.2.4. Izstrādāt vismaz vienu sēpošanas vai ogošanas piedāvājumu.	Piedāvājumā ietvert apmācību un līdzdarbošanās elementus (atpazīšana, pagatavošana, degustācija, pielietošana). Sagatavot izstrādātā piedāvājuma aprakstu.	Tūrisma uzņēmēji.	II, 2012-2014
	2.2.5. Piekrastes tūrisma informācijas vietnē ievietot detālu informāciju par vides izziņas iespējām Ziemeļvidzemes piekrastē.	Piedāvājumu apraksti, gidu pakalpojumi, kompleksie piedāvājumi, pieejamo "ekspedīciju" kalendāri, fotogrāfijas, notikušo "ekspedīciju" apraksti.	TIC, sadarbībā ar piedāvājumu veidotājiem.	I, regulāri
	2.2.6. Informāciju par novērotajām augu un dzīvnieku sugām publiskot piekrastes tūrisma informācijas vietnē, plašāk lietotajos sociālajos medijos (piem., Vidzemes jūrmalas <i>twitter</i> kontā) un populārākajās dabas vērotāju interneta vietnēs (piem., www.dabasdati.lv).		NVO sadarbībā ar vides gidiem, iedzīvotājiem un mācību iestāžu audzēkņiem.	I, regulāri
2.3. Dabas taku tīklojuma attīstība.	2.3.1. Nodrošināt izveidoto un reklamēto dabas taku labiekārtojumu atjaunošanu.	Nodrošināt Liepupes pilskalna un Salacgrīvas pilsētas kāpās ierīkotās dabas takas labiekārtojuma atjaunošanu.	Pašvaldības, NVO.	I, 2012-2014
	2.3.2. Ierīkot pārgājienu maršrutu gar jūras krastu visas Ziemeļvidzemes piekrastes garumā.	Ierīkot marķējumu, uzstādīt norādes, sagatavot maršruta shēmas un aprakstus.	TIC sadarbībā ar NVO, uzņēmējiem u. c.	I, 2012-2014
	2.3.3. Izstrādāt jaunus dabas taku un pārgājienu maršrutos Vidzemes jūrmalas un Igaunijas pierobežas dabas un kultūras mantojuma iepazīšanai, nodrošināt to labiekārtošanu (marķējums, norādes zīmes, atpūtas vietas) un savietojamību.	Izstrādāt jaunas dabas takas: – parkveida pļavu apskatei; – Svētupes ielejas apskatei; – Vitrupes ielejas apskatei. Izstrādāt jaunas pastaigu maršrutus: – Salacas ielejas apskatei (maršrutos Salacgrīva–Vecsalaca–Salacgrīva un Salacgrīva–Mērnīki–Salacgrīva); – Liepupes ciema un tās apkārtnes apskatei; – Ainažu un Salacgrīvas vēsturisko centru apskatei.	TIC sadarbībā ar uzņēmējiem, zemju īpašniekiem un mācību iestādēm (maršrutu plānošana, testēšana).	II, 2015-2017
	2.3.4. Izveidot vismaz vienu kopīgā sadarbībā veidotu pārgājienu piedāvājumu.	Piedāvājumā ietvert transporta, gidu, ēdināšanas, naktsmitņu u. tml. pakalpojumu piedāvājumu.	Tūrisma uzņēmēji.	II, 2015-2017
	2.3.5. Sniegotās ziemās dabas taku un pārgājienu maršrutos ierīkot distanču slēpošanas trases. Veicināt aktuālo distanču slēpošanas piedāvājuma atpazīstamību (preses relīzes, raksti vietējos, novada un valsts masu medijos).		Tūrisma uzņēmēji.	II, katru sniegotu ziemu
	2.3.6. Sagatavot tūrisma izmantojamo dabas taku maršrutu shēmas un aprakstus. Nodrošināt to pieejamību interneta vidē un tūrisma informācijas sniegšanas vietās.		TIC sadarbībā ar piedāvājumu veidotājiem.	I, regulāri
	2.3.7. Ierīkot gājēju celiņus.	Ierīkot gājēju celiņu Ainaži–Kuiviži–Salacgrīva.	Pašvaldība	II, 2015-2017

	2.3.8. Piekrastes tūrisma informācijas vietnē ievietot detālu informāciju par pastaigu un pārgājienu iespējām Ziemeļvidzemes piekrastē.	Shēmas, kartes, fotogrāfijas, izstrādāto piedāvājumu, maršrutu un notikušo pārgājienu apraksti.	TIC, sadarbībā ar piedāvājumu veidotājiem.	I, regulāri
2.4. Velo tūrisma attīstība.	2.4.1. Izveidot Vidzemes jūrmalas velo maršrutu Saulkrasti–Hēdemēste izmantojot vecā Rīgas ceļa trasi.	Velo maršruta trasi attīrīt no kritušajiem kokiem. Precizēt nepieciešamos labiekārtojuma darbus (norādes, tiltiņi, šķeldu segums irdeno smilšu posmos u. tml.). Teritorijas plānojumā noteikt servitūtu visā vecā Rīgas ceļa garumā. Izveidot velo maršruta marķējumu. Veikt velo maršruta labiekārtošanu (norādes, tiltiņi, atpūtas vietas u. c.).	TIC sadarbībā ar pašvaldībām, NVO, zemju īpašniekiem, uzņēmējiem, izglītības iestādēm u. c.	I, 2012-2014
	2.4.2. Izveidot apļveida velo maršruta atzarus no velo maršruta Saulkrasti–Hēdemēste līdz Vidzemes jūrmalas apskates objektiem un tūrisma pakalpojumu sniegšanas vietām.		TIC sadarbībā ar pašvaldībām, uzņēmējiem, zemju īpašniekiem, NVO u. c.	II, 2015-2017
	2.4.3. Visā Ziemeļvidzemes piekrastes garumā paralēli <i>Via Baltica</i> izbūvēt velo celiņu.		Satiksmes ministrija, a/s "Latvijas Valsts ceļi".	I, 2015-2017
	2.4.4. Pie apskates objektiem, atpūtas un tūrisma pakalpojumu sniegšanas vietām uzstādīt velo statīvus.		Objektu apsaimniekotāji, NVO, pašvaldības.	I, 2012-2014
	2.4.5. Izstrādāt vismaz vienu kopīgā sadarbībā veidotu velo tūrisma piedāvājumu.	Piedāvājumā ietvert gidu pakalpojumus, velosipēdu nomas, transporta, naktsmītņu, ēdināšanas, velo servisa piedāvājumus).	Tūrisma uzņēmēji.	II, 2012-2017
	2.4.6. Piekrastes tūrisma informācijas vietnē ievietot detālu informāciju par velo tūrisma iespējām Ziemeļvidzemes piekrastē.	Kartes, shēmas, fotogrāfijas, izstrādāto piedāvājumu, maršrutu un braucienu apraksti.	TIC, sadarbībā ar piedāvājumu veidotājiem.	I, regulāri
2.5. Ūdens tūrisma attīstība.	2.6.1. Izstrādāt ūdens tūrisma piedāvājumu Rīgas jūras līča iepazīšanai.	Izveidot sadarbību ar jūras laivu nomas uzņēmējiem (sagatavot laivu nomas, transporta, laivu brauciena pavadona un instruktora pakalpojuma piedāvājumu). Izstrādāt laivu maršrutus, sagatavot aprakstus.	TIC sadarbībā ar laivu nomas uzņēmējiem.	II, 2012-2014
	2.6.2. Piekrastes tūrisma informācijas vietnē ievietot detālu informāciju par laivošanas iespējām Ziemeļvidzemes piekrastē.	Maršruti, laivu nomas iespējas, izcenojumi, transporta pakalpojumi, fotogrāfijas, maršruta un laivu braucienu apraksti.	TIC, sadarbībā ar piedāvājumu veidotājiem.	I, regulāri
2.6. Jahtu tūrisma attīstība.	2.6.1. Turpināt jahtu tūrisma attīstību.	Pilnveidot tūrisma piedāvājumu "Izbrauciens jūrā" (izveidoti jauni piedāvājumi, uzlabota esošo piedāvājumu atpazīstamība). Izveidot Zilā karoga statusam atbilstošu jahtu ostu Salacgrīvā un Kuivižos. Organizēt regulārus jahtu ostu piedāvājuma atpazīstamību uzlabojošus pasākumus (buru sporta sacensības u. tml.).	Uzņēmēji	II, 2012-2017
	2.6.2. Vidzemes piekrastes un jahtu tūrismam veltītajās interneta vietnēs ievietot detālu informāciju par jahtu tūrisma iespējām Ziemeļvidzemes piekrastē.		TIC, sadarbībā ar piedāvājumu veidotājiem.	I, regulāri

2.7. Auto tūrisma piedāvājuma pilnveide.	2.7.1. Izstrādāt dažāda garuma un tematikas auto tūrisma maršrutus Ziemeļvidzemes un Igaunijas dienvidu piekrastes tūrisma piedāvājuma iepazīšanai.		TIC sadarbībā tūrisma uzņēmējiem.	II, 2012-2014
	2.7.2. Piekrastes tūrisma informācijas vietnē ievietot detaļu informāciju par izstrādātajiem auto tūrisma maršrutiem.	Kartes, maršrutu apraksti, papildu piedāvājumi.		TIC sadarbībā tūrisma uzņēmējiem.
2.8. Zvejniecības tradīciju iepazīšanas piedāvājumu pilnveide.	2.8.1 Izstrādāt vismaz vienu jaunu kopīgā sadarbībā veidotu tūrisma piedāvājumu piekrastes zvejniecības tradīciju izcelšanai.	Piedāvājumā iekļaut izbraucienus zvejas laivā, zvejas darbu vērošanu, līdzdalību zvejā un ar zveju saistīto darbu veikšanā (piem., tīklu lāpšana, murdu siešana u. tml.), zivju ēdienu pagatavošanas apmācības, degustācijas vai tml. elementus.	NVO, uzņēmēji, Salacgrīvas muzeja darbinieki u. c.	I, 2012-2014
	2.8.2. Kāpināt Nēģu dienas tradīcijas un to atpazīstamību.		Pasākuma organizētāji sadarbībā ar zvejniekiem, uzņēmējiem, TIC u. c.	I, reizi gadā
	2.8.3. Veicināt izstrādāto zvejniecības tradīciju iepazīšanas piedāvājumu atpazīstamību.	Detāla informācija Piekrastes tūrisma informācijas vietnē. Izstrādāto zvejniecības tradīciju iepazīšanas piedāvājumu popularizēšana Jūras svētku un Nēģu dienas ietvaros. Jaunu vai sezonāli aktuālu piedāvājumu un Nēģu dienas reklamēšanai sagatavot preses relīzes Latvijas ziņu aģentūrām, ziņas un rakstus vietējos, novada un valsts laikrakstos un ziņu portālos.	TIC, sadarbībā ar piedāvājumu veidotājiem, pasākumu organizētājiem un novada sabiedrisko attiecību speciālistiem.	I, regulāri
2.9. Jūrniecības tradīciju iepazīšanas piedāvājumu pilnveide.	2.9.1. Izstrādāt vismaz vienu kopīgā sadarbībā veidotu tūrisma piedāvājumu Vidzemes jūrniecības tradīciju izcelšanai.	Tūrisma maršruti un gidu pakalpojumi ostu, bāku un Jūrniecības vēstures iepazīšanai, tematiski jūras braucieni, seno kuģu būvju vietu iezīmēšana piekrastes ainavā vai tml.	NVO, uzņēmēji, muzeju darbinieki u. c.	I, 2015-2017
	2.9.2. Veicināt izstrādātā piedāvājuma atpazīstamību.	Detāla informācija Piekrastes tūrisma informācijas vietnē. Jaunu vai sezonāli aktuālu piedāvājumu reklamēšanai sagatavot preses relīzes Latvijas ziņu aģentūrām, ziņas un rakstus vietējos, novada un valsts laikrakstos un ziņu portālos. Izstrādātos piedāvājumus popularizēt Jūras svētku ietvaros.	TIC, sadarbībā ar piedāvājumu veidotājiem, pasākumu organizētājiem un novada sabiedrisko attiecību speciālistiem.	I, regulāri
2.10. Piekrastes kulinārā mantojuma iepazīšanas piedāvājumu pilnveide.	2.10.1. Izstrādāt vismaz vienu kopīgā sadarbībā veidotu tūrisma piedāvājumu piekrastes kulinārā mantojuma izcelšanai.	Kulinārā mantojuma ēdienu pagatavošanas meistarklases, degustācijas u. tml.	NVO, uzņēmēji, muzeju darbiniekiem u. c.	I, 2012-2014
	2.10.2. Veicināt izstrādātā piedāvājuma atpazīstamību.	Piekrastes tūrisma informācijas vietnē ievietot detaļu info. par kulinārā mantojuma iepazīšanas iespējām (ēdināšanas uzņēmumi, kuru ēdienkartēs iekļauti vietējā kulinārā mantojuma un piekrastē zvejotu zivju ēdini, ēdienu apraksti, foto, receptes, degustācijas un pagatavošanas apmācības iespējas). Jaunu vai sezonāli aktuālo piedāvājumu reklamēšanai sagatavot preses relīzes ziņu aģentūrām, ziņas un rakstus vietējos, novada un valsts laikrakstos un interneta vietnēs.	TIC, sadarbībā ar piedāvājumu veidotājiem un novadu sabiedrisko attiecību speciālistiem.	I, regulāri

2.11. Piekrastes vēstures un kultūras mantojuma iepazīšanas piedāvājumu pilnveide.	2.11.1. Izstrādāt vismaz vienu jaunu kopīgā sadarbībā veidotu tūrisma piedāvājumu piekrastes vēstures izcelšanai.	Vidzemes lībiešu, Livonijas, muižniecības vēstures, Latvijas brīvvalsts laika vai citu vēsturisko laiku liecību, nostāstu un vēsturisko notikumu iepazīšanas piedāvājumi.	NVO, uzņēmēji, muzeju darbinieki u. c.	II, 2015-2017
	2.11.2. Uzlabot dievnamu iekštelpu apskates iespējas (vismaz brīvdienās un svētku dienās).		Dievnamu apsaimniekotāji.	II, regulāri
	2.11.3. Veicināt izstrādātā vēstures un kultūras mantojuma iepazīšanas atpazīstamību.	Detāla informācija Piekrastes tūrisma informācijas vietnē. Preses relīzes ziņu aģentūru mājas lapās, ziņas un raksti vietējos, novada un valsts masu medijos.	TIC, sadarbībā ar piedāvājumu veidotājiem.	I, regulāri
2.12. Inovatīvu un piekrastei raksturīgu tūrisma produktu veidošana.	2.12.1. Meklēt jaunas un inovatīvas iespējas piekrastes tūrisma piedāvājuma bagātināšanai.	„Saulrieta taka” romantiski noskaņotiem ceļotājiem, vētru vērošanas piedāvājums (apzinātas un popularizētas labākās vētru vērošanas vietas, izveidota „vētru ziņu liste” operatīvai interesentu apziņošanai interneta vidē u. tml.), piedāvājumi, kuros iekļauti sālā jūras gaisa, vēja, „dziedošo” smilšu, vientulīgu pludmaļu apmeklējumi u. tml.	NVO, uzņēmēji u. c.	III, 2015-2017
3. VIDZEMES JŪRMALA KĀ TŪRISMA GALAMĒRĶIS MĒRĶTIECĪGI TIEK VIRZĪTS LATVIJAS UN BALTIJAS TŪRISMA TIRGŪ				
3.1. Vidzemes jūrmalas kā tūrisma galamērķa popularizēšana dažādos informācijas kanālos.	3.1.1. Turpināt darbu pie Vidzemes jūrmalas tūrisma informācijas materiālu sagatavošanas un nodrošināt to pieejamību TIC, tūrisma uzņēmumos un interneta vidē.	Sagatavot un izdot Vidzemes jūrmalas tūrisma ceļvedi latviešu, angļu, vācu, krievu, igauņu un lietuviešu valodās.	TIC sadarbībā ar piedāvājumu veidotājiem.	I, 2012-2014
		Sagatavot un izdot Vidzemes jūrmalas pilsētu, ciemu, novadu un tūrisma uzņēmēju sniegto pakalpojumu reklāmas materiālus.	TIC, uzņēmēji.	I, reizi 3 gados
		Sagatavot vienkāršus un ērti aktualizējamus vienota stila tūrisma informācijas lapas par Vidzemes jūrmalas tūrisma maršrutiem un piedāvājumiem.	Piedāvājumu veidotāji sadarbībā ar TIC un NVO.	I, regulāri
	3.1.2. Pilnveidot Vidzemes jūrmalas tūrisma informācijas vietnes.	Uzlabot novadu tūrisma informācijas mājas lapu struktūru. Nodrošināt tūrisma informācijas pieejamību angļu, krievu, vācu, lietuviešu un igauņu valodās. Nodrošināt mājas lapu <i>salinkošānu</i> ar uzņēmēju, citu Vidzemes jūrmalas novadu un citām tūrisma informācijas mājas lapām.	TIC sadarbībā ar uzņēmējiem un citu mājas lapu uzturētājiem.	I, 2012-2014
		Veidot vienotu Vidzemes jūrmalas tūrisma informācijas vietni Vidzemes jūrmalas kā vienota tūrisma galamērķa un tā uzņēmēju reklāmas iespēju uzlabošanai. Mājas lapā ietvert kvalitatīvas fotogrāfijas, interaktīvu tūrisma karti, ērti pārskatāmu, aktuālu, latviešu, krievu, angļu, vācu, lietuviešu un igauņu valodās precīzi segmentētu tūrisma informāciju par Vidzemes jūrmalas tūrisma iespējām, apskates objektiem, maršrutiem, pasākumiem un tūrisma pakalpojumiem. Nodrošināt labu sadarbību mājas lapas veidošanā un aktualizēšanā.	TIC vai NVO sadarbībā ar uzņēmējiem.	III, 2015-2017

	3.1.3. Nodrošināt aktuālās tūrisma informācijas izplatīšanu sociālo tīklu ietvaros – <i>twitter</i> , <i>facebook</i> , <i>draugiem.lv</i> u. c.		TIC sadarbībā ar izglītības iestāžu audzēkņiem.	I, regulāri
	3.1.4. Turpināt sadarbību ar Saulkrastu, Carnikavas un Hēdemēste pašvaldībām Igaunijā.	Sagatavot un izdot kopīgus tūrisma informācijas materiālus, kuros akcentēts Vidzemes jūrmalas nosaukums, izstrādāt kopīgus maršrutus, organizēt saistītus pasākumus, sasaistīt novadu tūrisma informācijas vietnes un sadarboties kopējas Vidzemes jūrmalas mājas lapas izveidē.	TIC, pašvaldības.	I, regulāri
	3.1.5. Uzlabot sadarbību ar ienākošā tūrisma apkalpojošām aģentūrām. Īpašu vērību veltīt sadarbībai ar tūrisma aģentūrām, kuras darbojas Igaunijas teritorijā.	Sagatavot tūristu grupām veidotus piedāvājumus, organizēt izpētes braucienus un reklāmas kampaņas, sagatavot tūrisma informācijas materiālus svešvalodās u. tml.	TIC	I, regulāri
	3.1.6. Pilnveidot sadarbību ar masu medijiem Vidzemes jūrmalas un tā tūrisma piedāvājuma reklamēšanai.	Organizēt “mēdiju braucienus” žurnālistu iepazīstināšanai ar Vidzemes piekrastes tūrisma piedāvājumu un jaunumiem.	TIC sadarbībā ar tūrisma uzņēmējiem.	I, reizi 2 gados
	3.1.7. Nodrošināt Vidzemes jūrmalas tūrisma galamērķa pārstāvēniecību Latvijas, Lietuvas un Igaunijas tūrisma izstādēs.	Dalība Vidzemes jūrmalas, Vidzemes vai Latvijas standos. Informācijas materiālu sagatavošana un nogādāšana.	TIC sadarbībā ar TAVA un VTA.	regulāri
	3.1.8. Veicināt Vidzemes jūrmalas raksturojošu suvenīru izstrādi un izplatīšanu.	Pastkartes, grāmatas, atbilstoši noformētas krūzītes, T-krekli, putnu balsu, dabas un vides skaņu ieraksti, tematiski amatnieku darbu izstrādājumi, lauksaimnieku un mājražotāju gatavoti produkti (atbilstoši noformētas piekrastē lasītu ogu ievārījumi, medus, sēņu marinējumi u. tml.), ražotāju izstrādājumi (atbilstoši noformēti zivju konservi u. c.).	TIC sadarbībā ar ražotājiem, amatniekiem, tūrisma uzņēmējiem u. c.	I, 2015-2017
4. ZIEMEĻVIDZES PIEKRASTES TŪRISMA PAKLAPOJMU SNIEDZĒJI IR KONKURĒTSPĒJĪGI AR CITU LATVIJAS REĢIONU PIEDĀVĀJUMU				
4.1. Tūrisma sektorā strādājošo izaugsmes veicināšana.	4.1.1. Organizēt regulāras tūrisma uzņēmēju, darbinieku, gidu, tūristu pavadoņu, instruktoru un citu tūrisma pakalpojumu sniedzēju apmācības.	Organizēt izglītojošus seminārus par tūrisma produktu veidošanu, kvalitātes pilnveidošanu, mārketingu, normatīvajām prasībām tūrisma uzņēmumu darbā, vides interpretāciju u. tml.	Pašvaldības, NVO, sadarbībā ar izglītības iestādēm.	I, vismaz reizi gadā
		Nodrošināt mūžizglītības pieejamību, ietverot valodu, mārketinga, tūrisma produktu veidošanas u. tml. prasmju apguves iespējas. Īpaši veicināt gidu un vides interpretācijas prasmju apgūšanu.	Pašvaldības	I, regulāri
	4.1.2. Organizēt konkursus uzņēmēju aktivitātes, izdomas un uzņēmumu attīstības veicināšanai.	Organizēt konkursus “Labākais tūrisma uzņēmējs”, “Inovātīvākais tūrisma produkts” vai tml.	TIC, pašvaldības.	III, reizi gadā
	Veicināt tūrisma pakalpojumu sniedzējus aktīvai dalībai konkursa „Sējējs” ekotūrisma nominācijā, kas ir augstākais valsts atbalvojums šajā jomā.	TIC, NVO.	III	

4.2. Sadarbības stiprināšana tūrisma piedāvājumu veidošanā.	4.2.1. Stiprināt esošos un veidot jaunus sadarbības tīklus.	Veidot kopīgus tūrisma piedāvājumus. Tūrisma pakalpojumu sniegšanas vietās veicināt apkārtnes amatnieku izstrādājumu un lauksaimnieku produkcijas noietu (suvenīri, maltītes no apkārtnes "lauku labumiem" u. tml.), kā arī citu uzņēmēju sniegto pakalpojumu izmantošanu.	Uzņēmēji sadarbībā ar amatniekiem, lauksaimniekiem, citiem uzņēmējiem, TIC u. c.	I, regulāri
	4.2.2. Veicināt uzņēmēju, amatnieku, zvejnieku, pašvaldību, NVO, DAP, akadēmisko spēku u. c. tūrismā iesaistīto pušu sadarbību.	Turpināt ikgadēju ZBR NVO Foruma organizēšanu, informācijas apmaiņas uzlabošanai un ZBR apsaimniekošanas un attīstības problēmu pārrunāšanai.	DAP, NVO	I, reizi 2 gados
		Organizēt ikgadējus pieredzes apmaiņas braucienus, labāko reģiona tūrisma pied. iepazīšanai un jaunu sadarbības projektu iniciēšanai.	TIC, NVO	I, reizi gadā
		Tūrisma uzņēmējus un citus tūrisma attīstībā iesaistītos mērķtiecīgi iesaistīt jaunu tūrisma piedāvājumu veidošanā – jaunu produktu un maršrutu plānošanā, veidošanā, testēšanā un pasākumu organizēšanā.	TIC, NVO	I, regulāri
		Organizēt informācijas dienas tūrisma uzņēmējiem, pašvaldībām, DAP un NVO par aktualitātēm un jaunumiem tūrismā, dabas aizsardzībā un dabas un kultūras vērtību apsaimniekošanā.	TIC, NVO	I, reizi gadā
		Organizēt uzņēmēju, pašvaldību darbinieku, NVO biedru un vietējo iedzīvotāju intervēšanu par tūrisma attīstības problēmu jautājumiem.	TIC vai NVO sadarbībā ar izglītības iestādēm.	II, reizi 3 gados
		Uzlabot sadarbību ar izglītības iestādēm – veicināt studentu un skolēnu pētniecisko darbu izstrādi par piekrastes tūrisma attīstībai nozīmīgām tēmām.	TIC vai NVO sadarbībā ar izglītības iestādēm.	I, regulāri
4.2.3. Stiprināt vietējās tūrisma NVO kapacitāti.	Piesaistīt jaunus biedrus, finansējumu un veidot to par noteicošo Ziemeļvidzemes piekrastes tūrisma attīstības virzītājspēku.	NVO sadarbībā ar uzņ., amatniekiem, zvejniekiem, TIC, pašvaldībām u. c.	I, regulāri	
4.3. Tūrisma pakalpojumu kvalitātes uzlabošana.	4.3.1. Izstrādāt tūrisma pakalpojumu kvalitātes vērtēšanas sistēmu un nodrošināt tās ieviešanu.	Izstrādāt ceļotāju aptaujas anketas tūristu apmierinājuma izpētei.	TIC sadarbībā ar nozares speciālistiem vai student.	I, 2014
		Nodrošināt anketu pieejamību visās tūrisma pakalpojumu sniegšanas vietās.	Tūrisma uzņēmēji sadarbībā ar TIC.	I, 2014 (turpmāk – regulāri)
	Veikt ceļotāju intervēšanu ārpus pakalpojumu sniegšanas vietām (apskates objekti, pludmales, pasākumi). Nodrošināt anketu apkopošanu un izvērtēšanu.	TIC sadarbībā ar izglītības iestādēm.	II, 2014, 2018	
4.3.2. Veicināt tūrisma pakalpojumu sniedzējus izmantot Latvijā izmantotās tūrisma mītņu kvalitātes kategorijas un kvalitātes vērtēšanas sistēmas.	Veicināt Latvijā izmantoto tūrisma mītņu kategorizācijas un tūrisma pakalpojumu kvalitātes sistēmu ieviešanu (Q–Latvia, LVS 200). Organizēt izglītojošus seminārus par kvalitātes sistēmu ieviešanas ieguvumiem un to iegūšanas procedūru.	TAVA	II, 2014-2017	

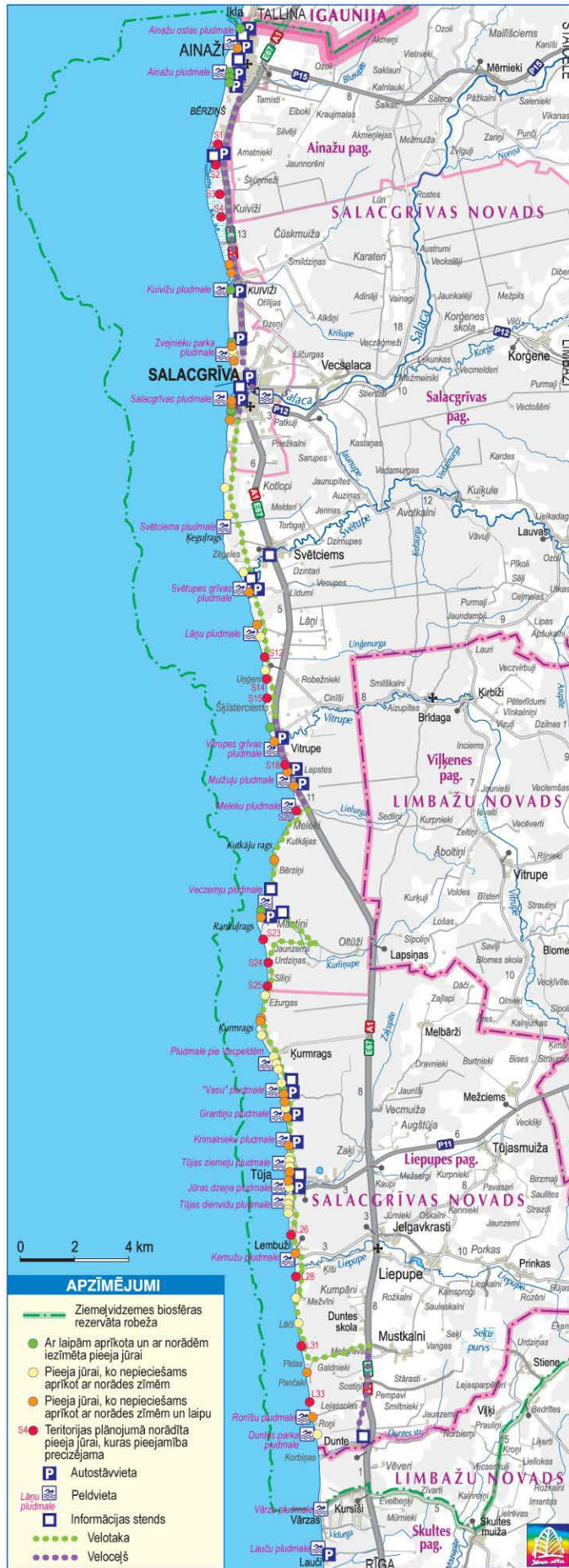
4.4. Tūrisma atbalstošās infrastruktūras pilnveide.	4.4.1. Uzlabot piekrastes zemes ceļu seguma kvalitāti.	Prioritāri uzlabot vecā Rīgas ceļa segumu posmā Tūja–Kurmragi, kur vērojama stihiska ceļa trases paplašināšana. Uzlabot ceļa Mantiņi–Via Baltica seguma kvalitāti, lai tas būtu piemērots tūristu autobusu izmantošanai. Plānot Salacgrīvas apvedceļa izbūvi. Meklēt risinājumus noskaloto vecā Rīgas ceļa posmu atjaunošanai un ceļa linearitātes saglabāšanai.	Pašvaldības	I, 2012-2017
	4.4.2. Nodrošināt tūrisma piesaistes vietu pieejamību cilvēkiem ar īpašām vajadzībām.	Plānojot un realizējot objektu ierīkošanu, labiekārtošanu un atjaunošanu, iespēju robežās izmantot visiem pieejamas vides standartus (skat. www.pieejamavide.lv).	Tūrisma objektu īpašnieki un apsaimniekotāji.	I
		Apmeklētāju pulcēšanās vietās un interneta vidē nodrošināt brīvi pieejamu informāciju par tūrisma objektiem, kuri labiekārtoti atbilstoši visiem pieejamas vides standartiem.	TIC sadarbībā ar tūrisma informācijas mājas lapu uzturētājiem.	I, regulāri
	4.4.3. Turpināt Zvejnieku parka infra. attīstību.	Estrādes, tualešu remonts, jaunu laipu taku izveide.	Pašvaldība	I, 2015-2017
5. ZIEMEĻVIDZEMES PIEKRASTĒ TIEK VEIKTA ATBILSTOŠĀ DABAS, AINAVISKO UN KULTŪRAS VĒRTĪBU AIZSARDZĪBA				
5.1. Dabas vērtību aizsardzības nodrošināšana.	5.1.1. Nodrošināt Ziemeļvidzemes piekrastes ĪADT dabas aizsardzības plānu ieviešanu.		Saskaņā ar DA plānos noteikto.	I, skat. ĪADT DA plānus.
	5.1.2. Nodrošināt ZBR ainavekoloģiskā plāna ieviešanu.		Saskaņā ar plānā noteikto.	I, skat. plānu
5.2. Kultūras mantojuma saglabāšanas veicināšana.	5.2.1. Sekmēt nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanu un nodrošināt tā popularizēšanu.	Apkopot teikas, leģendas un nostāstus. Nodrošināt apkopotās informācijas pieejamību un izmantošanu tūrisma maršrutos, produktos, suvenīros un visa veida informācijas nesējos.	TIC, gidi, NVO sadarbībā ar vietējiem iedzīvotājiem, izglītības iestādēm u. c.	I, regulāri
		Atbalstīt pašdarbības kolektīvu, amatnieku, NVO darbību, to organizētos pasākumus un apmācības.	Pašvaldības	I, regulāri
	5.2.2. Sekmēt piekrastes kulinārā mantojuma ēdienu apzināšanu un veicināt to atpazīstamību.	Organizēt akcijas un konkursus piekrastes kulinārā mantojuma ēdienu apzināšanai. Apkopot receptes, izdot informatīvos materiālus, organizēt meistarklases. Veicināt kulinārā mantojuma ēdienu iekļaušanu piekrastes ēdināšanas uzņēmumu ēdienkartēs.	NVO un pašvaldību kultūras iestādes sadarbībā ar TIC, uzņēmējiem u. c.	I, 2012-2014
	5.2.3. Organizēt ikgadējus pasākumus un svētkus, piekrastes kultūras vērtību akcentēšanai un popularizēšanai.	Uzlabot piekrastē organizēto kultūras pasākumu publicitāti (preses relīzes ziņu aģentūrām, ziņas un raksti vietējos, novada un valsts laikrakstos un interneta vietnēs)	Pasākumu rīkotāji sadarbībā ar TIC, žurnālistiem, NVO u. c.	I
Sniegt finansiālu un organizatorisku atbalstu svētku organizēšanai nepieciešamās infra. pilnveidošanā.		Pašvaldības, DAP, uzņēmēji, NVO u. c.	I, pēc vajadzības	
	Savlaicīgi izstrādāt ikgadējo pasākumu kalendāru. Nodrošināt tā aktualizēšanu un pieejamību interneta vidē.	TIC sadarbībā ar pas. rīkotājiem un mājas lapu uzt.	I, regulāri	

		Veicināt jaunu festivālu un svētku iedzīvināšanu īpaši pavasara, rudens un ziemas sezonā.	Pašvaldību kultūras iest., NVO, uzņēmēji u. c.	I
	5.2.4. Veidot jaunus muzejus, ekspozīcijas un apskates saimniecības, kultūras mantojuma un tradicionālā saimniekošanas veida liecību saglabāšanai.	Zvejnieku sēta, tīklu būdas, zivju kūpinātavas autentiskās vietās, kuģu steķi, koka laivu būves demonstrējumi u. tml.	Uzņēmēji, zvejnieki, lauksaimnieki sadarbībā ar pašvaldībām, NVO u. c.	II
	5.2.5. Nodrošināt kultūras pieminekļu saglabāšanu.		Ēku aps. sadarbībā ar pašvaldībām, uzņ. u. c.	I
	5.2.6. Veicināt tautas celtniecības tradīciju saglabāšanu un to elementu izmantošanu esošo ēku rekonstrukcijā un jaunu ēku būvniecībā.	Sagatavot tradicionālās apbūves vadlīnijas (zemes gabalu un pagalmu veidošana, ēku izvietojums, apbūves augstums, būvapjomu formas un proporcijas, apdares materiāli, jumtu segumi, krāsu risinājumi, dekoratīvie elementi, žogu izmantošana, to stilistika un tonalitāte) un ēku renovācijā vai rekonstrukcijā izmantojamus principus.	Pašvaldības vai NVO sadarbībā ar nozares ekspertiem, VKPAI, Latvijas Arhitektu savienību u. c.	I, 2012-2014
		Nodrošināt apbūves vadlīniju pieejamību (ilustrējošas publikācijas novadu laikrakstos un interneta vietnēs).	Vadlīniju izstrādātāji sadarbībā ar mājas lapu veidotājiem un laikr. izdevējiem.	I, 2012-2014 (turpmāk – regulāri)
		Apbūves vadlīniju elementus iekļaut novadu apbūves noteikumos.	Pašvaldības	II, 2015-2017
		Sagatavot ilustrējošus informatīvus materiālus ēku īpašniekiem ar praktiskiem padomiem par vadlīnijām atbilstošu ēku būvniecību, vēsturisko ēku remontu, restaurāciju, rekonstrukciju un siltināšanu, nemazinot to kultūras vērtību.	Pašvaldības, NVO u. c.	II, 2012-2014
		Apzināt meistarus. Veicināt namdaru, koka ēkļu un restauratoru arodu apguvi. Organizēt arodu demonstrējumus, meistarklases u. tml. pasākumus.	Pašvaldību kultūras iestādes, NVO u. c.	III, 2015-2017
5.3. Videi draudzīgu tūrisma aktivitāšu popularizēšana.	5.3.1. Veicināt videi draudzīgu principu, alternatīvās enerģijas un enerģiju saudzējošu tehnoloģiju izmantošanu.	Organizēt apmācības un seminārus par videi draudzīgu principu ievērošanu tūrisma produktu un pakalpojumu izveidē, enerģiju saudzējošu tehnoloģiju un alternatīvu enerģijas avotu izmantošanas aktualitātēm.	Pašvaldības	I, reizi 3 gados
		Popularizēt veiksmīgus alternatīvās enerģijas un saudzējošu tehnoloģiju izmantošanas piemērus.	TIC	I, regulāri
		Izstrādāt atbalsta mehānismus uzņēmējiem, kuri savā darbībā izmanto alternatīvus enerģijas avotus un vidi saudzējošas tehnoloģijas (piem., nodokļu atlaides).	Pašvaldības	II, 2012-2014
	5.3.2. Veicināt Zaļā sertifikāta ieviešanu piekrastes tūrisma uzņēmumos.	Organizēt izglītojošus seminārus par "Zaļās sertifikāta" ieguvumiem, sertifikāta iegūšanas procedūru un pieejamo finansējumu uzņēmumu pielāgošanai "Zaļā sertifikāta" prasībām.	Pašvaldības sadarbībā ar LLTA "Lauku ceļotājs".	II, reizi 3 gados

	5.3.3. Veicināt sabiedriskā transporta izmantošanu.	Pašvaldību mājas lapās nodrošināt viegli pieejamu informāciju par sabiedriskā transporta reisu maršrutiem, to kursēšanas laikiem un savietojamības iespējām.	Pašvaldības	I, regulāri
		Plānojot jaunu pārgājienu un velo tūrisma maršrutu ierīkošanu izskatīt iespēju tos sasaistīt ar sabiedriskā transporta iespējām.	Maršrutu izstrādātāji.	II
6. ZIEMEĻVIDZEMES PIEKRASTĒ TIEK VEIKTA ATBILSTOŠA APSAIMNIEKOŠANA UN REGULĀRA TŪRISMA RESURSU, TŪRISMA INFRASTRUKTŪRAS UN TŪRISMA IETEKMJU UZRAUDZĪBA				
6.1. Apmeklētāju uzskaites sistēmas pilnveide.	6.1.1. Visās tūrisma pakalpojumu sniegšanas vietās nodrošināt regulāru apmeklētāju uzskaiti.	Apmeklētāju uzskaites veikšanā izmantot 4.5. nodaļā sniegtās vadlīnijas.	Tūrisma uzņēmēji, objektu īpašnieki, apsaimniekotāji.	I, regulāri
	6.1.2. Plašāk apmeklētajās pludmalēs un dabas takās organizēt apmeklētāju klātienēs uzskaites.		TIC vai NVO sadarbībā ar izglītības iestādēm.	I, reizi 2 gados
	6.1.3. Noslogotākajos dabas objektos uzstādīt elektroniskās apmeklētāju uzskaites aparāturu.		DAP	III, 2012-2017
	6.1.4. Nodrošināt apmeklētāju uzskaišu datu apkopošanu un uzskaišu rezultātu pieejamību (informācija novadu interneta vietnēs).		TIC sadarbībā ar DAP, uzņēmējiem un objektu apsaimniekotājiem.	I, reizi gadā
6.2. Apmeklētāju radīto ietekmju uzraudzība.	6.2.1. Nodrošināt visu tūrismā iesaistīto resursu, tūrisma maršrutu un ierīkotās infrastruktūras uzraudzību (vizuālo monitoringu).	Monitoringa veikšanā izmantot 4.5. nodaļā sniegtās vadlīnijas.	TIC sadarbībā ar objektu apsaimniekotājiem un DAP.	I, vismaz 2 reizes gadā.
	6.2.2. Apskates objektos un atpūtas vietās veikt foto monitoringu.		DAP sadarbībā ar objektu apsaimniekotājiem, NVO un izglītības iestādēm.	I, reizi gadā
	6.2.3. Dabas taku un pārgājienu maršrutos veikt apmeklētāju negatīvo ietekmju uzskaiti.			
	6.2.4. Nodrošināt ietekmes monitoringa datu apkopošanu un analīzi. Monitoringa rezultātus publiskot DAP un novadu interneta vietnēs.		DAP	I, reizi gadā.
	6.2.5. Izstrādāt priekšlikumus konstatēto negatīvo ietekmju novēršanai.		DAP sadarbībā ar objektu apsaimniekotājiem.	I, pēc nepieciešamības

6.3. Teritorijas apsaimniekošana, tūrisma infrastruktūras atjaunošana un tūrisma radīto negatīvo ietekmju un seku novēršana.	6.3.1. Realizēt regulāru tūrismā iesaistīto resursu apsaimniekošanu.		Objektu apsaimniekotāji.	I, regulāri
	6.3.2. Pilnveidot atkritumu apsaimniekošanas sistēmu.	Nodrošināt, ka līgumi par atkritumu izvešanu tiek noslēgti ar visām piekrastes māsaimniecībām (t. sk. sezonāli līgumi ar vasaras māju saimniekiem). Izstrādāt atkritumu uzkrāšanas un izvešanas kontroles instrumentus. Izstrādāt atbalsta mehānismus māsaimniecībām un vasaras māju saimniekiem, kuri iesaistās to īpašumiem piegulošo kāpu un pludmaļu sakopšanā un maksā ne tikai par savu, bet arī par atpūtnieku atstāto atkritumu izvešanu. Veicināt dalīto atkritumu savākšanas sistēmas ieviešanu.	Pašvaldība	I, 2012-2014
	6.3.3. Veikt esošo informācijas norāžu un stendu satura un kvalitātes izvērtējumu.	Apzināt informācijas stendus un norādes, kuri satur novecojušu informāciju. Apzināt stendu uzstādīšanas nosacījumus. Organizēt stendu aizvākšanas vai atjaunošanās darbus.	TIC sadarbībā ar izglītības iestādēm.	I, 2012-2014
	6.3.4. Realizēt nepieciešamos infrastruktūras objektu (t.sk. informācijas stendu un norāžu) remonta un atjaunošanas darbus.		Objektu apsaimniekotāji.	I, pēc nepieciešamības
	6.3.5. Realizēt nepieciešamās darbības apmeklētāju radīto negatīvo ietekmju novēršanai un to seku mazināšanai.		Objektu apsaimniekotāji sadarbībā ar DAP.	I, pēc nepieciešamības

ATTĒLS NR. 15. NEPIECIEŠAMIE TŪRISMA INFRASTRUKTŪRAS UZLABOJUMI

4.4. PRIEKŠLIKUMI TŪRISMA PRODUKTU DAUDZVEIDĪBAS, KVALITĀTES UN KONKURĒTSPĒJAS PAAUGSTINĀŠANAI

Produktu politika

Vispārējie tūrisma piedāvājuma veidošanas principi:

- precīzi definēti mērķa tirgus segmenti;
- kvalitatīvi veidoti un individualizēti tūrisma produkti, ko attiecīgajam tirgus segmentam var piedāvāt, balstot uz ilgtspējīgu piekrastes resursu izmantošanu;
- vides slodzes ietilpīgākie tūrisma produkti pārnesami uz mazāk jūtīgo galamērķa zonu, kas neietver kāpu un pludmales daļu vai nesezonu, kad nelabvēlīgā ietekme uz dzīvo dabu ir mazāka;
- komerciālu apsvērumu plānošana – izmantot Igaunijas infrastruktūru, taču ēšanu un nakšņošanu ieklānot Latvijā.

Produktu veidošanas politiku raksturo vairāki kritēriji.

- Ilgtspējīgs ekotūrisma piedāvājums, kur ikviens tūrisma piedāvājums ir veidots nekaitējot dabas un kultūras vērtībām un dod labumu vietējai ekonomikai un sabiedrībai.
- Naktsmītņu sektorā – dziļā iespiešanās tirgū un Vidzemes piejūras tematikas akcentēšana. Dziļā iespiešanās tirgū – labi zināmu un tradicionālu piedāvājumu kvalitātes paaugstināšana. Ar kvalitātes paaugstināšanu tiek saprasta gan viesmīlības un piedāvājuma kvalitātes līmeņa celšana, gan dažādu inovatīvu risinājumu ieviešana produktu izstrādē, mārketingā un cilvēkresursu apmācībā, kas ļautu uzlabot pakalpojumu kvalitāti un gūt lielāku finansiālo atdevi.
- Nišas produktu attīstība ar piekrastei raksturīgo specializāciju – orientēšanās uz nelielām mērķauditorijām, piedāvājot no konkurentiem atšķirīgus tūrisma produktus, vai arī attīstot tradicionālu piedāvājumu augstu kvalitāti.
- Vērtību ķēdes produkti – uzsāktās sadarbības stiprināšana un jaunu, kopīgu iniciatīvu attīstīšana, kas uzlabo katra sadarbībā iesaistītā piedāvājuma konkurētspēju un palielina tūrista apmierinātību par saņemtajiem pakalpojumiem.
- Individualizācija un elastība produktu veidošanā un piedāvāšanā, rūpīgi izanalizējot piedāvājuma stiprās un vājās vietas, iespējas un draudus, novērtējot konkurentus, izprotot konkrētu mērķa grupu prasības un vajadzības.
- Personiskās pieredzes un līdzdarbošanās iespēju nodrošināšana, ļaujot gūt jaunu, nebijušu pieredzi, pozitīvas emocijas un kvalitatīvi aizpildītu laiku, kas veicina uzturēšanās ilguma palielināšanos un pozitīvas rekomendācijas.
- Augstas pievienotas vērtības produktu piedāvājums, t. i., piedāvājumi, kuru pievienoto vērtību rada cilvēks ar savām zināšanām un profesionalitāti. Šādu produktu attīstīšana ir cieši saistīta ar pašu tūrisma pakalpojumu sniedzēju vēlmi ieguldīt savas zināšanas, pieredzi, pašiem radīt pieprasījumu un sadarboties.

Stratēģiskie produkti, kas izmantojami kā karogs galamērķa pozicionēšanai:

- “Zilā karoga” pludmales;
- pārgājieni;
- putnu vērošana;
- zvejniecība – gan jūrā, gan upju grīvās;
- velomaršruti.

Cenu politika

Cenu politikā ievērojami sekojoši principi:

- lielāku izdevumu veicināšana no mazāka daudzuma atbraukušo klientu: vietējie lauku labumi, suvenīri, piemiņlietas, daudzveidīgi papildu piedāvājumi u. tml.;
- kompleksu piedāvājumu un atlaižu sistēmu veidošana;
- līdzīga piedāvājuma cenas izlīdzināšana;
- cenas dažādošana – sociālās atbildības ideja: pensionāru, skolēnu, studentu, ģimeņu cenas;
- cenas stabilitāte un caurspīdīgums. Bez ārkārtīgiem apstākļiem cena netiek mainīta.

- cenas izmantošana par regulējošu mehānismu pārāk lielas vides slodzes gadījumā.

Izplatīšanas politika

Tūrisma pakalpojumu pārdošana organizējama:

- tiešās pārdošanas veidā, izmantojot visdažādākos saziņas avotus. Būtiski rekomendēt citus savu pakalpojumu papildinošus pakalpojumus no tuvākās apkārtnes;
- ar starpnieku palīdzību – tūrisma operatori, aģenti, kuri nereti ir ar labāku pārdošanas prasmi vai pieeju citiem izplatīšanas kanāliem un klientu tirgiem un kuri ir ieinteresēti savu pakalpojumu piedāvāšanā. Šajā situācijā individuālajā cenu politikā labi paredzēt komisijas naudas iespēju;
- tiešsaistes veidā, taču šobrīd tā uzskatāms par perspektīvu, jo neviens no galamērķa pakalpojumiem netiek pārdots tiešsaistē;
- vēstneši – reklamētāji, kuriem pašiem ir pozitīva pieredze un kuri informē par galamērķi gūto labo pieredzi. Mutvārdu reklāmas spēks ir jānovērtē. Īpaši aktuāls tas ir vietējā tirgū.

Būtiski veidot sadarbības tīklojumu un būt savstarpēji ieinteresētiem pakalpojumu pārdošanas veicināšanā. Princips – sadarbība konkurences apstākļos. Vienotu pakalpojumu pārdošanai un ērtākai izplatīšanai uzņēmējiem īpaši jāpiestrādā pie pakalpojuma iesaiņojuma un elementāras standartizācijas (kas nav pārprotama, jo individualizācija joprojām ir būtiskāka).

Komunikāciju politika

Komunikāciju politika pamatā vēršama uz sabiedriskajām attiecībām, pašiniciatīvu un ciešāku sadarbību TIC ar uzņēmējiem, piesaistot akadēmiskos spēkus. Reklāmas budžeta nauda vairāk vēršama elektronisko komunikācijas resursu virzienā. Ikvienam papīra komunikācijas materiālam jābūt drukātam uz videi draudzīga papīra. Dažādu projektu ietvaros notiekošā komunikācijas plūsma uz ārpusi jācenšas koordinēt un harmonizēt ar šī plāna prioritātēm.

Tūrisma produkta pārdošanas veicināšana

- Salacgrīvas, Ainažu, Saulkrastu, kā nozīmīgāko galamērķa tūrisma centru, sadarbības stiprināšana, noteiktām mārketinga aktivitātēm piesaistot Carnikavu, Hēdemēsti un citus Rīgas līča piekrastes tūrisma centrus.
- Vienota zīmola veidošana zem nosaukuma Vidzemes jūrmala, izmantojot 20. gs. 30. gadu iestrādes šajā virzienā – spēlēt ar senajām reklāmām mūsdienu kontekstā. Vidzemes jūrmalas vārdu mērķtiecīgi akcentēt gan pašvaldību, gan privāto tūrisma pakalpojumu sniedzēju tīmekļa vietnēs, kā tas tiek pasniegts oficiālajā valsts tūrisma mārketinga portālā <http://www.latvia.travel/lv/vidzemes-jurmala>. Perspektīvā veidot vienotu platformu Salacgrīvas un Saulkrastu tūrisma veicināšanai ar šādu nosaukumu.
- Stingrāka piedāvājuma profilēšanu, izvirzot tematiskus „karog-produktus”. Akcentēt atšķirīgumu no Rīgas līča Kurzemes krasta un Dižjūras.
- Būtiski veidot sadarbības tīklojumu un būt savstarpēji ieinteresētiem sadarbības partneru pakalpojumu pārdošanas veicināšanā. Princips – sadarbība konkurences apstākļos.
- Integrētās mārketinga komunikācijas balstīt uz dominējošo mērķtirgu svešvalodām, atbilstoši Minhauzena muzeja statistikai, kas ir visprecīzākā un apjomīgākā galamērķī šobrīd (lielākais muzeja apmeklētāju skaits ir no Vācijas, Krievijas, Lietuvas, Igaunijas un Somijas).
- Komunikāciju politikā izmantot sociālās atbildības principus un zaļās stratēģijas.
- Precīzi pielietot reālā laika informēšanas komunikāciju rīkus un satura meklētāja optimizēšanas iespējas, izvirzot galvenos raksturvārdus galamērķim, karogproduktiem un pārējam tematiskajam piedāvājumam.
- Izmantot integrāciju Vidzemes tūrisma asociācijas un Tūrisma attīstības valsts aģentūras tirgvedības aktivitātēs, kopējā piedāvājumā vēl izteiktāk akcentējot savu pozicionējumu. Integrēt galamērķa zīmolu TAVA reklamētajā „Best enjoyed slowly” koncepcijā.
- Īpašu vērību pievērst pasākumu organizēšanai kā galvenajam instrumentam komerciāli argumentētai tūrisma darbībai un zīmola iedzīvināšanai. Veicināma jaunu pasākumu tradīciju

iedibināšana, kas mērķtiecīgi vērsama uz sezonas pagarināšanu un viesmīlības sektoram izdevīgu plānošanu.

- Veidot vietējo sabiedrību vienojošu pasākumus. Radīt neformālus apstākļus kopējo lietu apspriešanai.
- Īpaši veicināšanas pasākumi Igaunijas nelielajiem reģionālajiem tūroperatoriem, kas jau tagad izmanto Latvijas puses resursus savu piedāvājumu dažādošanai. Potenciāli sadarbības partneri ir arī lielās viesnīcas (piem., viesnīca "Lepanina"), kas jau šobrīd piedāvā mērķētu informāciju saviem viesiem par netālajām iespējām Vidzemes jūrmalā.
- Veidot tirgvedības sadarbību ar blakus esošajiem galamērķiem – īpaši Limbažiem, veicinot papildinošu galamērķa efektu un kāpinot konkurētspēju nacionālā mērogā.

4.5. ZIEMEĻVIDZEMES PIEKRĀSTES TŪRISMA MONITORINGA VADLĪNIJAS

Tūrisma monitoringa vadlīnijas ir vispārīgi ieteikumi tūristu un to darbības izpausmju fiksācijai un novērtēšanai, tūrismā iesaistīto dabas un kultūras objektu ilgtermiņa novērošanai un iegūto rezultātu izvērtēšanai, no kā jāseko konkrētām rīcībām, kas ir vērtas uz tūrisma objektu (teritoriju) ilgtspējīgu izmantošanu. Tūrisma monitoringa, apvienojot to ar citām metodēm, ir viens no instrumentiem tūrisma kā nozares ietekmes novērtēšanai uz galamērķa sociāli – ekonomisko vidi. Tā īstenošanas mērķis ir veicināt videi draudzīga un ilgtspējīga tūrisma attīstību konkrētajā teritorijā.

Tūrisma monitoringa veicēji var būt:

- Dabas aizsardzības pārvalde;
- Reģionālās vides pārvaldes;
- pašvaldības;
- tūrisma uzņēmēji;
- dabaszinātņu un tūrisma nozares speciālisti, eksperti;
- izglītības iestāžu mācībspēki un studenti;
- vietējā sabiedrība (sabiedriskais monitoringa) un NVO;
- objekta īpašnieks/apsaimniekotājs, kas var būt arī kāda no augstāk minētajām grupām.

Ieguvumi, īstenojot tūrisma monitoringu ir:

- dati, kas parāda tūrisma plūsmas telpiskos virzienus, dinamiku un tendences gan atsevišķos dabas, kultūras, infrastruktūras un pakalpojumu sniegšanas objektos, gan teritorijā kopumā;
- dati, kas nepieciešami un noder objekta vai teritorijas labiekārtojuma un tūrisma nozares attīstības plānotājiem;
- dati, kas vietējiem uzņēmējiem palīdz plānot un izvērtēt ar tūrismu saistītas aktivitātes ilgtermiņā.

Svarīgākie priekšnoteikumi tūrisma monitoringa īstenošanai ir:

- visu tūrismā, dabas aizsardzībā un teritorijas ilgtermiņa attīstībā iesaistīto pušu ieinteresētība un izpratne par monitoringa nepieciešamību un tā īstenošanas ieguvumiem;
- vismaz minimāls finansējums atsevišķiem - prioritāriem monitoringa veidiem (finansējuma trūkuma gadījumā var iesaistīt studentus, brīvprātīgos un atrast citus monitoringa īstenošanas modeļus);
- visu monitoringā iesaistīto pušu sadarbība;
- monitoringa un tā rezultātā iegūto datu sistemātiska uzglabāšana un pieejamība ikvienam interesentam ilgtermiņā;
- monitoringa rezultātiem sekojošas rīcības, kas vērstas uz monitoringa laikā konstatētu tūrisma, dabas resursu aizsardzības un sociāli - ekonomisko problēmu saprātīgu un loģisku risinājumu;
- monitoringa veidiem ir jābūt izvēlētiem adekvāti esošajai situācijai, tiem ir jābūt pēc iespējas vienkāršākiem, viegli saprotamiem, viegli interpretējamiem un relatīvi lētiem, pielāgojot tos konkrētai situācijai.

TABULA NR. 16. ZIEMEĻVIDZEMES PIEKRĀSTES TŪRISMA MONITORINGA VEIDI

Monitoringa veids un prioritāte	Skaidrojums. Objektu, kam ieteicams monitorings. Tūrisma ietekmes indikatori ¹
<p>Objekta vizuālais monitorings.</p> <p>Prioritārs.</p>	<p>Ar šo monitoringa veidu tiek saprasts tūrisma objekta (vai teritorijas) un tā tuvākās apkārtnes stāvokļa un citu izmaiņu vizuāla fiksācija (vismaz reizi vai divas reizes gadā – pirms un pēc tūrisma sezonas).</p> <p>Jebkurš nozīmīgs tūrisma objekts, t.sk. svarīgi tūrisma un tūrisma atbalstošās infrastruktūras elementi, tūrisma objektu tuvākā apkārtnē. Kā prioritārie jāmin konkrētās teritorijas populārākie un visbiežāk apmeklētie tūrisma objekti, piemēram: pludmales un kāpu zona iepretim lielākām apdzīvotām vietām, Vidzemes akmeņainā jūrmala, Veczemju klintis u. c. biežāk apmeklēti pamatieteju atsegumi, dabas takas un to infrastruktūra, auto stāvlaukumu infrastruktūras elementi.</p> <p>Tūrisma ietekmes indikatori: tūristu skaits, kas apmeklējis atsevišķus dabas objektus (Randu pļavas, Veczemju klintis) un to dinamika, dabas taku apmeklētāju skaits atsevišķās takās.</p> <p>Tūrisma ietekmes indikatori attiecībā uz teritorijas labiekārtojumu un infrastruktūru: atkritumu urnu skaits pie apskates objektiem, talkās savākto atkritumu masa kg, apsaimniekotu tualetu skaits auto stāvlaukumos, atpūtas vietās un apdzīvotu vietu pludmalēs, labiekārtotu un marķētu dabas taku un kājnieku tūrisma maršrutu kopgarums km, velociņu un velo maršrutu kopgarums km, labiekārtotu atpūtas vietu un auto stāvlaukumu pie jūras skaits un to kapacitāte, labiekārtotu ugunsgrābu vietu skaits, koka laipu, kas ved uz pludmalēm – kopgarums km, izglītojošu informatīvo brīvdabas stendu skaits, putnu un dzīvnieku vērošanas produktu skaits, putnu un skatu torņu skaits, salauzto un bojātu infrastruktūras elementu kopskaits u. tml.</p>
<p>Objekta digitālais foto/video monitorings.</p> <p>Prioritārs.</p>	<p>Tūrisma objektu foto vai video fiksācija.</p> <p>Jebkurš nozīmīgs tūrisma objekts, t. sk. svarīgi tūrisma un tūrisma atbalstošās infrastruktūras elementi, tūrisma objektu apkārtnē, atsevišķi ainavas elementi. Kā prioritārie jāmin teritorijas populārākie un visbiežāk apmeklētie tūrisma objekti – sk. iepriekšējo. Apvienojams ar objekta vizuālo monitoringu.</p> <p>Tūrisma ietekmes indikatori: Kā iepriekšējā.</p>
<p>Parauglaukumu monitorings</p>	<p>Piemērota metode botāniskajam monitoringam, nomīdījuma pakāpes noteikšanai, sugu sastāva izmaiņām, retu sugu atradņu kontrolei kāpu zonā, fokusējoties uz jutīgākiem dabas objektiem vai biotopiem, kas tiek izmantoti kā nozīmīgi teritorijas tūrisma resursi vai atrodas tiešā populāru tūrisma objektu tuvumā.</p> <p>Piemēri: atsevišķas dabas takas, takām un laipām pieguļošās zonas, retu augu vai dzīvnieku sugu atradnes, kas atrodas populāru objektu vai maršrutu tuvumā, pludmales un kāpu zona iepretim lielākām apdzīvotām vietām, Veczemju klintis.</p> <p>Tūrisma ietekmes indikatori: kāpu veģetācijas nomīdījuma pakāpe un tās dinamika, bezveģetācijas laukumu pieaugums kāpu zonā, retu augu sugu atradņu īpatņu skaita dinamika tūristu un atpūtnieku bieži apmeklētās vietās, sezonas un kopējais atpūtnieku skaits jūras pludmalēs, videi nedraudzīgu (piem., kvadracikli un ūdens motocikli) transporta līdzekļu aptuvenais skaits teritorijā un zināmo to lietošanas gadījumu skaita dinamika.</p>
<p>Uzskaitē tūrisma maršrutos (var apvienot ar objektu apsekojumu un vizuālo monitoringu, kā arī foto monitoringu)</p>	<p>Tūrisma sezonas laikā veic tūristu uzskaitē aktīvā tūrisma maršrutos, vai teritorijās, pa kurām pārvietojas aktīvie tūristi – kājāmgājēji, velobraucēji, ūdens tūristi.</p> <p>Piemēri: Randu pļavu dabas taka, Salacas lejtece Vidzemes akmeņainās piekrastes pludmale starp Mantiņiem un Vitrupi.</p> <p>Tūrisma ietekmes indikatori: kājnieku, velotūristu, ūdens tūristu, putnu vērotāju un autotūristu skaits, autotūristu skaits piekrastes auto stāvlaukumos (dienas/sezonas/gada griezumā), tūristu skaits, kas izmantojis vietējos tūrisma inventāra nomas piedāvājumus (t. sk. iznomātās velosipēdu, laivu u.c. inventāra vienības).</p>

¹ Tabulā uzskaitīti indikatoru piemēri, taču katrā konkrētā gadījumā atkarībā no situācijas un vēlamā rezultāta ir jāizvēlas visefektīvākais indikatoru komplekss, nevis visi indikatori „pēc kārtas”. Daudzi indikatori var būt piemēroti arī vairākiem monitoringa veidiem

<p>Apmeklētāju klātienas uzskaitē tūrisma objektos. Prioritārs.</p>	<p>Tūristu statistikas dati, kas tiek vākti un apkopoti tūrisma mītnēs, ēdināšanas uzņēmumos, privāto uzņēmēju apsaimniekotajās atpūtas vietās un peldvietās, inventāra nomas punktos, amatnieku sētās, lauku labumu saimniecībās, tūrisma informācijas centros, muzejos, dažādos „masveida” pasākumos u. c.</p> <p>Tūrisma ietekmes indikatori: apmeklētāju skaits un tā izmaiņas (mēnešu, gada, vairāku gadu griezumā) iepriekš uzskaitītajos tūrismu atbalstošās infrastruktūras objektos, apmeklētāju kopskaits dažādos masveida pasākumos – festivālos, koncertos u. c., apmeklētāju skaits tūrisma informācijas centros. Arī augstāk minēto objektu skaits un to dinamika.</p>
<p>Apmeklētāju elektroniskā uzskaitē. Prioritārs, ja tūrisma piedāvājumā jau ir iesaistīti unikāli un reti sastopami dabas resursi</p>	<p>Tiek īstenota ar speciālu, šim mērķim ražotu elektronisko apmeklētāju uzskaites sistēmu palīdzību.</p> <p>Tikai atsevišķos un no dabas aizsardzības un tūrisma viedokļa – nozīmīgos dabas tūrisma objektos. Kā prioritārie piemēri jāmin: Randu pļavas, Vidzemes akmeņainā jūrmala pie Veczemju klintīm. Noderīgs instruments arī pilsētas pludmaļu u. tml. brīvi pieejamu objektu apmeklētāju skaita noteikšanai.</p> <p>Tūrisma ietekmes indikatori: apmeklētāju skaits diennakts griezumā un nedēļas dienās, apmeklētāju kopējais skaits sezonas un ne – sezonas laikā, kopējais gada apmeklētāju skaits, apmeklētāju skaita dinamika trīs, piecos, desmit un vairāk gados.</p>
<p>Aptaujas, anketēšanas, intervijas u. c.</p>	<p>Vismaz reizi divos - trijos gados veikta vietējo uzņēmēju, valsts un pašvaldību iestāžu darbinieku, NVO biedru aptaujas par problēmu jautājumiem, kas saistīti ar tūrisma aktivitāšu plānošanu un īstenošanu konkrētajā teritorijā.</p> <p>Tūrisma ietekmes indikatori: tūrisma uzņēmēju skaita dinamika ilgtermiņā, jaunu tūrisma uzņēmēju skaita pieaugums, jaunu tūrisma produktu (t.sk. aktīvā, dabas, kultūras) skaita pieaugums, jaunu sadarbības (starp uzņēmējiem u. c. tūrisma iesaistītajiem spēlētājiem) gadījumu skaita pieaugums, ar vides izglītošanu un dabas aizsardzību saistītu informatīvu pasākumu un semināru skaits gadā, videi draudzīgu izdoto informatīvo materiālu skaits par konkrēto teritoriju un tā dinamika ilgtermiņā, vides gidu skaits un tā skaita tendences, ar tūrismu saistīto atrisināto problēmu jautājumu skaits un to dinamika, par vides pārkāpumiem sodīto personu skaits u. tml.</p>
<p>Sabiedriskais monitorings</p>	<p>Tiek īstenots visā piekrastes teritorijā – atkarībā no vietējo cilvēku aktivitātes un iniciatīvām.</p>

Datus par klientu skaitu, kas izmantojuši konkrētu tūrisma mītni, ēdināšanas uzņēmumu, tūrisma uzņēmēju apsaimniekotu atpūtas vietu, peldvietu vai auto stāvlaukumu, inventāra nomas punktu, amatnieku sētu, lauku labumu saimniecību, tūrisma informācijas centru vai tūristu gidu pakalpojumus un piedalījušies konkrētos kultūras, sporta, izklaides un vides izziņas pasākumos, vēlams vākt vairākos griezumos – apmeklētāju skaits pa mēnešiem, gada kopējais apmeklētāju skaits, apmeklētāju skaits, kas izmantojuši konkrētu tūrisma produktu, nomāto inventāra vienību skaits, dalībnieku skaits dažādos tematiskos pasākumos u. tml. Apmeklētāju skaita uzskaiti vajadzētu veikt pēc iespējas vairāk tūrismā iesaistīto pakalpojumu sniedzējiem, jo tas dotu pilnīgāku priekšstatu par tūrisma plūsmām, to virzieniem un apjomiem. Dati noderētu arī turpmāko aktivitāšu plānošanā gan atsevišķiem pakalpojumu sniedzējiem, gan novada un reģiona tūrisma nozares plānotājiem. Datus par kopējo klientu skaitu apkopo TIC. Dati tiek savākti un apkopoti jaunajā gadā par iepriekšējo gadu, digitalizēti, vizualizēti un publicēti pašvaldību mājas lapās.

5. PRIEKŠLIKUMI VIDZEMES PIEKRASTES TŪRISMA ATTĪSTĪBAS PLĀNA IEVIEŠANAI UN TŪRISMA PĀRVALDES EFEKTIVITĀTES PAAUGSTINĀŠANAI

5.1. PLĀNA IEVIEŠANAS UN AKTUALIZĀCIJAS PRIEKŠLIKUMI

Lai sekmīgi veiktu Ziemeļvidzemes piekrastes tūrisma attīstības plāna ieviešanu, nepieciešams izveidot rīcībspējīgu NVO, kurā iesaistītos visas piekrastes tūrisma attīstībā iesaistītās puses un kura uzņemtos atbildību par piekrastes tūrisma attīstības veicināšanu, koordinēšanu, vienotu piedāvājumu sagatavošanu un mārketinga aktivitāšu realizēšanu. Līdz tam plāna ieviešanu veic TIC, pašvaldības, individuāli uzņēmēji, dažādas NVO u. c. (skat. 4.3. nodaļu).

Tūrisma attīstības plānā nav minēti konkrēti pasākumu izpildes termiņi, tā kā pasākumu īstenošana ir atkarīga no ikgadējā pašvaldību budžeta, iesaistīto institūciju un uzņēmumu finanšu kapacitātes un to spējām piesaistīt papildu finansējumu, kā arī pieejamajiem ES struktūrfondiem un dažādiem valsts un ES atbalsta maksājumiem, kuru pieejamība nākamajā plānošanas periodā (2014. – 2020. gadā) uz šo brīdi nav zināma. Tā kā plāna izstrādes brīdī konkrētu pasākumu realizācijas laiku noteikt nebija iespējams, netika veikti pasākumu ieviešanas izmaksu aprēķini, tā kā dažādu faktoru ietekmē pasākumu ieviešanas izmaksas var būtiski mainīties.

Reizi trīs gados vēlams veikt plāna ieviešanas inventarizāciju un nepieciešamības gadījumā – rīcību un uzdevumu maiņu. Izmaiņas rīcības plānā jāaskaņo ar DAP, pašvaldībām, NVO, uzņēmējiem un iedzīvotājiem. Plāna aktualizācija, izvērtējot plāna ieviešanas sekmes, veicama 2019. gadā, vai ātrāk, ja strauja apstākļu maiņa nosaka ātrāku plāna atjaunošanas nepieciešamību.

5.2. PLĀNA IEVIEŠANAS NOVĒRTĒJUMS

Plāna ieviešanas novērtēšanai, katram plānā izvirzītajam mērķim noteikti rādītāji, kurus izmantot novērtējot pasākuma izpildi (17. tabula).

TABULA NR. 17. TŪRISMA ATTĪSTĪBAS PLĀNA IEVIEŠANAS RĀDĪTĀJI

Mērķi un rīcības virzieni	Mērķu sasniegšanas rādītāji
1. NODROŠINĀTS ATBILSTOŠS APMEKLĒTĀJU IECIENĪTĀKO ZIEMEĻVIDZEMES PIEKRASTES APSKATES UN ATPŪTAS VIETU LABIEKĀRTOJUMS	
1.1. Pludmaļu un atpūtas vietu pie jūras labiekārtojuma pilnveide.	Ierīkoto laipu, kāpņu un barjeru kopgarums. Ar šķeldām noklāto ceļu kopgarums. Pieejamo tualešu, atkritumu urnu skaits. Bioloģisko tualešu skaits. Pieejamo stāvlaukumu, stāvvietu pie jūras skaits un to ietilpība. Labiekārtoto pludmaļu, tajās uzstādīto pārgērbšanās kabīņu un soliņu skaits. Pludmaļu skaits, kurām piešķirts Zilā karoga pludmales statuss.
1.2. Apskates objektu labiekārtojuma pilnveide.	Labiekārtoto dabas objektu un tajos uzstādīto infrastruktūras objektu vienību skaits.
1.3. Upju krastu labiekārtojuma pilnveide.	Salacgrīvas pilsētā Salacas krastos ierīkoto laivu izcelšanas vieta. Salacas krastos ierīkoto atpūtas vietu un tajās uzstādīto infrastruktūras objektu vienību skaits.
1.4. Kvalitatīvas vides informācijas nodrošināšana.	Vispārīgu un tematisku tūrisma informācijas stendu un norāžu zīmju skaits. Marķētu pašvaldības plānos norādīto pieeju pie jūras skaits.
2. ZIEMEĻVIDZEMES PIEKRASTĒ PIEEJAMS DAUDZVEIDĪGS UN KVALITATĪVS VIDZEMES JŪRMALU REPREZENTĒJOŠS TŪRISMA PIEDĀVĀJUMS	
2.1. Putnu vērošanas piedāvājuma pilnveide.	Pieejamo putnu vērošanas gidu skaits. Putnu vērošanas paskumu un to apmeklētāju skaits. Pieejamo putnu vērošanas piedāvājumu, to aprakstu, dalībnieku un piedāvājuma nodrošināšanā iesaistīto personu skaits. Vietu skaits, kur pieejama informācija par putnu vērošanas iespējām Ziemeļvidzemes piekrastē (t. sk. Interneta vidē). Tematisku ziņojumu skaits Vidzemes jūrmalas <i>twitter</i> kontā un dabas vērotāju portālos. Ziņu sagatavošanā iesaistīto personu skaits.
2.2. Vides izziņas piedāvājumu pilnveide.	Pieejamo dzīvnieku vērošanas un dabas izziņas gidu skaits. Pieejamo dzīvnieku vērošanas un dabas izziņas piedāvājumu, to aprakstu, dalībnieku un piedāvājuma nodrošināšanā iesaistīto personu skaits. Vietu skaits, kur pieejama informācija par dzīvnieku vērošanas un dabas izziņas iespējām Ziemeļvidzemes piekrastē. Tematisku ziņojumu skaits Vidzemes jūrmalas <i>twitter</i> kontā un dabas vērotāju portālos. Ziņu sagatavošanā iesaistīto personu skaits.

2.3. Dabas taku tīklojuma attīstība.	Labiekārtots pārgājienu maršruts gar jūru un tajā uzstādīto vides un infrastruktūras objektu skaits. Dabas taku un pārgājienu maršrutu kopgarums. Tajos uzstādīto infrastruktūras objektu skaits. Marķētu dabas taku, gājēju celiņu un pārgājienu maršrutu kopgarums. Pieejamo pārgājienu piedāvājumu, piedāvājumā iekļauto pakalpojumu, to nodrošināšanā iesaistīto personu un piedāvājumu izmantojošo klientu skaits. Ierīkoto distanču slēpošanas trašu kopgarums. Ziņu un rakstu skaits par pārgājienu iespējām Ziemeļvidzemes piekrastē. Dabas taku, pārgājienu maršrutu un pārgājienu piedāvājumu aprakstu un to pieejamības vietu skaits (t. sk. interneta vidē).
2.4. Velo tūrisma attīstība.	Marķēts velo maršruts vecā Rīgas ceļa trasē, tajā ierīkoto infrastruktūras objektu skaits. Velo maršrutu un velo celiņu kopgarums. Marķēto velo maršrutu kopgarums. Maršrutos ierīkoto infrastruktūras objektu skaits. Uzstādīto velo statīvu skaits. Pieejamo velo tūrisma piedāvājumu, piedāvājumā iekļauto pakalpojumu, to nodrošināšanā iesaistīto personu un piedāvājumu izmantojošo klientu skaits. Ziņu un rakstu skaits par velo tūrisma iespējām Ziemeļvidzemes piekrastē. Velo maršrutu un velo tūrisma piedāvājumu aprakstu un to pieejamības vietu skaits (t. sk. interneta vidē).
2.5. Ūdens tūrisma attīstība.	Pieejamo laivošanas un laivu nomas piedāvājumu, tajos ietvērto pakalpojumu, to nodrošināšanā iesaistīto personu un piedāvājumus izmantojošo klientu skaits. Ziņu un rakstu skaits par ūdens tūrisma iespējām Ziemeļvidzemes piekrastē. Ūdens tūrisma piedāvājumu aprakstu un to pieejamības vietu skaits (t. sk. interneta vidē).
2.6. Jahtu tūrisma attīstība.	Zilā karoga statusam atbilstošu jahtu ostu skaits. Pieejamo "jūras braucieni" un jahtu nomas piedāvājumu skaits. Jahtu ostās organizēto burāšanas pasākumu skaits. Ziņu un rakstu skaits par jahtu tūrisma iespējām Ziemeļvidzemes piekrastē.
2.7. Auto tūrisma piedāvājuma pilnveide.	Auto tūrisma maršrutu, to reklamēšanai sagatavoto informatīvo materiālu un to pieejamības vietu skaits (t. sk. Interneta vidē).
2.8. Zvejniecības tradīciju iepazīšanas piedāvājumu pilnveide.	Pieejamo zvejniecības tradīciju izziņai veltīto tūrisma piedāvājumu, piedāvājumā iekļauto elementu, to nodrošināšanā iesaistīto personu un piedāvājumu izmantojošo klientu skaits. Nēģu dienu dalībnieku, tajās ietvērto pasākumu un pasākumu rīkošanā iesaistīto personu skaits. Ziņu un rakstu skaits par piekrastes zvejniecības tradīcijām un to iepazīšanas iespējām Ziemeļvidzemes piekrastē. Zvejniecības tradīciju iepazīšanas piedāvājumu aprakstu un to pieejamības vietu skaits (t. sk. interneta vidē).
2.9. Jūrniecības tradīciju iepazīšanas piedāvājumu pilnveide.	Pieejamo jūrniecības tradīciju izziņai veltīto tūrisma piedāvājumu, piedāvājumā iekļauto elementu, to nodrošināšanā iesaistīto personu un piedāvājumu izmantojošo klientu skaits. Jūras svētku dalībnieku, tajās ietvērto pasākumu un pasākumu rīkošanā iesaistīto personu skaits. Ziņu un rakstu skaits par piekrastes jūrniecības tradīcijām un to iepazīšanas iespējām Ziemeļvidzemes piekrastē. Jūrniecības tradīciju iepazīšanas piedāvājumu aprakstu un to pieejamības vietu skaits (t. sk. interneta vidē).
2.10. Piekrastes kulinārā mantojuma iepazīšanas piedāvājumu pilnveide.	Ēdināšanas uzņēmumu tirdzniecības vietu skaits, kuros pieejami piekrastes kulinārā mantojuma un piekrastē zvejotu zivju ēdieni. Kulinārā mantojuma iepazīšanas piedāvājumu skaits. Ziņu un rakstu skaits par piekrastes kulinārajām tradīcijām un to iepazīšanas iespējām. Kulinārā mantojuma iepazīšanas piedāvājumu aprakstu un to pieejamības vietu skaits (t. sk. interneta vidē).
2.11. Piekrastes vēstures un kultūras mantojuma iepazīšanas piedāvājumu pilnveide.	Piekrastes vēstures un kultūras mantojuma iepazīšanas piedāvājumu, tajos ietvērto elementu, pakalpojumu nodrošināšanā iesaistīto personu un piedāvājumu izmantojošo klientu skaits. Piekrastes vēstures un kultūras mantojumu iepazīšanas piedāvājumu aprakstu un to pieejamības vietu skaits (t. sk. interneta vidē).

3. VIDZEMES JŪRMALA KĀ TŪRISMA GALAMĒRĶIS MĒRĶTIECĪGI TIEK VIRZĪTS LATVIJAS UN BALTIJAS TŪRISMA TIRGŪ

3.1. Vidzemes jūrmalas kā tūrisma galamērķa popularizēšana dažādos informācijas kanālos.	<p>Izdoto vai interneta vidē lejuplādējamo tūrisma ceļvežu, novadu, pilsētu un tūrisma piedāvājumu reklāmas materiālu skaits, to tirāžas apjoms, izplatīšanas vietu skaits (t.sk. interneta vidē). Novadu mājas lapu tūrisma sadaļās ievietoto ziņu, linku uz citām mājas lapām un lapu apmeklētāju skaits.</p> <p>Mājas lapu skaits, kurās tiek reklamēta Vidzemes jūrmala un tās tūrisma piedāvājumi. Izveidota Vidzemes jūrmalas mājas lapas, tajā ievietoto ziņu un lapas apmeklētāju skaits. Mājas lapu skaits, kurās reklamētot ZBR tūrisma objektus norādīts, ka tie atrodas ZBR teritorijā. Interneta meklētāju programmu uzrādīto Vidzemes jūrmalas vārda minēšanas reižu skaits.</p> <p>Vidzemes jūrmalas pašvaldību un to TIC kopīgi realizēto aktivitāšu skaits. Publikāciju skaits, kurās minēti un/vai reklamētas Vidzemes jūrmalas tūristu piesaistes. Tūrisma izstāžu skaits, kurās pieejama informācija par Vidzemes jūrmalu un tās tūrisma piedāvājumu.</p> <p>Pieejamo suvenīru veidu un to tirdzniecības vietu skaits.</p>
--	--

4. ZIEMEĻVIDZES PIEKRASTES TŪRISMA PAKLAPOJUMU SNIEDZĒJI IR KONKURĒTSPĒJĪGI AR CITU LATVIJAS REĢIONU PIEDĀVĀJUMU

4.1. Tūrisma sektorā strādājošo izaugsmes veicināšana.	Notikušo semināru, to dalībnieku skaits. Noorganizēto uzņēmējdarbības attīstības veicināšanas konkursu un izvērtēto pieteikumu skaits.
4.2. Sadarbības stiprināšana tūrisma piedāvājumu veidošanā.	<p>Kopīgā sadarbībā veidotu piedāvājumu skaits. Pieredzes apmaiņas braucienų, informācijas dienu, forumu un to dalībnieku skaits. Izstrādāto studentu pētniecisko darbu skaits.</p> <p>Ziemeļvidzemes piekrastē darbojas aktīva NVO, kuras viens no darbības uzdevumiem ir piekrastes kā vienota tūrisma galamērķa attīstība un popularizēšana. Tās aktīvo biedru un realizēto aktivitāšu skaits.</p>
4.3. Tūrisma pakalpojumu kvalitātes uzlabošana.	Aizpildīto ceļotāju anketu skaits. Uzņēmumu skaits, kuros izmantotas Latvijā vai Eiropā lietotās tūrisma pakalpojumu sniedzēju kvalitātes kategorijas un sertifikāti. Notikušo semināru, to dalībnieku skaits.
4.4. Tūrisma atbalstošās infrastruktūras pilnveide.	Uzturēto un rekonstruēto ceļu kopgarums. Izstrādāts Salacgrīvas apvedceļa izbūves projekts un uzsākta tā realizēšana. Tūristu piesaistes vietu skaits, kuras labiekārtotas atbilstoši visiem pieejamas vides standartiem. Veikta Zvejnieku parka estrādes un tualešu rekonstrukcija.

5. ZIEMEĻVIDZEMES PIEKRASTĒ TIEK VEIKTA ATBILDOŠA DABAS, AINAVISKO UN KULTŪRAS VĒRTĪBU AIZSARDZĪBA

5.1. Dabas vērtību aizsardzības nodrošināšana.	Skat. ZBR ainavekoloģisko plānu, DP "Salacas ieleja" un DL "Randu pļavas" un "Vidzemes akmeņainā jūrmala" dabas aizsardzības plānus.
5.2. Kultūras mantojuma saglabāšanas veicināšana.	Tūrisma piedāvājumu skaits, kuros izmantotas ar piekrasti saistītas teikas, leģendas un nostāsti. Amatnieku, pašdarbības kolektīvu un NVO skaits, kuras iesaistās piekrastes kultūras dzīvē. Piekrastes teritorijā organizēto kultūras pasākumu, to organizēšanā iesaistīto organizāciju un pasākumu dalībnieku skaits. Kultūras pasākumu norisi atspoguļojošu rakstu, ziņu skaits. Muzeju, apskates saimniecību, izstāžu zāļu, ekspozīciju un to apmeklētāju skaits. Izstrādātas apbūves vadlīnijas. Ar apbūves vadlīnijām saistītu publikāciju, ziņu un rakstu skaits.
5.3. Videi draudzīgu tūrisma aktivitāšu popularizēšana.	Izglītojošu pasākumu skaits par alternatīvu enerģijas avotu un saudzīgu resursu izmantošanu. Ziņu un rakstu skaits par veiksmīgiem alternatīvās enerģijas un saudzējošo tehnoloģiju izmantošanas piemēriem. Zaļajam sertifikātam atbilstošu tūrisma uzņēmumu skaits. Sertifikātu ieviešanu veicinošu pasākumu skaits.

6. ZIEMEĻVIDZEMES PIEKRASTĒ TIEK VEIKTA ATBILDOŠA APSAIMNIEKOŠANA UN REGULĀRA TŪRISMA RESURSU, TŪRISMA INFRASTRUKTŪRAS UN TŪRISMA IETEKMJU UZRAUDZĪBA

6.1. Apmeklētāju uzskaites sistēmas pilnveide.	Vietu skaits, kurās tiek veikta regulāra vai periodiska apmeklētāju uzskaitē. Apmeklētāju uzskaites dati. Ziņu un rakstu skaits par apmeklētāju skaita monitoringa rezultātiem.
6.2. Apmeklētāju radīto ietekmju uzraudzība un pārvalde.	Vietu skaits, kurās tiek veikts apmeklētāju ietekmju monitorings. Ziņu un rakstu skaits par apmeklētāju ietekmes monitoringa rezultātiem.

6.3. Teritorijas apsaimniekošana, tūrisma infrastruktūras atjaunošana un tūrisma radīto negatīvo ietekmju un seku novēršana.

Atjaunoto un laboto tūrisma infrastruktūras objektu skaits. Izvesto atkritumu daudzums. Teritoriju sakopšanas talku laikā izvesto atkritumu daudzums. Noslēgto atkritumu izvešanas līgumu skaits. Apmeklētāju negatīvo ietekmju un seku novēršanas gadījumu skaits.

5.3. PRIEKŠLIKUMI TŪRISMA PĀRVALDES EFEKTIVITĀTES PAAUGSTINĀŠANAI

Ilgtermiņā galamērķa attīstība nevar pastāvēt tikai ar dominējošu pašvaldības iniciatīvu. TIC un pārējo iesaistīto pušu mērķtiecīga sadarbība jāveicina tā, lai arvien vairāk dažādu lēmumu pieņemšanā iesaistītos uzņēmēji un lokālās NVO. Tas vairo mērķtiecīgāku zināšanu un resursu piesaisti. Bez šīs sinerģijas, trešais būtiskais spēks galamērķa pārvaldē ir akadēmiskie mācību spēki. Klāstera pieeja galamērķa pārvaldībā nodrošina augstāku tā konkurētspēju – pat negaidot ilgtermiņa rezultātus.

Vairāki sadarbības ieguvumi un priekšrocības:

- Dalītas izmaksas un riski – apjoma ekonomiskums. Cilvēkresursu un finanšu resursu apvienošana konkrētam kopīgam mērķim samazina riskus un palielina kaulēšanās spēku ar piegādātājiem.
- Pastiprināta stratēģiskā pozīcija.
- Iegūta lielāka tirgus kontrole. Sadarbībā balstīta uzņēmējdarbība var ieņemt stabilāku vietu vietējā tirgū un vienoti virzīties tālākos tūrisma tirgos.
- Pastiprināts un mērķtiecīgāk veidots tēls.
- Veicināta kopīga mācīšanās – jaunu zināšanu apguve. Zināšanu aprīte vairo tehnoloģisku jauninājumu ieviešanu un jaunu paņēmieni ieviešanu objekta apsaimniekošanā un pārdošanā.
- Pievienotas vērtības radīšana.
- Uzlaboti apstākļi efektīvākam galamērķa mārketingam.
- Plašāki kontakti un stiprāka komunikācija. Īpaša nozīme neformālai komunikācijai un netveramām zināšanām.
- Sociālie ieguvumi – ne tikai uzņēmējdarbībā, bet arī dzīvē – sabiedrība, citu uzņēmēju atzinība un novērtējums.

Vidzemes jūrmalas galamērķa pārvalde ir sarežģītāka, jo piekrastes struktūra ir izstiepti lineāra, kas jau ģeogrāfiski pamazina savienojamību un rada lielāku mobilitātes resursu patēriņu ikdienā. Tāpēc mērķtiecīgai galamērķa saliedēšanai un kopīgu piedāvājumu veidošanai jābūt prioritātei visos līmeņos.

Galamērķa konkurētspējas paaugstināšana un pārvaldība, izmantojot klāstera pieeju

Klāstera pieeja galamērķa pārvaldības struktūras organizēšanā aprakstīta izmantojot 14 soļus¹. Tajā aprakstīti secīgi soļi, kas veicami galamērķa konkurētspējas paaugstināšanai. Daļa no minētajām darbībām Ziemeļvidzemes piekrastē jau ir paveikta, citas vēl tikai jāīsteno. Prioritāri nepieciešams izveidot vadības grupu (sk. 5.soli), kas turpinātu darboties ar stratēģijas ieviešanu, pielāgošanu un taktikas apspriešanu, veicinot sadarbību un galamērķa konkurētspēju kopumā.

1. Ievads. Savas vietas kopējā tūrisma sistēmā izpratne. Vēlme un iespēja mainīties, veicinot kopējo galamērķa konkurētspēju.

2. Priekšizpēte. Vispārēja līdzšinējās tūrisma un saistīto sektoru darbības analīze.

3. Ieinteresētās puses. „Trīskāršās spirāles” pārstāvniecības princips – uzņēmēju, pašvaldības un akadēmisko pārstāvju apzināšana un iesaistīšana.

4. Galamērķa kritēriji. Funkcionālā reģiona noteikšana ārpus administratīvi teritoriālā iedalījuma – vietējās nozīmes galamērķa identificēšana – pamats tūrisma klāstera vai vairāku integrējamu mikroklāsturu veidošanai.

5. Līdergrupa. Uzņēmēju, NVO, pašvaldību un akadēmisko pārstāvju līdergrupas izveide un plašāku ieinteresēto pušu iesaistīšana stratēģisku, retāk taktisku lēmumu pieņemšanas procesā.

6. Nākotne. Konsensus par iespējamo nākotnes attīstības virzienu, savu stipro pušu identificēšana un tūrisma virzienu prioritāšu noteikšana. Specializācijas noteikšana un pozicionēšana.

7. Kāpnes uz panākumiem. Dažādi ceļi, kā sasniegt vēlamo nākotni. Pieredzes apmaiņas braucieni savā galamērķī, semināri, forumi, neformālo kontaktu stiprināšana. Indikatori panākumu mērīšanai.

¹ Andris Klepers, balstoties uz I.Fovca-Viljama (2010), M.Portera (1990), E.Mihaela (2007), S.Rozenfelda (1992), T.Petersa (1995), Hamfrija & Šmita (1996) u.c. autoru atziņām.

8. „Zemie augļi”. Taktika tūlītēja pirmā labuma gūšanai. Organizētas mazāka izmēra darba grupas konkrētu uzdevumu izpildei un savstarpējās uzticēšanās un atvērtības vairošana – sadarbība konkurences apstākļos.
9. **Formalizēšana.** Lokālās sadarbības iniciatīvu juridiska pamata radīšana, kas attīstās no sākotnējas neformālas pašorganizēšanās.
10. **Padziļināta analīze.** Pamatīga galamērķa konkurētspējas analīze. Mācīšanās no labākajiem piemēriem, pieredzes apmaiņa.
11. **Ilgtermiņa stratēģija.** Kopīgas stratēģijas izstrāde, kas vērsta stipro pušu stiprināšanā un balstīta uz precīzu segmentēšanu.
12. **Tīklošana.** Galamērķa sasaiste ar citiem. Princips – tuvums vai līdzība un kopīgas mērķauditorijas. Paplašināšanās nišas virzienā citos sektoros (specializācija un nišas stratēģija). Sadarbības stiprināšana bijušā Limbažu rajona ietvaros. Sadarbība ar citiem Vidzemes iekšzemes galamērķiem, kuriem šī ir tuvākā izeja uz jūru. Partnerība ar D Igaunijas piekrastes galamērķi (vecais Rīgas ceļš).
13. **Izvērtējums.** Darbības monitorings un ikgadējs novērtējums. Jāizvirza indikatori, kas tiek mērīti attīstības kontrolei. Indikatori doti tūrisma plānā, taču tos iespējams papildināt. Būtiski nodrošināt to regulāru mērīšanu.
14. **Pozicionēšanas stiprināšana.** Pielāgošanās mainīgajiem tirgus apstākļiem un tematiskās pozicionēšanas stiprināšana – konkurētspējas kāpināšana, paaugstinot kvalitāti un kopējās zināšanas.

6. IZMANTOTĀS LITERATŪRAS UN INFORMĀCIJAS AVOTU SARAKSTS

- A. Drava. Ziemeļvidzemes biosfēras rezervātam piederošās jūras piekrastes pieejamība sabiedrībai. Vidzemes augstskolas gada projekts. 2010. g
- A. Melluma. Aizsardzības pakāpes un saimnieciskās darbības režīma noteikšana dažādām Rīgas līča aizsargjoslām posmā Ainaži – Mērsrags. 1969. Latvijas Mežsaimniecības problēmu zinātniski pētnieciskais institūts
- Ainažu pilsētas ar lauku teritoriju pašvaldības teritorijas plānojums
- Dabas aizsardzības plāns Dabas liegumam „Vidzemes akmeņainā jūrmala” 2004-2014.gadam (2004)
- Dabas aizsardzības plāns Dabas liegumam „Randu pļavas” 2005-2014.gadam (2005)
- Dabas aizsardzības plāns Dabas parkam „Salacas ieleja”, posms Salacgrīva un Salacgrīvas lauku teritorija 2005-2019.gadam (2005)
- Liepupes pagasta teritorijas plānojums
- Pārskats par problēmām un konfliktsituācijām piekrastē Rīgas plānošanas reģionā (2009)
- Priekšlikumi Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastes pārvaldības ilgtspējīgas attīstības nodrošināšanai Salacgrīvas pilsētas ar lauku teritoriju pašvaldības teritorijas plānojums
- Salacgrīvas pilsētas ar lauku teritoriju tūrisma attīstības un mārketinga stratēģijas 2008.-2017. gadam
- Likums Par Ziemeļvidzemes biosfēras rezervātu (1998, 2009)
- Vidzemes tūrisma stratēģija
- MK noteikumi Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi (Nr.353/10.10.2000.)
- MK noteikumi Dabas lieguma "Vidzemes akmeņainā jūrmala" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi (Nr. 512/07.07.2008.)
- MK noteikumi Dabas lieguma "Randu pļavas" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi (Nr.124/ 10.02.2009.)
- MK noteikumi Dabas parka "Salacas ieleja" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi (Nr. 228/ 10.03.2009.)
- Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta ainavu ekoloģiskais plāns (2009)
- Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta vizuālās identitātes rokasgrāmata
- Dabas lieguma „Vidzemes akmeņainā jūrmala” Dabas aizsardzības plāns. 2004.; Izstrādātājs: ZBR administrācija. Projekta vadītājs un redaktors Andris Soms;
- Juris Smalinskis, Daiga Mežzīle, Andris Junkurs: "Antropogēno ietekmju izpēte, monitorings un metodikas īstenošana tūrisma radīto ietekmju uz vidi noteikšanai Salacas ielejas dabas parkā un Salacas augštecē";
- Limbažu rajons. Karte 1: 100 000. Karšu izdevniecība „Jāņa sēta”;
- Tūrisma un viesmīlības terminu skaidrojošā vārdnīca. LR Ekonomikas ministrija, 2008.;
- www.ainazi.lv – Ainažu novads;
- www.celotajs.lv/index.do - LLTA „Lauku ceļotājs”;
- www.daba.gov.lv - Dabas aizsardzības pārvalde;
- www.dabasretumi.lv - Dabas retumu krātuve;
- www.liepupe.lv – Liepupes novads;
- www.limbazi.lv – Limbažu novads;
- www.salacgriva.lv – Salacgrīvas pilsētas un Salacgrīvas lauku teritorija;
- http://mapx.map.vgd.gov.lv/geo3/Ukr/Pamatlapas_Slices/Latvija_L/Latvija_L.htm - Latvijas ūdenskritumi.